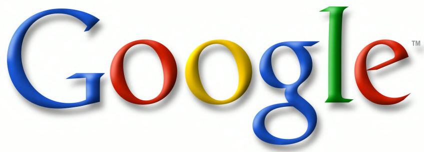
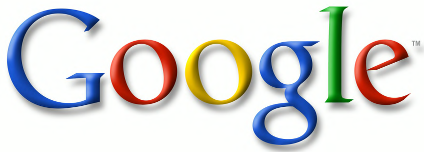

Google

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

KLOSTERLÄSNING.

Första häftet.

STOCKHOLM, 1877. P. A. NORSTEDT & SÖNER

Pris för köpare 2 kr.

KLOSTERLÄSNING.

JÄRTECKENSBOK, APOSTLA GERNINGAR,
HELGA MANNA LEFVERNE, LEGENDER,
NICHODEMI EVANGELIUM

EFTER GAMMAL HANDSKRIFT

UTGIFNA AF

G. E. KLEMMING.

STOCKHOLM, 1877, 78.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

JÄRTECKENSBOK

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX FRÅN 1385.

JÄRTECKENSBOK

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX FRÅN 1385.

91 2

Thät timde ok entima tha diäfwlen wardh kalladh*i*r aff eno*m* man vm nakur ärinde j enom stadh Ok ginstan tedhis han ok swaradhe Ok j the stu*n*dinne for thär fram en prast*ir* mz gudz likama til en siukan man ok ginstan fiol diäfwlen a knä Thän sami ma*n*nin spurdhe diäfwlen at, hwi han giordhe gudhi hedh*i*r ok wyrdhning mädhan han trodhe ey a han. ok älskadhe ey han. Diäfwlen swaradhe Jak gör for thy hedh*i*r thy yflätino thy at j thy är sandir gudh, ok sagdhe th*et*ta th*e*r til Thän tidh gudh är a altareno j yflätino tha bör hanu*m* aff godhom mannom älskelikhet ok kärlekir Aff ondom ma*n*nom hedh*i*r ok wyrdhning Ok aff os diäflomen räddoghe ok skälfnadhir Ok for thy skulu*m* wi alle hedhra gudh. ok hanu*m* var knä böghia mz wyrdhning

[3]

Thät war en brodh*i*r som het gregorius aff eno*m* stadh som hetir abilio hulkin som hördhe sannind aff them th*et*ta wiste at en qui*n*na wälburin aff thydhisland j hulke diäfwlin war ok tho som sigx hafdhe the qui*n*nan got liwärne ok war the pinan hä*n*ne giwin j wärldinne til sinna synda rensilsa ok thän diäfwllen taladhe j hänne
92 ok vppinbaradhe mang thing ok ey mödde han hona idhelika ok thy gik hon stundom til kyrkio ok hördhe mässo. Thz hände en syndagh tha hon hafdhe hört mässo. ok gik aff kyrkionne. Vtan for kyrkionne stodh mykit folk. owir nokrom

ärindom. j bland them stodh en judhe Tha kom
prästin framgangande vm thäm mz gudz likama
ok liusu*m* til en siukan man. Tha prästin gik
aff kyrkionne Ok ginstan the qui*n*nan som diä-
fwlen war j ok alt folkit fiol a knä ok giordho
gudz likama hedh*i*r än iudhen stodh quar oc
vilde ey göra gudz licama wyrdhni*n*g hwlkit
diäfwlen som j quinno*n*ne war. sa ok lop rask-
lika til iudhans ok hooff vp qui*n*nonna hand ok
gaff them judhanom j hans änne en storan pust
ok sagdhe. Hör vsäl judhe hwi gör thu ey hedh-
*i*r thinom gudhi ok thinom skapara ok thinom
atirlösara Tha swaradhe judhin. Tholike gudha
äru mange for thän sculd at j hwario altare är
en gudh tha mässan sigx. än tho at ey är ok
scal wara vtan en gudh. Diäfwlen swaradhe
Faan mik et saald Ok ginstan fingo the hanu*m*
thz Tha tok han saldit ok satte thz mällan sin
ok solinna. som tha skeen skärlika. ok tha soolin
sken gynom saldins burur Tha gingo swa manga
soolgizsla gynom saldit som th*e*r waro buru vppa
saldino Diäfwlen taladhe til judhin Se thu här 9
gynom saldit manga soolgizsle Judhin swaradhe
ja. diäfwlen swaradhe hwat är j thässo skinino
mer än en sool. Swa är ok j sacramento ihesu
christi likama j altareno älla hwar han är. en
gudh j hwariu*m* stadh oatskillikin ok oumskipte-
likin oc i mangu*m* stadhu*m* oc vmskipteliku*m*.
tha nöta gudz wini hans likama. Ok swa wardh
thän judhin wnnin mz angir gudhi til hedhirs
ok warre tro til styrkilsa

miraculum 4

Thät war en riddare som het troillus ok war the qui*n*nonna frände som diäfwlen taladhe j som nu för sagdhis aff Vm ena nat war thän riddarin j enom stadh näst the qui*n*nonne som diäfwlen war j, Han röwadhe fä ok giordhe th*er* storan skadha them som waro j stadhinom Vm morghonin foor han til the sama sinna syslongo som diäfwlen war j, ok tha hon saa han. tha wardh hon aff hans närwaru mykit gladh ok sprang vp gladhelika ok lop til hans, ok sagdhe diäfwlen j qui*n*nonne war wälkomin war win, j ärin nu en aff os Riddarin spurdhe. hwi hon mz tholike
94 diäfwlslike glädhi sprang til hans. Diäfwlen j qui*n*nonne war sagdhe, for thy at j aftons j the roweno giordhe thu os storan thäknadh Riddarin thänkte mz sik at thz wiste engin for thy at thz war lönlikit ok skämdis mykit j sik siälfw*u*m. Ok fik storan angir for thz at han the g*er*ningena giordhe ok gik ginstan ok sc*ri*ptadhe sik widh sin präst ok giordhe fult for thz han hafdhe röwat ok kom swa atir til qui*n*nonna som diäfwlin war j, ok wilde se än hon han kände älla hans synd wiste swa som för ok spurdhe aff hänne än hon han kände Diäfwlen swaradhe än känne jak thik ok tho ey som för. Riddarin thänkte mz sik at han war ey tha rätskriptadh*i*r ok gik atir til skriptafadheren ok sc*ri*ptadhe sik fulkomlika. ok gik atir til diäfwlen ok spurdhe än hon han kände Diäfwlen swaradhe at han aff honu*m* enkte wiste ok ey hördhe nokontidh aff hanu*m* talas Riddarin huxadhe än tha mz sik än nokor

synd bleff atir mz hanu*m*. ok skriptadhe sik thz bäzsta han ku*n*ne, ok gaff sik j klostir Ok th*er* äftir kom han atir til qui*n*nonna. th*er* diäfwlen war j. ok spordhe än hon kände han Diäfwlen swaradhe ok sagdhe at han til hans enkte kände 95 ok han aldrigh seet hafdhe Riddaren swaradhe Ju thu hawir mik wäl förra seet. ok thu sagdhe at iak war thin frände, kwinnan swaradhe, wäl weet iak at thu äst min frände än ey är thu min win som thu förra war. Thy j thässo ma man wäl tro hwat stor dygdh j sc*r*ipta malu*m* är. thän them gör aff rättom angir ok bättring. Nu litin tima th*er* äpte tha doo thän sami riddarin. th*er* nu sagdhis aff ok war giwin j klostir som hät troyllus. Nu j the samu stu*n*dinne tha gingo twe brödh*i*r aff thy sama klostrino j enom skoogh som la näär thy klostreno. tha hördho the brödhrine, manga diäfla röste j wädhreno ropa hardhlika ok sighia Borto är fran os troyllus Awi wi haw*u*m mist troyllu*m* Thässe brödh*i*r gingo in j klostrit ok fu*n*no wisselika at j them timano*m* doo thän hälghe brodh*i*r troyllus. Ok finnas j thässo iärtikne tw märkelik thing th*er* äru pröwadh som trona mykit styrkia. Et är tha prästin bar guz likama Tha fiol diäwlen a knä ok giordhe hanu*m* hedhir ok forwan judhan mz ware tro. Annat är at tha riddarin hafdhe sik skriptat. 96 tha kände diäfwlen ey han

5

En brodhir sagdhe som th*et*ta iärtikne wiste at thz war en man som a diäfwlen

trodhe ok han kalladhe han til sik, tha han wilde nakur tidhande wita, ok genast war diäfwlen hanum redho. Til thän sama mannin kom en tima en ilgärningis man ok en quinna som ey war fructsam ok wildo wita aff hanum hwat han them swaradhe til thera spörninga som the han spordhu om än hon matte fa barn Ok ginstan giordhe han som han war wan en cirkil. ok kalladhe diäflana. Ok genast komo mange otallike til hans j mangum liknilsum. En hiult han ther när sik som likir war enom hofman. ok hafdhe ena krono a sino hofdhe Nu tha quinnan bödh hanum gawo ok badh han sik sighia thz hon spordhe allom ahörande ther när waro. Ok ginstan thär äfte hördho the ther the stodho mz thera diäfwulskap at en prästir mz gudz likama. foor fram vm them til en siukan man. Diäfwlin wiste at gudz likame kom ther fram. tha fiol han a siin knä. ok tok kronona aff sino hofdhe ok formatte ey them swara män war herra foor ther fram prästin
97 foor fram vm them ther the stodho j thera galdrom, ok tha han hafdhe them siuka mannenom giwit reezskap ok kom atir til thera Tha fiol diäfwlen vppa et sit knä ok ey meer ok ey tok han tha sina krono aff. Nu thän som diäfwlen hafdhe tilkallat. spurdhe han at, hwi han förro sinnino tha gudz likame foor fram tok aff sina krono ok fiol a badhin sin knä ok ey tha han kom atir Diäfwlen swaradhe Thy at tha war ihesus christus sandir gudh ok man j thy sacramento ok j thy yflätino ther prästin bar. nu är thär enkte j ok thy giordhe iak swa än nu giordhe

iak wyrdhning mz eno knä hanom som karit bar
ther gudz likame war j. Ok hafdhe han warit
godhir tha hafdhe iak fallit a badhin knän Nu
män han är ilder tha gör iak mz eno knä wyrdh-
ning for gudz likama kar ther han bar. Ok for
thetta stora iärtikne tha wordho vmwände the
twe ilgärningis männine swa ok the quinnan. ok
diäfwlen rymde mz store skrale ok miste the
siälana. ok giordhis här stort witne ware tro j
thy at diäfwlen fiol a knä tha gudz likame kom
ther huilkit han nödhoghir giordhe

6

I enom stadh som hete tholosia war en gudh-
likin man hulkin som bödh sinne thiänistä quinno
som hanum thiänte at hon sculde vm paska taka 98
gudz likama äptir thy som almännelik sidhwänia
är Kuinnan gik fram aff rädde ok ey aff kärlek
iäwande at taka gudz likama. Ok quinnan gömde
j sinum munne gudz likama helan. for thy at hon
iäwadhe at j thy oflätino war ey sandir ihesu
christi likame. Kwinnan gik bort ok faldadhe
han j sinom hwiff som hon hafdhe a sino hofdhe
Husbondin spurdhe hona än hon tok gudz lik-
ama Quinnan swaradhe ja. Nu tha the sama
quinnan thiänte til bordh sinom herra vm mid-
daghin Tha syntis quinnonna hwifwir allir blodh-
oghir ok water aff blodh swa at blodhin flöt
nidhir vm quinnonna kindir Hulkit herran saa.
Ropadhe ok sagdhe hwar slo thik j thit änlite
älla sarghadhe Ok quinnan lypte vp sina hand
ok strök sik vm änlitit ok tha hon tok nidhir

handina tha war hon al blodhogh Kwi*n*nan sa th*et*ta ok skalff aff rädde ok fiol nidh a iordhina ok ropadhe Ok tha hon th*e*r vm spordhis Tha swaradhe hon ok sagdhe vppinbarlika huru hon hafdhe for*e* wantro gömt j sinom hwiff gudz likama. Ok ginstan fik hon storan an*gir* ok skriptadhe sik mz fulkomliku*m* idhrugha ok
99 trodhe fulkomlika a gudz likama Ok tok aff fulkomliku*m* kärlek ok angir gudz likama ok wardh frälst aff alle wantro ok thiänadhe sinom gudhi aff allo hiärta.

7

Sanctus bernardus han war j sino klostre Tha waro th*e*r somlike hans brödhir som waro olydhoghe ok genwärdhoghe Han manadhe them hemelika at the skuldo ey vm paska tima taka gudz likama vtan the sik fulkomlika scriptadhin En aff them brödhromen gaff ey om hans budh. ok hiult ey sacramentu*m* j wyrdhning. ok for tryzko ok höghfärdh wilde ha*n* ey skripta sik. Vtan gik til altarit mz höghfärdhoghu*m* wilia ok wilde taka gudz likama. Nu for thän skuld at abotin hafdhe han hemelika manat for syndena. tha matte han ey hanu*m* gudz likama neka for thera skuld thär waro när. at thz wordhe vppinbart Han bödh hanu*m* gudz likama ok han tok han. Nu tha han hafdhe thz takit ok wilde han nöta. tha rimnadhe hans strupe j midhio. ok yflätit flögh vppa altarit helt ok oskat ok mannin doo mädh syrgheliku*m* dödh

8

Thz war en man som plăghadhe hawa bistokka
ṡinom gardh. En annar ma*n* kănde han*u*m ok
gdhe wilt thu at thin bij aldrigh bortfliugha 100
a tak gudz likama ok lăg j en aff thinom bi-
ɔkku*m*. Thăn fawizske mannin giordhe som
nu*m* war kănt ok gōmde gudz likama j enom
ɔk Ok ginstan biin komo til thăn stokkin. tha
ɔrdho the gudz likama swa storan hedhir thz
e wildo ey bliwa inne j stokkinom. vtan flughu
an vm stokkin atir ok fram. Ok drogho annor
j thit mz sik at gōra sinom skapara hedhir Ok
mo mang bij thit ok fortiddo sina gărning. ok
gdho th*er* vp aff renasto taromăn aff thera
ıxe et cappal ok et altar*e* mit j hă*n*ne, ok mz
ɔrste wyrdhning ok sōtom sang komo the til gudz
ama. ok lagdho han vppa altarit ok [giordo] owir
n et hus aff klenasto wax drupu*m*. swa som
z ware et kar Th*er* ăptir flughu the in ok vt
ɛ nidhirst j stokkinom. tha satto the siin wirke.
ı ihesus christus som sina ăro wil allom tee
hugnadh Sănde swa mykit lius owir thă*n* bi-
ɔkkin at thz liusit syntis badhe nat ok dagh
ıgan wăgh Tha thăn timin kom at mannin
lle sla sina stokka. ok taka honaghin Tha sa
n th*er* swa mykit skin j stokkenom ok sa thăr
a capellam ok et altar*e* ok et kar aff wax a
areno hulkit han oplypte ok sa th*er* liggia 101
stiam mz storo skini Mannin wardh storlika
ldir ok skalff ok kăndis sina synd Ok gik
ıstan bort til en biscop ok skriptadhe sik mz
ırom angir Biscopi*n* mz allom klărkomen gik

thit ok fan alla sannind som han hafdhe hanu*m* sakt ok tok th*e*r gudz likama mz storom hedhir ok fördhe han til sinna kyrkio ok aldrigh skildis thz sama skinit fran gudz likama för än the til kyrkionna komo. ok mannin mz storu*m* angir thiänte gudhi.

9

När enom stadh som hetir Vrbeeth ligg*i*r en flodh Thz timde at en iudhe foor th*e*r fram han fan thär en kristen man taka fiska ok taladhe til hans. Vilt thu mik tro Tha wil iak thik känna huru thu mat fiska fa j the flodhinne ä män thu wilt Ok th*e*r skulu fiska ey minzskas Han swaradhe Sigh mik thz ok iak tro thik Judhin sagdhe Thän tidh thu skalt taka gudz likama tha gö*m* hostiam hela j thinom mu*n*ne ok gak hiit ok kasta hana här nidh*i*r j thässa flodhena. ok sidhan skulu thek aldrigh brista fiska Hulkit thän vsle mannin giordhe a paska dagh tha kastadhe
102 han gudz likama nidh*i*r j flodhena thär han hafdhe takit Ok vm morghonin foor han vt at fiskia ok thz första han kastadhe vt sin krok tha fik han en storan fisk som hetir a thera maal parbar. hulkin som hafdhe gudhz likama frä*m*märst j sinom mu*n*ne som thän vsle mannin hafdhe j flodhena kastat. Tha han th*et*ta sa tha skalff han aldir ok räddis storlika ok släpte fiskino*m* j watneno ok kastadhe wandin widh*i*r iordhina ok lop thz mästa han gat til kyrkionna ok ropadhe saman aff rädde alt folkit ok prästin. Ok sc*r*iptadhe sik aff storom angir ok kändis sina

g*er*ning ok synd oppinbarlika Ok ginstan prästin ok alt folkit gingo mz storum hedh*i*r til thän stadhin ok funno fiskin standande j watnino sama stadh Ok mz storom hedhir hiult vp höght gudz likama frä*m*marst a sino näwi Ok ginstan prästin kom til fiskin mz budhkenom tha släpte fiskin sino*m* skapara nidh j budhkin mz storu*m* hedh*i*r Ok ginstan gik fiskin helbrygdho sin wägh ok war fräls som wäl war wärt for thän dyra h*er*ran thär han j sinom mu*n*ne bar

10

Thz war j enom stadh j thydhisland en wälborin qui*n*na. än hon war il j sinom g*er*ningu*m* ok sinne tro. Hulkin tha hon hördhe nämpna 108 luciferi nampn huru wän han war. Ok huru bradhlika han war vtkastadh*i*r aff himerike Hon thänkte swa mykit a diäfwlsens nidhirfal at hon gaff enkte vm gudz dygdh ok rätwiso vtan forsmadhe them hana hiuldo. Ok awndadhis a mote sino*m* gudhi Ok taladhe ofta mote hanu*m* mz wantro hwi han swa storan ok swa faghran hafdhe nidhirthrykt ok pint. Nu aff thäs luciferi kärlek som hon til hans hafdhe Tha hiolt the vsla qui*n*nan sin gudh j hati. Ok huxadhe mz sik huru hon matte hämnas a gudh for thän kärlek som hon hafdhe til luciferum ok kalladhe a lucifer Ok ginstan kom diäfwlin til hänna som här äft*i*r sigx Ok ginstan aff diäfwlse*n*s inskiutilsom. tha thänkte hon huru hon wilde hämnas a diäfwlsens wägna oppa ostiam wigdha som j pixide laa. ok hwat tima hon sculde th*e*r til hawa. Nu

for thy at hon war wälbori*n* ok rik tha hafdhe
hon ena cappellam j sino huse ok en präst som
th*er* sagdhe mässo ok daghlika gudz likama wigdh-
an hafdhe j the cappällinne Tha qui*nn*an wakt-
adhe aat hulkin tima hon matte sina ilzsko ful-
komna äfte mässona tha alle gingo bort v cap-
pellinne Tha bleff hon ensam j kappelline ok lät
104 som hon wilde vara a sinom bönom. Oc tok
guz likama v karino som thet la i oc lagdhe
han a altarit oc the vsla quinnan slo han hardhe-
lika mz limom som hon hafdhe sik ther till
radhit i dyäwlsins luciferi hämd som ho*n* dyäwls-
lika älskadhe, oc mangfallelika taladhe till guz
likama smälikin oc hardh ordh oc auitilse Nu
mädhan hon thetta swa so*m* daghlica giordhe.
tok guz likama fram oc pinte. oc lagdhe han
atir j tha hon wilde. Tha timde thz som gudh
wilde at henna präster hafdhe mistro till henna
hwi hon bleff ensamin i capalleno tha alle waro
wtga*n*gne. oc vaktadhe at oc sa granlica. at the
vsla qwinnan slo guz likama. oc hördhe hona
han awita at han hafdhe fordömt luciferum swa
faghra creaturo, Thetta saa han opta oc vm sidhe
sagdhe han thet henna brödhrom ther varo wäl-
borne män oc rätwise. oc een aff them war bi-
scopir Hulke som genast komo till sinna systor
hws. oc ther nokra stund dwaldos swa lenge at
the vaktadho at tha hon giordhe the omildo
105 gerni*n*gena som hon förra giordhe allaledh som
prästin hafdhe them förra sakt Oc sprungo bradh-
lika i capallit tha hon the gerningena giordhe.
oc hafdho thz yfrit pröuat. oc ther äptir fangadho

ona. ok ginstan ropadhe hon sik til hielp luferum oc trōste at han skulde hona wāria. oc varadhe sinom brōdhrom hardhlica swa som hon ilde vāria sina skuld ok willo, Henna brōdhir ianadho hona at hon sculde sik vmuānda till n gudh oc hon engolādhis wilde, vtan vardh thy genuārdhoghare mote sinom gudhi Tha ito the kirkionna dom ower hona ganga. oc laghis ok dōmdis hādhin oc ful mz vantro aff allom. c anuardhadhis wārslikom dome at brennas, ok ito gōra eet stort baal brennande ok leddo hona ll balit. oc hon gik swa som orād till balit thy t hon huxadhe at dyāwlin som hon atrodhe :ulde hona frelsa aff them elde som henne louahis, Nu tha hon stodh swa orād oc rosadhe sik t hon rāddis enkte eldin ella guz doom Biscopı aff thy biscopsdōme meth allom klārkomin ıem han kunne fa badhe aff sino biscops dōme 106 k annars ok mykin otallikin moghe badhe wālurne mān ok almoghin waro samankomne ok ıgho quinnona til eldin ga ok wisto at hon :odhe fulkomlika a diāfwlen. rāddos storlika iāfwlsens swik ok ilzsko at han sculde hana aff ldenom frālsa. ok swa sculde for diāfwlsens ilzsko k quinnonna wantro the kristna tro minzskas k almoghin swikas aff diāflinom for syndanna tirgāld Biscopin badh til gudh mz allom klārkmen innārlika. at han them wārdhoghadhis iālpa j tholikum wadha. ok the hālgho tro wāria. ha sagho the hwar en fatōkir man framgik til iscopin ok til the klārka som samankomne aro til tholikit radh ok sagdhe Herra vm j wilin

wäl fore se kristne tro. ok bortälta alt diäfwlse*n*s
wald. tha lätin bära til idh*i*r ihesu christi likama
Ok nar hon wil inga j eldin fölghe en idh*i*r hä*n*ne
mz ihesu christi likama Hans radh tokx owantil
sänt aff gudhi Biscopin ok alle klärkane badho
han ödhmiuklika at han sculde bära gudz likama
ok fölghia hänne, alle badho til gudh Ok hon
gik orädlika j eldin ok tha hon hafdhe komit
mit j eldin fölgdhe thä*n* fatöke ma*n*nin hä*n*ne
107 ok ginstan skadhadhis hon aff eldenom. Ok tha
hon kände sik bri*n*na ropadhe hon. O lucifer
hwar äst thu hiälp mik j thässom eld. thy at
for thins älskogha skuld hämde iak owir han
som thik kastadhe aff himerike Lucifer ropadhe
j wädhreno Ey forma iak hiälpa thik ok ey wäria
thik thy at han är waldughar*e* än iak som th*e*r
är när Ok swa bran the vslasta qui*n*nan vp aff
eldenom ok diäfwlane stodho när hulke hänna
siäl toko ok drogho til äw*er*dhelika pino än thän
fatöke ma*n*nin stodh oskaddir j eldenom ok gik
vt aff eldenom obrändir mz ihesu christi likama
ok syntis ey sidhan meer Alle thakkadho gudhi
ok stadhfästos j tro*n*ne

11

Vidh en stadh som kallas latas j magalonensi biscops döme hände swa som iak hördhe aff hans priora som thz sa. at en man tok christi likama mz androm kristnom ok hiult j sinom mu*n* iäfwande at thz ware ey sant kyt. ok tha han swa iäwadhe wardh gudz licame sua stoor som han hiult j mu*n*nenom at han gat ey talat. ok ey vtdraghit

thz ok ey atirsolghit Th*er* äft*ir* leddis han atir til kyrkio*nn*a ok gat ey ingangit Han manadhis at tro sannan gudz likama wara a altar*e*no Han trodhe fulkomlika ok vppinbaradhe thz mz handa teknom ok knäfallu*m* Ok inleddis ginstan j kyr- 108
kiona ok taladhe ok gat nöt gudz likama. ok bättradhe wäl sina wantro

12

Thz hände när mansense biscops döme at the*n* prästin som hafdhe sancti desiderii kyrkio gik til en siukan man mz ihesu christi likama owir ena hedh, a hulke mykit fä ok manga handa diur waro ok swa brat som han kom när nöta hiordhinne fiöllo al nötin a knä ok samuledh swinin ok al diurin a the hedhinne hulkit är-kidiäknin· j thässo foresagdho biscops döme spurdhe aff them sama prästeno*m* som gudz likama bar tha ok aff hyrdhome*n* som thz sagho hulkit alle witnadho thz sant wara

13

I them samu landu*m* hände at guz likame war sattir vp j et trä wanlika aff nokrom ondom man äftir nokors trulkarls radhe. En wäknar*e* for th*er* fram ok lagdhe sik at sowa vndir träno. ok diurit som han ledde mz sik fiöl a knä ok stodh swa til thäs han waknadhe ok tha han sa thz vndradhe han hwi diurit wilde ey vpsta ok for vp j träit vm sidhe ok fan th*er* gudz likama sweptan j klädhe ok ku*nn*ukt giordhe thz sokna prästeno*m* ok

prästin tok gudz likama thädhan mz gudhlikum hedhir ok wyrdhning

109 14

En man äftir ens trulkarls radhe tok gudz likama v sinom mun. Tha han hafdhe takit han. ok gömde j sinom handom. Ok ginstan sprang gudz likame aff hans handum j aldra thera asyn ther när waro ok flögh vp j wädhrit Mange kristne män widhirfrestadho at taka han mz wyrdhning En ey wilde wars helare ihesu christi likame lata nokon hanna sik för än en prästir fördhir j mässo klädhe kom ok tok han mz wyrdhning i renlikit kar. Mange the som thetta sagho fingo idhrugha ok bättradho sik

15

En prästir sagdhe mässo ok iäfwadhe at thz ware gudz likame som han wigdhe ok tok. Tha han wilde samanfalda corporale fan han j thy thre mykit rödha blodz drupa hwan skildan fran andrum Biscopin aff thy biscops döme ok en abote. kalladhos thyt mz mangum andrum ok sagho iärtiknit ok skaro syndir corporalit äftir thy som bloz drupane skildo at ok en drupan läto the bliwa ther iärtiknit hände, annan bar biscopin mz sik ok thridhia abotin. ok gömde han mz alle gudhlike wyrdhning j eno kari aff kristal. hwar aff gudhlike skipan hände at thän
110 drupin vmwändins j ens swenbarns liknilse mz allum limum ok lidhamotum ok syntis allum

vppinbarlika vt gynu*m* kristallin swa som the sighia som thz sagho ok th*er* wita sannind aff

16

En prästir gaff folke gudz likama j enne kyrkio ok manadhe alla at engin sculde dyrwas at oskriptadh*i*r framga En vsul qui*n*na osc*r*ipt-adh ok vtan idhrugha gik fram obliughlika mz androm ok tok gudz likama. Ok ginstan rimnadhe hänna strupe j aldra thera asyn. som när waro ok gudz likame flögh vppa altarit ok hon doo mz bradhom dödh.

17

En prästir sighiande mässo iäwadhe aff gudz likama. ok tha han hafdhe syndirskipt gudz likama j thre lyti ok wilde vp taka han j sin mun ok iäwadhe än Ok fik tha see största delin aff gudz likama skina mz vndarliko liuse ok j midhwaghu stänktan mädh rödho blodhe. swa som fliutande Han vndradhe mykit ok fik idhr-ugha for sina wantro Ok trodhe stadhlika Ok gin-stan iäwghin gik bort fran hanu*m* vmwändis ostia j sin naturlikin lit swa som han kändis sidhan j sc*r*iptamalu*m*

18

Brodh*i*r gregorius aff abilionie klostre sagdhe at en prästir qualdis mykit aff diäflinom. Än 111
swa brat som han gik til gudhlika at sighia mässo gik diäfwlen fran hanu*m* ok mödde han ey j mässo*n*ne Äftir mässona kom han atir til hans

Ok spurdhe han hwar wast thu nu mädhan iak sa thik ey Ok mödde han sidhan som för til thäs som han redde sik annantidh gudhlika at sighia mässo som til hördhe.

19

En wälborin man j franz hafdhe gudz likama j myklom kärlek ok ödhmiuke wyrdhning Han fik wadhelikan siukdom ok kalladhe sin präst som han j sino capelle hält Ok sagdhe sin dödh nalkas ok badh han giwa sik gudz likama. Sighiande sik g*er*na wilia hawa sins h*er*ra fölghe mz sik. Prästin sagdhe ey wara trygt ok ey sidhwänio at giwa nokrom gudhz likama j tholike soot Vtan rädh hanu*m* at tro mz alle gudhlikhet. sighiande at thz sculde dogha hanu*m*. Tha badh siuke mannin läta se sik at enast sins frälsara likama. Ok mädhan prästin gik äft*ir* hanu*m*. lät han thwa sina sidho höghra wäghin först mz watn ok swa mz wiin ok thän tidh gudz likame kom. andwardhadhe han sik hanu*m* mz alle gudhlikhet sighiande O min h*er*ra g*er*na
112 toke iak thik j minom dödh at iak matte siker wara for ondo andomin Nu mädhan iak thor ey taka thik. andwardha jac mina siäl j thina händir Ok badh sidhan prästin sätia gudz likama iwir sina sidho. Prästin sa hans gudhlikhet ok hiolt gudz likama owir hans hiärta. ok ginstan vpnadhis hans sidha. ok ihesu christi likame sprang vt aff prästins handom ok gik jn j siuka manzsens sidho ok han do genast mz myklom

sötma. thy at ey wilde ihesus christus forlata sin älskara j dödhenom vtan hughnadh.

[20]

I swarta brödhra limnadh j paris war en dyr klärkir ny giwin j klostir Hulkin som iäwadhe aff ihesu christi likama ok badh ofta til gudh at thäs iäwughans willa matte wändas fran hanu*m*. En dagh sidhan brödhri*n*ne waro farne j säng bleff han atir ensamin a sino*m* bönom Ok th*er* äftir tha han wilde inga til sömnhusit sa han en storan diäfwl standa j duromän. Han giordhe kors for sik oc andwardhadhe sik gudhi ok stänkte wikt watn ok tho fludhe ey diäfwlen Sidhan thänkte han mz sik vm thz är sandir gudz likame som sigx tha fly diäfwlen for hanu*m*. ok gik in j kyrkiona. ok foor j röklin ok tände blus ok bar ihesu christi likama mz gudhlike wyrdhning när sömnhuseno. Ok ginstan 113
fludhe diäfwlen ok brodhorin stadhfästis j tronne.

[21]

En thydhiskir prästir iäwadhe aff ihesu christi likama ok wände sik til iomfru marie hiälp bidhiande hona ödhmiuklika rätta sit samwit En dagh han sagdhe mässo aff ware fru. hwarff gudz likame fran hanu*m* för än han byriadhe patir nostir Han wardh illa widh ok sa alla wagna kring vm sik, ok saa vm sidhe guz modhir sta for sik ok halda et spät barn a sinom arme hulkin som sagdhe til hans Här är thän som iomfru*n* födde hulkin thu hannar mz thinom handom

a altareno ok andwardhadhe han*u*m sin son sighiande Tak liwande offir ok fulkomna mässonna ämbite ok war ey wantro vtan fultroin. Prästin tok smaswenin j sina händir ok satte owir corporale ok gik fram mz mässonne Ok tha han sculde bryta ostiam sa han bröz liknilse ok ey barns som för ok fulkomnadhe mässona mz myklom hugnadh frälstir aff wadheliku*m* iäwugha

[22]

En godhir man j borgu*n*dia lande länte enom
aff kärlek hundradha skillinga. Han som them
tok til lans wilde ey bitala för än han nödh-
114 gadhis mz lanz rät. Thär äftir badh han sin
borghara ga mz sik vtan stadhin ok sagdhe sik
wilia bitala han*u*m hundradha skillinga Thän
tidh the waro badhe ensa*m*ne vtdrogh han swärdh
ok drap han. ok bihiolt siälw*ir* pänningana ok
kom sidhan til en präst ok badh han vpskära
sit skin a axlomin oc th*e*r inläggia gudz likama
ok sidhan atirsöma skinnit. Thy at han iäwadhe at han sculde koma j enwige mz enom som sa at han vtgik aff stadhinom mz them som han hafdhe tha dräpit ok trodhe sik skula sighir winna i eenwigheno for gudz likama dygdh Han kom j enwighit ok kändis siälwir vm sidhe sin brut. ok dömdis tha at hängia Tha hände vndarlikit tekn Swa at alt rikit vmkring lystis mz swa myklo skini at natten war liusar*e* än daghin. Ok thäs vphängda manzsens likame bleff orutin ok vtan onda lokt thre wiku Prästin som han*u*m hafdhe andwardhat gudz likama. sagdhe

vm sidhe enom mu*n*k huru han hafdhe insömat gudz likama vndir thäs hängda manzsens skin. ok mu*n*kin ku*n*giordhe biscopinom thz. ok biscopin tok thädhan gudz likama mz mykli wyrdhning ok gudhlikhet ok ginstan nidh*i*r fiol thäs hängda [manzsins] likame rutin mz fulasto lokt 115

[23]

En qui*n*na j paris mz enna trulkunu radhe atirhiolt gudz likama j sinom mun tha hon hafdhe takit han a pascha dagh ok gö*m*de j kisto vndir lase wiliande kyssa sin älskogha man mz hanu*m* swa som trulkonan hafdhe känt hänne at han sculde hona aldra mäst älska. Thän tidh hon vpläste kistona. wiliande göra thz hä*n*ne war känt mz gudz likama fan hon han ey. Hon tok gudz likama annantidh ok thridhia tidh ok gömde samuledh ok fan han engo sin atir Salogh qui*n*na widh*i*rkändis vm sidhe at thz misthäktis gudhi ok lop til kyrkio ok vppinbaradhe allo folkino gudz dygdh ok sina synd

[24]

Gvdz likame bars til en gudhlikan siukan klärk j paris Han reknadhe sik wara owärdhoghan at taka guz likama. ok badh ödhmiuklika sätia karit när sik som gudz likame war j. oc vmwände sik ödhmiuklika til hans mz gratanda ögh*um* ok sagdhe O mi*n* h*e*rra ey är iak wärdhogh*i*r at thu skuli inga vndir mit thak vtan sigh atenast mz thino ordhe at min siäl scal hel wardha ok ginstan vtgik gudz likame v karino ok bar sik

116 in j hans mon. Ok foor the säla siälin til himerikis mz hanu*m*

[25]

En prästir bar gudz likama owir ena äng hwar mangra handa fä ok diur gingo ok bitu. Ok lupu al saman springande at hanu*m* Prästin räddis ok sagdhe Ahwi hwat görin j widh idhan skapara Görin wyrdhning idhru*m* he*rr*a ok fölghen hanu*m* ok ginstan nidh*i*rbögdho the al sin huwdh ok fölgdho hanu*m* til kyrkionna Ok thän tidh prästin hafdhe gömt guz likama nighu the hanu*m* ok gingo bort

[26]

Präste i eno klostre thwadho sina händir äftir at the hafdho mässo sakt. owir en boradhan sten hwar watnit lop nidhir j iordhina ok flöt vtan kyrkiona Gynum thän sama stenin nidh*i*rfiol en not kärne oc flöt vtan kyrkiona ok wäxte vp vm sidhe j högt trä j hulkins löfw*u*m ok allu*m* bul ok grenu*m* syntis liknilse swa som christi likame korsfästir ware th*e*r vtskurin aldra wagna.

[27]

En prästir bar gudz likama hulku*m* en fatökir köpman fölgdhe. Twe store hu*n*da lupu starklika at hanu*m* Prästin sagdhe til thera Awi hwat görin j hanu*m* som idhru*m* skapara fölghe Ok ginstan stodho the ok nidh*i*rbögdho siin knä ok
117 huwdh ok gödho aldrigh sidhan

[28]

SAnctus tarsius bar gudz likama ok [war] spurdh*i*r aff hedhni*n*go*m* hwat thz war Han wilde ey vppinbara them owärdhoghom swa dyrt liggiande fä. The slogho han til dödh mz stenom oc stangu*m* ok letto äftir gudz likama j hans handu*m*. ok j karino som han bar ok fu*n*no ey han thy at the waro thäs owärdhoghe.

[29]

En qui*n*na dröfdh aff myklo othuli ok wredhe gik til kyrkio at höra mässo för än wredhin forgik hä*n*ne Hon lät vp sin öghon tha gudz likame lyptis viliande se han ok fik engaledhis see han Tha kändis hon widh*i*r sina synd. ok tok sik idhrugha for sina wredhe wiliande g*er*na sc*ri*pta sik. ok gik sidhan til annat altar*e* hwar annar prästir sagdhe mässo ok fik th*e*r se gudz likama j wänasto smaswens liknilse ok fik th*er* aff mykin andelikin hughnadh ok sötma.

[30]

I änglande war en hematambir korpir hulk*in* wan war at stiäla päni*n*ga ok annor tholik thing ok göma j enne huli eek. Thän korpin kom ofta til konu*n*gxsins stekara swa som bedhandis sik köt til födho aff hanu*m* Stekarin nekadhe stu*n*du*m* til thäs korpen tilwandis at föra hanu*m*
päninga ok annor thing ok köpte sik swa mat 118
aff hanu*m* Han kom en tima hungrogh*i*r til stekarans enkte hawande at giwa hanu*m*. Ok thy wilde ok stekarin enkte giwa hanu*m*. Korpin til-

burdhe at flygha hiit ok thiit ok fik se vm sidl hwar en prästir hördhe enom siukom man script mal ok hafdhe sat fra sik gudz likama j eno sömadhom budhk aff forgyltom thradhu*m*. Kor in grep budhkin mz gudz likama. ok gömde foresagdhe hulu ekinne j hulke bij hafdho ‹ sit honagh samandraghit Korpin flögh bort ‹ biin kändos widh sins skapara närwaru. bygdl hanu*m* fäghirsto cappellam aff honagh oc w vtan owir budhkin. Korpin kom atir ok gr cappellana som biin hafdho giort mz budhkeno ok fördhe stekaranom Stekarin fan th*er* hälag liggiande fä ok fördhe thz ku*n*nu*n*geno*m* Kunu*n* en kalladhe saman biscopa ok klärka. ok l föra gudz likama j them sama budhkeno*m* ‹ kappellino so*m* biin hafdho giort. til kyrkio n store wyrdhning Hwar thz än alt bliwir ok syn orutit ok ospiällat

[31]

En man som het fedatus j pessulano biärgl
sc*r*iptadhe sik ok wilde e*n*ga bättri*n*g lowa Präs
in bödh hanu*m* ok satte hanu*m* til sc*r*ipt v
119 sidhe at ey thräkkir ok ey annor thing sculd
hanu*m* fortaka at han fiolle ey a knä vtan f
the kyrkio som han hördhe först gudz likan
lyftas in j Han giordhe som hanu*m* war budh
ok fik sidhan idhrugha ok hiolt sik aff syndo
ok bättradhe sik.

[32]

En hoorkarl teande sik godhan vtantil. g fram oskriptadh*i*r mz fleru*m*. wiliande taka gu

likama. ok ginstan prästin framrekte hanu*m* gudz likama syntis yflätisens liknilse al rudhrugh vtan swa mykit som prästin hiolt mällan sinna fingra. ok synis än j dagh swa rudhrugh i samu kyrkio*n*ne ok syndoghe ma*n*nin vmwändis til gudh

[33]

Hedhne män drapo kristna män j yspania. En prästir gömde gudz likama a enne hedh vndir iordhinne ok fludhe sidhan for hedhninganna räddogha Thär äftir fanz gudz likame vmwändir j köt ok gömis än th*er* sama stadh.

[34]

En riddare syndogh*ir* sa gudz likama bäras til en siukan man owir thräkfulla gatu ok fiol a knä th*er* han war staddir ok stodh vp ok fan enga smitto aff thräkkenom i sinom dyro klädhu*m* aff thy at han fiol a knä hulkin bradhlika vmskiptis til bättra liw*ir*ne ok skriptadhe sik

[35]

En härtoghe j tussia hafdhe hematama apinio i sinom gardh. Hulkin ofta sa huru prästin tok 120
gudz likama tha han sagdhe mässo ok huru ha*n* gömde stu*n*dom gudz likama j thär til skipadho kari til at giwa siuko folki. Prästin satte entima gudz likama owarlika a altarit ok gik bort. Apinian kom ok lät vp karit ok tok vt gudz likama ok aat. Prästin kom ok sa hwat giort war ok sagdhe härtoghano*m* Härtoghen lät bränna apiniona wiliande göma hä*n*na asko mz hälgho dom-

burdhe at flygha hiit ok thiit ok fik se vm sidhe hwar en prästir hördhe enom siukom man scriptamal ok hafdhe sat fra sik gudz likama j enom sömadhom budhk aff forgyltom thradhum. Korpin grep budhkin mz gudz likama. ok gömde j foresagdhe hulu ekinne j hulke bij hafdho ok sit honagh samandraghit Korpin flögh bort ok biin kändos widh sins skapara närwaru. bygdho hanum fäghirsto cappellam aff honagh oc wax vtan owir budhkin. Korpin kom atir ok grep cappellana som biin hafdho giort mz budhkenom ok fördhe stekaranom Stekarin fan ther hälaght liggiande fä ok fördhe thz kunnungenom Kunungen kalladhe saman biscopa ok klärka. ok lät föra gudz likama j them sama budhkenom ok kappellino som biin hafdho giort. til kyrkio mz store wyrdhning Hwar thz än alt bliwir ok synis orutit ok ospiällat

[31]

En man som het fedatus j pessulano biärghe scriptadhe sik ok wilde enga bättring lowa Prästin bödh hanum ok satte hanum til script vm
119 sidhe at ey thräkkir ok ey annor thing sculden hanum fortaka at han fiolle ey a knä vtan for the kyrkio som han hördhe förstt gudz likama lyftas in j Han giordhe som hanum war budhit ok fik sidhan idhrugha ok hiolt sik aff syndom ok bättradhe sik.

[32]

En hoorkarl teande sik godhan vtantil. gik fram oskriptadhir mz flerum. wiliande taka gudz

ykin räddogha ok idhrugha ok sc*r*iptadhe sik lhan for*e* sina synd*ir*

[38]

Sama stadh war en iomfru hulkin som sagdhe om sc*r*iptafadhur at hon sa entidh thy at nokar in iäwghä dröfdhe hona vm gudz likama en änastan smaswen mällan prästins handa. Sc*r*iptadhere*n* spurdhe hona huru stoor han syntis i*n*ne Hon swaradhe at han syntis hä*n*ne ey större i yflätesins liknilse hulkit hä*n*ne syntis mykit oort ok twem sinnom sagdhe hon sik thz hawa et ok swa gik allir iäwghe fran hänne

[39]

Ens borghara son i normandia fyra ara gaml hafdhe swa storan kärlek ok hemelikhet til n präst at han bleff idhkelika när hanum j kyrio oc annarstadh ok stodh widh altaret ofta tha an sagdhe mässo ok sa at han nötte gudz likma. Ok entidh fik han se at prästin hiolt en änastan smaswen j sinom handom ok at han. ilten stygdhis ok flydhe räddir ok wilde ey oftarieer nalkas prästenom vtan flydhe hwan tidh an sa prästin Pilten war at spurdhir hwi han wa giordhe Han swaradhe sik hawa seet. at thän rästin aat en wänastan smasueen Ok sagdhe sik dhas at han mu*n*de ok swa wilia äta han

122

[40]

Thre ärmita waro j eno*m* skogh hwar j sinm sälla en aff them wilde ey tro gudz sannan

likama wara a altareno Andre twe ärmitane li dho han til rätta tro hulku*m* han wilde ey t Vm sidhe sämdo the sik i thy at the scul alle bidhia til gudh at han wärdhogadhis lysa willa ärmetans hiärta The badho alle v nattena ok gingo til mässo vm morghonin. fingo se j prästins handom tha han lyfte gu likama en wänasta ok thäkkasta oc sötasta sm swen swa som halfs annars ara gamblan hulk alla lokkadhe til sin älskogha. Ok ginstan metin sa han gik bort al willa ok wantro
123 hans hiärta. The sagho oc tha prästin hafd nidhirlakt smaswenin a altarit ok kom th*er* at gudz likame sculde brytas at en ängil kc mz swärdhe som them syntis ok skipte th smaswenin j thre lyti ok j hwariu*m* lutenc syntis them heel ihesu christi likame. Ok sy tis the*m* at ängillen tok alt blodhit i kalkeno ok gaff prästeno*m* hulkin badhe tok smaswen ok blodhit i sin likama swa som them syntis hulko ärmeten styrktir i tronne thakkadhe gud ok thiänte hanu*m* ödhmiuklika ok gudhlika

[41]

Judha j enom stadh plägadho hwar langa fı dagh at göra nokro kristno barne vm the ku*n* thz fa älla wigdhom gudz likama vm the ku*n* han fa al the obrygdhilse ok pino som siäl *u*m ihesu christo giordhos tha han korsfäs Vm et aar hafdho the gudz likama ok lagdl han a mullögh for*e* sik ok stu*n*go ok spui adho ok giordho hanu*m* annor otallik obrygd

: til thäs mange rödhe bloz drupa vtdrupu hanu*m* j möllöghena En aff them nokat rördh- til at taka kristna tro. ku*n*giordhe thz enom st ok sagdhe hanu*m* j hwat tima han sculde ıa them annantidh samankomna til at göra lhi tholikt gab. Tha iudhane komo annantidh 124 ıan. vmwändis guz likame j thera närwaru j harstan smaswen slaghin ok blodhoghan. hulk- thulomodholikast bleff i myllöghinne innan kom prästin mz kristno*m* ma*n*nom ok brutu ıit owir judhomin. ok toko gudz likama vm- nt j kötz liknilse swa som han än bliwir ok o til kyrkio mz hedh*i*r ok wyrdhning. Mange iudhomän wordhu dräpne ok somlike fludho hulku*m* en änkia kom til kyrkio mz kristno*m* nnom. ok sa gudz likama tha han lyftis j präst- handu*m* swa som faghran smaswen slaghin blodhoghan som hon hafdhe seet han för Ok dhe sidhan fulkomlika ok tok kristindom. ok ıgiordhe vppinbarlika alt th*et*ta som nu är :t Sidhan hon war döpt ok lärdh j tro*n*ne ok ılde taka gudz likama. sa hon han j barns likn- : sarghadhan swa som för ok stygdis at taka ı sighiande. huru scal iak tugga mi*n* gudh ıstin bödh hä*n*ne taka ok ey rädhas ok tha ı nalkadhis hä*n*na mu*n* borthwarff barnsins nilse ok hon tok guz likama mz fulle tro. *et*ta är nu xi aro*m* ok xx.

[42]

En iudhe wändis til kristna tro ok gaffs j art brödhra klostir ok hans son bleff atir blindir

burdhe at flygha hiit ok thiit ok fik se vm sidhe hwar en prästir hördhe enom siukom man scriptamal ok hafdhe sat fra sik gudz likama j enom sömadhom budhk aff forgyltom thradhu*m*. Korpin grep budhkin mz gudz likama. ok gömde j foresagdhe hulu ekinne j hulke bij hafdho ok sit honagh samandraghit Korpin flögh bort ok biin kändos widh sins skapara närwaru. bygdho hanu*m* fäghirsto cappellam aff honagh oc wax vtan owir budhkin. Korpin kom atir ok grep cappellana som biin hafdho giort mz budhkenom ok fördhe stekaranom Stekarin fan th*er* hälaght liggiande fä ok fördhe thz ku*nn*u*n*geno*m* Kunu*n*gen kalladhe saman biscopa ok klärka. ok lät föra gudz likama j them sama budhkeno*m* ok kappellino so*m* biin hafdho giort. til kyrkio mz store wyrdhning Hwar thz än alt bliwir ok synis orutit ok ospiällat

[31]

En man som het fedatus j pessulano biärghe sc*ri*ptadhe sik ok wilde e*n*ga bättri*n*g lowa Prästin bödh hanu*m* ok satte hanu*m* til sc*ri*pt vm
119 sidhe at ey thräkkir ok ey annor thing sculden hanu*m* fortaka at han fiolle ey a knä vtan for the kyrkio som han hördhe först gudz likama lyftas in j Han giordhe som hanu*m* war budhit ok fik sidhan idhrugha ok hiolt sik aff syndom ok bättradhe sik.

[32]

En hoorkarl teande sik godhan vtantil. gik fram oskriptadh*i*r mz fleru*m*. wiliande taka gudz

likama. ok ginstan prästin framrekte hanu*m* gudz likama syntis yflätisens liknilse al rudhrugh vtan swa mykit som prästin hiolt mällan sinna fingra. ok synis än j dagh swa rudhrugh i samu kyrkio*n*ne ok syndoghe ma*n*nin vmwändis til gudh

[33]

Hedhne män drapo kristna män j yspania. En prästir gömde gudz likama a enne hedh vndir iordhinne ok fludhe sidhan for hedhninganna räddogha Thär äftir fanz gudz likame vmwändir j köt ok gömis än th*e*r sama stadh.

[34]

En riddare syndogh*i*r sa gudz likama bäras til en siukan man owir thräkfulla gatu ok fiol a knä th*e*r han war staddir ok stodh vp ok fan enga smitto aff thräkkenom i sinom dyro klädh*um* aff thy at han fiol a knä hulkin bradhlika vmskiptis til bättra liw*i*rne ok skriptadhe sik

[35]

En härtoghe j tussia hafdhe hematama apinio i sinom gardh. Hulkin ofta sa huru prästin tok 120
gudz likama tha han sagdhe mässo ok huru ha*n* gömde stu*n*dom gudz likama j thär til skipadho kari til at giwa siuko folki. Prästin satte entima gudz likama owarlika a altarit ok gik bort. Apinian kom ok lät vp karit ok tok vt gudz likama ok aat. Prästin kom ok sa hwat giort war ok sagdhe härtoghanom Härtoghen lät bränna apiniona wiliande göma hä*n*na asko mz hälgho dom-

um. Nar askan häntis saɪhan fanz gudz likame j askonne hel ok osmittadhir ok obrändir.

[36]

En prästir j thydhizland manadhe alt sit folk vm fastona at redha sik wäl ok gudhlika mz skriptamalum ok hiolt när sik twa munka til at höra them scriptamal A pascha dagh tha flere toko gudz likama gik fram en ondir wrangir syndoghir man. hulkins scriptamal prästin wiste sik ey hawa hört. ok nekadho sik munkane hawa hört hans scriptamal. Prästin spurdhe han ofta vm han ware scriptadhir han swaradhe sik altidh wara wälscriptadhan. Prästin hafdhe han misthänktan ok sagdhe Döme gudh mällan thin ok min at thu skuli känna hans wald vm thu liughir ok gaff hanum gudz likama. Ok ginstan
121 han kom vt a kyrkio gardhen mz mere folkino tha wardh han gripin aff diäflinom ok bleff dödhir Thy at han badhe oskriptadhir ok liughande tildyrfdhis at taka guz likama.

[37]

En vng quinna j wianensi biscopsdöme tok gudz likama ok gömde helan j sinom mon. ok swepte sidhan j klädhe wiliande nytia han til truldom som hänne war radhit ok känt. Tha hon löste vp klädhit ok lagdhe owir sit sköötsyntis j thy fägharste litin smaswen. hulkin ginstan gik bort ok syntis hänne ey meer ok tha hon granlika alla stadhi lette kunne hon ey finna han. ok ey öflätesins liknilse. hwadhan aff hon fik

ıykin räddogha ok idhrugha ok sc*r*iptadhe sik dhan for*e* sina synd*ir*

[38]

Sama stadh war en iomfru hulkin som sagdhe nom sc*r*iptafadhur at hon sa entidh thy at nokar tin iäwghä dröfdhe hona vm gudz likama en 'änastan smaswen mällan prästins handa. Sc*r*ipta-ıdhere*n* spurdhe hona huru stoor han syntis ä*n*ne Hon swaradhe at han syntis hä*n*ne ey större n yflätesins liknilse hulkit hä*n*ne syntis mykit ;oort ok twem sinnom sagdhe hon sik thz hawa ;et ok swa gik allir iäwghe fran hänne

[39]

Ens borghara son i normandia fyra ara gam- 122
l hafdhe swa storan kärlek ok hemelikhet til n präst at han bleff idhkelika när hanum j kyr-io oc annarstadh ok stodh widh altaret ofta tha an sagdhe mässo ok sa at han nötte gudz lik-ma. Ok entidh fik han se at prästin hiolt en 'änastan smaswen j sinom handom ok at han. 'ilten stygdhis ok flydhe räddir ok wilde ey oftar-ıeer nalkas prästenom vtan flydhe hwan tidh an sa prästin Pilten war at spurdhir hwi han wa giordhe Han swaradhe sik hawa seet. at thän rästin aat en wänastan smasueen Ok sagdhe sik ädhas at han mu*n*de ok swa wilia äta han

[40]

Thre ärmita waro j eno*m* skogh hwar j sin-m sälla en aff them wilde ey tro gudz sannan

likama wara a altareno Andre twe ärmitane lärdho han til rätta tro hulku*m* han wilde ey tro Vm sidhe sämdo the sik i thy at the sculdo alle bidhia til gudh at han wärdhogadhis at lysa willa ärmetans hiärta The badho alle vm nattena ok gingo til mässo vm morghonin. ok fingo se j prästins handom tha han lyfte gudz likama en wänasta ok thäkkasta oc sötasta smaswen swa som halfs annars ara gamblan hulken alla lokkadhe til sin älskogha. Ok ginstan ärmetin sa han gik bort al willa ok wantro aff
128 hans hiärta. The sagho oc tha prästin hafdhe nidhirlakt smaswenin a altarit ok kom th*er* til at gudz likame sculde brytas at en ängil kom mz swärdhe som them syntis ok skipte thän smaswenin j thre lyti ok j hwariu*m* lutenom syntis them heel ihesu christi likame. Ok syntis the*m* at ängillen tok alt blodhit i kalkenom. ok gaff prästeno*m* hulkin badhe tok smaswenin ok blodhit i sin likama swa som them syntis aff hulko ärmeten styrktir i tronne thakkadhe gudhi ok thiänte hanu*m* ödhmiuklika ok gudhlika

[41]

Judha j enom stadh plägadho hwar langa fredagh at göra nokro kristno barne vm the ku*n*no thz fa älla wigdhom gudz likama vm the ku*n*no han fa al the obrygdhilse ok pino som siälw*um* ihesu christo giordhos tha han korsfästis Vm et aar hafdho the gudz likama ok lagdho han a mullögh for*e* sik ok stu*n*go ok sputtadho ok giordho hanu*m* annor otallik obrygdh-

ıe til thäs mange rödhe bloz drupa vtdrupu
f hanu*m* j möllöghena En aff them nokat rördh-
til at taka kristna tro. ku*n*giordhe thz enom
·äst ok sagdhe hanu*m* j hwat tima han sculde
ına them annantidh samankomna til at göra
ıdhi tholikt gab. Tha iudhane komo annantidh 124
man. vmwändis guz likame j thera närwaru j
gharstan smaswen slaghin ok blodhoghan. hulk-
thulomodholikast bleff i myllöghinne innan
ız kom prästin mz kristno*m* ma*n*nom ok brutu
ısit owir judhomin. ok toko gudz likama vm-
änt j kötz liknilse swa som han än bliwir ok
ıro til kyrkio mz hedh*i*r ok wyrdhning. Mange
f iudhomän wordhu dräpne ok somlike fludho
f hulku*m* en änkia kom til kyrkio mz kristno*m*
annom. ok sa gudz likama tha han lyftis j präst-
ıs handu*m* swa som faghran smaswen slaghin
ı blodhoghan som hon hafdhe seet han för Ok
odhe sidhan fulkomlika ok tok kristindom. ok
ı*n*giordhe vppinbarlika alt th*et*ta som nu är
ıkt Sidhan hon war döpt ok lärdh j tro*n*ne ok
ulde taka gudz likama. sa hon han j barns likn-
se sarghadhan swa som för ok stygdis at taka
ın sighiande. huru scal iak tugga mi*n* gudh
rästin bödh hä*n*ne taka ok ey rädhas ok tha
ın nalkadhis hä*n*na mu*n* borthwarff barnsins
knilse ok hon tok guz likama mz fulle tro.
h*et*ta är nu xi aro*m* ok xx.

[42]

En iudhe wändis til kristna tro ok gaffs j
vart brödhra klostir ok hans son bleff atir blindir

125 j sinne willo mäst mot guz likama Klostersins prior th*er* hans fadhur war ingiwin lät sighia höghtidhelika mässo for hans willo aff them hälgha anda Ok vm samu nattena syntis them otrona iudhanom swa som gudz likame j offlätis liknilse flyghande j wädhrino älte han ok innelykte han j enne wra j huseno th*er* som han inne war. swa at han formatte sik ey thädhan flytia ok ginstan afflagdhe han alla willo ok tok widh kristindom.

Järtecken om Jesu namn.

---

miracula de nomine ihesu

1 [43]

En renliwis man forlät sina fäste mõ ok wärdlena for ihesu christi älskogha hulkin swa mykin kärlek hafdhe til ihesu christi nampn at han fiol a knä mz hõxta wyrdhni*n*g hwan tidh han hõrdhe thz nämpnas Tha han wardh nu wurdhin swa gamal at tha han fiol en tidh a knä i korenom tha han hõrdhe ihesu nampn formatte han ey siälwir vpsta. komo genstan twe ängla ok vplyfto han aff iordhinne hughnadhan mz myklom thäs hälgha anda sõtma

2 [44]

En wilde ändelika dräpa sin owin for the brut som han hafdhe giort mot hanu*m* Mange badho han hawa misku*n* ok spara hanu*m* for
gudz sculd ok han wilde engaledhis Twe ren- 126
liwis män komo ok badho som flere ok tha han wilde engaledhis them hõra Skreff annar thän renliwis mannin ihesu christi nampn j hans änlite Ok ginstan forgik hans wredhe swa at han sätte sik fulkomlika mz sinom owen

3 [45]

Nar sanctus raimu*n*dus ärkibiscopir aff kanturia gik til skola wilde han ey ga at spazera mz andru*m* piltu*m* älla tala barna ordh mz them. Vtan gik ensamin ok thänkte a gudh swa mykit som han ku*n*ne En tidh tha han gik ensami*n* fan han en fägharstan smaswen. sik oku*n*noghan hulki*n* som sagdhe til hans Kännir thu mik han swaradhe Ey kä*n*ne iak thik thy at iak sa thik aldrigh för Han sagdhe Jak war altidh när thik j skola ok iak fölgdhe thik tha thu gik ensamin läs thy nu thz som sc*ri*wat är j mino änlite Thän hälghe ma*n*nin las sc*ri*ptina hulkin som thydhir Jhesus nazarenus iudha konu*n*gir misku*n*na os Ok tha han hafdhe thz läsit sagdhe smaswenin til hans Läs th*et*ta hwar dagh Thy at hwar thän som thz läs mz gudhliku*m* hugh han scal ey vm thän daghin dö mz bradhu*m* dödh Th*er* äft*ir* syntis ey smasweni*n* ihesus meer ok thän hälghe ma*n*nin bleff atir j storu*m* hugnadh

4 [46]

127 En brodh*ir* nylika ingiwin i swarta brödhra lifnadh frestadhis swa hardhlika at han wilde bortfara v klostreno Ok hiulz tho kwar nokra stu*n*d aff andru*m* brödhru*m* Än tha han wilde nu ändelika bortfara v klostreno kom han til capitulum mz andru*m* brödhru*m* vm wara fru aftan i fastonne Ok hördhe th*er* wara läsit at war h*er*ra ihesus christus war affladh*ir* i bethleem. Ok ginstan ihesu nampn nämpdis gingo al

frestilse fran hanu*m*. ok han lowadhe sik stadhlika skula bliwa äw*er*dhelika j klostreno

5 [47]

EN faghir qui*n*na ok riik j thydhis lande wändis vm til gudh sidhan hon hafdhe nokra stu*n*d liwat äftir kötliku*m* lusta. ok lät sik innelykkia swa som ärmeta Thy at hon sagdhe sik ey gita flyt syndanna tilfälle vtan hon flydhe manna vmgang. Hon frestadhis swa hardhlika at hon sagdhe for sinom sc*ri*ptafadhur sik wilia vtga Skriptafadhure*n* bödh hänne nämpna ihesu nampn hwar tidh hon frestadhis Hon tilbyriadhe at nämna ihesu nampn ok tho sliolika Tho nä*m*pde hon thz ä thäs idhkelikar*e* at hon frestadhis hardhlikar*e* til thäs al frestilse forgingo hänne Ok ihesu nampn smakadhe hänne swa sötelika 128 at hon nämpde thz tio thusanda sinno*m* vm daghin ok nattena.

6 [48]

J sancti remigij daghum fordarwadho wilgäs alla thäs stadhzsins sädh som han bygdhe j. thäs stadzsins män kärdho thz for hanu*m* Han saa the*m* sitia a hedhomin j mästo mykilikhet, han badh the*m* i ihesu na*m*pn thädhan flygha. ok ey offt*er*mer th*er* sitia älla sädh skadha. The lyddo hanu*m* ok flughu högt vp j wädhrit ok flughu tho ey bort Sanctus remigius spurdhe vm nokor hafdhe skadhat the*m* Ok fan at hans thiänisto folk hafdhe ätit twa aff them vm nattena. Ok bödh bära for sik thera fiädhra ok been. ok giordhe

them liwande mz bönu*m* vm ihesu nampn ok flughu sidhan alla saman thädhan ok syntos ey sidhan sitia a them hedhom älla th*e*r sädh skadha

7 [49]

En biscopir hafdhe ihesu nampn alt tidh j sinu*m* mon nämpnande thz sötelika Ludhowicus franka konu*n*gir spurdhe aff hanu*m* hwi han swa giordhe Biscopin sagdhe sik hawa bidhit gudz modhor ledha sik i hänna sons hemelikhet Ok th*e*r äftir kände han swa mykin sötma nämpn*a*nde ihesu nampn at han ku*n*ne sik ey atirhalda at nämpna ihesum

8 [50]

129 Djäfwlen mödde ofta en man tha han war ensamin j sinom kamara En brodh*i*r rädh hanu*m* at nä*m*pna ihesum christum Tha diäfwlen kom. giordhe mannin som brodhorin rädh. Ok ey mödde diäfwlen han sidhan han nämpde ihesu nampn aff kärlek.

9 [51]

En hördhe ihesu namns dygdh i prädikan ok tha han thwingadhis aff kallo soot skreff han ihesu namn mz sinom fingir j watn ok drak thz ok wardh ginstan fräls aff kallo sottinne

10 [52]

En jomfru som het blandina kände ihesum sötan j hiärtano ok nämpde han idhkelika mz mu*n*neno*m* Hon wardh fangin aff hedhni*n*gu*m* mz

andru*m* kristno*m* ma*n*nom. Alle räddos at hon sculde först gripas til pino ok swa wanskas hulkit mangu*m* kristnu*m* matte wardha til nidh*i*rfal Än gudh hulkin ey vtwalde stark thing vtan krank ok wanmaktogh lät hona först koma j pinona ok gaff hä*n*ne swa stora dygdh aff thy at hon nämpde hans nampn Hon nämpde ihesum widh hwart slaghit som hä*n*ne gaffs Ok forwan them so*m* hona pinadho swa at thera arma wurdhe domne ok alzstingx wanmaktoghe Ok hon kände ey pin-
ona Th*er* äftir sattis hon nidhir owir brännande 130
stool ok foor til ihesum nämpna*n*de ihesu nampn.

Järtecken om korset, Christi pina, korstecknet, döpelsen, skriftermålet m. m.

[53]

En syndoghir man scriptadhe sik ok wanhopadhe til guz miskun Skriptafadhrin rädh hanum hawa hop til ihesu christi pino Syndoghe mannen sagdhe Swa som omöghelikit är at thz maladha korset a the wägginne flytir sik siälft owir a andra wäggina. swa är omöghelikit at christus forlate mik mina synde. älla miskunne mik Ok ginstan sprang bilätit owir a andra wäggina ok syndoghe mannin scriptadhe sik mädh stadhugho hupi

[54]

En syndoghir man widh syriam hafdhe j sino huse et biläte som nichodemus hafdhe giort äftir wars herra pino Han foor bort v the huseno ok til annat hus ok lät ther atir bilätit fast widh wäggina En judhe bygdhe sidhan i samu huseno ok bödh andra iudha til gäst The sagho bilätit a wägginne hulkit han hafdhe ey seet Andre judha thwingadho han mz mangum plaghum afwitande han ok sagdho han thz bilätit dyrka The giordho ok biläteno alle the pino som iudha hafdho förra giort warum herra til thäs blodh ok watn flöt aff bilätino, Aff hulko judhane fylto

ampul ok läkto mz thy manga siuka Kristne 131
.n fingo sidhan ampulen ok gömdo j sancti
watoris kyrkio j rom. Ok for thz iärtiknit
höghtidh aff wars h*er*ra pino i the kyrkionne
nda daghin j decembris daghu*m*

[55]

En piltir sa wara fru biläte j eno klostre
wa sins sons biläte a sino arm ok offradhe
nfru*n*na syni ihesu brödh ok äpple ok annat
)likt. Ok io*m*fru*n*na son tok thz aff hans hand
a som thyt han ate Vm sidhe ingaffs pilten
hz sama klostrit ok skipte mz jomfru*n*na syni
mat swa sidhan som för til thäs han tok
ıas blekir ok magh*i*r En tidh tha bilätit vilde
taka matin aff piltenom grät han sarlika til
ts bilätit sagdhe hanu*m* O piltir grat ey thy
äftir thre dagha scal thu äta mz mik

[56]

En gardian bödh enom brodh*i*r for hans
ıt at sitia a gulweno ok göra bättring äftir
y som brutin waro Th*er* äftir gik thän brodh*i*r
.m for wars h*er*ra kors ok sagdhe O h*er*ra
:tta thol iak for thina sculd som gardianen ok
)dh*i*rine göra mik til smälikhet Bilätit swaradhe 132
k tholde alt meer ok hardhar*e* for thina sculd

[57]

En abote ridhande a wäghu*m* dröfdhis aff
'klum thordyn ok lygneld for hulkit han hängde
ı lambs liknilse aff wax innelykt i silfwe hulkit

pauin hafdhe wikt a pascha aptne vp a sin hals Ok ginstan vpbran abotin ok hans hästir ok hans fing*ir*gul ok silfwit vtan owir wax lambit aff lygneldeno*m* Än wax lambit bleff alzstingx oskat ok obränt thy at thz hafdhe osmittadha lambsins biläte ok ihesu christi liknilse

[58]

Thwe brödh*i*r letto idhkelika tilfälde vm alt et aar at dräpa en riddara som thera fadhur hafdhe dräpit oc gato ey thy at han waktadhe sik granlika A langa fredagh wänkto the sik ok satto forsat for han th*e*r som han sculde til kyrkio fara Än riddaren tröstande a daghxsens hälaghet redh arla owänktir ensamin til kyrkio The mötto hanu*m* wänkte ok wildo ändelika dräpa han Än han som ey hafdhe manna hiälp älla wakn stegh aff hästeno*m* ok andwardhadhe sik ihesu christi pino ok stodh mz vplyftom handu*m* ok badh ödhmiuklika sina owini hawa misku*n* mz sik for gudz pino ok hans äro The
133 twe brödhrene stodho mz dragnom swärdhom ok hwar badh annan tilhugga Än gudh hindradhe them swa at thera arma dufnadho ok swärdhin fiöllo vt v thera handu*m*. The kändos widh*i*r guz makt ok giordho stadhughan fridh ok winscap mz sinu*m* fadhurbana. ok foro alle saman til kyrkio Än tha the twe inkomo i kyrkiona som spardho mandraparano*m* for guz sculd Vplyfte korsfästa bilätit sik ok negh them Thz sagho mange vppinbarlika ok thakkadho gudhi

[59]

Tholikt sama iärtikne hände j paris thy at ı man wänkte sik a langa fredagh ok mötte ıu*m* brodh*i*r bana owänktom a enne litle bro ː wilde ändelika dräpa han tha han gik til ʳrkio Draparen ropadhe ok badh spara sik for esu christi pino Ok ginstan bortkastadhe han ɑ wakn som wänktir war ok sättes mz hanu*m* ː gingo badhe til kyrkio ok komo tha biscopin ·ädikadhe Ok tha the ingingo at kyrkio duromi*n* ·gh korsit hanu*m* som misku*n* hafdhe giort drap- ·eno*m* ok folkit thz seande tilburdhe at ropa ıscopin spurdhe ropsens sak til thäs hanu*m* ,gdhis at korsit, negh them som säät hafdhe ort mz sinom brodhir bana for guz pino wyrdh- 184 ng

[60]

En man drap lönlika ens piltz fadhur ok bleff dhan när piltinom ok thiänte hanu*m* trolika ι röktadhe hans ärende thänkiande sik swa finna adhughan winscap aff hanu*m* ok wardh hanu*m* ykit hemelikin oc thäkkir Vm sidhe spurdhe ·aparen smasuenin vm han matte fulkomlika östa vppa han oc thora sighia hanu*m* sin lön- k thing Smasuenin sagdhe at han swa wäl atte Draparin widhirgik tha sik hawa dräpit ıns fadhur oc badh han hawa misku*n* owir sik ·r ihesu christi pino Smaswenin giordhe fulla ·t mz hanu*m* for gudz äro hulku*m* dödhe fadher- ı syntis vm nattina ok thakkadhe hanu*m* for ıy at han hafdhe giort misku*n* mz drapareno*m*

187 badh rätlika wägha ok tha han sa sina godho g*er*ninga enkte wara j domarins a syn. än thot the waro mykla til forskuldan oc dugdho mot glömsko ok tholiku*m* thingu*m* ok tho ey til forskuldan äwärdhelikx liffs vtan gudz misku*n* badh han tilläggia aff wars h*er*ra pino ok ginstan wogh alt wäl for hanu*m* oc han wardh fräls thy at engin hälgha ma*n*na forskuldan formatti*n* at winna himerike vtan ihesu christi pino

[64]

Sanctus raimundus ärkebiscopir aff kanturia bar idhkelika hardhkledha j sinom vngdom oc tämpde sit köt mz atirhalde oc waku ok wilde enga nat sowa för än han hafdhe nokat thänkt a wars h*er*ra pino En tidh wardh han hindradh*i*r aff andru*m* thingu*m* ok sompnadhe vtan tholikin thanka ok ginstan grep diäfwlin han vm halsin wiliande quäfwia han äu han hafdhe mat Tha las thän hälghe ma*n*nin pater noster ok aue maria. j hiärtano ok beddis hiälp swa som han gat thy at han gat ey vplätit mu*n*nin än tha Diäfwlen wilde ey släppa hanu*m* swa Tha tilburdhe han at thänkia a wars h*er*ra pino ok wardh ginstan fräls aff diäflinom

[65]

188 En trulkarl hafdhe en diäfwl sik hemelikan hulkin hanu*m* sagdhe at et ordh är i lästinne hulkit diäflane mäst rädhas oc fly tha thz nämpnis oc formogho engin dröwilse th*e*r göra som thz nämnis Trulkarlin badh sighia sik ordhit

ãfwlin wilde engaledhis sighia thz Trulkarlin burdhe at läsa iohannis läst ok ginstan som n nämpde Verbum caro factum est borthwarff ıfwlin ok swa wardh thz ordhit them trul- rlenom oc mangu*m* andru*m* til mästo hiälp oc tlikhet

[66]

Twa människio j hulku*m* twe diäfla waro ros til kyrkio oc sattos widh altaran Prästin ɔr j mässo klädhe oc byriadhe läsa sancti ıannis läst Jn principio erat verbum &c. Annar ıfwlin sagdhe ropa ey swa högt for thy at iak :ma ey at höra thz Än prästin ropadhe ã thäs ghra ok ginstan han nämpde Et verbum caro :tum est fludhu diäflane mz myklo thuti ok ıtos ey oftarmer ok qualdo mä*n*niskionar wurdhu :itta thakkadho gudhi

[67]

En ärkiädiäkn astu*n*dadhe sabini biscops bi- ɔps döme ok badh hans smaswen mz wäxlom han sculde blanda etir j biscopssins dryk ok 139 ʌa hanu*m* drikka Smasuenin giordhe samu- lh. Än thän tidh han bar biscopino*m* drykk- sagdhe biscopin Drik siälwir thz som thu ıdhir mik drikka. Smaswenin sa sik wara ıpnan. oc vilde häldir drikka oc dö än thola ım ok pino for swa skä*m*melik forradhilse ok r karit til mu*n*nin Biscopin sagdhe drik ey ın fa mik jak scal drikka ok thu gak ok sigh nu*m* som thic th*et*ta rädh. Jak drikkir etrit än ɔ scal han ey wardha biscopir Biscopin giordhe

kors tekn owir karit ok drak etirit oskaddir ok ginstan do ärkediäknin swa som thyt etirit hafdhe ingangit j hans innälwe gynu*m* biscopsins mun

[68]

En prästir som het amancius hafdhe swa mykla makt aff gudhi at hwar the siuk mä*n*niskia fik helso som han lagdhe sina hand vppa. Ok allir siukdombir gik vndan for hans handu*m* oc hwar thän ormbir ok etirmadhkir sprak ok bleff dödh*i*r som han giordhe kors owir Ok heladhe han en awita man. hannande han mz sinu*m* handu*m*.

[69]

Sanctolus prästir gik til olio präs th*e*r lum-
140 bardha ärwodhadho at vtthrykkia oliona, oc bödh
fram them sina flasko mz glatho änlite. tho meer
biudhande än bidhia*n*de them fylla hona än for
thy at the äruodhadho starklika, oc formatto
enkte wthwinga aff olionne. kördho the han fran
sik mz smälikhet oc obrygdhilsom, gudz man
sa at enkte wtflöt aff olionne aff prässenom oc
bödh fa sik watn, oc giordhe kors tekn ower
vatneno oc kastadhe i olio prässin oc ginstan
wtflöt olian swa fulstoplica at the som för äruodh-
adho fafänglika. fylto sin kar oc thes hälgha
manzsins flasko. oc thakkadho alle gudhi

[70]

En biscopir fik et stort stykke aff thy hälgha korse ok letadhe sik slöghan mästara til at syn-

dirsagha thz mz klene saagh at thz matte skiptas
ok giwas til flere kyrkior for mere gudz hed*hir*
ok äro ok swa brat som mästare*n* tillagdhe sagh-
ena älla anbudhit, vpsprang thz hälgha trät aff
hans handu*m* oc flögh vt gynu*m* windoghat mz
starko liudhe ok flögh länge kring vm vind-
oghat swa skinande som soolin ok fäste sik vm
sidhe i enne buru. Biscopin vndradhe hwat tho-
likt teknadhe til thäs som thän sagharin fiol a
knä for han. ok sagdhe sik fulastan oc orenastan 141
syndara vara. ok owärdhogha*n* at hanna swa häl-
aght trä ok sc*ri*ptadhe sik mz fullu*m* idhrugha
Th*er* äftir tok biscopi*n* korset v buru*n*ne som
thz sat i oc andwardhadhe them sama saghara-
no*m* oc han syndirsaghadhe thz äftir biscopsins
budhi ok biscopin skipadhe thz j guz hed*hir*
äpt*ir* sinu*m* wilia

[71]

En godh qui*n*na tok sik watn at drikka ok giordhe kors owir thy ok swa brat som hon vilde drikka grep hona swa mykin hosta at hon formatte engaledhis drikka. än thot hon ofta widh*ir* frestadhe vm sidhe tok hon sik lius ok sa at rädhelikin bredhföta war j thy karino ok swa wardh hon gömd aff dödheliko etre

[72]

En skrifware j rom astu*n*dande rikedoma leddis mz ens trulkarls radhe til en stadh hwar mange diäfla waro samankomne Diäflanna höfth-

inge sitiande a hōghu*m* stool spurdhe hwa han war Trulkarlin swaradhe O h*err*a diäfwl han wil taka thiänist aff thic th*er* til at han matte rikir wardha Diäfwlin sagdhe til hans wil thu thiäna mik tha scalt thu neka thin christum ok
142 iak scal lata thic sitia a mina hōghro hand. ok giwa thic ymnit. Saloghe mannin räddis ok wilde ey gōra thz som diäfwlen badh vtan giordhe kors for 'sik Ok genstan borthwrwo alle diäflane ok giordho hanu*m* engin skadha. Th*er* äftir ko*m* han til kyrkio mz sinom h*err*a ok bilätit wände sin ōghon mildelika til skriwarans ä hulkin wäghin han stodh widh h*err*an. Härran spurdhe scriwaran hwi korsit mu*n*de swa gōra Skriwaren vppinbaradhe hanu*m* huru han wilde ey neka christum Ok huru han hafdhe skämt ok bortält diäflana mz korsens tekne ok sagdhe at thy mu*n*de korsit see blidhelika til hans

[73]

En fan manga diäfla widh*i*r ena kyrkio ok spurdhe them hwi the th*er* bygdho The sagdho Thy at här synis hwarghin korsens tekn ok hwar som ey är korsens tekn älla christi pino ami*n*ne th*er* byggiu*m* wi sigh*i*rlika Ok ginstan kōrdhe thän godhe mannin the*m* thädhan mz korsens makt ok tekn

[74]

Nar constantinus kesare sculde hawa stridh mot hedhni*n*gu*m*. sa han j sympne korsens tekn Ok hōrdhe ängla sighiande at han sculde sigh*i*r

winna i thy teknino Ok syntis war h*err*a ihesus 143
christus hanu*m* mz kors tekne sighiande föör for
thic th*ett*a teknit i stridhinna ingang. ok thu
scalt fa hiälp aff himerike, Han giordhe samu-
ledh ok wan altidh sighir ok en som sculde bära
korsit for kesareno*m* j stridhena räddis at owinine
sculdo först infalda til hans for korsens tekn, ok
andwardhadhe thz andru*m* til at bära at han
matte wara thäs sighrare oc swa hände at thän
som korsit bar bleff oskaddir, ok han som thz
andwardhadhe fra*n* sik wardh skutin ok bleff
dödh*i*r Ok bödh constantinus at korsit sculde ey
wara ilg*er*ningis manna pina. vtan kesara baner

[75]

Twe munka aff andro klostre komo som pela-
grima til annat klostir wiliande stiäla et stykke
aff thy hälgha korse som th*e*r war ok wurdhu
kärlika intakne ok fingo stiäla korset vm sidhe ok
vtgingo aff klostreno Än gudh wilde vppinbara
thera wranglikhet ok lät koma swa mykin snio
at thera fiät syntos ä hwart the gingo Ok huru
mykit the ärwodhadho gangande formatto the
ey koma ena mila vt fran stadhenom Ok huldo
thy hälaght trä vndir snionom ok gingo sidhan
sin wägh. Munkane j klostreno fu*n*no vm morgh- 144
onin arla, at thz hälagha trät war bortstulit ok
vndirstodho at the nykomno mu*n*kane hafdho
giort thän thiufnadhin ok sökto bradhlika äftir
them äftir thy som the sagho thera fiät j snion-
om ok fu*n*no vm sidhe hwar the hafdho atir-

latit dyrt liggianda fä. ok baro hem til sit klostir ok thakkadho gudhi

[76]

En riddare thyngde sik mz mangu*m* ok thu*n*gom stenom ok sprang j watn ok wilde sänkia sik ok giordhe tho förra kors for sik swa som han war förra wan at göra. ok stodh oskaddir owan watnit. wärnadhir mz thäs hälgha kors dygdh ok formatte ey at nidh*i*rsänkia sik

[77]

Hedhninga pinadho en hälaghan man oc formatto ey forwinna han The spurdho han hwi kristne män räddos ey pino. Han swaradhe Thy at the hawa thäs hälgha kors tekn skriwat j sinom hiärtu*m*. aff hulkins dygdh the wärias ok thula al thing gladhlika, ok thulomodhlika for ihesu christi äro. som korsfästir war for thera skuld Hedhningane wildo thz pröwa ok läto syndir skära han j midhio ok fu*n*no korsens tekn 145 skriwat j hans hiärta. ok fingo idhrugha ok bättradho sik

[78]

En man ledde sin thiänisto man mz sik for diäflana hulke han spurdhe vm han wilde wara thera thiänar*e* Han signadhe sik mz kors tekne ok sagdhe sik wilia wara hans thiänar*e* som korsit höre til

[79]

En man hiog widh mz yxe ok hiog sik nidh*i*r gynu*m* halwan fotin swa at yxen sat fast

j fotenom hulka han formatte ey vtdragha vtan othollikin wärk Han giordhe kors owir sareno ok ginsta*n* vtsprang yxin aff fotino*m* ok sarit heladhis ok wärkin forgik. ok ensamit arrit syntis aff huggino

[80]

En man gik vm nattatidh til at fulkomna sin oquämelika lusta mz the qui*n*no som han älskadhe, en hundir mötte hanu*m* ok gödhe at hanom for hulkit ha*n* räddis at wardha gripin ok fludhe altidh ok gat ey fulko*m*pnat sin onda vilia Entidh tha han war swa hindradh*i*r sagdhe han. Jak giwir diäflinom mina siäl vm iak ma ohindradh*i*r inkoma til the qui*n*no*n*na. Ok ginstan syntos otallike diäfla aldra wagna kring vm han wiliande vpswälghia han. Han giordhe kors for sik ok ginstan borthwrfwo alle diäflane ok onde lusten forgik hanu*m* ok han fik idhrugha ok 146
sc*ri*ptadhe sik ok vppinbaradhe alt th*ett*a sinu*m* sc*ri*ptafadhur.

[81]

Mange män ok qui*n*nor waro j eno skipi ok läko ohöwelika ok taladho skörlika. ok hwart thera hannadhe annat oquämelika. En renliwis qui*n*na war j skipino mädh*i*r them hulkin som seande thera oquämelika athäwe. giordhe kors for*e* sik. oc manadhe them at atirwända aff ohöweliku*m* lek The ropadho mot hänne ok gabbadho hona sighiande wanlika saat thu diäflana mädhan thu signadhe thic ok obrygdhadhe

hänne mang annor tholik thing. ok wildo ey afflata aff sinne ohöwisklikhet än thot hon manadhe them idhkelika th*e*r til Vm sidhe nidh*i*r bögdhe skipit sik mz andru*m* ändanu*m* ok nidh*i*r sänkt*is* mädh them ok the renliwis qui*n*nan bleff oskad owan owir watnino owir hulka korsens tekn syntis altidh hulkit mange sagho til thäs hon kom til lanz

[82]

En man ängxlandis at liwa fore likamlika genwärdho sprang vt aff högho biärghe j diupan
147 ström ok giordhe tho för kors for sik ok sagdhe Jn nomine patris et filii et spiritus sancti amen. ok kom oskaddir owir watnit. ok bort v watnino ok fik idhrugha for sina synde ok thakkadhe gudhi for the nadhe som han mz hanu*m* giordhe for korsens tekn oc vppinbaradhe hwat mz hanu*m* war giort.

[83]

En fatök änkia war fangad aff hedhni*n*gom Hon giordhe kors owir eno siuko hedhni*n*ga barne ok barnit wardh ginstan helbrygdho The spurdho hona hwadhan aff hon hafdhe tholika makt. Hon swaradhe at ihesus christus hulkin som föddir war aff iomfru ok thulde pino ok dödh a korseno for syndogha ma*n*na sculd gaff korseno the maktina for hulkit iärtikne mange wordhu kristne.

[84]

En wälborin iomfru lowadhe at göma iomfrudom ok kesarans son lowadhe tholikit sama.

j sama timano*m*. vm sidhe wildo thera frändir them badhin saman giwa til hionalagh hulkit the badhen nekadho thy at hwarghit thera wiste aff annars lowan. vm sidhe war them vppinbarat aff gudhi at the sculden samangiwas ok swa gita bätir haldit sins renliwis lowan The komo saman. ok waro idhkelikin a waku ok fasto ok bönu*m* 148
flyande al tilfälle for hulkit thera iomfrudombir matte spiällas Jomfru*n* pläghadhe idhelika vtganga til enna flodh vm natta tidh. ok thwa ok rökta en spitälskan man som thit pläghadhe koma Hänna bonde hafdhe hona misthänkta ok lät göra fiughurtan bilda. glödh heta. ok lät läggia hwarn thera swa när andru*m* at iomfru*n* matte stigha aff eno*m* ok vppa annan. ok at swa matte synas vm iomfru*n* orsaka ware vm hon ginge mz baru*m* fotu*m* owir alla bildana. Hon giordhe kors for sik ok gik threm sinno*m* owir them mädh baru*m* fotu*m*. obränd ok oskad ok dömdis orsaka aff sinom bonda Ok hioldo sidhan badhin rent liw*i*rne til sin dödh.

[85]

Sanctus franciscus kom en tidh til soldan. j babilonia. ok wardh hedh*i*rlika takin. Soldanus wilde pröwa hans hälaghhet oc snille ok lät bredha hans kamara mz korsadhu*m* täppetom ok sagdhe swa mz sik vm han hedhra korsens tekn scal iak awita han for affgudha dyrk stigh*i*r han vppa korsit scal iak awita han thy at han hedhra ey thz han prädika Sanctus franciscus stegh diärflika vppa täppetin ok giordhe them enga

149 wyrdhning Soldan sagdhe til hans hwi trodhir thu korsit vndir thinom fotom hulkit thu prädica. Franciscus swaradhe wart kors är christi kors ok thy är thz hedhrande Thin kors äru röwara kors ok thy ägha the vndir fötir trodhas Soldan vndradhe hans wisdom ok giordhe hanum storan hedhir

[86]

En judhe war j bland kristna män. owir hulka rädhelikin thordyn ok lygneldir nidhir fiol. Kristne männine signadho sik mz kors tekne. Judhin gabbadhe them sighiande aldrigh drap lygneldir nokan judha vtan manga kristna män dräpir han hulke som sik signa mz kors tekne Ok genast kom lygneldir ok vpbrände judhan. ok kristne männine bliwu oskadde

[87]

Thz war en godhir man. ther badhe älskadhe gudh ok räddis hulkin j sancta trinitatis hedhir hwar dagh tok in thre fatöka män ok födde them. Thänne mannin hafdhe en litin son thz timde en dagh at han lät leta äftir threm fatökum mannom. som han war wan ok ey funnos vtan twe ok gingo hem j bondans hus vm middaghin bondin kom hem ok fan ey vtan twa.
150 tha wiste han bort ok lät leta äftir them thridhia. thy at han wilde ey ällighis äta, swa länge at en war tha funnin j ens fatökx manz like ok war tho en diäfwl Han kom til bordh mz them Han stodh vp ok gik til waggonna som bondans

barn la j ok drap thz barnit ok hiog thz syndir [i] stykke ok swa war han borto ok aff thy waro alle mykit dröfdhe ok husbondin thakkadhe gudhi ok giordhe allu*m* hughnadh ok hänte vp the stykken ok gömde til morghons Tha annar daghi*r* kom samuledh lät han tha sökia thre fatöka män. ok fan ey vtan twa ok tha thän thridhi fanz ey tha dröfdhis bondin mykit ok sagdhe ey wilia äta för thän thridhi fu*n*nis, The letto ok vm sidhe fu*n*no thän thridhia ok leddo han j husit, bondin gladdis ok gik til bordh mz sino folke ok mz gudhliku*m* kärlek taladhe aff them som hans son drap, Tha swaradhe en aff them fatöku*m*, Hwar äru the barnsens stykke bärin them fram for mik ok ginstan baro the stykkin fram, ok thän pelagrimen signadhe them ok ginstan gingo al stykkin ok benin saman ok fögdhos til sinna lima 151
ok swa hugnadhe han husbondan annantima. ok ginstan kom siälin j barnit ok lifdhe ok fikx fadhereno*m* liwandis ok th*e*r äftir tha war mannin ginstan borto ok husbondin giordhe allu*m* hughnadh som när hano*m* war Jhesus christus gudz son tedhe sik här j thräfalloghhetz liknilse Först j manz like ok swa at [han] wärdhogadhis at witia ok hughna sin win. som j hans hedhi*r* härbärgadhe fatökt folk ok thridhia at löna hanu*m* sina godh g*er*ninga.

af döpilsomen [88]

Arit äfter guz byrdh thusanda. tuhu*n*dradha ok siutighi arom timde th*et*ta iärtikne En ku*n*-

nu*n*gir aff franz for til en stadh som hete thunicu*m* widh et watn. En vngir swen som thiänte enom h*er*ra j eno*m* stadh som hete ianua. ok thän swenin wardh siukir j eno skipi j enne hamn th*er* skipin lagho til hulkin prästin kom mz guz likama ok gaff han them siuka sweninō*m* Ok ginstan han hafdhe takit guz likama. tha thotte hanu*m* som han bran allir innan ok pintis mykit ok ropadhe aff store nödh Tha spurdho the at hans h*er*ra hwat man han war,
152 han swaradhe ok sagdhe at han war saracen*us* ok kom til hans piltir Tha spurdho the th*er* när hanu*m* stodho. tro thu at han är döptir Han swaradhe ne for thy at ey lät iak han döpa ok ey war han döptir tha iak köpte han. The läto han döpa ok ginstan forgik thän brändaghin ok the sottin th*er* han hafdhe ok wardh helbrygdho badhe innan ok vtan. aff thäs hälgha guz likama ok döpilsinna dygdh ok iärtikne

[89]

Thz sagdhe en magister aff enom stadh som thucia het*ir* at en brodh*ir* war th*er* swa stambir at han gat ey läsit pater noster ok ey annat thz han sculde läsa. Än tho war han allu*m* mykit thiänogh*ir* Thänne sami brodhorin sändis til sin höxsta generalem for thän krankdomin skuld, tha for han fram mz eno klostre th*er* war j en gudhlikin brodhir oc fik han wita hwat thäs brodhorsins ärinde war th*er* til hans kom ok aff mykle ömko hoff han vp sina hand ok signadhe han ok brodhorin rördhe ginstan sit

huwdh vp ok nidh*i*r ok fiol nidh*i*r a gulwit ok slo huwdhit widh*i*r wäggina swa fast at blodhorin gik vt ok giordhe sik stort saran. Brodhorin j klostreno spurdhe hwadhan han war. Han 153 swaradhe at han wänte at han war ey rätlika döptir ok lät döpa han. Ok ginstan han war döptir tha losnadhe thz bandit som vm hans tungo war ok taladhe rätlika. ok war wäl til räka ok gudhlikar*e* än han för war

[90]

Thz timde j eno lande som marchia hetir En jomfru war th*e*r hulki*n* g*e*rna thiänte gudhi. Nu tha pascha komo oc hon sculde taka guz likama. ok ginstan hon hafdhe takit tha fik hon swa stora hosto at ä hwat hon war häldir mät älla fastande tha sculde hon vpkasta. En gudhlikin man th*e*r widh hana taladhe ok forstodh at hon war ey rätlika döpt vtan tha hon war föd tha döptis hon for dözsens räddogha hema ok ey rätlika j namn fadhurs ok sons ok thäs hälgha anda Sidhan läto the hona döpa ok wardh helbrygdho aff sinne sot. ok thiänte gudhi alla sina dagha.

[91]

Thz war at diäfwlin tedhe sik j enna män*n*iskio like enom wälborno*m* kristno*m* man for thy at han wilde hans siäl fordärwa. ok folgdhe hanu*m* wäl thry aar vppinbarlika j bordhe ok säng ok tha han redh swa som hans stalbrodh*i*r 154 Thän kristne ma*n*nin wille sik stundom g*e*rna

skripta ok dyafwllin drogh han ther idhkelika fraan Nu een dagh tha the kommo til enna kirkio gik thän kristne mannin dyafwllenom nödhoghom j kirkiona ok skriptadhe sik ok dyafwllin sagdhe wilia bidha när hestomin medhan ok tha han kom wt ok hafdhe sik skriptath ok gik til sinna hästa tha kände dyafwllen han ey vtan spurdhe han äftir sinom kompane. Han swaradhe jac är thän sami Diäfwlen sagdhe ne ey ma thz wara. for thy at iak thic ey känne ok han war ey swa skär älla swa reen som thu är Thänne sagdhe iá at han war thän sami Diäfwlin spurdhe hwi han war tha swa faghir, Han sagdhe at han hafdhe sik aff allom sinom syndom scriptat Diäfwlen sagdhe bidha här iak wil ok inga oc mik scripta ok gik til prästin ok sagdhe hanum rädhelika ok otallika synde som hans ilzska war til Tha sagdhe hanum prästrin, wilt thu läta thic thät angra at thu syndadhe ok thic bättra Diäfwlen swaradhe ney vtan hällir mera illa göra.
155 Prästrin sagdhe tha äst thu ok en diäfwl. ok far thit som thu scalt wara Diäfwlen swaradhe swa är iak ok. Ok ginstan war han borto mz storo skrale ok wärste lokt wengande sik huru han hafdhe tappat sit langa ärwodhe Ok thän kristne mannin styrktis mykit aff thy iärtikne ok dygdh ther scriptamalin hawa. ok thiänte allan sin aldir gudhi

[92]

Thz war en dygdhelikin ok wälborin piltir j franz hulkin som ofta war leddir aff biscopinom

j them sama stadhinom til wara fru kyrkio Nu aff thy at han war ofta til kyrkio*n*na leddir for*e* war fru biläte tha fik han mykin kärlek til wara fru ok til hänna son so*m* hon hafdhe j sino*m* famne ok kom sidhan siälfswiliandis til hänna byläte hwar dagh ok giordhe en kranz aff rödhu*m* rosu*m* älla hwitu*m*. älla aff blömstre älla andru*m* yrtom grönom tha han blomst*i*r hafdhe ok satte them a wara fru huwdh mz storu*m* hedh*i*r Pilten wäxste större ok tho idhnadhe han ä thz sama. Nu tha han wardh större wilde han ey gifta sik ok ey wilde han oc vmga mz riddarskapi som han war affkomin. fore hulkit han hioltz 156 aff folke som en dar*e* ok th*er* äftir tha gawo hans frändir han j klostir hulkin han gladhlika tok ok ä män han war nykomen j klostrit ok til han war professus tha giordhe han thän kranzen aff blomstir wara fru biläte ok satte a hänna huwdh som han war fyrra wan Nu tha han war professus ok wardh tha til mere lydhno bundin ok mer*e* thiänist tha gat han ey the kranzana swa idhkelika war*e* fru giort som han wilde aff hulko han mykit dröfdhis. Thz timde en tidh at hans formän budhu hanu*m* fara klost*ir*sens ärinde ok redh vppa en godh häst ok redh fra*m* gyno*m* en skogh som en röwar*e* war j som röwadhe alla them th*er* framforo ok redh gynom ena äng som widh skoghin laa ok sa j hänne faghirt blomstir ok huxadhe vppa the kranzana th*er* han war wan at göra war*e* fru ok huxadhe mz sik Hör wälsignadh iomfru guz modhor mädha*n* iak gitir ey giort thic thän blomstir kranzsen,

tha wil iak thik lowa at läsa for thän blomstir-
157 kranz ther iak för giordhe .l. aue maria ok nu
ginstan byria iak til at läsa ok tha byriadhe han
at läsa aue maria. Tha kom ginstan til hans
the dygdhelika ok ödhmiuka jomfrun maria guz
modhir j wädhreno när hanum mz storo skini.
swa at allir thän skoghin vpfyltis mz skini ok
hiolt en cirkil j sinne hand ok ä for hwaria aue
maria ther brodhorin las tha satte hon wänasta
blomstir j thän cirkillin swa länge at tha brodh-
orin hafdhe fulkomnat fämtighi aue maria tha
hafdhe war fru fulkomnat kranzen ok satte op a
sit huwdh ok swa syntis hon ey meer Röw-
aren waktadhe at monkenum ok wilde hawa hans
häst ok sa alt thetta som nu är sakt En thot
munkin sa ther enkte til ok tha munkin kom
ther när som röwarin war. sprang röwaren fram ok
bödh hanum staa ok spurdhe hwa mz hanum gik
Munkin swaradhe engin vtan hästin Röwarin sag-
dhe, Hwa war the frun som syntis mz thic j
änginne Han swaradhe Ey wet iak hwat thu
sighir Röwarin sagdhe hwat sagdhe thu tha thu
redh ouir ängina Munkin vppinbaradhe hanum
158 alt thz som han hafdhe thänkt ok sagt. Tha
sagdhe röwarin. wisselika iak sa ena drotning
hulkin som giordhe swa ok sagdhe alt thz som
han hafdhe tha seet Munkin swaradhe thetta war
mik alt lönlikit ok thic vppinbart. at thu skuli
vmwändas til guz modhor hon ärnadhe thik
nadhe ok swa som troos thänne röware hiolt
sik atir aff sinom ilgerningom vm löghordaghana
for iomfru marie hedhir. hulkin som ginstan

rördhis aff swa myklom angir ok idhrugha at han sc*ri*ptadhe sik widh munkin ok fölgdhe hanu*m* ok lifdhe sidhan j fulkomliko liw*ir*ne j klostreno alla*n* sin ald*ir*

miraculum [93]

En qui*n*na war widh tholosa stadh swa som iak hördhe aff hänna sc*ri*ptafadhur hulkin som wan war badhe j genw*er*dho oc sälikhet at sighia aue maria Thässe quinnan hafdhe sköran man ok for thy at hon wiste han synda mz andro*m* qui*n*nom kom hon j swa mykin harm at hon thänkte at dräpa sik siälwa aff diäfwlsens inskiutilsom ok vm en hälghan dagh tha folk*i*t war alt til mässo wilde hon fulkomna sin onda thanka ok bleff hema fran mässonne ok j fördhe sik ok thyngde sik mz them thungasta klädhu*m* ok 159 skinnom som hon hafdhe ok kastadhe sik j ena floodh som th*er* war när widh*ir*frestande mz alle makt. at nidh*ir*sänkia sik ok for matte ey vtan stodh ow*ir* watnit til thäs män komo ok vtleddo hona aff watnino. ok swa wardh hon fräls thy at hon ey afflät at helsa guz modhor mariam

[94]

En Riddarscaps man war j them sama landu*m* hawande gudhlika hustru Hon födde son ok lärdhe han hwarn dagh läsa aue maria. Smaswenin wandis til at läsa aue maria. ok wilde for engin thing lata. at läsa hwarn dagh at minzsto ena aue maria. Thän riddarscaps mannin wardh

dräpin j stridh. ok hans wäknare mz hanu*m* En
diäfwl awndadhis widh smaswensens godha *ger*-
ninga. ok tok vppa sik dödha wäknarans likama
ok kom mz hästu*m* oc waknu*m* til smaswensens
modhor ok sagdhe hänne at hänna bonde war
dödh*i*r i stridhinne ok lögh sik wara hans wäkn-
ara. En hon dröfdhis mykit aff sins bonda
dödh ok hughnadhis tho nokot aff wäknarans
atirkomo. hopande at han sculde vpföstra ok lära
hänna son godhu*m* sidhu*m*. Diäfwlen som wäntis
160 wara wäknarin tilburdhe at äggia smaswenin dagh
ok nat til at synda mz quinno*m*. ok til annor
ogudhlikin thing. ok formatte ey at böghia han
th*e*r til thy at han idhnadhe at läsa aue maria
mz alle gudhlikhet. ok bleff stadhlika j godho
liw*i*rne. aff iomfru marie dygdh ok forskuldan
En abote kom thit vm sidhe ok beddis se wäkn-
arin. hulkin ey ku*n*ne finnas Abotin badh til
gudh mz gudhliku*m* bönom swa länge at diä-
fwlen j wäknarans liknilse war framdraghin nödh-
ogh*i*r for han for iomfru marie dygdh ok for-
skuldan Abotin bödh hanu*m* sighia sik hwadhan
han war ok hwi han thit kom, Han sagdhe sik
wara diäfwlen. ok th*e*r til hit komin at iak sculde
fortaka smasweninо*m* at läsa aue maria ok lukka
han til skörlifnadh. thy at hafdhe han thz gitit
giort tha hafdhe han makt at fordärwa sma-
suenin. En for thy at han wilde ey lata at läsa
aue maria ok ey böghias til synd formatte ey
diäfwlen mote hanu*m*. vtan atirlät ginstan dödha
wäknarans likama mz fulaste lokt ok syntis ey
meer ok smaswenі*n* bleff stadhugh*i*r i godho liwärne

[95]

En gudhlikir klärkir fiol a knä ok las aue
maria. hwan tidh han kom til kyrkio Ok annan- 161
tidh fiol a knä ok sagdhe wälsignadhe warin the
spinane som gawo dia warum herra ihesu christo
Thän klärkin fiol j hardhan siukdom vm sidhir
oc änxla. at han at aff sik tungona. ok wilde
syndirslita mz tannom allan sin likama än han
hafdhe format. ok thrängdis aff swa storom wärk
at han ey atenast vanhopadhis aff sino liwe vtan
iämwäl aff guz miskun, ok hans modhor maria,
ok tha som han swa illa thänkte mz sik syntis
hanum en skinande ängil ok störkte han, ok tha
ängillen formatte ey at hughna han tha sa siuke
mannin at ängillen fiol for marie fötir ok sagdhe,
O maria guz modhir, thu hiälpir allom syndogh-
um mannom som stadhelica til thik fly hiälp
oc thässom hulkin som mz knä fallum las aue
maria swa ofta som han kom til kyrkio ok wäl-
signadhe thina hälaghasta spina Ok ginstan sa
siuke mannin guz modhir inga til sin. mz skin-
ande liuse ok myklom ängla skara ok mz hälgh-
um iomfrum. ok guz modhir lagdhe sina häl-
aghasta spina j hans mun, Ok ginstan kände
han swa mykin sötma. at han vpstodh helbrygdha
ok gik til kyrkio, ok thakkadhe iomfru marie ok 162
prädikadhe j hwan stadh hänna äro ok miskun.
ok war altidh swa vpfyltir aff them sötmanum
at allir likamsins luste wansmakadhe hanum Ok
gaff sik j klostir thiänande ödhmiuklika guz
modhor alt til sins lifs anda.

[96]

En hustru war j them sama landu*m* hulkin hwan dagh las aue maria Hon thänkte vm sidh*i*r sik ey wara wärdhogha helsa guz modhor. Ok letadhe thy meenlös barn thänkiande mz sik at thera helsa sculde thäkkias guz modh*i*r ok gaff them stu*n*du*m* päni*n*ga ok äpple stu*n*du*m*. ok annor thing, ok lät them läsa aue maria, ok kände them läsa vm the ku*n*no ey, Ok aff thy tilwandos mang barn at koma til hänna. En dagh hände at hon fan enkte barn hulkit som matte helsa guz modhor, aff hulko hon ängxladhis mykit til thäs en wänaste smaswen syntis hänne oku*n*nogh*i*r, ok för osedh*i*r, hulkin hon kalladhe thänkiande at hans helsa thäktis mykit guz modh*i*r, ok hon gaff hanu*m* äpple ok badh han läsa aue maria. Han las ok tha han kom til then ordhin Et benedictus fructus ventris tui som thydha wäl-
168 signadh wari thins quidz fruct wilde .smaswenin ey sighia thön ordhin, än thot hon badh han thz ofta vm sidhe sagdhe qui*n*nan Hwi läs thu ey thän ordhin guz modh*i*r thäkkis bäzst som är at hänna son wari wälsignadh*i*r Smaswenin sagdhe thy at iak lowadhe tha mik siälwan. Ok ginstan borthwarff smaswenin. ok hon bleff atir j swa storo*m* hughnadh ok sötma, at hon thänkte sik wara j äw*er*dhelike äro, swa länge som thän sötmen bleff j hänne

[97]

En munkir las ofta aue maria. ok lagdhe alt tidh til sancta maria gudhz modhor bidh for

ik Han redde sik en tidh mz alle the gudh-
het som han formatte til enna hänna höghtidh
intande sik fa tha nokon särlikin hughnadh ok
ardh mykit dröfdh*i*r. thy at han kände ey mere
ighnadh än för j ottosangeno*m*, ok ey j böno*m*
: ey j brödhranna mässo*m* oc ey j the mässo
m han siälwir sagdhe. Än tha höghmässan
gdhis synt*is* guz modh*i*r hanu*m*, j brödhora*n*na
ɔor, mz myklo liuse, ok sa stu*n*du*m* til en, ok
u*n*du*m* til annan hulke som hafdho warit gudh- 164
ka j tidhomin. ok til somlika sa hon enkte ok
r til thän brodhorin som swa mykit hopadhis
l hänna, vm sidhe syntis hon honu*m* standa
idh altarit ok han ropadhe til hänna mz grat-
ıda taru*m* sighiande O mi*n* fru we mik hwi
rsmadhe thu mik hwat ey hawir thu forlatit
ik som swa offta badh thik misku*n*na mik ok
dhia for mik läsande aue maria Gudhz modhor
gdhe hwat las thu Han swaradhe o min fru
u wezst thz wäl. Hon sagdhe läs swa so*m* thu
t för wan Han sagdhe förat aue maria ok
dha*n* Sancta maria guz modhor bidh for mic,
ıdz modh*i*r sagdhe thy skodhadhe iak ey thic
y at iak wilde th*et*ta höra aff thik ok ey syntis
ɔn meer hanu*m* ok mu*n*kin bleff atir j myklom
ıgnadh

[98]

Vidh nomanensi stadh war en qui*n*na hulkin
ɔm span a wara fru dagh j fastonne ok tha
ɔn drogh thradhin gynu*m* sin mu*n* luddo gin-
an badhe hänna läpa swa saman widh thradhin 165

at hon wardh alzstingx mallös Hon ängxladhis mykit thy at hon gat ey andas gynu*m* mu*n*nin ok badh mz teknom som hon gat ledha sik til sancti eligii kyrkio ok tha hon fik th*er* enga hiälp leddis hon til war fru kyrkio som th*er* war näst Ok iomfru maria sa hänna idhrugha ok hördhe thera rop som th*er* När stodho ok sagdho sancta maria fräls hona. ok hon löste hänna läpa ok frälste hona aff nödh ok hon prädikadhe sidhan jomfru marie misku*n* ok las idhkelika ok ödhmiuklika aue maria.

[99]

Hälaghe munka laso ofta fäm psalma j iomfru marie hedh*i*r äftir thy som fäm bokstawa äru j hänna nampne ok aue maria äftir hwarn salmin For första bokstawin som är .M. laso the Magnificat For annan som är .A. ad dominum cum tribularer. For thridhia som är .R. retribue seruo tuo For fiärdha som är .J. jn conuertendo For fämta som är .A. ad te leuaui En biscopir aff kanturia farande til Rom sagdhe thänna sith munkomin th*er* han foor iwir klostir ok giordhe them gudhlika til tholika läsni*n*g En aff them 166 idhnadhe thz mz idhkelike gudhlikhet män han lifdhe Ok äftir hans dödh syntos fäm roose ou*i*r ha*n*s graff ok j hwarie thera war sc*r*iwat aue maria. Ok aff thy wäxste sidhwänia j klostru*m* at läsa the salmana til guz modhors hedhir

[100]

FAtike foräldra j franz hawande faghra dottor hulkin som kalladhis maria. The andwardhadho

ına for pãninga skuld enom riddara, til syndeːin lifnadh vm ena lõghordagx nath, hulkin m syrgdhe ok grãt a thãs meer at riddarin ıdh hona wara gladha. Han spordhe hwi hon ra sõrgdhe Hon swaradhe Ey ãr thz vndir at k sõrghe thy at mãdhan iak kallas ınaria nõdhıs iak nu badhe at smitta guz modhors nampn. : hãnna hõghtidh thy at nu ãr lõghordagx nat. .ddarin sagdhe, hetir thu ınaria Hon swaradhe va hetir iak, Han sagdhe Gudz modhir maria ãlse badhe mik ok thik, ok ginstan gik allir õr luste aff hanum ok han stodh vp aff sãngne ok andwardhadhe atir iomfruna hãnna fordrum for jomfru marie hedhir Ok thãnkte tho z sik at hon matte koma annantidh j tholikin ıdha, for thera fatõkdoms skuld, ok thy mz 167 era wilia ok hãnna. fõrdhe han hona til nãsto ınnoklostir ok lowadhe abbadissonne at gõra fult r hãnna jngift. tha han atirkome aff the stridh m han sculde tha tilfara Abbadissan ãlskadhe mfruna j fõrstinne swa som dottor. En riddarin ırdh drãpin j stridhinne, ok tha abbadissan ırdhe thz, hannadhe hon hona smãlika som yfdottor, obrygdhande hãnne at klostrit thyngs for hãnna sculd. Jomfrun badh guz modhir abbadissan matte hãnne blidh wardha. Ther tir manadhis abbadissan aff osynlike rõst at ılda mõna som dottor, ok ther ãftir bõdz ınne at lãta iordha riddarans likama hedhirlika sino klostre ok sagdhe ther til tekn at iomfrun ır syndalõs for hans skuld at han hafdhe andırdhat hona j klostir for iomfru marie hedhir

thz fulku*m*pnadhis oc th*er* äpt*ir* ok vpuäxste lilia
aff riddarsins mun sidhan han war iordhadh*ir* j
klostreno j hulkins bladhu*m* maria war sc*ri*wat,
ok for thz iärtikne sökto mange ok hedhradho
klostrit mz myklo*m* fleru*m* godhg*er*ningu*m*. än
168 abbadissan hafdhe nokon tima fangit aff hanom
än thot han hafdhe liwandis warit

[101]

J iomfru marie guz modhors iärteknom
skriwas, at en abote j änglande lifdhe skörlika
ok kräselika, ok war girughir til wärlz hedh*ir*
ok goz ok fullir mädh allom lastom än thot han
giordhe nokra godha g*er*ninga j manna asyn.
Tho hafdhe han guz modhor j högxste wyrdh-
ning hedhrande hona ok lowande ok gladdis aff
hänna äro Tha han hördhe hona nämpnas ok
enkte war hano*m* hughnelikar*e* älla älskelikar*e*
än höra hona nämpnas Ok j hänna mildhet and-
wardhadhe han alla sina g*er*ninga hupande a
hänna misku*n* owir al thing Tha han swa lifdhe
ok bättradhe sik ey annorledh Syntis hanu*m* wak-
nu*m* vm ena nat swa som dombir reddis a enne
slätte mark mot syndoghu*m* mannom Han saa
domaran sitia a domstol ok ena drotning sitia a
andru*m* stool skinande mz myklo liuse Han sa
ok höghra waghin widh domarans stol manga
169 vtallika ängla ok winstra waghin vtallika diäfla.
Han sa ok at mange dömdos til thera. Ok tha
domi*n* kom när hanu*m* wände han sik til dom-
arans stool. hwar christus syntis hanu*m* hängia
a korseno, ok abbotin hopandis misku*n* fiol a

knā for han ok sagdhe we ār mic mi*n* h*er*ra at iak syndadhe mote thik jak bidh*i*r thik at thu giff mik atenast ena stu*n*d til bāttring ok idhrugha for thina hālaghasta pino Christus swaradhe Ey ār rātwisa at thik giuis time til bāttring thy at nu ār rātwisonna time ok ey miskuninna Ok iak gaff thik tima ok thu wilde thik ey bāttra Han wardh allir skālwande ok wānde sik til guz modhor ok badh hona ārna sik tima til bāttring Thy at han hafdhe sat alt sit hop til hānna. ok gladdis aff hānna āro Tha syntis hon swa som hon vpstodhe aff sinom stol ok fiol a knā for domaran ok badh for hanu*m*. Domarin swaradhe O min kāra modhor ey ār rātwisa at thāssa abotans skāmmelika liw*ir*ne ok ilzska skuli vpbāra misku*n* ok āro Thu see hwat iak tholde for hanu*m* ok huru lānge iak hawir bidhat āftir hanom. at han sculde se til min. ān 170
han korsfāste mik annantidh swa mykit som han formatte jomfru*n* sagdhe til sin son. O min kāraste son misku*n*na hanu*m* for thz blodhit so*m* thu tokt aff minom likama. ok vtgōtz for syndogha manna skuld. ok atirgālt nu them vsla at han gladdis aff minne āro Ok giff hanu*m* nokan tima til bāttring Christus swaradhe hānne Gōr aff hanu*m* hwat thu wilt. Hon sagdhe til syndogha mannin, gak ok haff idhrugha for thina synde ok bidh guz wini bidhia for thik ok giff almosu Thy at āftir thre dagha scalt thu dō. Han scriptadhe sik ok bāttradhe sik thz bāzsta han gat. Ok do āftir thre dagha, ok tok lōn

vm sidhe j himerikis äro, thy at han gladdis aff guz modhors äro

[102]

Landz herra striddo mellan sin oc hambladho ok wtbrutu öghon a huariom them som varo aff annars herradöme Vm sidhe vardh en vngir man fangin aff sins eghins landz herra thiänarom hulike tho kändo han ey vtan wtbrutu genast hans öghon Oc skaro af hanom hans näsa oc läpa oc arma oc läto han swa vältas j sino eghno blodhe Hans modhir fik vm sidhe wita hwat giort var Ok kom swa som osinna gratande ok
171 thiwtande oc fan sin son ther ligiande j sino blodhe ok bar han hem som hon gat Ok ropadhe owir sin herra oc hans thienara Oc kärdhe then orät the hafdho giort henna synj for änga sak. Herran orsakadhe sik oc sina thiänara Thyt the kändo han ey Oc for thy at qwinnan var fatigh oc sonin hafdhe hana föt mz sino ärfuodhe bödh han henne swa mykit ingield som hon matte födhas aff oc sonin läkias Hon vilde ängaledhis vidhirtaka vtan sagdhe jac hafuir anduardhat mic jumfru marie gudz modhir jac tröstir a hana at swa som hon wet modherinna älskelikhet til sin enga son oc sonsins til modherinna Swa hafuir hon varkunnan owir mik ok läke min enga son Oc skipa hanum j gen sin öghon oc sina limi som han miste for ängin brut, qwinnan satte alt sit hop til gudz modhir oc bar han til henna kirkio oc badh hana mz mangom tarum hela han Oc sagdhe sik aldrigh vilia ga thädhan

for ãn henna son vordhe helbrugdho oc bleff
th*er* thre wikur a bõnu*m* thwingande sik mz
fasto. J yt*i*rsta daghino*m* a th*e*m thre*m* wiku-
me*n* Tha hon badh til jumfru mariam mz alle
õdhmiwkt fik hon bradhlica se sins sons õghon
oc nãsa oc lãpa oc arma tilbyria at vaxa til ful-
komin õkilse swa so*m* the for varo oc ropadhe
swa at ma*n*ge thz hõrdho oc komo oc sagho ha*n*
hafua at*i*rfangit alla sina limj Oc han stodh op
ok lowadhe sik wilia thiãna jomfru marie guz 172
modhor allan sin lifs tima ok gaff sik j et wara
fru klostir ok lifdhe th*er* gudhlika hwar guz
modhor sõkte han ok hughnadhe j dõdhinom swa
som han siãlfwir vppinbaradhe for brõdhromen.

[103]

En brodhir fiol õdhmiuklika a knã ok las aue maris stella hwarn quãld for ãn han foor j siãng Ok las sãrlika thãn wãrsin Monstra te esse matrem mz mãsto gudhlikhet. som han formatte, En qwãld. Tha han las thãn wãrsin sompnadhe han standande for sãnginne mõddir aff myklo ãrwodhe oc waku ok taru*m* Tha syntis enom waknu*m* brodhir at guz modh*i*r ok hãnna wãlsignadhe son komo mz myklo liuse ok vplyfto han aff iordhinne. ok lagdho j siãngina ok huldo vppa han. Tho wiste han thz ey siãlwir oc swa giordhis twem misku*n*, eno*m* swa at han wiste thz ey Ok andru*m* swa at han sa thz ok sagdhe andru*m*. Ok fingo badhe mykin andelikin hughnadh Ok lowadho gudh aff allo hiãrta

[104]

173 Thri diäkna gingo til paris j myklom storm ok thordyn ok lygneld ok rägne ok dröfdhos mykit aff thy ok ängxladhos Tha sagdhe en thera Siungu*m* aue maris stella Ok tha the sungo ok komo til thän wärsin monstra te esse matrem Syntis guz modhor them oc hiolt wt iwir them sin mantol. Ok gömde them oskadda aff stormenom ok rägnino

[105]

En enfaldir brodhor menlös oc godhir ok gudhlikar ok thiänoghir nygiwin j klostir hulkin som alt giordhe thz gardianin sagdhe hanu*m* Entidh sagdhe ok gardiani*n* hanom Gak for marie guz modhors altare Ok bidh hona sighia thik hwat som ma läsas til hänna hedhir Ok wakta at thu ät ey ok tala ey ok gak ey thädhan för än hon sighir thik thz Vnge brodhorin giordhe som hano*m* bödhz Ok tha han hafdhe standit th*er* en dagh ok ena nat, tilburdhe han at grata ok sighia O min kära fru sigh mik thz som gardianin badh mik spyria Ok ginstan syntis guz modhor hanu*m* sighiande Gak ok läs O gloriosa domina excelsa &c Ok han gik bort mz myklom hughnadh pro me semper oretis E

[106]

En sangar*e* plaghadhe dicta faghir riim ok
174 siunga j iomfru marie hedhir Vm en dagh nar han hafdhe diktat faghir rim aff hänne Ok for-

matte ey redhelika framföra them thy at hans läpa waro syndirskorne aff eno saar*e* for hulkit han gat ey wal talat sagdhe han mz mykle gudhlikhet O mi*n* fru hwi thol thu at iak hawir tholika läpa Thy at ey är höwelikit at syndirskorne läpa siungin thit loff Ok vm samu nattena fik han hela läpa tha han sooff

[107]

I borgundia war en riddare hawande ena dottor hulkin som lowadhe halda iomfrudom En riddarens wäknare älskadhe hona mykit tho swa at hon thz ey wiste Riddarin for vm sidhe til annan sin sätu gardh ok lät sina dottor thär atirbliwa äftir hänna . wilia j eno kappale som bygt war j wara fru hedhir Väknarin wiste at iomfru*n* war ensami*n* atir ok kom lönlika ok fan hona j kappaleno a bönom for war fru byläte Ok sagdhe hänne sin wilia Hon awitadhe han hardhlika at han thordhe tholik thing tala Ok ginstan drogh han swärdh ok sagdhe Jak scal affhugga thit huwdh vtan thu lydhe mik. Hon sagdhe sik wara rädho bona häldir dö en tappa iu*m*frudom Ok ginstan drogh han swärdh ok hiog 175
aff hänne huwdh Ok gik til sokna prästin hulkin som hono*m* war när skyldir ok fan han kläddan til mässo ok sagdhe hanu*m* hwat han hafdhe giort Prästrin wardh syrghiande ok badh han ga ok göma sik til mässan ware sagdh Ok mädhan prästrin sagdhe mässona ok draparin skylte sik for räddugha sculd wardh iomfru*n* liwande for iomfru marie böne hulke hon hafdhe andwardhat

sik ok sins iomfrudoms gömo ok syntis som en gulthradhir draghin owir hä*n*na hals Jomfru*n* stodh vp ok gik til kyrkio ok kom som prästin sagdhe mässo ok sagdhe hanu*m* tha mässan war lyktadh hwat mz hänne war giort. Prästin badh for sinom frända. Han kom ok siälwir vm sidhe ok beddis miskun Hon swaradhe hanu*m* at guz hämd sculde koma bradhlika owir han vtan han giwis j klostir Ok rädh hanu*m* at ingifwas j sancti francisci lifnadh. Han giordhe som hon rädh Ok lifdhe gudhlika j klostrino Ok iomfru*n* lifdhe j sinom iomfrudom. Ok hafdhe altidh swa som ens gul thraz tekn iwir sin hals at iärtiknit sculde ey forfara.

[108]

J wara fru järtiknom sc*ri*was at en vngir
176 köpman ok skör j liwärne j alexandria stadh gik vm gatuna. Ok fik se gynom windögha ens affgudha prästs dottor mykit faghra ok girnadhis hona Ok badh hänna fadhur giwa sik hona til hustru, Prästin spurdhe diäfwlen vm han sculde giwa hano*m* hona Diäfwlen swaradhe ey scalt thu giwa hanu*m* hana til hustru vtan han neka christum ok hans tro Köpma*n*nin spurdhir sagdhe sik wilia neka christum Än sagdhe diäfwlen. Thu scalt ey giwa hanum hona vtan han wili neka guz modhor swa at han wili aldrigh kalla a hänna nampn ok hiälp Thy at hon är swa mild oc misku*n*sam at hon sätte syndogha män widh sin son. Än the wilia bättra sik än thot the hafdho nekat han Köpmannin spurdhis vm han

ilde swa gōra Han swaradhe, aldrigh scal iak ›rtaka mik guz modhors miskun. Ok ginstan ik allir skōrlifnadz luste fran hanum Ok han iiānte sidhan guz modhor j gudhliko liwirne

[109]

Ens landz hōfthinge girnadhis ena gudhlika onno ok beddis til hustru for hānna fāghrind k ārliko slākt ok kungiordhe thz abbadissonne k iomfrunne The nekadho badha Hōfthingin 177 iordhe them skadha vm thera goz Jomfrun sa t klostrit fik skadha for hānna sculd ok and'ardhadhe sik iomfru marie guz modhor. bedhndis hiālp ok radh aff hānne Ok sānde sidhan udh hofthinganom ok badh thit sānda them ›m hona sculdo skodha. Ok thāntidh hānne ungiordhis thera tilquāmd andwardhadhe hon ik ok sin iomfrudom jomfru marie guz modhor, k skar sidhan aff sik lāpana ok nāsana, ok tedhe āndebudhumin blodhokt ok sarghat ānlite, ok purdhe them vm thera herra wilde hawa thoka til hustru The forsmadho hona ok lāto hona idhan wara omōdda ok hon gik for wara fru ltara ok thakkadhe hānne at hon war frāls Ok uz āngil kom ok lākte hānna nāsa ok lāpa ok eladhe swa som the fōrra wara

[110]

En konungir j franz bōdh idhkelica sina riddra til sit bordh en aff them hafdhe lofwat aldrgh āta kōt vm lōghordaghin for jomfru marie edhir ok j them timanom aatz kōt j franz al-

mä*n*nelika swa vm löghordaghin som vm synno-
178 daghin Konu*n*gin fan vm sidhe at thän riddaren
aat ey köt. vm en löghordagh thän tidh köt war
dyrlika reet. än thot konu*n*gin sände hanom
manga dyra rätte tho wilde han ey äta Vm sidhe
kom en smaswen ok bar hanom swa dyran kost
at alle fingo hughnadh aff hans lokt. tho war
han ey reddir mz köt ok satte for thän riddarin
ok sagdhe Min fru sände thic th*et*ta Riddarin
gladdis ok aat ok gaff androm mz sik ok wiste
tho ey hwadhan sändningi*n* kom Konu*n*gin stodh
vp fran bordhino ok kalladhe saman riddarana
ok spurdhe hwat them riddareno*m* burdhe til
näfst som forsmadhe at äta thän dyrlika reddan
kost som konu*n*gin sände hanom ok lät sik sär-
lika redha ok frambära a*n*nan kost Riddarin
räddis ok vppinbaradhe sina lowan ok sagdhe
sik ey hawa bidhit läta redha thän kost som
hanu*m* sändis vtan sagdhe sik tro at gudz modh-
or sände hanu*m* thän kostin for hulkra hedh*i*r
han hiolt aff köt vm löghordaghin Konu*n*gin
trodhe iärtiknino ok th*er* aff byriadho mange j
franz at halla sik aff kötmat vm löghordaghin

[111] (Jfr Själens Tröst s. 234.)

179 En rikir man j aquitania andwardhadhe sin
son j sins döz tima j ens riddara gömo Sonin
gik aff riddarans gömo ok forgiordhe illa sit
goz ok salde Riddarin hans gömare löste mykit
til sin aff gozeno ok vnge mannin wardh vm
sidhe fatökir ok lette radh aff enom trulkarl
huru han matte rikir wardha Trulkarlin ledde

ıan for diäflanna höfthinga ok sagdhe Thänne wil wardha thin thiänisto man. vm thu giwir ıanu*m* rikedoma Diäfwlen sagdhe wilt thu neka :hristum ok hans modhor tha wil iak göra thik ·ikare än thu förra wast Vngin mannin swar- ıdhe allir skälwande Jak nekar christum än ey na iak neka hans mildasta modhor Ok ginstan ıan nämpde mariam bortfludhe alt diäfla härscapit ɔk vnge mannin gik in j kyrkiona ok fiol a knä for warafru biläte ok badh hona bedhas sik mis- ku*n* thy at han hafdhe nekat hänna son Ok ridd- ırin hans gömare. war ok tha a böno*m* j samu kyrkionne Ok sa at bilätit bögdhe sik ok negh vnga manninom. Riddaren saa thz ok vndradhe ɔk spurdhe aff hanu*m* hwat han hafdhe giort vnge mannin vppinbaradhe hanu*m* alt saman Ok riddaren sagdhe hanu*m* hwat han sa bilätit göra 180
Ok sagdhe at guz modhir mu*n*de wilia hanu*m* wäl thy at han wilde ey neka hänne ok gaff hanom sina dottor til hustru. ok skipadhe hanom ıtir alt thz han hafdhe köft aff hans ägho*m* ok ındadho sit liw*ir*ne j guz modhors thiänist

[112] (Jfr Själens Tröst s. 237.)

En gudhlikir munkir andwardhadhe sik ödh- miuklika hwarie mä*n*niskio ok badh bidhia for sik En almänningx qui*n*na mötte hano*m* Han manadhe hona til sc*ri*ptamala. ok andwardhadhe sik hänna bönom, Hon swaradhe. O min käre h*err*a jak är vsul syndirska. huru ma iak bidhia for thik än iak bidhir thik at thu wili bidhia for mik. The skildos at ok hon gik jn j kyr-

kiona ok fiol a knä for wara fru biläte ok mintis a monksens ordh ok badh for hanom. Ok tha hon thz giordhe hördhe hon guz modhor bidhia sin son höra hona for sinom win Sonin swaradhe Huru scal iak höra hona for minom win mädhan hon är mi*n* owin Modhorin sagdhe. O min son gör hona til thin win Farande qui*n*nan hördhe alt th*et*ta ok fik idhrugha ok sc*ri*ptadhe sik ok thiänte sidhan guz modhor ödhmiuklika allan
181 sin liffs tima

[113]

En gramonkir girnadhis wärlz hedhir ok wardh biscopir vm sidhe j enne domkyrkio som war wigdh j iomfru marie hedhir Första daghin som han hafdhe reet sik til mässo Ok sat widh ältarit tha mässan byriadhis syntis guz modhor hanom sighiande O thu hedhirgirughe monkir som forläst thin ödhmiuka stadhga huru thort thu sitia a biscops säte j minne kyrkio Ok ginstan nidh*i*rfiol han dödhir

[114]

En munkir j klaraualle hulkin kräselika hafdhe liwat j wärldinne wilde samuledh liwa j klostrino Ok dömde allan thän kost som fore han sattis sighiande Thänne kostin är godh*i*r ok gör mik got ok thänne är ondir ok gör mik ont Vm ena wara fru höghtidh thäntidh andre mu*n*kane hafdho mykit gudhlika sungit mässo ok tidhe Ok han sang litit älla enkte, oc gingo j kyrkiona at läsa gracias äftir mat, sa thän

munkin ena hedhirlika fru sta j korduromin, ok giwa hwariu*m* monkeno*m* som ingik nokat j mun*n*in mädh*i*r skedh, aff eno dyro kari, ok thäntidh han kom ok hon wilde honom enkte giwa, sagdhe han O min fru gudhz modhor giff ok 182 mik nokot Hon sagdhe Ey giwir iak thik thy at thu äst läkiare ok wilt hawa vtwaldan kost ok forsma at äta tholikt som for thik sätz ok thu ärwodhadhe litit j dagh j tidhomin, Ok thy scal ey thänne kostin giwas thik vtan them som läta sik nöghia at tholiko som them gifs Han sagdhe O min fru jak wil g*er*na läta mik nöghia at tholiko iak fa ok siunga vtan läti swa som iak forma Ok sidhan gaff hon honom som flerom aff hulko han kände swa mykin hughnadh ok sötma at waka, ok böne ok fasta smakadho hanom sötlika, ok han gik owir alla andra j atirhalle

[115]

En gudhlikir monkir tholde mykit gab aff androm sinom brodhor Han thulde ok mykin ok hardhan siukdom ok vmbar thulomodhlika, Vm ena nat syntis hano*m* en gudhlikin abote hulkin som nylika war dödhir mz fämtan brödhrom ok sagdhe til ha*n*s O brodhir jak är thän abotin ok thässe monkane äru nylika dödhe ok liwa nu j äronne mz gudhi Gak ok sigh abotanom at han waki bätir owir sinne hiordh. ok rätte the*m* som wille fara. Ok sigh hanom at somlike brödhrine nigha ey tha gloria patri siongx, Andre böghia sik nakat. ok tho ey til thäs gloria 183

patri är ändat ok göra ey skyldogha wyrdhni*n*g the hälgho thräfallelikhet, Maria gudz modh*i*r syntis ok hano*m* sighiande Jak hördhe thina böne Ok iak saa thina tara ok iak kom at hughna thik. Thin owin är dödh*i*r thy at ha*n* wilde ey bättra sik ok| thz är thik tekn at thu äst heel wurdhin aff thino*m* siukdom, bliff thy stadhugh*i*r j godhom g*er*ningu*m*. Th*er* äftir sa han guz modhor mariam sta ok nigha ödhmiuklika for altareno, tha gloria patri sangx ok til thäs thz war alt vt sungit Munkin sagdhe sino*m* abota at han hafdhe swa hört ok seet ok alle monkane räddos ok rätto sik tha the fu*n*no thän ena mu*n*kin bradhlika dödhan

[116]

En iudhe thwingadhis ok swältis j fangilsom. han tok thänkia vm sidhe huru han hafdhe hört aff kristno*m* manno*m* at iomfru maria guz modhir hiälpir allo*m* nödstaddu*m* Ok tha han swa thänkte tho ey bidhiande hona hiälpa sik. syntis misku*n*na modhir maria hanom ok löste han aff bandom ok lät han ga lidhughan judhin spurdhe hwat fru hon war mädhan hon giordhe
184 swa mykla misku*n* mz hanu*m* Hon sagdhe sik wara mariam ihesu christi modhor, ok tedhe hanom hälwit*i*s pino som judhomin äru redda, ok vt thydde hanom the hälgho sc*r*ipt Ok lowadhe them äw*er*dhelika äro som stadhlika tro a hänna son Judhin trodhe ok wardh kristen ok wände manga andra til kristindom

[117]

En munkir stodh a bõnom j sinom sälla äfla inkomo til hans j sällan Han wände sik gudz modhors hiälp ok the formatte enkte ot hanom vtan misto alzstingx sina krafta swa nge som han beddis hiälp Diäflanna höfthinge ›m mz rädhelike wredhe ok sagdhe hwi vp- rälghin j han ey The sagdho vi fortappadhom are makt ok formaghum enkte mot hanom thy han beddis hiälp aff gudhz modhor Diäfla ›fthingin wilde syndirslita han ok formatte ey instan syntis guz modhor ok älte bort diäflana sagdhe til monkin Bliff stadhlika ok ful- ›mna thz thu gör Nytia growan kost ok smä- k klädhe ok ärwodha mz thinom handom

[118]

Twa kwinnor fabuleradho j enne kyrkio aff nytom ok obliughum thingom mällan siin En ıdhlikir mässodiäkn tha han sculde läsa ewan- 185
›lium j samu kyrkionne Sa han en diäfwl j ›inio like sitia j eno windögha ok skriwa al ıera quinnonna ordh The taladho swa länge diäflinom räkte ekki pärmanit til at skriwa an tok vm sidhe mz klöm ok tannom pärgmanit wilde vtthänia ok syntis bradhlika nidhirfalla ässo diäknin lop fran bokastolenom ok wilde ›ipa aff hanom pärghmanit ok fik ey Biscopin ›urdhe hwat han hafdhe giort ok hwi han walde at läsa ewangelium j skylloghum tima. ässo diäknin sagdhe hwat han hafdhe seet ok

giort. Biscopin trodhe hano*m* ey vtan satte han aff sino ämbite Jomfru maria guz modhor hughnadhe han ok fik hanu*m* pärmanit som diäflin hafdhe sc*ri*wat Mässo diäknin presänteradhe thz biscopinom ok biscopin vndirstodh sannindena ok andwardhadhe hanom atir sit ämbite oc qui*n*nona manadhos til sc*ri*ptamal ok bättradho sik

[119]

En gudhlik qui*n*na sopadhe hwarn löghordagh ena wara fru kyrkio ok strödhe guluit mz enna handa yrtom Thäntidh hon war dödh
186 oc iordhadh widh samu kyrkiona vpuäxsto tholika yrte widh hänna graff. hulka th*er* waro tho aldrigh för sedha,

[120]

En mykit syndoghi*r* man fiol a knä tha salue santa parens byriadhis j enne warafru höghtidh Ok fik se vm sidhe at guz modhor maria foor nidh aff himnomen hawande sin wälsignadha son a sinom arm ok thakkadhe allom them som sungo Ok syndoghe mannin vmwände sik til gudz ok bättradhe sik ok thiänte idhkelika hans signadho modhor

[121]

En riddare älskadhe ena wälburna fru ok giordhe mang thing ok gaff dyra gawo ok diusteradhe ok thorneradhe ok hiolt sik fromastan j stridhom, ok giordhe mang hooff ok budhöl for

ıänna sculd, ok fördhe hänna loff aldra wägna, her til at han matte fulkomlika fa hänna wincap, ok älskelikhet än ey älskadhis han aff hänne huru mykit han älskadhe hona, Han spurdhe adh vm sidhe aff enom hälaghom ärmita, ärmitn rädh hanom at läsa idhkelika aue maria Ok ;öra alt thz fatökum mannom j iomfru marie ro som han hafdhe för giort rikom mannom or the wärdzslika frunna äro Ok swa föra iomru marie loff for allom som han hafdhe förra 187 ört wärdzsliko frunna loff Han giordhe som rmetin rädh hanom Vm sidhe syntis guz modhr maria hanom mz skinande liuse ok myklom ngla ok hälgha iomfru skara, ok badh han wara tadhughan j godho, ok fik hanom et halft fingrgul sighiandis hanom at han sculde kallas til ıimerikis äro vm han stadhlika bliwi j hänna hiänist, thäntidh thäs halfwa fingirgulsens halfleel sändis hanom ok tilfögdhis them halfdelnom som han hafdhe för aat, Ther äftir war ıan swa jdhin j allo godho ok gudhlike thiänist t hans wini ok frändir hioldo han ok afwitadho wa som han osinna ware Han bödh them allom il gäst vm en dagh Ok thäntidh the sato widh ordh fyltis alt husit mz myklo skinande liuse k guz modhir maria kom ok lagdhe fram thän ıngergulsins deel a bordhit som hon hafdhe atir)k nämde riddarin ok badh han koma sighiande ak scal nu atirgälda thik thz som thu hawir orskuldat mz mik at thu skuli nu fullelika finna k vtröna huru gudh atirlöna ok hedhra sina ıodhor thiänara Ok ginstan skildis hans siäl widh

188 likamen ok tilfögdhis guz modh*ir* for hwilkit iärtekne mange vmskipto sit liuärne til bättra

[122]

En munkir skör i liwi*rn*e ok fanyttir las gudhlika warafru tidhe standande rättir mz baru hofdhe hättonne afftakne Han gik vm ena bro wiliande fulkomna sin onda lusta Diäfwlen kastadhe han aff bronne ok kwafdhe j watnino Hans kruppir fanz vm morghonin ok bars til klostrit ok lagdhis a baar ok sattis j korin Monkane byriadho priim först aff daghenom ok th*er* näst aff ware fru Ok swa brat som the byriadho prim aff ware fru. vpstodh dödhe kroppin, rättir a barinne, ok tok aff sik hättona. Mu*n*kane rädd-os. ok läto aff at läsa ok ginstan fiol kroppin nidhir The byriadho annantidh ok ginstan vpstodh dödhe kroppin som för ok the läto aff at läsa ok kroppin fiol nidh*ir*, Abotin kom kalladh*ir* ok bödh byria primit ok framhalda ok ginstan vpstodh kroppin, ok tok aff sik hättona, Abotin gik til han ok sagdhe Jak biudh*ir* thik vndir lydhno at thu sigh mik vm thu äst dödhir Han swaradhe, Jak war sannelika dödh*ir* Än tha mi*n* siäl sculde fordömas badh guz modhor
189 for mik for the wyrdhning som iak giordhe hänne standande barhofdhe j hänna tidhom at min siäl sculde atirkoma til kroppin swa länge jak sc*ri*ptadhe mik ok th*er* mz frälsas aff hälwite, Abotin hördhe hanom sc*ri*ptamal. ok gaff hanom guz likama ok han do ok kom a himerikis wägh

[123]

En riddare j änglande satte alt sit hop til gudz modhor mariam än thot han war mykit wärdzslikin ok andwardhadhe hänne sik idhkelika ok alt sit goz ok sin äri*n*de Han foor en-tidh wänktir a enne bro ok fiol vt aff bronne j stridhastan strööm ok ropadhe mariam sik guz modhor til hiälp, ok kom vp heel ok oskaddir, ok foor hem ok lät byggia faghra kappal j sinom gardh j wara fru hedh*i*r Th*e*r äftir do riddarin ok kom for guz dom Diäflane baro fram manga synde ok badho döma sik siälina Änglane baro fram nokra godh g*er*ninga hulka tho ey wogho iämt widh*i*r syndena Jomfru maria kom ok badh taka aff iordhinne ok stenomi*n* aff the kappaleno som han hafdhe bygt j hänna hedh*i*r, Ok swa giordhis ok laghdhis a waghena, ok ginstan wogho godhg*er*ningana meer, ok siälin tildömdis änglomen Et siu ara gamalt barn j 190
englande do sama daghin som thän riddarin do ok bars til sancti thome graff j canturia, ok fik th*e*r liff ok sagdhe mang thing som thz hafdhe seet, ok sagdhe j bland annor thi*n*g, huru thän riddarin wardh frälstir, ok thäntidh the som barnit hem baro komo iämte thäs riddarsens kappal hulkit femtan dagxledher war fran thy som the waro hema ok barnit tedhe them hwar stenin ok iordhin war vttakin som lagdhis a waghena Mange komo ok sagho ok pröwadhe mz skälom at thz war sant som barnit sagdhe ok lowadho gudh ok hans signadha modhor mariam

[124]

En munkir j sancti petri klost*r*e thiänte ödhmiuklika guz modhor ok sancto pätare. Han do ok diäflane baro hans synde for guz dom Hans kötlike luste sagdhe Jak är thän lusten som thik lustadhe Girin sagdhe Jak är thin giri mz hulke thu girnadhis mang thing. Fanyt ära sagdhe Jak är fanyt ära mz hulke thu wilde synas aff manno*m* ok lowas aff them, Änglane fra*m*baro annan wäghin hans dygdhe, aff hulku*m* lydhnan
191 sagdhe, han hawa warit lydhoghan, ödhmiuktin sagdhe han hawa warit ödhmiukan ympno ok psalma ok böne wardho han swa mykit the gato Tha siälin stodh swa badh sanctus petrus gudz modhor bidhia for hano*m*, hulkin thz ärnadhe aff gudhi at siälin sculde atir koma til likamin Ok ginstan bortälte sanctus petrus alla diäflana mz himerik*is* nykle ok lät siälina atirkoma til likamen ok dödhe mu*n*kin lifnadhe ok thiänte fulkomlika gudhi ok hans signadho modhor marie alt til sin dödh.

[125]

En röware j enom skogh röwadhe manga Tho j iomfru marie hedhir giordhe han engom skadha vm löghordaghin. Han ält*is* vm sidhe aff them som han wildo fanga in j thiukkastan skogh ok bleff thre dagha vtan mat oc ropadhe vm sidhe sighiande O sancta maria giff mik mat. thy at iak haw*ir* ok nokot giort for thina sculd Ok ginstan komo twa iomfru ok baro

hanom fäghirstan kost j fulasto kari hulkin han nekadhe at äta for karsens orenlikhet ok fulo lokt. The spurdho han hwi han aat ey Han swaradhe at tholike fru sömde ey at sända swa dyran kost j swa fulo kari The swaradho Swa som dyre kostin synis ledh*i*r for karsens fyliskio. swa the godho g*er*ninga som thu gör äru iom- 192
fru marie ledha for thinna synda skyld Tho for thän sculd at hon latir enkte thz wara olönat som görs for hänna sculd. sände hon thik thänna kostin ok wil rökta thik äw*er*dhelikit liff. än thu wilt bättra thina synde.

[126]

En röware badh en abota taka sik j klostir Abotin badh han ga, oc bättra sina synde j wärldinne Röwarin swaradhe Tha scalt thu göra rekinscap for mina siäl a domadagh vm hon fortapas Abotin räddis ok tok han j klostrit Röwarin vmwändis ginstan fulkomlika til gudh ok fik vm sidhe hardha soot. ok abotin manadhe han til sc*ri*ptamal, Han giordhe samuledh ok sagdhe j bland annor thing Jak satte alla mina tröst til guz modhor mariam. än tho at iak syndogh*i*r war hopande a hänna mildo misku*n*. at hon wilde sätta mik widh sin son Ok j nat syntis hon mik fagh*i*r ok meer skinande än soolin ok sagdhe sik wara misku*nn*i*nn*a modhor oc sagdhe at iak sculde koma til hä*n*na äftir thre dagha vm thän sama timan Monkin doo j them sama timano*m* som han hafdhe förra sakt Abotin

thakkadhe gudhi oc kalladhe mariam alt tidh sidhan miskun*n*in*n*a modhor

[127]

193 En iomfru j ispania lofwadhe at göma sin iomfrudo*m* til guz hedh*ir* Hänna fadhur wilde giwa hona eno*m* vngom rikom man til hustru Hon nekadhe at taka widh*ir* honom Ok thäntidh fadheren formatte ey mz blidhkilsom ok ey mz hödzslom ok ey mz slaghu*m* koma hona til at sighia ia mot swenenom lät han them badhin koma ensamin saman j en stadh Ok thän tidh vnge ma*n*nin formatte ey mz lukkan älla blidhe iätta*n* lukka hona til sin älskogha wilia widh*ir*frestadhe han at waltaka hona Hon andwardhadhe sik iomfru marie guz modhor ok beddis hiälp aff hänne ok wardhe sik ma*n*nelika. ok sa vm sidhe himilin ypnan ok himerikis drotning bära sin son a sinom arme swa so*m* thriggia ara gamblan` til hulkin hon sagdhe O min son wärna thina thiänisto qui*n*no Sonin swaradhe iak scal wärna hona tho wil iac först se hänna stadhlikhet. Ok tha vnge ma*n*nin wilde ey aflata at mödha hona syntis hänne at iomfru*n*na son kastadhe en litin sten mot honom ok ginstan kom bradh*ir* lygneldir oc brände han til dödh Fadheren räddis hardhan guz dom ok lät iomfruna wara j fridhi

[128]

194 En munkir hafdhe ont liw*ir*ne ok las tho hwarn dagh hundradha ok fämtighi aue maria

Han wardh vm sidhe hardhlika siukir ok fik se alt husit fyllas mz diäflum th*e*r som han la Han sa ok inganga ängla hulke som spurdho diäflana hwi the thit komo The sagdho sik wara komna at taka thäs monksens siäl. ok tha the kiwadho vm siälina. synt*is* guz modhor maria til hulka änglane sagdho. O walloghasta fru sigh hwat thässe siälin scal j wara händir ällas ey Diäflane swaradho wi wiliu*m* ey hawa hona til domara j warre sak mädhan hon är misku*n*ninna modhor vtan wi wiliu*m* for hänna son hulkin som dömir äftir rätwisonne. Ok thän tidh the komo for hans domstol. baro diäflane fram manga synde ok lagdho a waghena swa at the wogho mykit meer än godho g*er*ningana. Tha tillagdho änglana the aue maria som han hafdhe läsit ok än wogho syndena meer The bäddis monkin*um* hiälp aff misku*n*ninna modhor hulkin sin son badh läggia en drupa a waghena aff sino blodhe hulkit som han tok aff hänna liwe. ok ginstan som thz war giort wogho godhg*er*ningana meer än syndena. ok monkin wardh fräls aff fordömil- 195
som Ok fikx widh*i*r ok thiänte ödhmiuklika guz modhor marie

[129]

En gudhlikin riddare pläghadhe hwaria nat ga til ottosang for iomfru marie hedh*i*r Hans hustru hafdhe han misthänktan at han ginge wanlika til nokra andra qui*n*no. ok wilde enga orsakan aff hano*m* hawa vtan tedhe sik badhe hano*m* ok andro*m* alt tidh dröfdha ok wredha.

Ok thäntidh han gat hona mz engo hughnat
badh han hona ga fran sik ok sagdhe sik älska
andra bättra ok fäghre ok rikare Ok wilia enga-
ledhis forlata at älska hona aff allo hiärta. Hustrun
hördhe thz ok grep sins bonda kniff ok stak sik
ginstan gönom weka liwit ok drap badhe sik ok
sit barn. som hon hafdhe tha j liweno Riddarin
wardh illa widh at hans hustru hafdhe dräpit
sik for hans ordha sculd ok gik til kyrkio ok
stodh a knäm a bönom for iomfru marie biläte
til thäs iomfru maria vpreste hans hustru aff
dödh hulkin ginstan lop til kyrkionna til hans
ok sagdhe sant wara. at then frun som han
älskadhe war mykit fäghre ok bättre än hon ok
196 hedhirlik owir al skapadh thing Hulkin hona
vpreste aff dödh mz sinom bönom for hans
älskogha Ther äftir födde riddarans hustru liw-
ande barn ok lifdho sidhan j gudhliko liwirne

[130]

En munkir fiol a knä hwar tidh ok kyste iordhena tha som han hördhe iomfru marie namn nämpnas ok wardh vm sidhe swa gamal at han formatte sik ey vplyfta aff iordhinne Abotin skipadhe twa munka til at vplyfta han The glömdo en tidh honom Ok tha han hafdhe länge lighat syntis jomfru sancta maria guz modhir hanom skinande som soolin ok vplyfte han. ok ledde fram til altarit aff hulkra dygdh han wardh swa starkir ok vngir som han hafdhe tha warit thrätighi ara gamal. Ok thiänte sidhan guz modhor mz alle gudhlikhet alt til sin dödh

[131]

Ens konu*n*gx son aff vngaria, dyr klärkir, wardh hardhlika siukir ok iomfru maria guz modhor frälsadhe han aff the*m* siukdomeno*m*. For hulkit han fik swa mykla gudhlikhet til hänna at han lowadhe at göma renlek ok läsa hänna tidhe daghlika Thäntidh konu*n*gin war dödh*i*r nödh- 197
gadhis han aff rikesins höfthingom at taka sik hustru ok wardha konu*n*gir Vm thän sama daghin som han sculde wighias mz sinne brudh las han gudhlika wara fru tidhe swa som han war förra wan ok thän tidh han kom til the antiphonam Pulchra es et decora. syntis iomfru maria honom ok sagdhe Hwi forlatir thu mik ok takir thik andra mädhan iak är swa fagh*i*r ok wän. Nu vm thu forlatir hona ok thiäna mik tha scal thu hawa mik til brudh j himerike ok ginstan vptändis han mz swa myklom älskogha til gudz modhor mariam at han forlät brudh ok rike ok fludhe lönlika. ok bleff ärmite ok thiänte gudz modh*i*r mz alle gudhlikhet. til thäs han kom til hä*n*na j himerik*is* äro

[132]

En vngir munkir älskadhe mykit guz modhor ok wardh vm sidhe spitälskir Thä*n*tidh timin kom j hulkom han sculde skilias fran androm gik han in for wara fru altara ok badh sina böne til hänna ok sompnadhe vm sidhe ok sa j symneno*m* at iomfru maria fram drogh sina spina. ok fylte badha hans händir mz miölk ok

198 badh han smyria sit änlite ok likama mz the mölkinne at han matte heel wardha. Han waknadhe ok fan sina händir fulla mz miölk ok ropadhe högt ok badh faa sik hälghodoma kar at göma the miölkina vt j ok smordhe sik sidhan mz hänne ok fik ginstan bötir ok ku*n*giordhe allom iärtiknit ok them särlika som th*er* waro komne at skilia han fran manna sam waru

[133]

En du*m*be thörffastadhe wara fru aftna Jomf*ru* maria synt*is* hano*m* vm sidhe ok sagdhe, Huru mat thu, Han som aldrigh förra taladhe swaradhe ginstan, Jak ma wäl, Hon sagdhe wilt thu koma til min, Han sagdhe O mi*n* fru g*er*na vm thu wilt, Hon sagdhe kom til mik Ok ginstan for han til himerik*is* äro

[134]

En godh fatök qui*n*na thiänte sik födho mz sööm Hon hafdhe ena dottor hulkin en tidh gik til hafsens strand mz androm barno*m* Bölghio komo bradhlika ok nidh*i*rsänkto al barnin. ok hon bleff ensamin oskad, Hon spurdhes sidhan huru hon war gömd, Hon swaradhe Swa ofta som watnit kom owir mik sagdhe iak et ordh hulkit iak hördhe mina modhor sighia tha hon stak sik mz nalinne ok thz är Aue maria Ok
199 ginstan kom en fagharsta fru ok skylte mik mz sinom mantle swa at watnit skadhadhe mik ey The spurdho vm hon kände the fruna. Hon sagdhe sik wäl kä*n*na hona The leddo hona til

ɼrkio ok tedho hänne mangra hälagha manna läte ok hon sagdhe altidh at thön frun war ɼ tholik som hona frälste. Ok swa brat som ınne tedhis wara fru biläte, sagdhe hon Thätta : the frun som mik frälste. for hulkit alle low-lho gudz modhor mariam.

[135]

En man lowadhe thörffasta wara fru aftna ıer til at han matte frälsas aff bradho*m* dödh ĸ fa sc*r*iptamal j ytarsta timanom Han for a ĸip mz flerom vm sidhe, ok stormbir kom ok le sunko vtan han ensamin flöt liwande j watneno ıre dagha ok thre nättir til thäs män j andro ĸipi th*er* framfarande hördho hans rop ok toko an j sit skip, Han sc*r*iptadhe sik ok sagdhe uru iomfru maria hafdhe frälsat han ok do ınstan hulkins kroppir swa rutin atirbleff som ıyt han hafdhe warit dödh*i*r vm fyra dagha.

[136]

En ärlik fru hafdhe en son hulkin hon ledde aghlika til kyrkio mz sik ok kände hono*m* at 200
elsa iomfru mariam swa dyrlika at alle vndr-lho the som thz hördho, Han dru*n*knadhe m sidhe The som thz hördho sagdho Awi at ıomfru marie lekare war dödh*i*r ok ku*n*giordho ız hans modhor hulkin som enkte räddis vtan ıgdhe Jak tro ey at iomfru maria latir han dö. k lät leta äftir hanom vm twa dagha Thridhia aghin tha hon fan han ey Gik hon for wara ᵛu biläte ok sagdhe O kära fru jak lette äftir

minom son thre dagha oc iak fan han ey Thy bidh*ir* iak thik for the sorghena. som thu tholde tha thu hafdhe thre dagha tappat thin son at thu lät mik atirfinna min son oc ginstan war han funnin oc vpdraghin aff vatneno oc lifuande framleddir till sinna modhor oc tho mykit gratande, Modhorin spordhe hwi han grät, han sagdhe sik häldir wilia blifua när the frunne som han hiolt a sinom armom j watneno Oc ther aff lofuadho alle gudz modhor mariam

[137]

En klärkir älskadhe ena q*u*inno Hon gaff
201 honom et fingirgul. Klärkin thänkte a sina siäla helso ok satte thz fingirgullit a ens wara fru bilätis fingir, lowande at han wilde hona hawa aldra kärast ok ginstan atirlykte handena owir fingirgullit, Klärkin sa thz ok stadhfästis thäs meer j godhe forakt, Han bröt vm sidhe sina lowan. ok älskadhe the qui*n*nona som honom hafdhe giwit fingirgullit Thän tidh han kom j siäng til hänna. sompnadhe han bradhlika Jomfru maria syntis hano*m* ok awitadhe han hardhlika ok manadhe han ey hanna the qui*n*nona. ok hötadhe hano*m* vm han giordhe th*er* a mot Han waknadhe ok skilde sik widh qui*n*nona ok gaffs j klost*ir*.

[138]

Twe män fangne aff röwarom kalladho sik iomfru mariam til hiälp Röwarene wildo ledha them til et hallanda hws ok gingo alla nattina

kring vm thän stadhin the waro vt j ok ku*n*no engaledhis thädha*n* koma Thäntidh som daghadhis räddos röwarene ok fludho ok mä*n*nine wurdhu lidhughe ok frälste til iomfru marie äro

[139]

En qui*n*na aff änglande war döf vm siu aar hon kalladhe sik iomfru mariam til hiälp mz ens klärkx radhe Ok fik rena hörsl for hänna bön 202

[140]

En qui*n*na wredhgadhis mot sinom spädha son Thy at han giordhe oren hänna klädhe. ok sagdhe til hans Jak andwardha thik diäflinom Ok ginstan greps hon aff diäflinom ok möddis hardhlika dagh ok nat Ok barnit stygdis swa mot modhori*n*ne at thz wilde aldrigh se hona vtan wände alt tidh sit änlite fran hänne ok vpfostradhis aff andre qui*n*no, qui*n*nan som möddis aff diäflinom wilde aldrigh höra mässo älla nakat aff gudhi, Vm en pingizdagha dagh fik hon idhrugha for sina synde, ok andwardhadhe sik ödhmiuklika iomfru marie, ok wardh quit aff diäflinom ok tok atir til sik sin son, hulkin gladhlika kändis widh hona ok bleff g*er*na mz hänne.

[141]

En man wardh fangin ok sattir j hardh iarn, Han satte alt sit hop til iomfru mariam ok wardh quittir aff iärnomen, ok ginstan atirfangin aff them sama, ok bundin mz starkare iärnom Til hulkin hans owin sagdhe mz obrygdhilsom Thu

wilde fly til wara fru kyrkio, wäl formatte hon at frälsa thik, än ey scalt thu see hänna kyrkio j thässom daghumen Vm samu nattena brustu
203 al iärnin aff hanom ok han wardh fräls mz allom them som j myrkestuwo*n*ne waro mz hanom ok vtgingo alle ok baro iärnin mz sik ena stora milo til wara fru kyrkio ok thakkadho hänne

[142]

En ärkebiscopir astu*n*dadhe at wita vm gudhz modhor thäktis at han lät siu*n*ga nyio läkze j hänna ottosangom vm löghordaghana til hänna hedh*i*r Han kom arla til kyrkio vm en wara fru afton ok hördhe höghtidhelikin ottosang siungas tha han kom ok sa mykin ängla skara ok hälghra iomfru ok iomfru mariam sitia a biscops stole. Hulkin som sagdhe til hans th*a*t ottosangin war lyktadh*i*r Jak fördhe thik aff mins sons liggiande fä en mässo hakol. mz hulk*um* thu scalt sighia mässo vm löghordaghana, bliff thy stadhugh*i*r mz thy thu gör j min hedh*i*r

[143]

En kesare sände en sin hemelikin thiänare til sinna kesarinno hulkin lönlika kom j hänna kamara ok fan en horkarl liggia när hänne ok gik bradhlika bort thädhan Kesarinnan sände äftir hanom ok lät skära bort tu*n*gona v hans mu*n*ne, mz rotom at han sculde ey vppinbara
204 hänna skam Han ingik j ena wara fru kyrkio ok beddis hiälp aff hä*n*ne. ok somnadhe a bönom vm sidhe. ok waknadhe mz thy at han gat wäl

talat Tho hafdhe han ey tu*n*gona atirfangit vtan taladhe redhelika allan sins liffs tima vta*n* tungo

[144]

En gudhlik qui*n*na hafdhe mykla gudhlikhet
til mariam guz modhor' oc mariam magdalenam
ok sanctam katerinam, Hon thwingadhis vm sidhe
aff swa hardhe soot. at hon formatte enkte äta
Gudhz modhor ok magdalena ok sancta katerina
syntos hä*n*ne vm sidhe ok spordho vm hon kände
them, Hon sagdhe ney. Gudz modhor sagdhe
iak är maria guz modhor ok thässa mädhir mik
äru. äru magdalena ok katerina ok guz modhor
maria lagdhe sina hand owir hänna hiärta sighi-
ande Hwils j fridhi. äftir thre dagha scalt thu
meer hughnas, Hon kände sik ginsta*n* heladha ok
badh giwa sik mat ok aat mz hughnadh Thridhia
daghin äftir tha hon war a bönom sa hon ihes-
um christum swa som korsfästan hulkin som
hughnadhe hona ok badh hona bliwa stadhugha
j gudhliko liw*ir*ne til thäs hon kome til äw*er*dhe- 205
liki*n* hughnadh.

[145]

En mykit syndogh*ir* man fiol a knä hwar
thän tima han hördhe mariam nämpnas ok las
aue maria Vm ena nat syntis iomfru maria hon-
om ok sagdhe vsal syndare sc*ri*pta thik thy at
thu scalt sköt dö Han waknadhe ok aktadhe
thz enkte Andra nattena manadhis han samu-
ledh ok han aktadhe thz enkte Thridhia nattina
sagdhis hano*m* mz awitilsom Sc*ri*pta thik vsal

thy at thu scalt morghon dö, Han räddis ok scriptadhe sik ok sagdhe hwat han hafdhe giort j iomfru marie hedhir ok huru hon manadhe han til scriptamala ok wardh dräpin sama daghin swa som guz modhor hanom fore sagdhe

[146]

Twa systor j sancta klara klostir älskandis inbyrdhis mz renom älskogha Annor thera wardh hardhlika siuk ok annor badh vm hon doghe atirkoma ok sighia huru hänne ware Hon sagdhe sik wilia atirkoma vm thz ware guz wili, Hon do ok kom atir til sinna liwanda systor. ther hon war a bönom mz rädheliko ok syrghiande änlite ok sagdhe sik wara j hardhe skärsloeldz pino Liwande systoren sagdhe ma iak hiälpa
206 thik mz nokro. Thön dödha swaradhe wäl mat thu hiälpa mik vm thu wilt. Helsa miskunna modhor mariam mz thusanda aue maria, liwande nunnan las thusanda aue maria Ok dödha nunnan syntis annantidh mz skinande ok gladhu änlite thakkande hänne ok sagdhe sik wara frälsta for iomfru marie bön.

[147]

Clemens pawe sagdhe sik hawa seet en munk aff hulkum thäs sama munksens abota sagdhe at en tidh tha han foor klostersins ärinde sa han ena faghra quinno ok girnadhis at hawa sin lusta mz hänne ok kunne ey atkoma thy sinne Han kom hem til klostrit ok hiolt ey thäs häldir atir sik aff sköroni tanka ok lusta vtan gik vt

aff klostreno vm ena nat wiliande fulkomna mz g*er*ningo*m* thz som han hafdhe thänkt mz hughenom Han foor owir ena flodh j hulka diäfla nidh*ir*sä*n*kto han ok drapo ok gripu hans siäl wiliande föra hona til hälwit*is* Gudz modhor maria mötte them mz hälghom änglom Thy at thän mu*n*kin hafdhe hänne gudhlika thiänt ok bödh at siälin skulde atir koma til likaman mz 207
swa skäl at ginge han atir till klostrit oc bäthradhe sik tha sculde han wardha quittir aff dyäflomin, vm han fram hiolde ondan vägh. tha sculde han atir andwardhas dyäflomin, mu*n*kin lifnadhe oc gik atir till klostrit oc kungiordhe hulka miskun guz modhor maria giordhe mz hanom oc thiänte he*n*ne ödhmiuklika i sin lifs tima

[148]

En biscopir fiol a knä hwarn stadh som han saa iomfru marie bilate ok las aue maria gracia plena dominus tecum Entidh suaradhe eet bilate hanom sighiande dominus tecum

[149]

En gudhlikir mu*n*kir stodh a bönom for iomfru marie biläte ok sa hänna sons biläte hulkit hon hafdhe a sino*m* arm. hawa äpple j hand ok sagdhe O maria guz modhor vm mi*n* thiänist thäkkis thino*m* son. lät han kasta til min thz äpplit som han haldir j sinne hand. ok ginstan kastadhe smaswenin hanom äpplit

[150]

En qui*n*na satte sit barn owarlika for ena dör ok gik fran thy En hungrogh*i*r wargh*i*r grep thz ok bar til skogs Qui*n*nan wardh illa widh*i*r ok badh iomfru mariam for sins sons älskogha atirskipa sik sin son Attonda daghin 208 kom warghin ok atirbar barnit liwa*n*de ok oskat ok satte fore samu dörrena Qui*n*nan tok sit barn ok thakkadhe innirlika wälsignadha guz modhor hulkin hänna barn gömde atta dagha mällan sultna ok galna warksens tanna.

[151]

En sangare war j hardhom fängilsom mz mangu*m* andru*m*. hulku*m* höfthingin sagdhe at the sculden aldrigh liwande thädhan frälsas Sangarin manadhe them alla at kalla ödhmiuklika a iomfru mariam ok bedhas hänna hiälp The giordho som han rädh Sangarin diktadhe thässa antiphonam Aue stella matutina ok sang hona ok ginstan syntis them iomfru sancta maria mz myklo skinande liuse ok frälsadhe them aff myrkostuwonna bandom Sangarin kom for höfdhingin ok sagdhe til hans Thu sagdhe at engin sculde frälsa mik aff bandom ok myrkostuwo Ok ärofulla guz modhor maria frälsadhe badhe mik ok andra vtan en dödh*i*r atirliggir j myrkostuwo*n*ne. hulkin ey wilde tro at guz modhor formatte frälsa han. Höfthingin fan at swa war giort som sangarin sagdhe ok wändis vm til iomfru marie mildhet ok sangarin sang Aue

stella matutina for hano*m* ok sagdho at the hafdho warit frälste for thän sangin

[152]

Manga kata qui*n*no badhe gifta ok ogifta danzadho mz skörom latom ow*ir* en ijs widh 209
karnotom stadh Jsin brast bradhlika vndir them ok watnit vpswalgh them ok isin frös ginstan atir owir them For hulkit syrghelikin gratir wardh j allom stadhinom Klärkane aff stadhenom komo thiit vm sidhe mz bilätom ok hälghodomom. ok ropadho alle saman til iomfru marie hiälp sighiande at th*er* dugdhe engi*n* ma*n*na hiälp Ok tha langir time hafdhe framfarit byriadhe en siunga Aue maris stella ok flere sungo mz hanom ok tha the komo til thän wärsin Monstra te esse matrem Hördhis guz modhor marie röst swarande the*m* ok sighiande Monstro me esse matrem &c. Hulk*i*t som swa thydhe Jak tee mik at wara modhor ok han takir idhra böne for mina sculd hulkin min son wilde wara for idhra sculd Ok ginstan brast isin owan owir qui*n*nomen ok the komo alla vp liwanda ok helbrygdho ok oskadda ok lagdho sidhan aff allan ohöwelikin leek ok danz ok thiänto gudhi ok hans signadho modhor iomfru marie

[153]

En dubblare tappadhe sina pä*n*ninga j dubbil ok hädde guz modhor mariam for thz ok bannadhe hänna limu*m* Swa brat som han tilburdhe at banna hänna quidh kom diäfwlen ok 210

skar han syndir allan til hans quidh ok ropadhe ok sagdhe at han war fordömdir for thy at han hadhweette ärofulle guz modhor marie

[154]

En riddare gafs j klost*ir* j sancti bernardi daghu*m* Tha war sidh*ir* at brödh*ir*ine ärwodhadho mz sinom handom Ok sanctus bernardus ärwodhadhe daghlika mz them Thän riddarin wilde ey ärwodha mz androm Ok sanctus bernardus wilde ey thwinga han til ärwodhis Thy *ä*t han räddis at han bliwi ey stadhugh*ir* j klostreno vm han thwingadhis til ärwodhis mot sinom wilia. andre brödh*ir* ärwodhadho daghlika ok fastadho Ok thän nykomne mu*n*kin aat ok hwiltis En dagh tha brödh*ir*ine komo fastande ok swette aff ärwodheno sa riddarin at guz modhor maria stodh for them j kyrkioduromin mz twem änglom ok gaff hwariu*m* thera nakat j mu*n*nin mz forgylte skedh aff dyro kari ok thorkadhe swettin aff thera änlite mz klädhe än them riddareno*m* gaff hon enkte Han badh ok giwa sik Hon swaradhe Th*ett*a gifs engu*m* vtan them som fasta ok ärwodha Han byriadhe sidhan til at fasta ok ärwodha swa so*m* andre ok wardh godh*ir* ok gudhlikir vm sidhe

[155]

211 En prästir kom til enna siuka qui*n*no mz guz likama Ok fan th*er* for sik ena hedh*ir*lika io*m*fru hulkin ginstan stodh vp ok fiol a knä for guz likama. ok hedhradhe han Prästin for-

stodh aff them hälgha anda at thän iomfru*n* war guz modhor for hänna wänlek. Thy at hon war al vmkring giwin mz mykle liuse ok for the dyro loktena som han kände aff hulke han mättis swa som thot han ware j paradijs ok sagdhe til hänna For hwars forsculdan hon war thit komin, Hon sagdhe sik wara komna for the qui*n*nonna sculd. hulkin hona helsadhe hu*n*dradha sinnom hwarn dagh ok giordhe mykit annat for hä*n*na sculd. Thu forsculdadhe ok thz sagdhe iomfru maria til prästin Thy at thu helsa mik samuledh ok gör ok annor thing for mina sculd ok thy skulin j badhe wara mz mik j mins sons rike

[156]

En klärkir j änglande fwl j liw*ir*ne tilbyriadhe at höra mässo aff ware fru ok göra hä*n*ne andra thiänist th*er* til at han matte gita haldit sik aff syndinne Gudh gaff hanom nadh*ir* for sinna modhor bön at halda sik aff syndom Tho sc*ri*ptadhe han sik ey Han saa j symne rädhelikin guz dom j hulkom diäfwulin taladhe til 212 domaran ok badh han döma sik thäs klärksins siäl som hano*m* hafdhe thiänt aff barndom ok bar fram stort breff j hulkit klärksens synde waro sc*ri*wadha Klärkin räddis ängxlika at han sculde äw*er*dhelika fordömas thy at han hafdhe ey sc*ri*ptat sik Ok kalladhe iomfru mariam sik til hiälp Hulkin ginstan frambar andra litla sc*ri*pt j hulke hans godhg*er*ninga waro scriwadha ok badh sin son döma äftir the sc*ri*ptinne Badha sc*ri*ptina lagdhos a wagh ok diäfwlsens sc*ri*pt

wogh meer Misku*n*na modhor maria lagdhe the litlo godhg*er*ninga a uaghena som klärkin hafdhe giort j hänna hedh*ir* ok ginstan wogho godh-*ger*ninga meer. Sidhan sagdhe iomfru maria til klärkin Thu äst fräls aff thinom syndom wakta at thu synda ey offtarmeer Ok. läs idhkelika til mins sons hedh*ir* thänna wärsin Adiuua nos deus salutaris noster &c. Hulkin swa mykit thydh*ir* Hiälp os war helso gudh ok fräls os for thins namns äro ok war mildir ow*ir* wara synde for thit hälagha nampn. Hon fik oc han-o*m* thz brefwit som hans synde waro askrifw-adha ok badh han sc*ri*pta sik Klärkin waknadhe ok fan sik mykit möddan ok brefwit j sinne hand
213 j hulko han fan alla sina synde sc*ri*wadha the som han hafdhe giort sidhan han war fäm ara gamal. ok sc*ri*ptadhe sik ginstan ok bättradhe sik

[157]

Ytarst j franz war et klostir j hulko firi-tighi mu*n*ka ok hundradha waro Hulkit so*m* kallas sancta maria de caritate Thri hälaghe mu*n*ka aff them som th*er* fförst bygdho skipadho mällan siin at guz kärlekir sculde wara them fölghare ok ledhar*e* En thera sagdhe hwat ku*n*nom wi bättre älla kärara hawa j os än kärlekin älskom os thy inbyrdhis Thy at kärlekin är föddir aff gudhi ok see gudh Hwar kärlek*ir* ok älskelikhet är th*er* är hälghra ma*n*na samansankilse. Th*er* är ey wredhe ok ey säwyrdha. vtan stadhugh*ir* kärlekir äw*er*dhelika Annar sagdhe Gudz kär-lekir är ingutin j war hiärta vm thän hälgha

anda hulkin os är giwin Thridhi sagdhe vm wi
haw*u*m kärlek tha skulu*m* wi fa al widh*i*rthorfte-
lik thing mz hano*m* ok engin genw*er*dha scal
os skadha Görom thy alla wara g*er*ninga j kär-
lek. Kärlek*ir* är at älska gudh aff allo hiärta.
ok sin iämkristen swa som sik siälwan Ok at
hiälpa nödhstaddu*m* giwande them kost ok klädhe
ok länande them härbärghe ok annor widh*i*rthorfte-
lik thing Kärlekin är höxste got ok guz gawa 214
j hulku*m* al budhordhanna skipan hängir vm hulk-
in nyio laghin ok gamblo fulkomnas vm hulki*n*
gudh älskas oc himerikis rike forscullas Thy at
hulkin som haldir kärlekin j sinom g*er*ningom
han haldir alt thz som sc*ri*was j the hälghe
sc*ri*pt Tha skipadho the mällan siin aff thäs
hälgha anda inskiutilsom at the sculden gladh-
lika giwa alt thz som the beddins aff the*m* som
til thera kome thz som the mattin lofflika giwa
ok bedhandis lofflika taka ok the sidhuänia gömis
th*er* än fullelika Tho swa som sc*ri*wat är, gudh
frestar idh*i*r at han skuli wita vm j älskin han
Swa gudh wiliande pröwa thera kärlek vm han
ware fulkomin läät them koma j mykin fatök-
dom swa at the thwingadhos aff hungir ok köld
ok näkt tho hioldo the stadhlika sin kärlek ok
lowan swa at the gawo ofta gestom dyrare kost
än brödhromin siälw*u*m reddis Gawo gestomi*n*
wiin ok drukku siälfwe watn. Ofta gawos gestom
brödh*ir*na klädhe ok än stu*n*dom gawos fatöko*m*
ok nakno*m* mu*n*kanna kufla ok brödhrine thwi*n*g-
adhos aff köld ok frost Tha manadhe thera
prior them bidhia gudh hulku*m* the thiänto dagh 215

ok nat at han wärdhogadhis at giwa them klädhe
ok födho til widh*i*rthorft at the mattin hanom
thäs fulko*m*likar*e* thiäna The ffiöllo a knä for*e*
wara fru altara ok liuste aff them hälgha anda
beddos enkte vtan godhra g*er*ninga fulkomnilse
ok got liw*ir*ne mz hulko the mattin koma til
himerikis rike Ey beddos the gul älla silff älla
wärlz hedh*i*r ok ey klädhe älla likamlikan kost
vtan atenast siälinna helso The gladdos oc aldra
mäst thäntidh the waro thwingadhe aff hungir
ok thyrst ok näkt ok daghliko ärwodhe ok fasto
hopandis at fa höghelik atirlön aff gudhi for
sina thwingd Ey korradho the mot gudhi älla
dröfdhos j genw*er*dho vtan vmbaro thulomodh-
lika fatökdomsens byrdhe thakkande gudhi badhe
j sälikhet ok genw*er*dho Vm en dagh komo
mange pelagrima til thera klostir Somlike offr-
adho brödh somlike wax somlike rökilse j bland
hulka en wänasta fru hulkin ey war förra sedh
j them landom offradhe mykit gul Mu*n*kane
toko gullit ok vndradho mykit hwat fru thz
hafdhe offrat Nästo nattena syntis iomfru maria
216 guz modh*i*r enom siukom munk hulkin mykit
idhin war a gudhlikom bönom ok idhrugha oc
grat ok waku ok fasto ok hafdhe warit blindir
siu aar ok sagdhe hano*m* Sigh brödhromin at
the rädhins ey oftameer hungir thy at guz modhor
hulka j dyrkin ok älskin hon scal giwa idh*i*r
ymnit Jak är thän som gullit offradhe a altareno
Th*er* äftir hannadhe ho*n* mu*n*ksens änlite ok
ginstan wardh han helbrygdho ok fik klara syn
Mu*n*kane föddo sik siälwa ok komande geste ok

öktos ok thriwos daghlika j gudhliku*m* kärlek ok guz modhors thiänist

[158]

En riddare aff franz war swa rädhelika spitälskir at han thordhe hwarghe*n* synas Han kom til sancti thome graff ok beddis helso Sanctus thomas syntis vtga aff grawinne oc hela han allan saman Riddaren bleff quar j sama stadheno*m* vm atta dagha oc vppinbaradhe iärtiknit

[159]

Thri köpmän foro til sanctu*m* thomam ok a wäghinom gesto the Thera härbärghis husbonde drap them for thera päni*n*ga sculd ok fördhe them vt a wäghin at the skulden reknas wara dräpne aff röwarom The fingo atir liff swa som daghadhis ok komo atir til sin härbärghis 217
husbo*n*da ok beddos sin thing Draparin wardh illa widh*i*r ok sände thit som han hafdhe latit föra thera kroppa ok fan at the ey th*e*r waro ok andwardhadhe them thera thing ok for siälw*i*r a wäghin mz them til sanctum thomam Thäntidh the komo th*e*r när som the hafdho lighat dräpne sagdhe en Mik drömde som iak la här dräpin annar ok thridhi sagdho samuledh Draparen hördhe thz ok fiol a knä for them ok kändis sina synd ok gik fram mädh*i*r them til sanctum thomam ok vppinbaradhe iärtiknit Köpmä*n*nine sc*ri*ptadho sik ok offradho sit offir ok toko guz likama ok fiollo ginstan nidh*i*r dödhe ok toko härbärghe mz sancto thoma

[160]

En judhe länte eno*m* kristno*m* man ena yxe Kristne ma*n*nin nekadhe yxena wara iudhans tha han atirbeddis hona The komo badhe for en doom Sancti nicholai dygdh lettis at sa*n*nindin matte vppinbaras oc ginstan vprätte yxen sik ok taladhe sighiande Jak är judhans. hulkin sa*n*nelika länte mik thässo*m* sama kristna ma*n*nino*m*

[161] (Jfr Själens Tröst s. 284.)

218 Sanctus germanus for til room ok wiltes vt aff wäghinom j enom skogh mz sinom kompanom ok foro wille allan daghin ok langt fram a nattena ok tha the waro mykit thwingadhe aff köld ok rägn. hördho the ena litla klokko ok fulgdho hänna liudhe til thäs at the komo til et nybygt klostir ok tokus th*e*r in hedh*i*rlika Thera fötir thwadhos ok them gaffs matir ok reddis säng Sanctus g*er*manus stodh vp til böna vm midhia nat ok hördhe at j korenom sangx thänne wärsin Deus repulisti nos &c hulkin swa thydh*i*r H*er*ra gudh thu bortälte os ok slot nidh*i*r os ok äst wredh*i*r os. Annar korin sang samuledh ok su*n*go enkte annat. Sanctus germanus kalladhe the*m* til capitulu*m*. swa som daghadhis ok prädikadhe for them aff ödhmiukt mot höghfärdhinne hulkin ondo andana nidh*i*rkastadhe aff himerike. Ok ginstan the hördho thz gik ginstan hwar bort äftir androm Han hiolt atir thä*n* ytarsta ok bödh hanum j ihesu nampn sighia hwa han war älla hans kompana

Han sagdhe wi äru*m* diäfla Hälghe ma*n*nin spurdhe
hwat görin j här Diäfwlen swaradhe Gudh mis-
ku*n*nadhe thic ok thino*m* kompano*m* tha j forin
wille ok bödh os at byggia th*et*ta klostrit til idhra 219
hwilo, hulkit wi giordhu*m*, ok tho nödhoghe. ok
thz mat thu pröwa j thy at ginstan thu gar
hädhan wardh*i*r thz til enkte Han kalladhe
saman sina kompana ok gik thädhan ok sa til
ryggia ok tha syntis enkte th*er* förra syntis klostir

[162]

[J] eno klostre war kappella ok altara bygt j
sancte katerine hedh*i*r Abotanom syntis at klostrit
thyngdis aff thy at han sculde vppehalla lius ok
altara klädhe j thy cappallino ok lät vm kul
bryta cappallit ok altarit Litin tima th*er* äftir
sprang et trä owarlika vt aff abotans hand ok
bröt vt hans ögha En mu*n*kir sagdhe hano*m*
at thän skadhin kom hano*m* for thy at han lät
vmkulbryta sancte katerine kappal ok rädh hanom
at bädhas misku*n* aff hänna ok lowa at atir-
byggia cappallana Abotin giordhe som mu*n*kin
rädh ok fik ginstan atir helt öghat ok lät vp-
byggia hedhirlikar*e* kappal än thön förre war
hulkin aff mangu*m* söktis ok hedhradhis for thz
iärtiknit

[163] (Jfr Själens Tröst s. 274.)

En giftir man forsmadhe sin fadhur äftir
sinna hustru radhe ok wilde hällir stu*n*du*m* äta 220
illa ok litit än han wilde nokat got läta tilredha,
th*er* til at hans fadhur matte thäs bätir äta.

Entidh tha fadherin war fiärran sagdhe hustru*n* til bondan Jak hawir en fetan kapun hulkin iak astu*n*dadhe lango at äta vtan iak räddis at thin fadhur sculde fa sit stykke aff hano*m*. Än nu maghu*m* wi äta han mädhan thin fadh*i*r är borto. Ma*n*nin lät dräpa ok stekia kapunin ok thän tidh the gingo til bordh ko*m* fadheren The dröfdhos mykit aff hans tilquämd ok gömdo kapunin wiliande äta han thän tidh fadheren ware mättir ok bortga*n*gen Thän tidh the wildo atir äta kapunin fu*n*no the han vmwändan j rädhelikasto paddo hulkin ginstan vpsprang j sonsens änlite oc slet han mz etirlikom tannom ok bleff swa oatskillika widh*i*r han at han doo meth vslastom dödh thy at han forsmadhe sin fadhir mot gudz budhordhom.

[164]

En vngir man hafdhe fatöka modhor hulku*m* rike foräldra wildo giwa sina dottor til hustru vm han wilde vppinbarlika neka the fatöko qui*n*nona wara sina modhor Han giordhe som the
221 wildo ok bygdhe hionalagh ok wrok sina modhor
aff huseno Tho lät han stu*n*dom hona th*e*r äta swa som annat fatökt folk Entidh reddis them en gaas til kost Modhorin kom ok bortkördhis mz blygdh at the matten ensamen äta gaasena. Än tha the wildo framtaka gasena funno the hona vmwända j stora paddo. hulkin ginstan sprang j bondans änlite ok grep han mz twem fotu*m* vm öghonin ok mz twe*m* vm mu*n*nin ok hiolt swa starklika at engin gat skilt hona widh han Han

lladhe a hälgha män ok fan enga hiälp En nite rädh hanom at kä*n*nas vppinbarlika the ·smäilse som han hafdhe giort sinne modhor bidhia hona bidhia for sik ok bortröra padd- a, Han giordhe som ärmiten bödh ok modhorin rdhe bort paddona ok han giordhe hä*n*ne sidh- wyrdhning som hono*m* tilburdhe

[165]

En mykit syndogh*i*r man sc*ri*ptadhe sik widh biscop Biscopin wilde ey afflösa han for hans nda mykelikhet vtan skreff hans synde j breff sände han til sanctu*m* iacobu*m* ok badh for no*m* Syndoghe mannin lagdhe brefwit ow*i*r ncti iacobs altara ok badh sanctum iacobum z tarafullom bönom bidhia for sik at hans 222
nde matto forlatas Han tok atir brefwit ok n alla syndena wara affskrapadha Ok vppin- radhe iärtiknet ok thakkadhe gudhi

[166]

En man bleff fiurtan ar j ondo liw*i*rne osc*ri*pt- lh*i*r Ok sc*ri*ptadhe sik vm sidhe widh sin sokna ·äst Ok nästo nattena kom diäfwlen til hans ır han war ensamen j sino*m* kamara Ok sagdhe wat giordhe thu j dagh Hwi forläst thu mik vat ey giordhe iak thin wilia fiurtan aar Mann- räddis ok thänkte tho at han war frälstir f diäflino*m* vm sc*ri*ptamalanna dygdh ok stodh adhugh*i*r Diäfwlen sagdhe annantidh til hans om atir til miin ok iak wil thiäna thik äftir ino*m* wilia swa nu som för ok göra thic rikar*e*

än thu förra wast oc göra thic rikare j allo thino goze ok göra alt thz thu wilt Hwat ey ärwodhadhe iak mykit for thina sculd nar iak bar daghlika the bokina som alla thina synde waro sc*ri*wadha j Än j morghons fan iak them alla affskrapadha tha thu forläst mik Mannin swaradhe gak fran mik thy at iak wil aldrigh oftarmeer tro thik Gudh scal frälsa mik aff
223 thino walde mz sinne mildhet Diäfwlen sagdhe wilt thu ey thiäna mik. tha scal iac lata thik wardha swa fatökan at thu scalt nödhgas at stiäla nakat for hulkit iak scal swa skipa at thu wardh*ir* vphängdir, Han sagdhe jac andwardha mik gudhi ok thy rädhis iak ey thina hödzslan, Hans hiärta fik ok swa mykla glädhi aff thy at diäfwlen sagdhe at hans synde waro affskrapadha mz sc*ri*ptamalomin at han war redhoboen at forlata wärldina ok giwa alt sit goz fatöko folke

[167]

En kristen leghoswen bleff mz eno*m* judha ok affladhe barn mz hans dottor Judhin awitadhe hona at hon war mz barn. Hon nekadhe Judhin spurdhe diäfwlen hwat sant war Diäfwlen sagdhe at hon war mz barn Fadherin awitadhe hona meer ok hon nekadhe Swenin sc*ri*ptadhe sik ok rädh hä*n*ne taka döpilse ok göra samuledh oc sagdhe hona wilia taka sik til hustru, Hon nekadhe alzstingx Judhin kalladhe anna*n*tidh diäfwlen ok spordhe hwa barnit atte mz hans dottor Diäfwlen sagdhe Jak wet thz ey Än j gar wiste iak thz wäl Judhin sagdhe, hwi.

west thu ey thz nu. han swaradhe Thy at ma*nn*- 224
in sc*ri*ptadhe sik Judhin sagdhe haw*ir* sc*ri*ptamalin swa stora makt Han swaradhe Swa hawa the sa*n*nelika Judhin tok döpilse mz allo sino folke

[168]

En siukir man liggiande a sötta siäng manadhis til sc*ri*ptamala. Han swaradhe at han gat ey Thy at rädhelikit leon hiolt hans huwdh ok hals j sinom mu*n* swa hardhelika at han gat enkte sakt The badho han läsa thä*n* wärsin Dirupisti domine &c. Hulkin swa thydhe O h*er*ra gudh thu syndirslet min band thic scal iak offra lifsens offir ok iak scal akalla wars h*er*ra nampn. Han las wärsin oc fik lidhughan strupan Han las a*n*nantidh som the han badho ok fik huwdhit lidhugt Han las thridhia tidh ok wardh allzstingx quittir ok sc*ri*ptadhe sik renlika

[169]

En qui*n*na hiolt alt tidh atir enne synd än thot hon sc*ri*ptadhe sik for andra synde Biscopin manadhe hona ofta at hon sculde ey taka guz likama vtan granlika sc*ri*ptadh Hon war olydhogh hans manan ok tok guz likama osc*ri*ptadh vm höghtidhis dagh ok kom hem til sit hws ok
byriadhe til at ropa swa som osinna sighiande 225
Min h*er*ra hulkin iak tok gik fran mik ok lät mik atir fordömda thy at iak tok hans likama osc*ri*ptadh for ena dödhelika synd Hon war ginstan gripin aff diäflino*m* ok do mz bradhom dödh

[170]

Beda sigh*ir* at en man hawande fulasta liw*ir*ne sa hälwite yppit ok sa th*er* kaypham ok andra the som christum korsfästo ok lifdho ogudhlika Han sa ok th*er* sik skipadhan stadh vta*n* han sc*ri*ptadhe sik for sina synde , Han sagdhe androm thz som han hafdhe seet ok bättradhe sik tho ey vtan wanhopadhe ok do mz vslom dödh ok kom j samu pinona som hanom tedhos

[171] (Jfr Själens Tröst s. 499.)

En rikir okirkarl liggiande for dödhino*m* kalladhe for sik sina hustru ok siin barn ok lät frambära mykit liggianda fää oc taladhe til sinna siäl O mi*n* siäl jak. see at thu wilt ga fran mik jak bidh*ir* thik at thu bliff när mik thy at iak haw*ir* fagh*ir* barn ok faghra hustru ok ymnit rikedoma ok iak lowa thic tholikt meer vm thu wilt när mik bliwa wilt thu ey tha gak mz diäflomi*n* ok swa do thän vsle rike ma*n*nin ok iordhadhis j hälwite

[172]

226 En godh*ir* ärkediäkn las altidh thänna wärsin Te ergo quesumus &c hulkin swa thydhe O h*er*ra gudh wi bidhiu*m* thik at thu hiälp os thino*m* thiänisto ma*n*nom hulka thu atirlöste mz thino dyra blodhe, swa ofta som hanom komo olofflike thanka älla rörilse ok ginstan gingo the alzstingx fran hanom swa at han bleff io*m*fru alt til sin dödh

[173]

En biscopir stodh ofta a bönom vm nattatidh ok sa ofta mykit lius nidhirfara aff himnomen owir et hus Han wiiste thit sina thiänara ok lät leta hwa ther inne ware ok fan at ther war en fatök quinna ok bödh läta hona koma fore sik Quinnan kom ok han spordhe hona hwat hon giordhe Hon sagdhe sik wara fatöka ok litit got göra Biscopin spordhe hona huru hon badh til gudh hon sagdhe sik ey kunna bidhia Han badh hona läsa Pater noster. Hon las swa som lek folk plägha läsa Tha forsmadhe biscopin hona ok lät hona ga Hon lärdhis aff them hälgha anda at atirga ok sighia biscopenom swa O min herra jak hawir thre syni En thera är stoor han vndirstar ok kan bedhas hwat han 227 widhirthorff Annar är stambir oc bädhis han aff mik sina vidhirthorft oc iak fore se honom äftir thy som han vidhirthorff. Thridhi är minzstir oc kan ey tala oc vndirstar ey hwat han widhirthorff vtan gratir tha han wil nakat hawa ok fore se iac hanom äftir thy som iac wet hans meninga Swa är j thässe wärldinne Somlike guz syni äru store ok sniälle ok kunno bedhas hwat them är tharflikit ok gudh fore se them swa som hanom thäkkis. Andre äru minne hulke ey kunno bok. vtan bedhas swa som stamande aff gudhi ok gudh fore se them. Sumi äru swa enfalde at the kunno enkte bidhia vtan grata til gudh j sinne widhirthorft Hulkra meninga gudh wet ok fore se them Swa gör ok iak sagdhe quinnan. Biscopin vndir-

stodh hona wara guz mönstir ok fore sa hä*n*ne ok hä*n*na sonom

[174]

MAnge kristne män wurdho skipbruta ok
fangadhe aff soldana, hulkin tholikin dom gaff
ow*i*r them j mangra hedhninga närwaru sighiande
Mädhan idh*i*r christus sigh*i*r j sinne läst at vm
j hawin trona ok sighin thässo biärgheno För
228 thik hädhan ok vt j hawit thz scal wardha äft*i*r
idhre tro Älla skulin j wita at vtan j biudhin
thässo biärgheno som här liggir stadhino*m* til
wanda tha scal iac lata alla idh*i*r halshugga. vm
en dagh sankadhos the alle saman at the sculden
äntiggia halshuggas älla föra aff stadh biärghit
Tha stodh vp en sutare j bland kristna mä*n*nina
som th*e*r war j stadhinom lönlika kristen ok styrkte
the*m* sighiande. Bidhiu*m* käraste brödh*i*r at war
h*e*rra ihesus christus fulkomne sina lowan til sins
namns äro Ok bödh biärgheno j ihesu christi
namn röra sik thädhan ok ginstan flögh biärghit
aff stadh hängiande vt ow*i*r stadhin swa som
bidhande kristna ma*n*nanna budh hwat thz sculde
häldir falla owir hedhningana älla föra sik vt j
hawit Hedhningane ropadho til gudh fore rädd-
ogha sculd Ok kristno mä*n*nine badho fore them
ok biärghit fördhe sik vt j hawit Ok synis th*e*r
än swa som en stor öö. ok kristno mä*n*nine
wordho frälste ok hedhni*n*gane wändos til christi
tro ok toko döpilse.

[175]

En okirkarl ok röware wilde ey tro the hälgho sc*r*ipt ok ey höra prädikan ok fore enga manan atirgifwa illa afflat goz. Kom han oc til kyrkio for nakat ärinde tha gik han ginstan bort 229 som prädikan byriadhis. Han do vsal j sinom syndom hulkins kroppir til kyrkio bars än tho bars ey hans siäl til himerikis aff änglomi*n* Biscopin redde sik til mässo ok en klärkir byriadhe at siunga mässona. Ok ginstan vträkte bilätit sina händir aff iärnspikomen ok hiolt for sin öron Klärkane läto aff at siunga Ok korsit vträkte händrina til spika stadhana Klärkane byriadho mässona annantima oc thridhia tima ok altidh atirtäpte korsit sin öron swa som ey wiliande höra thera sang for fordömdom man Biscopin vndirstodh at han war owärdhogh*i*r at koma til äw*er*dhelika hwilo Ok bödh vtkasta ondan krop aff kyrkionne Ok manadhe folkit til idhrugha ok tedhe guz hardho hämd mot them som ey wilia höra guz ordh ok byriadhe sidha*n* mässo aff ware fru ok badh for sino folke

[176]

Drotningin aff purtugalia hafdhe manga foghla sötelika siongande ok lustadhis mykit aff thera sang En biscop*ir* th*er* när hafdhe en foghil. hulkin vndarlika taladhe ok sang Drotningin beddis foghlin aff biscopinom ok han wilde engaledhis giwa hänne foghlin ok thy lät hon han 230 lönlika bortstiäla Biscopin vndirstodh thz. ok

vplyfte sina hand. ok sagdhe owir foghlin Jak liusir thic j ban vm thu talar älla siongir Ok swa bleff foghlin tw aar enkte talande älla siongande Th*er* äftir badh drotningin biscopin lösa foghlin aff banne Biscopin vplyfte sina hand ok löste bandzens dom ok sidhan sang foghlin som för ok taladhe

[177]

Röwara röwadho ens abota häst aff hano*m* Abotin spordhe en thera hwat the wildo göra aff hästeno*m* Han sagdhe wi wiliu*m* sälia han ok äta hans wärdh Abotin swaradhe O huru manga lifs wadha ok räddogha j thuldin for litin thing wilde thu fölghia mik jak wilde giwa thic bätir äta oc vtan räddogha Röwarin fulgdhe hanom til klostrit ok wilde tho ey sc*ri*pta sik. Älla taka plikt for sina synde. Abotin lät en menlösan munk vmga mz hanom hulkin sik thwingadhe mz mästo atirhalde. Röuarin spordhe han. Vm han hafdhe warit mandrapare älla mykit skör j liwerne Mu*n*kin swaradhe Jak kom vngir til klostrit ok än thot iac wet mic ey hawa giort
· 231 ödhelika synd. Tho thwingar iak mik for mina glömsko Tha tilburdhe röuarin at thänkia sina synde ok sc*ri*ptadhe sik oc hiolt sidhan hälgt liw*ir*ne mz flerom

[178]

En hälagh*i*r biscopir hördhe twa hälagha iomfrur. hulka som waro vndir ha*n*s styrls wara wanfrägdhadha vm sins iomfrudoms hövizslikhet

Biscopin badh gudh te sik thera sa*m*wit ok andra sinna vndirdana En dagh tha mange hafdho takit guz likama sa han somlika thera samwit wara myrkt ok swart, somlika fult ok ore*n*t ok somlika blodhokt ok somlika skinande. Ok j bland andra sa han thera twäggia iomfru*n*na samwit skinande mz myklo liuse Th*er* äft*ir* sagdhe en ängil hanom The so*m* myrke äru tekna nidzska Söroghe ok orene äru skörlifnadz mä*n*niskior fulika loktande for gudhi Blodhoghe tekna awndzsiuke ok wredha ok hadzfulla Än liusa samwitin tekna iomfrudom ok renlikhet

[179]

En klärkir war waldir til biscop for ofta j biscops skrudh hemelika j sino*m* kamara for sinom thiänarom ok gaff signilse for än han wardh wigdh*i*r allir brä*n*nande at han matte rasklika koma til thz ämbitit Tha han sculde framga 232
at sighia sina första biscops mässo fulgdo hanom mange biscopa ok andre Tha grep bradh vtsot han. swa at han nödhgadhis at fara v biscops skrudhenom ok annar fulkomnadhe mässona oc ämbitit Ok thän vsle hedh*i*rgirughe kom ey til the ärona han astu*n*dadhe. vtan do bradhlika tha andre ato ok drukko gladhlika

[180]

En biscopir kalladh*i*r vddo. lifdhe skörlika ok kräselika ok wilde ey bättra sik Gudhz mildhet sände röst owir han tha han war j sinom kamara mz sinom klärku*m* manande han til

bättring sighiande Fac finem ludo quia lusisti satis vddo Vddo ända lekin thy at thu lekte ymnit Han awitadhe sina klärka swa som the hafdho ropat the röstena owir han Sama röstin kom owir han annan daghin ok thridhia. Tho giordhe han enga bättring Vtan do thridhia daghin mz bradhom dödh Sama daghin kom hans systorson som war the kyrkionna ärkediäkn sirla til en ödhe by oc hwiltis th*er* vm nattina Ok sa twa diäfla th*er* inga ok sätia th*er* en stol Äftir the*m* ingik thridhi diäfwlen ledh*ir* ok rädhelikin ok
283 satte sik vppa stolin Th*er* äft*ir* sa han sin modhor brodhor framledhas dödhan for diäfla höfthingan Diäfwlen sagdhe til hans O vsal vddo, hwi fiölt thu swa fulika ok komt til swa rädhelika pino, Hwar äru nu thine rikedoma ok hedh*ir* ok luste, fore them äru thic nu hardha pinor redda, ok hardh*ir* domb*ir* Diäfwlen badh han tala ok han wilde ey tala Diäfwlen bödh andro*m* diäflom lata han badha ok the wälto han j brä*n*nestens bazstuwo, hwar han tholde köld ok hita ok fula lokt, Än sagdhe diäfwlen til hans O vsal hwi wa*n*nytiadhe thu alt thz godha som gudh gaff thic, Älla hwi letadhe thu kräselikhet j skapadhom thingom, Älla hwi kom thu til tholika pino Tha swaradhe han Forbannadhe warin alle the som mik röktadho kyrkionna ingäld Ok forbannadh*ir* wari thän dagh*ir* j hulkom iak war föddir Ok forbannadhe varin the som mik föddo Sidhan badh diäfwlen giwa hanom drikka äftir bazstowna ok hanom gaffs fulaste drykkir, takin aff bazstownna söör. Th*er* äftir sagdhe diäfwllen, Han

badhadhe för i kaldo bazstowo vptä*n*din han nu mz brä*n*nistens lughu*m*, ok stekin han, Ok tha bödh diäfwlen hanom tala, Ok han sagdhe Forbannadh*i*r 234 wari han som mic skapadhe Tha ropadho diäflane th*et*ta wiliu*m* wi höra aff thic Ok ginstan ypnadhis hälwitis pudz mz mästom lugha ok wärste lokt Ok diäfla höfdhingin sagdhe Takin han ok giwin hano*m* swa mykit aff grat ok pinom so*m* han war j kräseliko liw*ir*ne, ok nidh*i*rkastadho han ginstan j hälwit*is* pudz sighiande Th*et*ta är thin hwila äw*er*dhelika, ok här scalt thu byggia äw*er*dhelika thy at thu vtwalde hona. Årkediäknin kom vm morghonin til stadhin oc fan biscopin tha ny dödhan mz bradhom dödh, ok hördhe huru han hafdhe warit manadh*i*r oc thänkte hwat han hafdhe seet, ok forlät ginstan wärldina ok gafs j klostir ok ändadhe wäl sit liw*ir*ne

[181]

En riddare stodh a bönom j enne kyrkio ok fik bradhlika höra mykit stim ok brask, swa som aff wängta manna färdh ok gik vt bradhlika ok fik se mykit diäfla härscap samansankat for thera höfthinga ok tha hwar thera sagdhe hwat ilt the hafdho giort Fördhis fram en biscopir klädhir j biscops scrudh ok sattis owir biscops stol som 235 the hafdho hanom ret til hulkin diäflanna höfthinge sagdhe O vsal hwi fiol thu swa ok hwi kom thu til swa mykla ysäld ok tha andre diäfla gabbadho han samuledh swaradhe han Forbannadh*i*r wari thän daghin j hulkom iak war föddir The ropadho anna*n*tidh thz sama. Ok han swaradhe

Forba*n*nadhe warin the som mik föddo The ropadho thridhia sin Hwi han swa fiol Ok tha bannadhe han sinom skapara Sidhan bödh höfthingin giwa hanom drikka aff guz wredhis kari Ok ginstan han hafdhe drukkit vtsprang lughi midhwaghu gynom hans hals. Sidhan nidh*ir*kastadho the han j hälwit*is* diup sighiande Th*etta* är thin hwila här scalt thu byggia thy at thu vtwalde hona Ok thäntidh the wildo bortga sagdhe en thera. Här är en hulkin th*etta* sa Höfthingin spurdhe vm the hafdho nokat mot hanom The sagdho enkte thyt han sc*ri*ptar sik ge*r*na ok hedhrar gudh i hans kyrkio Tha sagdhe en thera Jak haw*ir* mot hanom at han tok ena kapo af androm vm en dagh tha som rängde ok glömde 286 at atirfa Diäfwlin sagdhe giwin hanom sin lön The kastadho ow*ir* han ena brännande kapo af hulke han brändis swa a axlomin at siidhan syntis Han ku*n*giordhe hwat han hafdhe seet. Ok fan a thän biscopin war tha ny dödh*ir*

[182]

En man hädde ok skände beatum lofredum thän tidh han prädikadhe Thän hälghe mannin sagdhe Gudh döme mällan min ok thin ok lät thina tändir falla v thinom mun. vm iak sagdhe sannind j thässo male Ok ginstan fiollo alle hans tändir v hans mu*n*ne En annar man giordhe gab ok vpuäkte andra til latir j eno kappalle hwar thän sami hälghe ma*n*nin war reddir ti mässo Ok ginstan grep diäfwle*n* thän gabbaren ok vtdrogh gyno*m* et windögha ok plaghadhe hardhlika ok kastadhe in a kyrkio gulwit gynom

annat windögha. Tha ropadhe thän vsle ok sagdhe O h*er*ra gudh huru hart thz är at leka mz thic Ok ginstan bortdrogh diäfwlen han swa at han syntis ey sidhan

[183]

Vidh florenciam hwar män skaro korn sagho the mykit härscap koma til sik ok tw hundradha män ok qui*n*nor gingo for them nakne ok bu*n*dne 237
mz brä*n*nande repom ok thera bryst ok larben syntos bar ok brä*n*nande Männine räddos ok fludho Tho stadhnadho somlike ok spurdho hwa the waro The sagdho wi äru*m* diäfla ok thesse som wi ledhom bu*n*dna waro sköre män oc qui*n*nor hulke sik pryddo mz fanyttom prydhilsom ok klädhom ok tedho sina limi bara for höghfärdh ok til at vpuäkkia sköran lusta ok thy brä*n*nast the nu mäst j them limumen. som the mäst idhnadho til höghfärdh ok sköran lusta Th*er* äftir fanz al sädhin fordärwadh th*er* som diäflane framforo.

[184]

En mu*n*kir hulkom som andwardhat war at thiäna tilkomande gestom. Han giordhe gladhlika sit ämbite ok thiänte gestomin mz myklom kärlek Tho taladhe han mykit oskällika stundom mot sinom forman ok stu*n*dom mot androm, stu*n*dom mz bakmalo*m* oc stu*n*dom genkorran. Han do vm sidhe ok syntis sidhan enom gudhlikom brodhor j klostreno ok sagdhe sik mykit ilt thola. Brodhorin spurdhe hwi thz war mädhan han war swa mildir ok kärlekx fullir Han sagdhe

sik mangfalda pino thola ok mäst j tungo*n*ne
238 for bakdantan ok andra oskällika talan ok räkte vt tungona hulkin först syntis lang ok thiok ok brä*n*nande swa som iärn j elle for thy at han taladhe fals bakmal vm andra Annantidh al spitälsk hulka han syndirslet mz sinom tannom thy at han wanfrägdhadhe andra. Thridhiatidh al swart ok vmwändis j asko thy at han lönte thz som got war

[185]

En riddarscaps man giordhe stort hoff vm en fasto gang. ok lät redha manga krase oc rätte. ok sat iwi matto länge widh bordh. Vm sidhe taladho somlike aff paradis krasom Tha swaradhe han Vm gudh läte mik liwa hedh*ir*lika annor hundradha ar j tholiku*m* krasom som iak nu lifdhe jac giordhe wäl samsät mz hanom at han gawe mik ey annat paradis Ok ginstan fik han hardhan wärk ok do mz bradhom dödh

[186]

En vngir mu*n*kir synt*is* hawa hälagh vmgangilse oc manga tara. Han wardh siukir ok bleff dödhir Ok syntis nakrom daghu*m* äftir enom liwanda brodhor aff sama lifnadheno*m* ok sagdhe sik allan ängxlika brinna j them lik-
239 amanom han tha syntis Liwande brodhorin sagdhe. Hwi thol thu pino Hwat ey wast thu jomfru ok vtgöt manga tara Han swaradhe Thz war sant. Tho for thän sculd at iak war höghfärdhogh*ir*. Jak forsmadhe oc säwyrdhe alla Ok iak giordhe ey

la bättring thy pinas iak j rädhelikom skärslo .e. Än for mi*n*na modhor sculd hulkin som r hälagh qui*n*na war iak gömdir aff hälwite vande brodhorin sagdhe Huru gik them lek- ›dhorenom som tha do tha thu dot Han ;dhe Hono*m* gik wäl thy at hälaghe ängla .de hans siäl ow*i*r skärslo elz glödhe swa rask- a so*m* piil kan raskast fliugha oc ginstan til radiis Ok sanctus franciscus ok anthoni*us* ok ıre the som äro j äronne kom ginstan mot nom

[187]

En qui*n*na kämde oc prydde idhkelika sit ar Hon doo oc synt*is* sidhan eno*m* ok sagdhe j bland andra the pino hon tholde war thän mbin hänne swa thungir swa som thyt al .rldin hängde a hänna howudhe

[188]

En qui*n*na i paris gik til scripta hawande sik al huwdh prydhilse hulkin qui*n*nor plägha 240 hawa j them landomi*n* Sc*r*iptafadherin man- he hona affläggia tholik thing ok aldrigh meer wa them älla wilde han ey aflösa hona Hon öfdhis ok wilde ey lydha Brodhorin sagdhe z alt wara diäfwlsens wakn hon hafdhe. Hon gdhe jak bidh*i*r gudh at vm thässe prydhelse u diäfwlse*n*s at han bortaki thz hans är Ok ıstan kom en swartir skugge oc bortgrep al ydhilsen ok sagdhe thässin äru mi*n* baner ıi*n*nan vmwändis til gudh oc thiänte hano*m* lhan ödhmiuklika j allom sins lifs tima.

[189]

En vng qui*nn*a war hulkin idhkelika danzadhe ok mäst vm hälgha dagha ok vpuäkte andra til thz sama Vm en hälghan dagh kom hon sirla hem äft*ir* at hon hafdhe länge danzat. ok lagdhe sik vppa en bänk at sowa. hwar lius bran j huseno ok en thiänisto qui*nn*a wakadhe som hafdhe wakat äft*ir* hänne Th*er* äft*ir* sa thiänista qui*nn*an at en swartaste diäfwl ingik ok nalkadhis vnge qui*nn*onne som soff ok instak et swärdh gynom hänna mun swa diupt at thz
241 synt*is* ga gynom hiärtat ok vtdrogh swärdhit ok instak Qui*nn*an sa thz ok tilburdhe at ropa swa högt at mange komo löpande oc kändo wärsto lokt vtan husit ok thordho ey inga vtan sändo äft*ir* mu*n*kom Twe aff them komo ok atirtäpto sina näsa for ondo luktinne ok giordho kors for sik ok nar the wildo nalkas qui*nn*onne at the hafdhin mat höra hänne sc*ri*ptamal sagho the draghit swärdh liggia nästa hänne ok ginstan grep diäfwlen badhe krop ok swärdh ok bortbar bradhlika swa at enkte syntis til thera

[190]

En prästir andwardhadhe sinne systor oc hä*nn*a bo*n*da j sinom dödh alt sit goz ok bödh them giwa thz alt til guz hedh*ir* The toko gozit oc gawo enkte til guz hedh*ir* aff thy, Thy at qui*nn*an sagdhe at hänne burdhe bätir ägha thz gozit ok hafwa Th*er* äftir föddo the son oc wurdho sidhan girughare än för at alt atirhalla ok enkte wtgiwa Sidhan hände at eldir kom lös

vm ena nat aff eno liuse som vp war tänt owir barnsens waggo ok vpbrände först barnit ok sidhan fadhorin oc modhorena ok alt thz j huseno war swa at engin aff them som vtan til komo 242 formatto them hiälpa ällir eldin vtsläkkia Ok for thy at the hulpo ey the*m* prästenom aff skärslo eld wordho the swa wanmaktogh at the formatto ey hiälpa sik v eldeno*m* ok ey aff androm hiälpas.

[191]

En foghate oc flere riddarscaps män mz hanom ingingo vndir hult trä at skyla sik for myklom thordyn ok lygneld. som nidh*i*rfiol j them timanom gudhz nadh gömde them vskadda mz allo thera wärdzscapi Alle thakkadho gudhi ok lowadho han vtan foghatin hulkin som sagdhe Nu kastadhe gudh illa mädhan thz tok engin. Alle thakkadho gudhi ok awitadho han. Thäntidh allir himinin war skär vpgik et molin oc vpbrände foghatan Tha sagdhe en thera som hördhe hwat han hafdhe sakt wisselika nu spardhe gudh ey vtan kastadhe wäl

[192]

En trulkona war j änglande swikin aff diäfwlsens konst til hulka diäfwlen kom ofta j enna krako liknilse ok sat widh hänna öra ok wisadhe hänne the thing som tappadh waro älla stulin ok läkidom til somlika sotte. När hon hafdhe länge swa idhnat diäfwlsens konst kom diäfwlen 243 til hänna öra som han war för wan ok ku*n*giordhe hä*n*ne, hä*n*na dödz dagh oc fordömilsa.

Hon ropadhe til sik en sin son ok ena sina dottor. hulkin som waro j renliwe oc sagdhe them Nu koma mik the pinona som j hawin mik hötat Thy at iak wilde ey atirwända aff diäfwlslike konst Thy thorfwin j ey akta mina siäl Vtan iordhin mi*n* likama j malmorstens graff lagdhan j starka kisto ok fästin kistona mz starkom iärnlänkiom widh kyrkionna wäggia ok pilara. Thy at iak wet at diäflane som mik äggiadho til ildz skulu wardha mins krops hardhe pinara. The giordho som hon badh Ok förstо nattena komo mange diäfla mz myklo thuti oc formatto enkte göra Vm andra nattena komo flere mz mere rope oc thuti swa at the vpfylto allan kyrkio gardhin ok formatto tho enkte göra. Thridhia nattena kom en rädhelikaste ok största diäfwl ok syndirslet iärnlänkionar swa som lukka nät Ok brutu vp grawena. oc kastadho vslasta likama som owärdhogh lot sik iordha j kyrkionne owir en brä*nn*anda häst hulkins bakir swa hwas
244 war som harkniwir oc leddo vt aff kyrkionne mz myklo ok högho vslo qui*nn*o*nn*a rope oc thuti Ok thz hördhis ena rast thädha*n*. Ok swa tok hon wärdzskyllogh lön mz diäflenom j hälwite for sin truldom ok ilg*er*ninga.

Deo gracias Amen Orate pro scriptore
finitus est iste liber Anno domini M° ccc lxxx
quinto Jn die sancti Egidij abbatis
Explicit expliciat qui wlt plus scribere scribat.
Aue maria et pater noster pro scriptore.

———-----———

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

KLOSTERLÄSNING.

Andra häftet.

STOCKHOLM, 1877. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Pris för köpare 3 kr.

APOSTLA GERNINGAR.

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX FRÅN 1385.

Actus apostolorum

Capitulum primum

) theophile Jak skref for kiännedom aff allom ōm thingom som ihesus tilburdhe at giōra ok ınna til then dagh, j hulkom han vpfoor til merikis, biwdhande aposlom vm then hälgha dā hulka han vtvalde ok hulkom han tedhe t liffuande äptir sina pino J mangom prövilsom andis them vm fyretio dagha ok talande medh ōm af himerikis rikie ok ätande mz thōm, bōdh ın them at the skuldo ey bort gaa aff ieru-lem vtan bidhiā guz fadhirs iāttan hulkā i)rdhin sagdhe han aff mino*m* mu*n* Thy at hannes dōpte j vatne Än j skulin dōpās j thōm ılghā andā ey äptir margha daghā ok j skulin ka thās hälghā andz dyghdh ouan til komande idher Ok i skulin vara mik [vitne] i iherusalem : j allo iudha landeno ok i samaria ok alt til 245 arstā väruldinnā ändā ok nar han hafdhe thettā ght them aseande wpfoor han j himelin ok yn toko han aff therā ōghom Ok thān tidh m the sagho han wpgangande i himenin stodho e män när them i hwito*m* klädhom hulkie som ghdho hwi standin i vpsea*n*de i himinin Thänne esus som vp är takin fran idher han skal swa ırkomā swa som i saghin han vpgaa i himelin 'dhan gingo the ater i iherusalem ok gingo ıit i som petrus bleff ok iacobus ok johannes

ok andreas ok philippus ok bartholomeus thomas matheus iacobus alphei symon zelotas ok iudas iacobi The alle blifuo stadlikä ok en hughlikin i bönom mz ihesu modhor marie ok henne brödhorom i them timanom vpstodh sancte pätir ok sagdhe til therä som ther saman varo O brödhär tilbör at skriftin skal fulkomnas äptir thy then hälghe ande sagdhe vm dauidz mun af iuda forradhära hulkin som var thera ledharä som gripu ihesum ok var tho taldär ,ok räknadher j wart ämbite han atte akär aff vranglikhezins värdhe ok han vphängdäs ok rifnadhe i midhuaghu ok al hans inälfue wtgutos Ok thet var thöm allom kunnogh som i iherusalem varo swa at then akrin kalladhis blodsins akär Nu är skrifuat i sphaltarenom aff iuda forradhare at annar scal taka hans biscopsdöme thy tilbör at en aff thöm mann-
246 om som hafua vmgangit mz os j allom them tima som vi vmgingom mz varom härrä ihesu christo skal vara hans vpstandilse vitnare mz os Ok skipadho ther til twa män Josep som kalladhis rätuis Ok mathiam, ok badho til gudh ok sagdho O härrä gudh thu som aldrä hiärtä wet Tee hulkin thu vtväl af thessom twem til at takä thz ämbitit hulko iudas giordhe sik ovärdhoghan ok the vndirstodho at gudh wt valde mathiam Ok taldo han medh älliuo aposlom

Capitulum secundum

Nv then tidh pingizdagha högtidhin fulkomnadhis ok ihesu kiänne swena varo alle än i sama

ıdhenom kom bradhlikit liudh aff himnomin a som änxlikx mykins vädhär ällä ande ok fulte alt husit ther the sato Ok thöm syntos ıngo tungo swa som eldir ok sat iuir hwarn era ok the vpfyltos mz thöm hälghä andä ok burdho at tala i vmskiptelikom tungom swa som en hälghe ande gaff them at tala J them timom bygdho renlifuis män i iherusalem af hwario ıde som vndir himnomin var ok komit mange them saman ok vndradho thy at hwar therä rdhe aposlana tala the tungo ok thz maal som ıe varo födde mz the vndradho alle ok sagdho illan siin hwat ey äro alle thesse af galilea m tala huro hörom vi hwar vara the tungo m vi varom födde vt j vi hörom thom tala 247 z höghelik thing j varom tungom ok mz varä ›dhor male Andre gabbadho them ok sagdho öm druknä varä Än sancte pätir stodh mz aposlom ok sagdhe O hörin alle män byggıde j iherusalem ok takin min ordh mz idhrom om Thz vari idhir kunnokt ey varo the drukne a som j ventin hulkä i hördhin tala margha ndä tungo medhan tha var tärz time j hulkom m ey plägha männene at drukne vara Vtan ɜt är thz som var herra sagdhe mz ioele proeta Jak skal wt giutä aff minom andä ovir nä thiänistä män ok mino thiänisto quinno the skulu tala gudlikin kiännedom ok iak ıl gifua vndarlikt tekn i himnomin ouantil ok lhan til a iordhinne solin scal vmuendas til rrk ok manin j blodh för än guz mykle vppinbare daghir kombir ok hwar then som

kallar a vars h*err*a na*m*pn han scal heel vardhä O israels moghe hörin thessin ordh J pinadhin ok drapin mz giordho radhe andwardhadhen om omilla ma*nn*a händir än thot äptir guz foreseo ihesum nazarenom pröwadhan ok hedhradhin af gudhi mz dygdhom ok iärtekno*m* hwilkin gudh giordhe vm han j bland idher swa som j vitin hulkin vpreste af dödh Tha han hafdhe brutit häluite äptir thy som omöghelikit var at han matte haldäs af thy Swa som äptir thy som
248 dauid sagde fore a hans vägnä Jak scal fore see gudh j mi*nn*e a syn altidh thy at han är mik a höghre hand at jak skuli ey af stadlikheet röras Thy är mit hiärtä glat giort ok min tungä gladdis ok mit kiöth skal hwilas j hopi Thy at thu ey at*ir*latär minä siäl j häluiti ok latär ey mith kiöt rutnä Thu läst mik ku*nn*oghä lifsins väghä ok scalt mik vpfyllä mz thins änliz hughnadh ok glädhi Thättä spadhe dauid thy at han var propheta af christi vpstandilsom thy at han var ey aterlätin j häluite ok hans kiöt rotnadhe ey Gudh fadhir vpreste han af dödh hulkins vitnare vi ärum Ok thy nu vphöghdher a guz fadhirs höghro hand wt giöt han ovir os sins hälghä andä gauo swa som han os lofuadhe hulkit j nu seen ok hörin Tha the thättä hördho fingo þe idrogha j sith hiärtä ok sagdho til petrum ok flerä aposla*nn*a O brödhär hwat skulu*m* vi giörä petrus sagdhe til therä Hafuin angär ok idroghä for idhrä synde Ok latin idher döpä i ihesu christi na*m*pn til idhrä syndä forlatilsa ok i skulin taka thes hälghä

andz gafuo Thry thusand folk toko hans kiännedom j them dagheno*m* ok döptos ok blifuo stadhlikä j aposlannä kiännedom ok gudlikom böno*m* ok toko guz likama aposlane giordho mang iärtekne Ok mykin guz räddoghe var 249
j allom almoghano*m* Alle the som throdho waro tilsaman ok hafdho al thing almännelikin The saldo goz ok ägho ok lagdho for aposlannä fötir ok the skipto hwario*m* swa som thorftelikit var The blifuo enhughlikä i mönstreno ok lowadhe gudh daglikä ok hafdho myklä thykkio til alt folkit ok gudh ökte daghlikä sinna thiänisto ma*n*nä taal

Capitulum iij

PEtrus ok iohannes gingo til guz mönstär til bönä vm nons tima Ok en man hulkin so*m* var haltär af modhor lifue bars daghlikä ok satt*is* for mönst*er*sins port at han matte bedhas almoso aff thöm som ingingo j mönstrit Han beddis almoso af petro ok johanne Tha han saa them til byriä at inga j mönstrit Petrus sagde til hans Jak hafu*ir* ey gul ällär silfuer vtan thz som iak hafu*ir* gifu*ir* jak thik j ihesu christi nazareni na*m*pn stat vp ok gak Ok ginstan grep sanctus petrus hans höghre hand ok vplypte han ok ämbrat festos hans sinor ok fötir ok han sprang vp stodh ok gik in j mönstrit medhär thöm gangande ok springande ok lowa*n*de gudh ok alt folkit saa han gangande ok lofuande gudh ok kiändo han at han var the*n* sami so*m* saat for mönst*er*sins port thiggiande almoso ok vndr-

adho mykit a thz so*m* hono*m* var hänt ok then
tidh the hioldo petrum oc iohannem lop alt folkit
250 til therä vndrande Tha sagdhe petrus til folkit
O israels män hwi vndrin j allä hwi scodhin j
os so*m* vi hafdhom gifuit thesso*m* ma*n*neno*m*
gang mz varo makt ällä valde, vars forfädhra
gudh ärande sin son ihesum hulkin j andvardh-
adhin ok nekadhin for pilati änlite tha han
vilde hafua dömdän lidhoghan än i nekadhin häl-
aghan ok rätvisan ok badhin gifua idhär ma*n*-
draparan, ok lifsins giörarä drapin j, hulkin gudh
vpräste af dödh hulkins vitnarä vi ärom Ok j
hans tro oc na*m*pne är thässom gifuin ful hel-
brygdhä j aldrä idhrä a syn än nu veet jak o
brödhär at j ok idhre höfdhinga giordho thz aff
fauisco Än gudh hulkin fore sagdhe vm sinä
propheta mu*n* at hans signadhe son skulde dödh
thola fulko*m*nadhe ha*n* swa som j nu vitin haf-
uin nu idhroghä ok vmuendi*n*s at idra synde
skulin af skrapas Moyses sagdhe af christo var
härrä skal idher vpresa en propheta som var
christus hans signadhe so*n* ha*n* skulin i höra
swa so*m* gudh- siäluan j allom them thingo*m*
som han idhir sighir Ok huar the siäl so*m* ey
höre han fulkomande hans kiännedom äptir sinne
makt scal fordärvas fran guz folkie, oc alle pro-
phete af samuele taladhe af thy som nu är ful-
komnat J ärin prophetana syni jdhir vpräste
251 gudh förstsin son ihesum ok sände han at väl-
sighna idhir at hwar en skulde vmuendas fran
si*n*ne ondo vra*n*glikheet

Capitulum iiij

Ten tidh the taladhe til folkit komo prestene ok mönstersins förmän syrghiände at the lärdho folkit ok kungiordho ihesu vpstandilse af dödh j iherusalem ok kastadho händär a them ok satto them i giömo til vm morghonin Mange af them som hördho aposlanna ordh trodho swa at therä taal var som thusand män Vm morghonin komo alle höfdhingane ok prästene ok laghvise männene saman ok spordho them mz hwat makt the gawo them halto mannenom bötir Tha vpfyltis sanctus petrus mz them hälghä andä ok sagdhe til thera O höfdhinge hörin vm vi dömmoms j dagh j thässä sivkä manzins välgerning Tha vari idher kunnokt ok allo folkeno at thenne staar helbrygdho for idher j ihesu christi nampn nazareni hulkin i korsfestin ok gudh vpreste af dödh han är thän stenin som är af idhär vpbyggiandum bortvrakin ok är tho wrdhen hyrno stenin ok ey är j nokrom androm helso Ok ey är annat nampn giuit mannomin vndir himnomin j hulkom vi moghom hele vardha The sagho petri ok iohannis stadlikhet ok vndir stodho at the varo olärdhe män ok enfalle ok kiändo them at the hafdho varit mz ihesu ok sagho mann- 252
in staa mz them som hel var giordhir ok formatte änkte mote sighiä Tha budho the aposlomin at gaa vt af radheno ok taladho mällän siin sighiande hwat skulom vi giörä thessom mannomin Järteknit som the giordho är ypin-

bart at vi formoghom thz ey nekä Ok thz är allom them öpinbart som i jerusalem byggiä Vtan ther til at thz skuli ey merä kungiöras j folkieno Tha hötom at the ey talin oftarmeer nokrom manne j thesso nampne Ok kalladhe thöm ok forbudho at nokraledhis tala ällä predicä ihesu nampn Petrus ok johannes swaradho them Dömin vm rätuist är i guz asyn at hällär hörä idhär än gudh Hwat ey moghom vi at tala hwat som vi saghiom ok hördhom Än the hötadho them ok läto thöm lidhoghä [ey] finnande sak huru the mate pinä thöm for folksins scul thy at alle äradhä gudh for thz som giort var, ok mannin som thettä helso järteknit var mz giort, var meer än fyrätio arä gamal, Petrus ok johannes komo til flere guz thiänistä swenä, ok kungiordho thöm hwat prästä höfdhingane hafdho sagt til thera Tha vplypto the alle sändär sinä röst enhughlika til gudh sigh-
253 iande O herra gudh thu som skapadhe himinin ok iordh ok haaf ok al the thing som i them äro Thu som mz thinom hälghä andä sagdhe vm dauidz propheta mun, hwi vrängdis folkit ok thänkte fanyt thing Jordhrikis konungä stodho ok höfdhinganä saman komo j eet moth varom herra ok hans signadhe son christum Thy at i thessom stadhenom saman komo herodes ok pilatus mz israels moghä mot thinom hälghä son ihesu christo Än nu herra gudh skodha therä hötilse ok giff thinom thiänisto mannom at tala thin ordh mz alle tröst j thy at thu vträkte thinä hand til at giwa helbrygdho ok iärtekne

n þin sighnadhe sons na*m*pn ihesu christi Then dh þe hafdho bidhit vpfyltos the alle mz them älghä andä ok taladho guz ordh Allom them ›m trodho var eet hiärta ok en siäl Ok ey ıgdhe nokor siit vara therä thz the atto Vtan . thing vara them almännelikin Ok aposlane aro vitne mz myklä dygdh ok makt af vars h*er*ra ıesu christi vpstandilsom, ok mykin nadh var ıedhär thöm ok ey var nokor fatighär i bland ıem Thy huru mange som atto ägho ällä akrä ldä hus saldo ok lagdho for aposlanna fötir oc wario*m* skipt*is* swa som hwario*m* var vidh*ir*- ıorftelikit Ok iosep hulkin som andro na*m*pn- ıo kalladhis barnabas hwlkit som thyde hug- 254 azins son aatte akir ok salde ha*n* ok lagdhe ärdhit for aposlanna fötir

Capitulum v

En man Ananias at na*m*pne mz si*n*ne hust*ru* ıphira saalde akir ok staal af värdheno sinne ustru vitande ok fördhe en deel ok lagdhe vidh ɔoslannä fötir Petrus sagdhe til ananiam hwi 'estadhe diäwllin thit hiärta at liughä for them älgha andä ok stiälä af akirsins värdhe hwat y var akrin i thino valde badhe saldir ok osald- r hwi satte thu thz thingit j thit hiärta eygh ıght thu for ma*n*no*m* vtan for gudhi Ananias ördhe thässin ordh ok fiol nidh*ir* ok doo Ok ıykin räddoghe var ovir alla thöm som thättä ördho Män bort baro han ok iordhadho nokre ;und äptir ingik hans hustru ey vitande hwat

giort var Petrus sagdhe til hänna sigh mik qwinnä vm i saldin akrin for swa mykit, hon swaradhe for swa mykit Petrus sagdhe til he*nn*e hwi frestadhin i guz andä Ok ginstan fiol hon nidhär ok doo Ok the gingo in so*m* hä*nn*e bondä hafdho iordhat ok bort baro hona ok iordhadho ok mykin räddoghe var i allo kirkio*nn*e ok j allom them thz hördho mang iartekne giordhos vm aposlanna händär j folkieno ok the varo idhelikä vidh mönstrit ok ängin a*nn*ar thordhe sik
255 til föghiä them ok allär moghin hedhradhe them c*ri*stnamannä taal ok mykielikheet ökt*is* daglicä j varo*m* he*r*ra Ok sivka människio lagdhos a gato*m* hwar petrus skulle fram gaa i sängä Ok swa brat som hans skugge skygde nokon therä frälstos [the] af therä sivkdom Ok af allom stadhom vmkring fördhos sivke ok the som qualdos af ondo*m* ando*m* til iherusalem ok läktos af aposlomin Prästa höfdhingin ok so*m*likie iudhane vpfyltos mz afund ok kastadhe händir ouir aposlanä ok satto thöm j gömo Guz ängil vplät myrkä stuuo*nn*ä dör vm nat ok vtledde them ok sagdhe gaan ok staan i mönstreno ok talin äwärdhelix lifs ordh fore folkieno The gingo in j mönstrit ginstan thentidh daghadhis ok predicadho Prästä höfdhingin ok hans radh sändo til myrkastwonnä ok fu*nn*o ey aposlana Ok komo at*ir* ok sagdho vi fu*nn*o*m* myrkastwonä at*ir*lästä granlikä ok giömarana standande for duromin ok vplätande myrkstuuonä fu*nn*o*m* vi ängin j he*nn*e Ok then tidh alle vndradhe hwat af the*m* var wrdhit kom en ok sagdhe at the stodho j mönstreno oc *pre*-

licadho for folkieno The leddos for radhit annan
idh ok prästä höfdhingin sagdhe til therä Vi
budhom idhär at i skullen ey predica christi
iampn Ok j vpfyllin iherusalem mz idhrom
kiännedom ok vilin inledhä ouir os thässä manz- 256
ins blodh Petrus ok apostoli swaradho os til-
bör at lydhä gudhi hällär än mannom, varä for-
fädhär gudh vpreste sin son ihesum hulkin j
dräpin korsfestande han Än gudh vphögdhe han
a sinä höghre hand höfdhinga ok helarä til at
giua synde forlatilse ok idhrogha Ok wi ärom
vitnara thässa ordha ok then hälghe ande hwlkin
gudh gaf allom them honom lydhä Then tidh
the hafdho thetta hört ilzscadhos the ok thänkto
dräpa them Tha vpstodh en laghviis man hedhir-
likin allo folkeno galial at nampne ok bödh vt-
gaa aposlana ena stund ok sagdhe til radhit O
israels män atvaktin hwat j skulin göra thessom
mannom, for thessa dagha var en som heet theodas
sighiande sik vara nokot maktoghan honom lyddo
när fyrä hundrädha män Han var dräpin ok alle
the som honom lyddo sundär stänctos ok for-
gingo, äptir han var en af galilea j them dagh-
omin som kesarin leet biskriwa alla väruldena
Ok han omvände folkit ok han forgik ok alle
the som honom lyddo sundär stänctos Lätin
thy thässä män lidhogha fara Thy at vm thera
radh ällä gerning är af mannom tha sundär lösis
thz rasklikä Än vm thz är af gudhi tha for-
moghin ey i, ok ey idhre höfdhingä thz sundär
lösä Vactin thy idhär at j skulin ey finnas at 257
stridhä mote gudhi The lyddo hans radhe ok

kalladho aposlanā ok flāngdo them ok budho them at the skuldo ey optaar meer p*re*dica ihesu na*m*pn ok lāto them fara Ān aposlane gingo gladhi af radheno thy at the varo vārdhoghe at thola smālikheet for ihesu na*m*pn ok p*re*dicadho hwan dagh i mōnstreno ihesum christum ok a*n*narstadh ā hwar the varo

Capitulum vj

I them daghomin vaxte c*ri*sna ma*n*na taal Ok greezske korradhe mot them so*m* c*ri*sne varo af ebrāscom Thy at therā ānkior syntos forsmadha j thy at the thiānto daghlikā Tolf aposlā sama*n* kalladho allan c*ri*snan mogha ok sagdho Ey ār os iāmt at forlata guz ordh ok kiānnedom ok thiāna bordhom O brōdhir skipin thy af idhār siu (fām) mān. the som hafua godha frāgdh fullā mz them hālghā andā ok snille hwilka vi skulum skipa ouir thāssa g*er*ni*n*g at vi moghom stadlikā standā a bōno*m* oc p*re*dican, thz thākt*is* allom ok the wtualdo stephanum fullan mz rāte tro ok thōm hālghā andā oc philippum oc procorum ok nichanorem ok timonem ok parmenem ok nicolaum ok skipadho them til thiānist fore aposlana ok lagdho hand ouir therā hoowdh bidhiande gudh styrkiā thōm, ok guz ordh vāxto dagh-
258 likā ok hans kiānneswena taal ōkt*is* j jherusalem ok ma*n*ge af iudha prāstomin toko crisnā tro Ān stephanus fullir mz nadhom af thās hālghā anda styrk giordhe margh iārtekne j folkieno Ok ma*n*ge af iudha kirkio*n*na ok af ma*n*go*m* landom disputeradho moot stephano ok formatto

ey standä mote the snille ok them andä som taladhe j hono*m* Tha sändo the fram falsä vitnarä hulkie sik sagdho hawa hört ha*n* hawa taladh hadh a mote gudhi ok moysi Ok rördho swa folkit ok somlika höfdhinganä at the gripo han ok leddo for iudhana radh ok skipadho mot hono*m* falsa vitnara hulkie som sagdho han daghlikä tala mote them hälghä stadheno*m* ok laghomin at ihesus nazarenus skulde fordärua thera stadh ok vmskipta therä lagh Alle the i radheno varo sagho wp aa ha*n* ok sagho ha*n*s änlite swa so*m* ängils änlite

Capitulum viij

Prästä höfdhingin spordhe stephanum vm swa war Stephanus swaradhe O fädhir ok brödhir hörin äro*n*na gudh synt*is* varo*m* forfadhir Abraam patriarcha ok gaf hono*m* ouir skärilsä tekn Ok ther äptir sagdhe stephanus them mykit af hälgha patriarcha färdh ok *ger*ni*n*gom ok vände sidhan ordhin til iudha*nn*ä ok sagdhe O hardha halsa mz ovmkring skurno*m* hiärto*m* ok örom J stodhin altidh mot them 259
hälghä andä swa som oc idhre forfädhär hwilkie som drapo the*m* som foresagdho retuisa guz sons til quämd Hwilkins forradhara ok drapara i ärin hulke som tokin laghin af gudhi ok giömdin them eyg The hörande thetta thorkadhos j sino*m* hiärto*m* ok gnizladho ok bitu ta*nn*o*m* mote hono*m* Ok mädhan stephanus var fullir mz them hälghä andä saa han vp j himinin ok saa guz äro ok ihesum standande a guz höghre hand ok

sagdhe Jak see himinana ypna ok ihesum christum standande a guz höghre hand Tha ropadho alle mz höghe röst ok ater täpto siin öron ok gr*i*po han ok wroko vtan stadhin ok stenkadho han ok stenkarene lagdho siin klädhe vid ens vnx ma*n*z fötir som heet saulus The stenkadho stephanum hwilkin som kalladhe a gudh ok sagdhe H*err*a gudh räknä them ey the synd the giöra a mik O h*err*a ihesu tak min andä ok the*n* tidh han hafdhe thätta sakt sompnadhe han i gudhi &c

Capitulum viij

I them daghomin var mykit hat mz guz kirkio i iherusalem ok allo syndir stenctos vm iudeam ok samariam vta*n* aposlane the som guz räddoghä hafdho iordhadho stephanum ok gräto mykit iuir hano*m* Saulus fordarwadhä mykit guz kirkio ok drogh badhe män oc q*ui*nno i
260 mörkästuuo Än the som vt flydo af iherusalem foro kring vm landen Ok predicadho af guz rikie Philippus apostolus kom in samariam ok predicadhe them christum Almoghin hördhe atvactelikä hans kiännedom seande the iärtekne som han giordhe Mange the som qwaldus af oreno*m* andom heladhos Ok ma*n*ge the som allä lima*n*nä makt hafdho mist at*ir* fingo styrk Ok mykin glädhi var i them stadheno*m* J them stadheno*m* var en koklare swikande folkit symon at na*m*pne Ok alle lyddo hono*m* sighiande han vara myklä guz dygdh Thy at han hafdhe them länge giort galnä mz diäfvlslike konst Then

tidh the hafdho trot philippo predicande guz rike
döptos badhe män ok qvinno j ihesu christi nampn
Tha trodhe ok symon ok döptis ok bleff mz
philippo oc vndradhe mykit seande the iärtekne
som han giordhe Then tidh apostoli i iherusa-
lem hafdho hört at samarie stadz män toko guz
ordh sändo the til therä petrum ok iohannem
oc the badho for them at þe skuldo faa then
hälghä andä Hulkin the hafdho ey än tha takit
tha lagdho the händär ouir them ok the toko
then hälgha anda Then tidh symon saa at then
hälghe ande gafs them som aposlanä lagdhe sinä
händä ouir Tha bödh han them peninga bidh-
iande them ok sighiande giwin mik thz valdit 261
at hwan then iak läggär hand iuir taki then
hälgha anda Petrus sagdhe til hans Thine pen-
inga varin mz thik i fortapilse Thy at thu väntir
at kiöpä gudz gawo mz peningom Eyg är thik
lutir ällä stykke i thessom hälgha kiännedom
Thy at thit hiärta är ey rät for gudhi haf thy
angär ok idhrogä for thässä thinä vranglikheet
Ok bidh gudh at thättä thins hiärta thankie
forlatis thik Jak see thic hawa beskelikheez galla
j hiärtans bindilse Symon swaradhe bidhin j for
mik at änkte kombir ovir mik thz j sagdhin
Aposlano predicadho sidhan j mangom samarie
landom ok foro swa atir til jherusalem Guz
ängil sagdhe til philippum stat vp ok gak til
then vägh som fallir af iherusalem ok til gazam
han gik thiit ok fan ther en af blamanna lande
hulkin som var valloghir kammanär drotning-
inna af blamanna lande ok hafdhe farit til ihe-

rusalem at bidhiā sinā bōne til gudh ok for tha atir heem akande a sino*m* va*n*gn ok laas af ysaya propheta spado*m*, guz ande badh philippum gaa til vaghnin philippus giordhe swa ok hōrdhe hwat ma*n*nin laas ok sagdhe til hans vndirstar thu hwat thu lās han sagdhe huru maa jak thz vndirsta vta*n* nokor teer mik hwat thet hauir
262 thydhā ok badh philippum sitiā nār sik a vāghe-
no*m* Ān sc*ri*ptin som han laas, var thessin Han ār leddir til drap som faar ok swa som lamb for them som thet klippe vpleet han ey sin mu*n* Blama*n*nin spordhe philippum hwat hāllār prophetin sagdhe thz af sik siālwm āllā nokro*m* androm Philippus p*re*dicadhe hono*m* ihesum byriande a thāsse skriptinne Ok then tidh the fra*m* foro at vāgheno*m* komo the til eet vatn Tha sagdhe blama*n*nin hār ār vatn ok hwa forbiudhir mik at dōpas Philippus sagdhe thik lovas at dōpas vm thu tro af allo hiārta Han swaradhe iak tro ihesum christum vara guz son Th*er* āptir dōpte philippus han Ok han foor sidhan gladlikā heem at sino*m* vāgh ok guz ande grep philippum ok han fanz sidhan j azoto ok p*re*dicadhe sidhan th*er* i allom stadho*m* til thās ha*n* kom til sesariam

Capitulum ix

PAulus var en genvārdhogh*ir* ihesu christi tro ok hans kiānne sweno*m* ok gik in for iudha kirkio forma*n* ok beddis bref af the*m* th*er* til at han skulde fara til en stadh som heet dama-

us ok valdoghar vara vtan allä mannä gen- lan at fangä badhe män ok quinno han funne äghna crisnä tro at hawa ok förä them sidhan innä in til iherusalem, Äftir thet han hafdhe iem bref fangit all formeradh äptir sinom viliä ia for han dighart gladhir til damascum Ok 263 thy som han kom mäxan til stadhin fram Tha om lius af himnom skinande iuir han ok saulus ol for starkie räzl nidhär af hästenom Ok i thy ordhe han enä röst ok sagdhe swa til hans ule saule hwi hatar thu mik Saulus swara- ne ok spordhe Herra hwa est thu Röstin swar- lhe iak är ihesus nazarenus som thu hatar Ok ghir iak, thik är hart trodha mote gaddenom Ok nz the] ordh menas swa at thz är hart at stridhä ote gudhi ther alt skapadhe af ängo ok alt it nidhirslaghit mz eno ordhe Saulus räddir c mykit vndirfullir sagdhe Hwat vil thu mik udha at giöra Var herre taladhe atär til hans c sagdhe gak fram j stadhin ther skal thik sighias wat thik bör at giöra Jnnan thy at the swa dhir taladhos oc the hördho som saulum hafdho lkt varo the vndirfulle ok stodho quärre Thy the hördho röstena ther vidh saulum taladhe c sagho ängin vtan saulum änsamin, äptir thet odh saulus vp af iordhennä ok saa änkte mz olyptom öghom meer än för mz blundadhom dhan the funno thz tha leddo the han mällom in til stadhin ok ther var han thre dagha änkte ande ok hwarte han at ällä drak J them stadh ir ok en vars herra dicipulus ananias at 264 impne ok honom syntis var herra ok sagdhe

Anania han swarar see mik här är iak Var herra sagdhe honom stat vp ok gak vpa enä gatu som hetir rectus ok spör at enom manne som hetir saulus j iude huse for then skuld thy at han ärwodhar j idhelikom bönom Ananias swaradhe min herra Jak hawir hört af mangom huru marghfall qual han hawir giort thinom godhom hälghä mannom i iherusalem Ok hawir han vald a thit hälghä nampn til at fangä ok bindä ok särlikä at qualiä allä them ther kalla thit hälghä nampn Var herra sagdhe atir til hans gak ok giör swa som iak hauir thik saght for thy at han är mik et wtualt aar ther til at han skal mit nampn fram bärä for koningom ok höfdhingom ok israels synom Ok andrä handä folkie Ok iak skal honom vpinbara hurw mykit honom byr thola for mit nampn Ananias gik äftir thz j sama husit som var herra hafdhe honom sagt ok lagdhe händär a sauli öghon ok sagdhe swa Min brodhir saule var herra som tedhis thik i vägheno som þu nu komt af han sände mik til thin ther til at thu skal see ok fylläs mz them hälgha andä Ok iämskiöt fiol af hans
265 öghom swa som annat fiäl ok i samu stund fik han sinä syn fullelikä atir Ok ther äptir stodh han vp ok döptis j nampn fadhirs ok sons ok thäs hälghä andz oc vmgik sidhan nokra dagha mz vars herra dicipulis som varo [j] damasco ok gik iämskiöt j iudhä kirkio ok predicadhe iämskiöt ihesu christi nampn mz fullom kiärlek Ok sagdhe visselikä vtan alt iäf han vara lifuandis guz son i himerikie for thy at han swa giordhe vndradho

alle the þet hördho ok sagdho swa inbyrdhis Är ey thätta the*n* som a mot st*r*ide i iherusalem allom them a thetta na*m*pn kalladho som han nu p*re*dicar ok aldra mäst af ma*n*no*m* hatadhe han thz som han nu höghelikä lowa ok for thy kom han nu hiit at han skulde allä the faghnä förä for iudha höfdhingiä so*m* han frägnadhe a thet na*m*pn tro Än tho hwario styrkt*is* han ä meer ok meer ok fordömde allä iudhä thär badho i damasco fulko*m*nande at ihesus christus är sandär gudh son som han p*re*dicadhe af, äptir mangä dagha redhos iudhä huru the matto han fordärwa Paulus ther för kalladhis saulus vndirstodh therä forsato som gudh vilde Judhä vaktadho tho hwario allä stadzsins portä mz idhkelike giömo th*er* til at the matto han af lifwe takä Ther äptir toko guz dicipuli the som för 266 är sakt af ok wndo han vt for muri*n* vm enä naat Sidhan kom han til iherusalem ok vilde sik g*er*nä lata til vars h*er*ra discipulos The som th*er* varo räddos dighart for hano*m* for thy the trodho han ey vara vmue*n*dan af sinne store grymmelikhet Th*er* äptir tok barnabas han ok ledde for guz apostulos Ok sagdhe them huro han hafdhe seet van h*er*ra ok vidh*ir* han taladh ok huru throlikä han hafdhe giort ok p*re*dicadh i damasco j ihesu christi na*m*pn Sidhan byriadhe han at tala for hedhno folkie ok disput*er*ä a mot grezske folkie ok th*er* fore vildo ok the han fordärua Then tidh hans brödhir fu*n*no thättä som varo apostoli foradho the han bort til tharsiin Vm then tima hafdhe guz kirkiä

fridh ouir alt samarie land ok galilee land ok iudha land ok bygdos ok styrktos fulko*m*likä i guz räzl ok thäs hälghä andä hughnadh Th*er* äptir fan sanctus petrus en man eneam at na*m*pne hulkin attä aar hafdhe lighat a sotta säng van för i allom limu*m* Petrus sagdhe til hans Enea Jhesus christus hele thik stat vp ok redh thik ok ginstan vpstodh han helbrygdho ok alle the som thz sagho vmuändos til gudh J ioppe stadh var en kristin qui*n*nä tabita at na*m*pne hon giordhe mangä almoso ok godha g*er*ni*n*ga, Ho*n*
267 vardh siuk ok doo, j them daghenom krisne män som när he*n*ne varo sändo til sanctum petrum ok badho han ey seenka komä til therä Thentidh ha*n* kom leddo the han thiit som the dödhä quinna*n* laa ma*n*gä fatika änkio stodho kring vm hona ok gräto Petrus badh them allä vtgaa ok fiol a knä ok badh til gudh ok vmue*n*de sik til dödhä kroppin ok sagdhe tabita stat vp ok ginstan vplät hon siin öghon ok fik see petrum oc sattis vp Petrus räkte hänne hand ok vprätte hona & andwardhadhe hona krisno folkie lifuande thetta var ku*n*nokt giort ovir alla*n* joppem

Capitulum x

En man var i cesaria höfdhinge iuir hundradha riddarä han var renliuis ma*n* ok hafdhe guz räzl mz allo sino folkie ok giordhe mangä almosa fatikom ok badh idkielikä til gudh Han saa öpinbarlicä guz ängil ingaa til sik oc hördhe

ha*n* sighiä Corneli thinä almoso koma i ami*n*ne i guz asyn, sänd thy nu til ioppem ok kalla petrum han skal thic sighia hwat thik tilbör at giöra Ok ginsta*n* sände han til petrum fyrä thiänarä Nu för än the komo saa petrus himinan ypna*n* swa som eet mykit linnit skinande kaar nidhir sändas af himnomi*n* mz fyro*m* hyrnom i hulko fyrä föt diur ok krypa*n*de iordhinna madhka ok himnisins fughlä varo Tha sagdhe röstin til hans Petre stat vp ok dräp ok äät 268 petrus sagdhe O h*err*a ey vari thz Thy at iak aat aldrigh orent Röstin sagdhe til hans ana*n*tidh sigh ey orent vara thet so*m* gudh rensadhe Thättä giordhis thrim si*n*no*m* ok ginstan vptox karit i himinin Ok then tidh petrus vndradhe hwat thz teknadhe komo the mä*n*nene som sände varo af cornelio Ok spordhe vm petrus th*er* vare ok ginstan sagdhe then hälghe ande til petrum Tre män letä äptir thik stat vp ok gak mädhär them änkte iäwande Thy at iak sände thöm Petrus foor mädhär them Ok somlikie guz kiänne swenä fölgdo hono*m* ok then tidh petrus kom til cesariam mötte kornelius hono*m* ok fiol fore hans fötir Petrus vplypte han sighiande hwat giör thu nu Jak är dödhelikin man swa som thu Petrus fan i hans huse mangä sama*n*sankadha til at hörä guz ordh Til hulkä petrus sagdhe J vitin at ey är loflikt iudhom tilföghias oreno*m* hedhingo*m* vta*n* gud tedhe mik at iak skulde ängin ma*n* sighiä orena*n* varä Them som gudh hafdhe rensat Ok thy kom iak kalladhir Sighin thy mik fyre hwat sak i kalladhin mik

Cornelius sagdhe hono*m* huru guz ängil syntis
269 hano*m* vara*n*de a böno*m* ok bödh hono*m* kalla til sik then man som petrus heet ok lydhä hans radhe Ok sidhan sagdhe cornelius til petrum Thu giordhe väl at thu komt hiit Ok nu äro*m* wi alle redhobone at hörä ok giörä alt thz som thik är budhit af gudhi Petrus sagdhe til therä nu fan iak i sa*n*nind at allir then moghe är gudhi thäkkir som rädhis gudh oc giör retuiso Gudh sände siin ordh israels synom ku*n*giörandä ok biudhande them fridh vm ihesum christum han är aldra gudh J vitin huru han p*re*dicadhe ok heladhe alla them som nidhir varo thrykte af diävlino*m* ok vi äru*m* vitnara the thingä han giordhe j iudha landeno ok i iherusalem än iudhane drapo han ok korsfesto ok gudh vpreste han af dödh thridhiä daghin ok lät han ey vara allo folkeno vppinbarän vtan os foreskipadhom vitnaro*m* af gudhi hwilke som drukkom ok atom mz hono*m* sidhan han stodh vp af dödh Han bödh os p*re*dikä ok vitnä allo folkieno at han är skipadh*ir* doma*re* af gudhi badhe liuande människio ok dödhä hano*m* bärä alle prophete vitne ok alle the som a han stadhlikä tro taka syndä forlatilse vm hans nampn Then tidh sanctus petrus taladhe thässin ordh kom thän hälghe ande owir allä thöm som hördho hans
270 ordh, ok the krisno varo af iudha moghano*m* vndradho mykit at thäs hälgha andä nadh gafs ämväl hedhni*n*go*m* Thy at the hördho them lowa gudh ok ära Tha sagdhe petrus hwat ey ma nokor forbiudha vatnit at eygh moghin the

ŏpas som toko thān hālgha anda swa som vi k bŏdh at dŏpā the*m* i na*m*pn fadhirs ok sons k thās hālgha anda

Capitulum xj

Ān apostoli som varo j iudha landeno hŏrdho t ok toko hedhunganā guz ordh ok hedhradho ndh Thāntidh petrus kom til iherusalem spurho the han som c*ri*sne varo wrdhne af iudhmin hwi han ingik til hedhinganna Petrus sagdhe ıem huru guz āngil manadhe cornelium at kalla an ok huru thān hālghe ande bŏdh hono*m* at ıra til cornelium ok huru thān hālghe ande gafs llom them som hŏrdho hans ordh i cornelii use Thān tidh the hŏrdho thātta thigdho the k āradho gudh at āmvāl gaf gudh hedingomin lrogha til āwārdhelikit liiff, Ān the som flydho f iherusalem thān tidh stephanus stenkadhis ›ro vmkring mang land Ok p*re*dicadhe ihesum hristum ok vāndo mangā til kristindoom Barabas kom til antiochiam Ok saa the nadh som udh hafdhe giort mz them ok gladdis mykit k manadhe allā At bliwā i guz tro, Han var 271
odhir ma*n* ok rātwis ok fullir mz them hālghā ndā ok rātte ma*n*ga Ok ma*n*ge lyddo hans kiānneom Han fan paulum ok ledde han til anochiam ok vmgingo th*er* alt eet aar Ok lārho mykin mogha swa at fŏrst kalladhis christi iānneswenā i antiochia En propheta agabus at a*m*pne kom thiit af iherusalem Ok sagdhe at ungār skulde vara i alle vāruldinā hwilkit som

fulkomnadhis i claudi konu*n*x daghom Th*er* äptir the c*ri*sne män som varo i antiochia sändo af sino goze hwar äptir thy han formatte c*ri*snom ma*n*nom i iudha landeno mz barnaba ok paulo

Capitulum xij

I them timano*m* sände herodes konu*n*gir härskap at pinä somlikä män the som c*ri*sne varo han drap sanctum iacobum sancti iohannis brodhir mz swärdh ok seande at thz thäktis iudhomin lät han gripä sanctum petrum ok kastä j myrkästwo andwardhande han säxtan riddarom at giöma viliande han fram ledhä for folkit ok dräpa äptir paskanä Petrus gyömdis i myrkästwonnä ok c*ri*sne män badho til gudh for hano*m* vtan at*ir*vändo Än vm nattenä för än herodes vilde fram ledhä han vm morghonin var petrus sowande mällan twa riddarä bundin mz twem boiom ok giömarä varo for duromin giöm-
272 a*n*de myrkästuwonä Guz ängil kom i myrkästuwonä mz myklo liuse ok vpuäkte petrum sighiande til hans stat vp rasklikä ok ginsta*n* nidhir fiollo boionä af hans handom Ängillin sagdhe til hans giurdha thik ok skoa thik ok tak vpaa thik thin klädhe ok fölgh mik Han giordhe swa so*m* ängillin bödh ok fölghdhe hano*m* ok viste eygh vm thz var sant som ängillin giordhe mz hano*m* vta*n* thänkte at thz teddis hano*m* andelikä The gingo fram gino*m* förstä giömonä ok andra ok komo til iärnportin so*m* wt ledde j stadhin Hulkin ginstan läz vp for them ok gingo fram enä gatu ok ginstan gik ängillin fra*n* hano*m*

petrus vmvändir til sik siälua*n* sagdhe nu veet sannelikä at gudh sände sin ängil ok frälste : af herodis valde ok aff allo*m* iudhomin som hadho ok astundadho min dödh Th*e*r äftir ı petrus thiit so*m* ma*n*ge c*ri*sne män varo bōno*m* Han bōstadhe aa doromin oc een sma › Rode at nampne wt gik at see hwar th*e*r Ok tha hon kiände petri röst gath ho*n* ey ıtit for glädhi skuld Vtan gik atir in ok ıhe at petrus stodh foor duromin The sagdho a vara osi*nn*ä, Än ho*n* sagdhe sik visselikä sant ıia än the sagdho hans ängil thet vara Petrus 273
' thär standande ok böste aa duromin The ıto vm sidhe for hano*m* ok vndradho mykit the sagho han, Han ku*n*giordhe them huru .h wtledde han aff myrkästuuo*nn*ä ok gik sidhan annan stadh Än herodes thän tidh han ey petrum bödh han ledha for sik vaktarena ok *is* a sin konu*n*gxlikä stool nokrä daghä thär ır kläddir mz konu*n*xliko*m* klädhom ok tal- .e for folkieno The ropadhe til hans swa som gudh vare ok ey man Ok ginsta*n* slo gudz ängil Thy at han gaff ey gudhi hedhir ok bleff dödhir a*n* fäm dagha vpätin aff madhkom inna*n* til, ıhlikir kiändo*m*bir vaxte ok ökt*is* ok barnabas paulus foro aff iherusalem ok til anthiochiam] J kirkio*nn*e i antiochia varo ma*n*ge pro- ta ok kiännefädhir guz kiänneswenä, Then ghe ande taladhe til thera, skipin mik paulum barnabam i the g*e*rni*n*g til hwilkä iak took m, the fastadho alle aa gudliko*m* bönom ok ıho hand ouir therä howdh Ok läto them fara

Ok þe sändos af them hälgha andä i mang
landzskap ok predicadhe guz ordh ok funno ther
en trolkarl hwilkin mykit stodh mote them, vidh-
är frestande at bort vändä een valloghan man
274 fran rätte tro hulkin them trodhe Paulus vp-
fyltär mz þem hälghä andä sagdhe til hans O
fullir mz alle swiklikheet aldra rätuiso owin
Hwi aflatir thu ey at staa mote guz kiännedom
Thy skal guz vald koma ouir thik ok skalt thu
nu vara blindir ena stund Ok ginstan vardh
han blindär swa at andre leddo han Ther äftir
foro the owir mang landzskap ok predicadho guz
ordh for mangom ok mange trodho them Ok
paulus gik in i iudha kirkionä ok sagdhe hels-
onnä ordh varo them aff gudhi sändh ok pröw-
adhe for them mz skiälum huru ihesus christus
hafdhe fulkomnadh i sik prophetanna spadom Ok
huru iudhane korsfästo han Thy at the ey visto
prophetanna ordh Hulkin tho lasos idhelika for
them ok sagdhe at gudh fadhir vpräste sin sighn-
adhe son af dödh hulkin mangom sinom känne-
swenom syntis sidhan vm sidhe kom alt stadzins
folk saman at hörä guz ordh Judhane sagho
myklan mogha saman koma ok vpfylte mz af-
und sagdho mote pauli ok barnabe kiännedom
hädhande them Tha sagdhe paulus ok barnabas
stadlikä til therä Jdhir tilburdhe at tala först
guz ordh än for thy at i bort vrokin thz ok
giordhin idhir owärdhogha til at ffaa äwärdhe-
275 likit liiff aff gudhi Thy viliom vi gaa ok pre-
dikä for hedhningom Thy at swa bödh oos
gudh sighiande sik hawa giwit sin sighnadhä son

ihesum til alla väruldina lius ok helso, Hedhni*n*ganä hörande thetta gladdus oc äradho gudh ok ma*n*ge trodho therä kännedo*m* ok guz ordh sadhos ouir alt rikit Ok iudhane ilzskadhis ther a mote oc vpuäkto mykit haat a mote paulo ok barnaba swa at the bort kiördhos af them lando*m* ok komo til annor land, Än guz kiä*n*neswenä vpfyltos mz them hälghä andä

[14]

Guz kiänneswenä ingingo i kirkionä ok p*re*dicadho swa at mange iudha ok grezske trodho i them stadh som hetir iconium, Än the iudha som ey trodho, the väkto vp somlikä hedhingä mote them, Än gudh gaff raslikä them fridh oc the dwaldos länge i them stadhenom ok giordho al thing tröstelikä i varo*m* h*er*ra Ok gudh giordhe ma*n*g iärtekne mädhir the*m* Vm sidhe vmskipt*is* folkit i stadheno*m* swa at somlikie varo mz aposlomin ok somlike mote them Ok hannadho them smälikä Ok slogho them mz steno*m* for hulkit the flydho thädhan Ok p*re*dicadho guz ordh i the*m* landom th*er* varo vmkring, Paulus fik see i listris een haltan man aff modhor lifue hulkin aldre hafdhe gangit Ok saa at han hafdhe tro at 276
han matte heel vardha Ok sagdhe til hans stat vp rätir aa thinä fötir, Folkit so*m* thet saa ropade mz höghe röst sighiande gudhlikä män komo til var ok baro fram offir ok krono ok vildo offra them Tha ropadhe paulus ok barnabas sighiande hwat görin j vi ärom män like idhir kungiörande idhir at vm vändas fran afgudha villo ok fafängo til liwande gudh hulki*n* so*m* skapadhe

himin ok iordh ok haaf ok all the thing som i
them äro giuande räng aff himnomin Ok fruct-
sama tima Ok vpfyllande var hiärta mz födho
ok glädhi Ok thätta sighiande gato the näpp-
likä fortakit folkeno at the offradho eyg them
swa som gudhom Th*er* äftir komo iudha af an-
thiochia ok ychonio ok taladho swa illä for folk-
eno vm paulum at the drogho han vtan stadhin
Ok slogho han mz stenom til thäs the thänkto
han dödhan vara Hans kiännoswena leddo han
atir in i stadhin Ok foor thädhan anna*n* dagh-
in mz barnaba oc foro sidhan vm mang land
ok städhi j hulkin the hafdho för predicadh Ok
stadfästo sinna kiänneswenä siäla mz gudlikom
kiännedom Ok manadho them at bliwa stadh-
277 likä i the hälgho tro Ok sagdhe them os bör
ow*ir* mang dröuilse inga i himerikis rike Ok then
tidh the hafdhe skipat präste iuir allä kirkionä
andwaradho the them mz böno*m* ok fasto gudhi
a hwilkin the trodho Ok foro sidhan thädhan
i annor land ok predicadho.

[15]

I them timano*m* sagdho somlike som *cri*sne
varo wordhne af iudhomin at the som *cri*sne
varo wordhne af hedhingomin skuldo ouir skäras
äftir moysi laghom Än apostoli swaradho th*er*
til aff thäs hälgha anda inskiutilsom at *cri*sno*m*
ey tilburdhe at ouir skäras äptir moysi lagho*m*
Vtan halda sik aff afgudha dyrk ok skiörlifn-
adh ok bloz wtgiutilsom Th*er* äptir foor paulus
ouir ma*n*g land stadfästa*n*de kirkionä mz gud-
liko*m* kiännedom Än i asia varo gudz kiänne-

ıa forbudhne af them hälgha andä at tala ınedoms ordh

[16]

Thär äptir syn*tis* paulo i andelike syn swa en man aff macidonia bidhiande han ok iande faar til macedoniam oc hiälp oos oc tan forom vi sighir sanctus lucas til maciiam at predikä vitande at gudh hafdhe kallat ›k taladhom for ma*n*gom guz ordh Th*er* äftir ıt gudh enä ärlikä qui*n*no hiärta at hon aattadhe gra*n*likä hwat paulus sagdhe Ok then 278 hon vardh döpt ok hännä folk sagdhe bidhiande os Vm i dömdin mik vara trona hi Tha gaan in i mith huus ok bliwin thär nödghadhe oos th*er* til Thän tidh vi gingo*m* ɔönä mötte os en vng qui*n*na hafuande spaıs anda hwilkin myklä aafling gaff sino*m* ·om Hon ropadhe opta vp a paulum än paulus ;hiande vmvände sik oc sagdhe andano*m* Jak ihir thik i ihesu christi na*m*pn at wtgaa aff ne Ok i samo stundi*n*nä bort gik spadoms in aff he*n*ne, Hännä h*er*ra vredhgadhis th*er* aff drogho paulum ok silam for stadsins höfdhingä rögdho them at the äggiädho män taka thän ı then the*m* ey bordhe mädhan the varo vnroma*ra* lagho*m* Th*er* äfftir slito the sundir li oc sili kiurtlä ok flängdo them ok slogho ma*n*gom plaghom ok sändo them sidhan i ·kestuuo biudhande myrkestwo*n*nä gömaro*m* ;iömä them granlikä hwilkin them insatto ii hrä myrkästuuona ok lagdho stok a therä n Vm midhiä nat varo paulus ok silas a

gudlikom bönom Ok lofuadhe gudh swa at
the hördho som nädhan varo, ok bradhelikä kom
swa mykin iordyn at all myrkestwan skalf ok
279 allä myrkästwo*nn*ä döör vplätos Ok aldrä þerä
band losnadho som bundne varo, myrkä stuu*nn*ä
giömare vildä hafua dräpit sik mädhär swärdhe
Thy at han thänkte fanganä varä vndflydhä
Paulus ropadhe til hans mz höghe röst sighi-
ande gör thik änkte ont Thy at wi ärom alle
quärre myrkästuvo gömarin räddis ok fiol for
pauli ok sili fötir Ok spordhe han hwat han
skulde görä at han matte hel vardha The sagdho
hano*m* tro a van h*err*a ihesum christum Ok
thu skal heel vardha mz allo thins hws folke
ok taladho for bano*m* guz ordh ok for allom
them som i hans huse varo Mörkästuuo göm-
arin thwadhe therä\saar ok lät sik ginsta*n* döpä
ok alt sit folk Ok satte paulum ok silam til
borz ok gladdis mädhär them troande gudhi,
Vm morghonin sändo höfdhinganä til myrkä-
stuwo gömarin Ok badho han lata fangana lidh-
ugha Paulus vilde ey bort gaa för än siälwe
höfdhingane komo ok badho them gaa lidhugha
hwart the vildo The komo thädhan Ok til thän
stadh som hete liddia ok sagho th*er* krisnä brö-
dhir ok hugnadho them

[17]

280 Tär äftir foro the ouir amphipolim oc am-
poloniam ok komo sidhan til thässalonicam hwar
paulus ingik i iudha kirkionä ok p*re*dicadho hälgha
skrift at christum tilburdhe at thola dödh ok
vpstandä af dödh Somlike aff iudhom ok hedn-

ʒo*m* ok ma*n*gä ärlikä qui*n*nor trodho guz ordh ː somlike aff iudhomin vpreste geensängn mote em ok hat swa at the thädhan flydho ok komo a*n*na*n* stadh hwar mange toko guz ordh mz ʔkle giri ok vpletadhe aff skriftinne at swa r sant som the predicadho Ok rördho iudha *n*ga th*er* mot them swa at paulus foor thädhan ː kom til thän stadh th*er* attene hetir ok pre- ːadhe th*er* guz ordh ok vpstandilse af dödh ˑ ma*n*go*m* sniällo*m* mästarom ok saa thär en ˌare till skrifuadhan oku*n*noghan gudh ok sag- e til stadz ma*n*nanna, Jak kungör idhär thän m i dyrkin ey vitande gudh hulkin som skap- he thässä värld ok al the thing i hänne äru ıdhan han är himerikis ok iordhrikis h*er*ra ggir han ey i them mönstrom som byggiäs ; handom ok dyrkas ey mz ma*n*nä handom a som nok*ot* vidhirthorwande mädhan han giuir 281
om liif ok andä ok al thing Ok lätär alt *n*nakiön födhas af enom man ok byggiä iuir ä världena skipadhe tima ma*n*na*n*ne byggilse de th*er* til at then skulden letä äptir gudhi finna han än thot han är ey lankt fran hwar- *n* vara Thy at i hono*m* bliwm vi ok röroms ärom ok hans kyn äru*m* wi Thy at mädhan äro*m* guz kiön skulum vi ey vänta at i gulle ä silfue ällä steno*m* var nokot gudhlikit ällä t vidhir ma*n*na thankä Ok thy gudh for- ande thässä fauizsko*n*nä tima ku*n*gör nu allom *n*nom at the skulin angir hawa for sinnä ıde Thy at han skipadhe dagh i hulko*m* han

vil vanlikä ok rätuislikä dömä allä väruldenä i the predicadhe vmvendis dionisius til rättä tro ok ma*n*ge andre

[18]

Thär äftir for paulus aff attenis ok ko*m* til korintum hwar mange trodho hans predikan ok döptos Th*er* taladhe var h*err*a til paulum Rädhz ey vtan tala ok thigh ey Thy at iak er mz thik ok ängin skal formogha at skadha thik ok i thässom stadh skalt thu afla mik mykit folk Th*er* bleef han eet aar ok sex manadhä predicande guz ordh Judha drogho paulum for gal-
282 lionem domara sighiande thänne aggiär ma*nn*o*m* at dyrkä gudh mot laghom domare*n* älte them fran sino*m* domstool Ok vilde ey höra them oc Paulus bleff th*er* mangä daghä sidhan Ok foor vm sidhe thädhan j mang a*n*nor landzskap ok stadhfäste mz kiännedom myklä c*ri*snä oc vmue*n*de hedhna

[19]

Thär äptir kom han til ephesum ok fan th*er* nokra guz kiänneswenä oc spordhe them vm the fingo thän hälgha andä nar the döptos The sagdho sik vara döptä mz iohannes baptista döpilsom Ok ey hawa hört vm nokor hälaghir ande är til Paulus sagdhe them Johannes döpte folkit mz idroghans döpilsom sighiande them at the skuldo tro j ihesum hulkin som skulde äptir han koma The hördho thätta ok döptos j na*m*pn fadhirs ok sons ok thäs hälgha andä Ok paulus lagdhe hand ouir howdh Ok ginstan kom ouir them thän hälghe ande Ok Paulus p*re*dicadhe

tu aar i them landomin swa at alle the som thär bygdho hördho guz ordh badhe iudha ok hedhninga Seande the storo järtekne som gudh giordhe vm pauli händär swa at hans swet klädhe fördhos ouir the som siuke varo Ok thwänandum 283 Ok ginstan vordho the quitte af sinom siukdom ok orene andä wtgingo af them som the qualdo Tha dirfdhos ok somlike af iudhanna klärkom akalla ihesu nampn ouir them som qualdos af orenom andom sighiande vi manum thik vm ihesum hwilkin som paulus predikar aff Thättä giordhe siu präste höfdhingans syni Onde andin swaradhe them sighiande Jak kiänne badhe ihesum ok paulum än ey veet iak hwa i ärin Ok mannin i hwilkom wärste diäfuul var sprang wp aa them ok wardh them ouir starkär swa at the flydho nakuidhe ok sarghadhe af the huseno Thz var kunnokt allom them som bygdhe i ephesu badhe iudhom ok hedhningom Ok mykin räzl kom ouir them allä Ok vars herra ihesu christi nampn lowadhis af allom Ok mange the som trodho vidhirgingo sina synde Ok mange aaff them som hafdho idhnat truldom ok diäfuulslikom konstom brändo sinä bökir hwilkra värdh the räknadhe fäm thusande peninga swa starklikä vaxto guz ordh ok styrktos Thär äptir thänkte paulus at fara til macidoniam ok achiam ok jherusalem ok sidhan til room Tho bleff han qwär nokrä stund ok tholde mykiä geenvärdho ok 284 gensäghn aff affgudha dyrkarom ok guz ok the hälgha troo ovinom

[20] **de sancto paulo**

PAulus helsadhe sina kiännesweną ok foor aff stadh at han skulde fara til macidoniam Ok then tidh han hafdhe farit ouir the land ok th*er* ma*n*ga styrkt mz gudhliko*m* kiännedom kom han til greciam Ok thäntidh han hafdhe thär varit thre manadhe giordho iudhane hano*m* forsator Ok sidhan for han ow*ir* mang land Ok pr*e*dicadhe Ok en tidh tha ha*n* pr*e*dicadhe alt til midhią nat saat en vngir man ouir vindöghano th*er* han pr*e*dicadhe i huseno euticus aat nampne han sompnadhe mz thwngo*m* symn Ok fiol nidhir af huseno ok bars bort dödhir Paulus gik wt til hans ok lagdhe sik wt ouir han Ok sagdhe Rädhins ey thy at hans siäl är än i hanom Sidhan gik han in ok aat nokot Ok predicadhe sidhan alt til dagadhis Ok vnge ma*n*nin som dödhir hafdhe varit leddis fram liwandis Ok the som han sagho hugnadhis Thädhan foor paulus ouir mang land Ok kom vm sidhe til ephesum Ok paulus sama*n*kalladhe somlika krisną män ok sagdhe til therą J vitin huru iak hauir vmgangit mz idhir i allom tima thiänande gudhe i alle ödhmiukt ok tarom ok frestilsom hwilkin mik hä*n*do aaff iudhanna forsatom Ok huru iak fortok idhir änkte thet som idh*ir* nytlikit var ok at iak kungiordhe all guz radh lärande idhär ypinbarliką vitnande badhe iudhom ok hedningo*m* ok kungörande syndą idhrogha ok vars h*er*ra ihesu christi tro Än nu far iak af thäs hälgha anda budhi til iherusalem eyg vitande hwat mik skal ouir koma Vtan at thän hälghe ande sighär mik

i allom stadhom at band ok drôuilse bidhă mik
thăr, Ăn iak rădhis ănkte theră, hauande ospara
likama ok siăl at iak maghe fulkomna mit ăm-
bite hulkit iak tok aff varom herra ihesu christo
at predikă guz nadha lăst Ăn nu vet iak at i
skulin aldrigh see mit ănlite i alle hwilkom iak
hawir nu predicat guz rike Thy manar iak idhir
i dagh at i halden the hălgho tro swa som
iak ey vndan flydhe Vtan iak kungiordhe idhir
hwart guz radh hawin thy aatvakt vm idhir Ok
the som idhre gômo ăru andwardhadhe Juir
hwilkă thăn hălghe ande satte idhir biscopa at
styră guz kirkio hwilkă han afladhe mz sino
blodhe Jak veet at riuandă wlva skulu inga til 286
idhir ăftir min bortgang ey sparande hiordhinne
Ok at măn skulu vpstandă af idhir talande wrang
thing at the maghin ledha til sik kiănneswenă
vakin thy hallande i aminne at vm thry aar aflat
iak ey at mana hwarn idhra mz gratande tarom
Ăn nu andwardher iak idhir gudhi ok hans ordh
nadhi hulkin valloghir ăr at vpbyggiă idhir i
godhom gerningom ok giwa allom sinom hălgha
mannom ăwerdhelikit himerikis arf, J vitin ok at
jak girnadhis ăngsins gul ăllă silwir ăllă klădhe
Thy at mină håndir ărwodadhe til the thing som
mik varo vidhirthorfftelikin ok them som mz mik
ăro Ok jak tedhe idhir at swa ărvodhande til-
bôr at hiălpa siukom ok vidhirthorftoghom ok
aminnas vars herra ihesu christi ordh hwilkin
som sighir at hălaghare ăr at giwa ăn taka Ok
tha han hafdhe thătta saght fiol han aa knă
mz allom ok badh til gudh Tha grăto alle mz

storo*m* graat ok fiollo ouir pauli hals ok kysto han ok syrgdho mäst aff thy ordheno som han sagdhe at the skuldo ey oftar meer see hans änlite ok fölghdho swa hano*m* til skipp

[21]

Thädhan forom vi ouir mang landzskap ok
287 komom vm sidhe til cesariam thit kom een prophete aff iudha landeno agabus at nampne han tok pauli linda ok bant sik händ*i*r ok fötir sighiande then helghe ande sighir at iudhane sculu swa binda then man i iherusalem som thenna lindan äghir ok andwardha han i hedhningana hendir, Then tidh wi hafdhom thetta hört. badhom wi han ok alle the i them stadhenom waro at han sculde ey fara til ierusalem. Tha swaradhe paulus sighiande. hwat görin i gratande ok thyngiande mit hierta, Jak är till rädho ey at enast at bindas vtan ämuäl at dö i iherusalem for wars herra ihesu christi nampn, Ok tha wi gatum hanom ey afradhit at fara aflätum wi sighiande. wardhe guz wili, Ther äftir forom wi till ierusalem ok kristne men toko thäkkelika vidh*i*r os, Ok nokra dagha ther äftir ingik paulus j mönstrit, Ok ginstan gripu otrone iudha han ok sagdho. här är then man som daghlica tala mot laghomin ok mot thässom stadheno*m* Ok än ther owir inledde han hedhninga i mönstrit ok smittadhe then helgha stadhin Ok ginstan loop alt folkit saman gripande han ok draghande vtan mönstrit. Ok then tidh the hafdho thänkt
288 at dräpa han kom een romara höfdhinge lisias meth ma*n*go*m* riddarom, Ok tha the hördho

riddarana aflāto the at sla paulum, hōfdhingin grep paulum ok bōdh binda han mz twem boiom. ok spordhe hwa han war ella huat han hafdhe giort Ok then tidh han kunne ānkte vist vnd*ir*standa af hano*m* for folksins rope bōdh han inledha paulum i hallanda husit ok alt folkit ropadhe ok badh fordārua han, Tha badh paulus til hōfdhingan at han matte faa tala til folkit Hōfdhingin lāt han tala Paulus beddis liudh aff folkeno meth tekne, Ok taladhe til thera aa ebrezst maal sighiande O fādh*ir* ok brōdh*ir* hōrin the skāl som iak sighir idhir nu

xxij

Iudhane hōrdho at han taladhe til thera ebrezst maal ok gawo hanom liudh, han sagdhe till thera. Jak ār iudhe fōddir i tarso silicie ok vpfōddir i thenna stadhenom vidh gamalielis fōtir ok lārdhir alla sannind J fādhirnis laghom hwilkom iak fōlghdhe swa som i vitin hatande kristna ok bindande ok draghandhe j mōrko stufwo mān ok qwinnor. swa som prāsta hōfdhingane bāra
mik witne aff hwilkom iak tok breff till damas- 289
cum at iak skulde thedhan ledha them ok till ierusalem at pina them Ther āftir sagdhe paulus huru han war vmkulslaghin a vāghenom som ower meer skriwas ok huru gudh tedhis hanom ok sagdhe till hans i bland annor ordh. Jak scal sānda thik langlādhis wt i hādhindomin. Tha ropadho iudhane sighiande Tak bort han aff vārldinne. Thy at ey ār loflikit at han scal liua, Ok then tidh the ropadho oc slitu sin klādhe ok kastadho muld wp i wādhrit, bōdh hōfdhingin

inledha paulum ok flängia han ok pina at han matte faa wita hwi iudhane hafdho swa ropat.

xxiij

Annan daghin äftir bödh höfdhingin at iudha höfdhingane sculdo till hans koma ok ledde paulum till therra viliande granlika wita for huat sak the hafdho swa röght hanom Tha sagdhe paulus till iudhanna O brödhir i vitin at iak hawir vmgangit mz idhir i godho samwiti til thenna dagh, Tha bödh presta höfdhingin annanias sla pauli mun. paulus sagdhe till hans O hwit skrifwath wäg gudh läti sla thik ok pina,
290 Thy at thu sitir oc döme mik äftir laghum ok biudhir sla mik mot laghomin The som näst stodho sagdho till hans hwi bannar thu höxta prästenom, Paulus swaradhe ey viste iak at han war prästa hoffdhingin. Jak weet at skriwat är at thu scalt ey banna thins folks höfdhinga. Nu viste paulus at somlike the ther när varo trodho at dödhe sculdo vpsta aff dödh ok at somlike nekadho dödhra manna vpstandilse Ok thy sagdhe han sik wara föddan aff them som tror at dödhe män sculu vpsta af dödh ok sagdhe sik dömas for thz at han prädika at dödhe män sculu vpstaa af dödh tha wardh mässämia mällan thera swa at the sagdho vm sidhe. änkte ont finnom wi mz thässom man, Vtan vanlika nokor ängil hawir talat widhir han, Ok then tidh höfdhingin hördhe at missämian war mällan thera, bödh han inledha paulum i hallanda husit. J nästo nattinne tedhis christus paulo sighiande. O paule war stadhughir thy at swa som thu hawir prä-

dicat aff mik i ierusalem. swa scalt ok thu prä-
dika aff mik j room Th*er* näst saman sooro sik
meer än firitighi män aff iudhomin ok lowadho
at the skuldo aldrigh drikka älla äta för än the 291
hafdho dräpit paulum, Ok gingo till prästa höfdh-
inganna sighiande wi lowadhom at wi sculum
aldrigh äta älla drikka för än wi hawm dräpit
paulum, Bidhin thy höfdhingán at han lati fram
ledha paulum till idh*i*r sighiande at i vilin höra
mere visso aff hanom ok för än han kombir till
idh*i*r viliom wi dräpa han, Pauli systorson hördhe
thz ok kungiordhe thet hanom ok paulus badh
han sighia thet höfdhinganom. Ok then tidh
höfdhingin vndirstodh thz lät han föra paulum til
felicem höfdhingia mz mangom riddaro*m* at ey
sculdo iudhane faa makt at dräpa han. Then
höfdhinge took vidh hano*m* ok bödh göma han
alt till thäs the komo som a han kärdho.

xxiiij

Äftir nokra dagha kom prästa höfdhingin
mz somlikom iudhom till felicem höfdhingia mot
paulo ok then tidh paulus war fram kalladhir
sagdho the till hans Wi thakkom thik for thy
at wi hawm fridh for thina sculd ok for thy at
mang thing rättos mz thinne snille alla stadhe. 292
Thy bidhiom wi thik at thu hör oos vm thina
milhet. Wi funnu*m* thenna onda mannin paul-
um prädikande mot varom laghom i mangom
stadhom. hwilkin ämuäl vidh*i*r frästadhe at smitta
mönstrit, hwilkin wi gripum viliande döma han
äftir warom laghom, än lisias höfdhinge kom ok
greep han wt aff warom handom, meth starke

makt, Paulus sagdhe till höfdhingan mz godhum hugh scal iak swara for mik vitande thik for mangom arom vara thässa folksins domare, Jak foor for nakrom daghom till ierusalem at bidhia i mönstreno, ok ey funno mik iudha ther disputerande mz nokrom ok ey folk samankallande i nokrom stadh. ok ey formogho the at pröwa thz mz skälum som the owir mik kära, Jak widhirgaar ok for thik at iak thiena minom gudh äftir laghomin troande alt thz som scriwat är i laghomin ok prophetanna ordhom, hawande hop till gudh mz hwilko the ok bidha komascolande vpstandilse. rätwisa manna ok vranga. ok i thy sama idhna iak at hawa rent samwit till gudh 329 oc til män. ok swa funno the mik i mönstreno offrande mit offer ok lowan hwar the gripo mik sighiande tak bort aff wärldinne varn owin än tho at the funno änkte i mik annat än at iak tala aff dödhra vpstandilso*m* for hulkit iak nu dömis. Felix höfdhinge viste wäl aff thässom kennedom ok thy dualde han swara them j thy sinne sighiande. Thän tidh lisias höfdhinge kombir scal iak höra idh*i*r ok bödh göma paulum tho swa at hans wini matto hanom thiena. Äftir nokra dagha kom felix höfdhinge mz sinne hustru ok kalladhe paulum ok hördhe aff hanom vars herra ihesu christi tro. Paulus prädikadhe swa länge aff renleek ok rätwiso ok komascolande doom at felix räddis ok swaradhe annan tima scal iak höra thik ok sidhan taladhe han ofta mz hanom.

[25]

Äftir tw aar kom annar domare äftir feli-
em domara, festus at nampne ok for thy at
elix wilde thäkkias iudhomin atir lät [han] paulum
undin, festus höfdhinge kom till ierusalem Ju-
hane badho han lata ledha paulum till ierusa-
em for thy at the hafdho thänkt sätia forsatara 294
wäghenom ok dräpa han, festus sagdhe at han
culde qwar gömas j cesaria hwar han war i
ngilsom Ok at the sculdo thitt koma at kära
wir han. Äftir nokra dagha kom domarin till
esariam ok saat for domstool ok bödh fram-
dha paulum ok the framkomo som a han wildo
ära. Judhane kastadho margh hardh käro maal
ot hanom, hwilkin the formatto mz ängom skäl-
m pröua, Thy at paulus visadhe mz skälom
t han hafdhe ey syndat mot iudha*n*na lagh-
m ok ey mot mönstreno ok ey mot käsarenom,
öfdhingin viliande thäkkias iudhomin sagdhe
aulo, wilt thu fara till ierusalem ok th*er* dömas
ff thässom thingom aff mik Paulus sagdhe iak
ppellerar till kesarans doomstol. hwar mik til-
ör at dömas. Jak skadhadhe änkte iudhomin
wa som thu wäl vest. Vm iak giordhe nokrom
adha älla thz som dödh är wärt tha nekar iak
y at död, än giordhe iak enkte thet som the
ära vp a mik. tha ma ängin giua mik the*m*
ak appellerar till kesarin Tha swaradhe höfdh-
gin mz radhe. thu appellerar thik käsarenom.
k thu scalt ga till kesaran Äftir nokra dagha 295
om konung agrippa ok beronze till cesariam at
elsa festum höfdhinga ok then tidh the hafdho

dualz th*er* nokra dagha. sagdhe festus konungenom aff paulo at een man war th*er* atirlätin i fangilsom aff felice höfdhinga. Juir hwilkin iudhanna höfdhingia beddos dödhz doom hwilkom iak swaradhe sagdhe festus at ey war romara sidh*i*r at nokon fordöma, Vtan the waro när som kärdho. Ok at then som the kärdho vp a matte wäria sik vm han gate Än nar the kärdho owir han hördhe iak them änkte kära aff hwilko iak kunne nokot ont vndirstanda. Vtan at the taladho aff sinom laghom oc aff enom dödhom ihesu at nampne hwilkin paulus sagdhe liua. Jak spordhe han vm han wilde fara till ierusalem ok dömas th*er* Tha appelleradhe han till kesaran ok iak bödh göma han til kesarans doom Konung agrippa beddis see paulum Ok paulus leddis fram fore han vm sidhe ok andra the som ther waro samankomne Tha sagdhe agrippa till paulum thik lowas at tala for thik

[26]

Tha wträkte paulus sina hand ok swaradhe
296 mz skälom mot allom them thingom som iudhane hafdho owir han kärt ok sagdhe i bland annor thing Jak staar i thy hopi ok lowan som warom forfädhrom war lowat aff gudhi J hwilko tolf ysraels släkte dagh ok nat thiänande hopa at koma af hwilko iak röghis af iudhomin swa som otrolikit, dömis at gudh vprese dödha af dödh, Jak thänkte at göra margh thing mot ihesum nazarenum swa som iak ok giordhe i ierusalem. so*m*ma fangande ok somlika bort ältande i andra stadha Thän tidh ha*n* hafdhe mang tholik thing

ıakt ok swa ok huru han war vmuänd*i*r ok huru ıhesus nazarenus tedhis hanom äftir thy för är ıkriwat. Sagdhe festus domare. O paule thu talar i owite mykit bokwit gör thik osinnoghan. Paulus swaradhe mz skälom O bäzste feste Jak talar ey i owite vtan iak talar sannindinna ok ıkälikhetz ordh, konung agrippa till hwilkin iak ıtadhlika tala weet wäl aff allom thässo*m* thing- ɔm thy at han tro prophetomin konungin swar- ıdhe rasklika mat thu äggia mik at iak war- lh*i*r kristin. Paulus swaradhe Jak yskir aff ɡudhi badhe i litlo ok myklo ey at enast thik 297 ɾtan alla the som mik höra i dagh at wardha ;holika som iak är Thässom bandomin vndan- ;aknom. Th*e*r äftir taladho the sin i mällan ıighiande änkte haw*i*r thenne man giort som ɔand ella dödh är wärt ok wäl matte han lätas öös ok hafdhe ha*n* ey appellerat till kesaran.

[27]

Thär äftir dömde festus domare at paulus ıculde föras till kesaran mz flerom fango*m* Ok 'orom sidhan a skip i myklom [storm]. ok komo*m* i nanga hamna i myklom lifs wadha farande ok ɡenwädhre Ok komom vm sidhe till een stadh som ıätir boniportus hwar ey war trygt at sighla. Äftir langan tima taladhe paulus sighiande O nän Jak see at mykin skadhe tilhyriar at wara ;y at enast gozsins, Vtan ämuäl skipsins ok än vara likama. een höfdhingin trodhe meer skip ıerranom än han trodhe thy som paulus sagdhe. Sidhan wi hafdhom manga dagha farit j myklom ıtorm ok genwädhre ok idhkelika lifs wadha

hwarghin formoghande koma till hampn ok ey
syntis sool ella stiärna vm manga dagha ok
allom os war lifs ok helso hop borto ok skip-
298 redhin ok gozit wtkastadhos i hawit Ok alle
hafdho nu länge fastat. Tha vpstodh paulus
midhwakt j them ok sagdhe. O män tilbör at
i sculin höra mik at ey wardhe ofmykin scadhi
Jak radh*i*r idh*i*r hawa got hop i idhrom hogh.
thy at änksins liff scal fortappas vm thetta sin.
Gudz ängil hwilkom iak daghlika thiänar syntis
mik i thässe nat sighiande O paule rädhz ey
thik bör till at prädika for kesarenom ok gudh
gaff thik alla the th*e*r sighla mädh*i*r thik. dröwins
thy ey i idhrom hugh. Thy at iak tro at swa
scal wardha som mik är sakt, Nu then tidh wi
komom nakot när landeno wildo skipmännene
wtfly aff skipeno ok koma sik til landit hwilkom
paulus sagdhe Vtan j bliuin j skipino formoghin
i ey bihaldne bliua. Ok then tidh daghadhis
badh paulus alla äta sighiande. fiughartande
dagh*i*r är j dagh i hwilkom wi bliwom fastande,
Thy bidh*i*r iak idh*i*r äta for idhra helso, Thy
at änksins idhars lif älla heelbrygdha scal for-
tappas j thässo sinne Ok then tidh han hafdhe
thetta sakt ok thakkat gudhi i aldra thera asyn
tilburdhe han at äta, alle andre hughnadhos
299 th*e*r widh*i*r ok ato. Vi varom j skipeno tu
hundradha människior ok säxtighi ok sex. Ok
tha alle waro mätte. lätto the skipit ok wt-
kastado gozit i hawit, Ok skipit gik for vädhre-
no ok stötte vp a strandena mz främbre stam-
nenom vm sidhe ok bläf qwart standande Ok

äftre stamnin syndir löstis aff bylghionna makt Tha war riddarana radh at dräpa alla fangana at ängin sculde vnfly. Höfdhingin viliande göma paulum for bödh thz ok bödh them sima till landit thz gato ok andra föra sik a skip bordhomin til landit som the gatin

[28]

Thän tidh wi komom til landit forstodhom wi os wara komna till e*n*na öö so*m* kalladhis mutilena. the som ther bygdho giordho oos stora dygdh ok vptändo eld at wi mattom wärmas äftir räghn ok frost hwilkin wi hafdhom tholt, Ok thän tidh paulus hafdhe saman sankat mykin sma widh ok kastat wt owir elden wpsprang een ätir ödhla af eldeno*m* ok hängde fast widh pauli hand. The som thz sagho sagdho, ändelika är thänne mannin mandrapare thy at gudz hämd latir han ey liua. än thot han vnkom hafsins wadha. än paulus wtskuddadhe ormin i eldin ok tholde änkte ilt, The som när waro thänkto at ha*n* skulde ginstan thrutma oc nidh*i*r falla 300 ok dö. Ok then tidh the sagho at hanom wardh änkte ont sagdho the han gudh wara. Höfdhingin i the önne gaff os godhwililika hwat wi vidhirthorftom hwilkins fadhir paulus heladhe aff kallo soot oc wadhelike wtsot Ok tha thz war giort fördhos alle the so*m* siuke waro j the önne til hans. hwilka han heladhe vmsidhe äftir mykit ärwodhe komo*m* wi til room hwar paulo lowadhis bliua hwar ha*n* wilde Tha samankalladhe han iudhana ok sagdhe til thera O brödh*i*r iak war bundin oc andwardhadh*i*r j romaranna händ*i*r

ok hiit fördh*i*r af iherusalem ey for thy at iak giordhe nokot mot laghomin älla fädhirnis sidhom. Vtan for thy at iak nödgadhis at appellera till kesarans. thän tidh iudha höfdhingia wildo mik fordöma vtan sak, The swaradho wi tokom ey breff vm thik aff iudha landeno ok ängin kom ok till war thädhan nokot ont talande af thik. Thy bidhiom wi thik at thu sigh os hwat thu vndirstaar aff christo Ok ther äftir prädikadhe han for them aff ihesu christo oc himirikis rike mz moysi ok prophetanna vitnom alt fra morghonenom ok till qwäldit. somlike af them trodho hano*m* Ok somlike trodho ey ok skildos thär mädh Tha sagdhe paulus till thera. wäl
301 taladhe thän hälghe ande vm ysaiam prophetam af waro*m* forfädhrom sighiande. gak till thetta folkit ok sigh them. J sculin höra mz idhrom örom ok ey vndirstanda ok sighiande ey see thessa folksins hiärta äru hardh The hördho thunglika mz öromin Ok thrykto saman siin öghon at the skuldo ey see ok vndirstanda mz hiärtano ok vmuändas til gudh ok helas Thy vari idh*i*r konnoght at gudz helso ordh äru sänd hedhningomin ok the sculu höra them. Paulus bleff th*e*r tw aar ok prädikadhe for allom them han formatte guz rike badhe iudhom ok hedhningom ok grezscom wppinbarlika prädikande varn herra ihesum christum mz alle tröst vtan nokors manz forbudh.

[29]

Än thot apostoli fingo alle iämna hälaghhetz nadh Tho synas petrus ok paulus fore gaa

enna handa tronna dygdh Thy at gudh gaff
:o himirikis nykla. swa som godhom ämbitz
ıne Ok paulo gaff han mästerscap swa som
ımelikom kännefadhir at lära ok vpbyggia
ciona, At petrus sculde taka them till hwilo
.imirike hwilka paulus lärdhe til helso, Ok
lkra hierta paulus vplät mz guz ordha känne-
a. them sculde petrus vpläta himirikis rike.
ır thor kalla them dödha mz hwilkra tro all
·ldin vprestis till äwerdhelikit liff ok till himi-
s liws. Jäwi thy ängin Paulus är i himi-
: giuande hiälp them som widhirfresta thiit 302
na Petrus är vplätande himirike thiit kom-
.om. ok them tro wi vara lika i äronna lönom
.lka wi seem badha sändir hawa gangit till
lhin for tronna wärio. Ok tros vara vtan sak
the badhe tholdo dödh vm een dagh ok i
·m stadh ok vndir höfdhinga grymmelikhet.
: pintos badhe een dagh at the skuldo badhe
dir koma till christum. J enom stadh at the
.ldin badhe j room wara vndir enom höfdh-
a at iämpn grymmelikhet skulde hwarn
ra threngia. Daghin skipadhis them till löna
stadhin till äro Ok höfdhingans grymme-
ıet at pröua thera stadhlikhet. The tholdo
lh i room at ther som willonna hughir hafdhe
·it, ther sculde hwilas hälaghhetzsins hofwdh.
hwar höfdhinganna höfdhingia bygdo, ther
ldo kirkionna höfdhingia bliua. Ok swa som
istus lyste östro landin mz sinne pino Swa
·dhogadhis han at lysa wästro landin mz

sinna apostla blodhe ok kännedom. Ok thet hans pina ymnu*n*gadhis os till helso, tho gaff han os sinna apostla martyrium till äftirdöme. Hwilkra äftirdöme alzwalloghir gudh vnne oos swa äftirfölghia at wi wärdhogh wardhin tilföghias the*m* j äwärdhelike glädhi ok äro. Amen.

VITÆ PATRUM.

HELGA MANNA LEFVERNE.

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX.

Här byrghas första book. som het*i*r vitae 327
patrum. af hälghra härmeta oc mu*n*ka lifw-
*e*rne. hwilke som först alra waro

SAnctus gregorius sigh*i*r. at somlike ärw hwilka
äftedöme meer optända til gudz älskogha än
prädikan Oc ofta warþ*i*r twä fald hiälp ij hugh-
enom aff hälghra ma*n*na äftedöme. Först ij þy
at han vpuäkkis til komascolande liifs älskogha
af þera g*er*ni*n*gom Annat ij þy. at vm han þänkte
sik nakat storan wara ij goþom gärni*n*gom. þa
öþmiukas han. nar han vndir staar höghelikare
dygþe i andro*m*. än i sik siälwm ¶ Ieronimus
skriuar aff i þe book som callas vitas patrum.
Oc sigh*i*r swa Välsighnaþ*i*r wari guþ. hwilkin
som vil at alle män skulu hele warþa. oc koma
til sa*n*nindena wiþ*i*rkänno. hwilkin oc varn vägh
styrþe til egypto land. oc teþe oss mang wndar-
lik þing af egypto lanz mu*n*ka liwärne oc dyghþ-
om. Hwar iac saa oc sannelika sa ihesu christi 328
liggiande fä gömt ij manzlikom karom. Hwilkit
liggiande fä iac vilde ey löna swa som awnd-
siwk*i*r. Vtan häld*i*r fram bära allom almänne-
likit. þz som iac hafþe funnit. Fulvis a þy at
huru myklo flere af þy liggia*n*de fä rike warþa.
swa myklo rikare warþir iac. mäþan iac þiänar
annars helso Beþoms þy i wars kännedoms vp-

houe oss tiluara wars h*err*a ihesu christi naþ. af hwilki*n*s dygdh Egypto mu*n*ka hafþo alla þässa milhetz gärninga ¶ Vvi saghom þär ma*n*ga hälagha fäþir hauande ängla liuärne i iorþrike. Nyia p*ro*pheta mz spadoms anda. Hwilke mang iärtekne giorþo mäþ guz makt. þy at þe änkte kötlikit girnaþos. Hwilke swa waro lutlöse af allo*m* ilzkofullo*m* þankom. sua at þe ey amintos nakat þz ont som görs i wärldi*n*ne Swa mykin kärleks goþwili oc hughsens spaklikh*et* war ij
329 þöm. at þöm matte väl sighias at mykin friþir är þöm som þiin lagh älska h*err*a guþ The bliva ij at skildo*m* cellu*m* ij öþkni*n*ne. oc samanbundne mz kärleek Thy byggia þe ensamne. at þe maghen þäs rolikare þysto halda. oc guþlik þing þänkia Oc ey dröuas af fanytom orþom Vtan biþa wars h*err*a ihesu christi tilqwämd swa so*m* trone riddara oc þiänara Til þäs at han wärþoghis at giua þöm äwärþelikit frälse oc bäzste gawo Ey hafþo þe nakra vmsorgh af kläþom älla föþo älla nakro värzliko. vtan vpleta þo guz rätwiso oc rike. Oc all þessen giuas þöm äfte wars h*err*a iättan Oc alt beþas þe af guþi. oc faa þz þöm wiþ*i*rþorftelikit är ¶ Swa mykin tro är i þöm. at þe maghin ämväl biwþa bärghomen. at þe af staþ förins. hwilkit som pröwas mz mango*m* iärtekno*m* som þe giorþo. swa som forþo*m* pr*o*pheta*n*ne oc apostlane Swa at ey skuli iäuas.
330 at wärlin staar än for þera forscullan The ärw oc prydde mz goþom siþu*m*, Rolike, linj, siävi, sama*n*bundne mz kärlekx bande swa som mz skylscap Hwar een iþna at finnas mildare. ödh-

miukare. vāluiliughare. oc þulughare ān annar Vm nokar ār sniāldar*e* ān andre. þa ār han swa ōþmiukir oc almā*n*nelikin viþ alla. at han synis āfte wars h*er*ra buþorþe alra minzst*i*r oc alra þiānare ¶ Thy māþan mic war giwit at see þem oc vmga mz þōm. wil iac nw sighia af hwariom þera. swa so*m* war h*er*ra leþir mic til aminne. At þe som ey sagho þōm i likamano*m*. nimin þera g*er*ni*n*ga. oc fōlghiande þera fulko*m*na lifwārne. oc þulimoþ. maghen vinna sigh*i*r af allom syndom.

Här börghias först af hälghu*m* mu*n*ke Johanne

TAku*m* þy fōrst Johannem swa som sa*n*nan grundual vnd*i*r wara gārni*n*g til alra dygdþa āfte dōme, Hwilkin sannelika ymni*n*gas ensamin at vplypta renliuis oc guþlika hugha til dygþa hōghþ Oc 331 vpuākia til fulkomlikit lifw*er*ne, Hwilkin swa war fāmtighi aar. at āngin ingik i hans klost*i*r, vtan gynu*m* vindōgha talaþe han guþliks kānnedoms orþ. oc gaff hughnadz swar þōm som til hans komo Ängen q*ui*nna kom for hans asyn vtan siāllan mān. oc ey vtan i vissom timo*m* Gāsta hws war vtantil. i hwilko þe bliw som lāngdan til komo, Oc han war innantil a guþlikom bōnom dagh oc nat mz alle hughsens renlekhet þānkia*n*de iþelika. at huru myklo meer han skilde sik fra vārlzlike akt oc ma*n*na viþirtalan Swa myklo nāmbir war guþ hanom ¶ Swa mykla naþe hafþe han af guþi. at han Theodosio kesara

oc mango*m* androm foresagþe komaskolande þi*n*g
Een hõfþinge baþ at hans hustru matte fa see
han. Han nekaþe oc sagþe sik ey hawa seet
332 q*ui*nno siþan han sik i klostre innelykte Hyfþ-
ingin sagþe sina hustru vtan iãf forfara af mykle
sorgh oc dõ. vtan hon finge han se. Oc swa fa
þãþan af dõzsens sak hwaþan hon vãnte sik
helso Thãn hãlghe ma*n*nen sa hans tro oc sagþe
til hõfþingan Gak oc sigh þinne hustru. at hon
scal see mic ij þãsse naat. oc þo ey hit koma.
vtan bliue ij sino huse oc i sinne sãng Gudz
man Johannes syntis q*ui*nno*n*ne vm samu nat i
sinne sãng j sõmpne oc saghþe O q*ui*nna þin troo
ãr mykin Oc þy com iac at fulkompna þina
astunda*n* Oc þo mana iac þic at þw sculi ey
astu*n*da at se gudz þiãnista ma*n*na likamlikit
ãnlite vtan hãllir at hõra oc fõlghia þera gãr-
ni*n*ga Tho baþ iac for þic til guþ Oc guþ gaf
þic helbrygþelikhet af allom þem siwkdom þw
þolde i likamano*m* Oc þw oc þin man skulin
wara helbrygþo. oc iþart hws vãlsighnas, Q*ui*nn-
an vaknaþe oc saghþe sinom man hwat hon
hafþe seet oc hõrt oc manzsens klãþabonaþ. oc
ãnlite oc þakkaþe guþi ¶ Han saghþe mango*m*
333 hwat lõnlikit war i þera hiãrta. oc awitaþe þem
for sina synde oc manaþe til bãttri*n*g Swa gaff
han helso lekedom at han flyþe alla rosn. þy at
han lãt ey siwka koma til sic. vtan vighþe olio
oc sãnde siukom mz hwilko þe smorþos oc worþo
genstan helbrygþo af hwat siwkdom þe hioldos
¶ Han manaþe at fly rosninna last. þy at han
ãr mykit waþeliken. oc niþ*i*r castar siãlinna af

fulko*m*nilsa högdh, Hwilkin lastir somlikom til gaar i första goþra *ger*ninga vpbyrning. nar þe haua iþnat nokat litit afhald. älla bortgiuit nakat af sino*m* päni*n*gom halla þe sik bätre än andra Androm händir þänne lastir. nar þe koma til höghelika dyghþa. oc lata sik þem ey alla haua af guz naþ vtan af sinne forscullan oc äruoþe Thy dugh*i*r ey at wiþ*i*r sighia värzlikit gooz oc ärende. vtan at manzsens eghne laste oc fanyte lusta bort kastens alztings Ey at enast þe likamliko krase som värzlike män nytia. vtan alt þz som mz lusta giri taks. hwat þz är hällir minna älla mera Oc ämuäl vatn oc bröþ vm þz taks mz giri iuir enkannelika viþ*i*rþorpt. þz är at*i*rhalloghom kräselikin last*i*r Thy är ensam byggilse nyttelikin. at ey skuli brytas for þera skuld 334 som vtan til koma. oc leþas smam oc smam i krasa siþvänio

¶ Een mu*n*kir war ii öþkni*n*ne baþe dagh oc nat a bönom i mästo at*i*rhalde Oc aflaþe sik föþo mz sino äruoþe. Oc blomstraþis i allom hughsens dyghþom. Han höghfärþaþis vm siþe oc tröste a sina forscullan. oc tilskreff ey guþi alt þz got han hafþe vtan sik siälfwm Diäfwlen saa hans dirue oc reede hano*m* snaru. skapaþe sik i q*ui*nno like oc lät sik villan fara ii öþkni*n*ne mot natti*n*ne Oc baþ mu*n*kin sik inläta i sin cella. at ey scullin diwr hona vpäta. Han intok hona til sik mz hwilko*m* hon swa bliþelika talaþe. at hans hugh*i*r bögþis til fulan lusta. oc han bögþe sin likama til oloflika gärni*n*g. oc warþ swa som häst*i*r oc mule. hwilko*m* ey är

vndirstandilse Än nar han viþir frestaþe at byria oloflik vmfängnilse bort hwarf diäfwlen swa som skugge. oc vtallike diäfla ropaþo i väþreno mz höghom skälle latir oc obrygþilsom sighiande. O munkir þw som þik vphöghþe til himelin. huru äst þw niþir sänktir til hälwitis. Vndir stat nw
335 at hwilkin som sik vphöghe han scal niþir þrykkias Tha warþ munkin swa som affsinna for blyghþz sculd. oc swäks vär af sik siälfwm. än han war för swikin af diäflenom. Oc vilde ey bättra sina höghfärþ oc last mz öþmiukt oc tarom. Vtan vanhopaþe a guz naþ. oc gik atir til värzlikit liuärne Oc flyde fra hälghra munka samvaru. oc anduarþaþe sik alle orenlikhet oc wranglikheet.

Af androm munke

Een man iþnaþe fulasta liuärne. swa at han war viiþ fräghast i allom lastom Han vmuändis til iþrugha oc bättring vm siþe af guz miskun Oc innelykte sik ij þrange hulo af þwande sinna förro lasta smitto mz mangom tarom. Oc la baþe dagh oc naat framluto a sit änlite Oc þorþe ey vplypta siin öghon til himilin. oc ey nämpna guz nampn. älla nakro röst wtsända. vtan grät oc sukkaþe af hiärtans angir Tha han hafþe swa giort siw nätir. komo diäfla vm naat til hans ropande oc sighiande O orenaste oc lastlikaste man Hwat gör þw. Hwat ey for mat þw nw
336 varþa renliuis man. siþan þw äst mättir aff alle orenlikhet. oc siþan þw ällaþis i lastom Hwat

ey ymni*n*gas þic nw krapta til synda bättri*n*g. Ålla wilt þw nu synas kristin man oc renliuis väntande at þic maghe a*n*nar staþir givas. än þän som þic är reddir mz os i häluite Thw äst een af os ey for mat þw a*n*nat wara. Kom at*i*r till os. oc wi viliom reþa þic allan þän losta som þw förra hafþe. Hwi þwingar þw þic mz fanyto*m* pino*m* för än timen komb*i*r Hwat sculle þw a*n*nat þola i häluite än þz þw gör þic nw siälw*i*r Vm pina lyste þic biþa litla stu*n*d. oc þw scalt taka reþobona pino i häluite. Nytia nw hällir här mellan waro gawo. hwilka þw förra reknaþe söta oc þäkka ¶ Han la orörlikin oc swaraþe ey orþ. oc vände ey sina hörsl til þera The hötto hano*m* ofta þolik þing oc a*n*nor harþare Oc þän tiþ þe sagho han bliua staþughan oc oräddan. slogho þe han mz mango*m* slaghu*m* oc pino*m* oc at*i*rläto han halfdöþan. Oc i swa mango*m* pino*m* rörþis han ey af sino*m* böna staþ Annan daghin äfte komo nakre til hans. 337
oc þän tiþ þe hafþo vndirstandit. hwat hano*m* var hänt. baþo þe han läta bära sik i nakat hws. oc taka läkedom Han nekaþe oc blef i sama staþenom, Andra natena at*i*rkomo diäfla. oc þriþio samuleþ oc slogho han mz harþasto pino*m*. Än han bläf staþugh*i*r. hällir viliande dö än lyþa diäflomen Diäflane sagho sik wara forwnna. oc ropaþo mz högho röst sighiande Thw vant sigh*i*r. þw foruant os. oc flyþo swa fra hano*m*. oc nalkaþos hano*m* ey oft*i*rmeer ¶ Thänne guz þiänisto man vpfylt*i*r mz guz naþ växte swa i allom dyghþo*m*. at han troþis vara

kumin af himerike swa som een aff ängla tali Mange vmuändos til bättring mz hans äftedöme. oc fluþo värzlik vmgangilse Han giorþe mang iärtekne Oc swa synis. at vmuända sik fra ondo oc til got. är alra goþa þinga ämpne. Oc höghfärþ oc vanhop ärw dözins sak. Oc þy til at fly vaþa. oc fa guz naþa oc viþirkänno dughir mykit enlik vmganga. oc aatskilnaþir fra wärzlikom vmgangilsom. Oc guz þiänisto manna äftedöme

338 Een munkir pryddir mz alla dygþa blomstre vphöghþir mz mästo atirhalde þiänte iþerlika guþi mz bönom. oc lowi Guþ sände hanom söta oc daghlika föþo af himnom. hwilka han tok mz þakkom. oc stoþ iþelika a guþlikom bönum Hanom teþis oc mang þing af guþi. Hanom växte vm siþe smam oc smam läti oc glömska til guz þiänist. oc til för iþnaþa böne. Han rörþis först af fanytom þankom Oc vm siþe af oren oc ondz lusta styngiom. oc bätraþe änkte mz iþrugha. älla bort rörþe änkte v sino hiärta af vrangs lusta þankom oc astundilsom. vtan las nakat af förra bönom. oc þo mz vafrande hugh. oc oatuaktelika Än þän tiþ han vafþis i þolikom frestilsom fan han först orent bröþ sik af himnom sänt. Oc þär näst orenare Oc þriþia tiþ alra orenast oc þörrast. oc swa som af musom alra vaghna gnaghit Han sa þätta. oc sörghþe. oc aat nakat. oc stoþ vp vptändir af ondom lusta. oc tilbyriaþe at bort ga af öþkninne. viliande ga til värzlikit liuärne. Än han fan klostir for

k a väghenom. oc ingik viliande þär hwilas. 339
röþrenne toko han swa som ängil af himerike.
waþo hans fötir. oc redo hanom borþ. oc al
ärleks ämbite äfte guz buþorþe. Oc for þy. at
e visto han wara sniällan i viisdom oc höghan
goþo liuerne. sporþo þe af hanom helso känne-
om. Huru þe matten vndfly diäfwlsins snaru.
c bortwraka af hughenom onda þanka. Han
ırþe þöm mz mykle snilde helsonna vägh
ıot diäfla forsatom Oc swa vptände han i sik
iälwm iþrugha styngia. sighiande. Huru lärir iac
ndra mäþan iac siälfwir swiks. Älla huru rätte
ıc andra mäþan iac bättra ey mic siäluan. Gör
y vsäl först þz som þw raþir androm ¶ Thär
ftir atir gik han i öþkninna oc blef allan sins
.ifs allir i sukkan oc tarom. oc aflaþe sik bröþ
ız sino ärwoþe. þy at han hafþe þa mist þe
ɔþo som honom för af himnom sändis Vm siþe
a han la i harkläþe stänktir mz aska gratande
guþlikom bönom syntis hanom guz ängil oc
agþe Guþ tok þina bättring oc miskunnaþe
ic. vtan vakta. at þw ey swikis oftir meer älla
ıöghfärþas ¶ Thätta äftedöme skriuas at i skulin 340
ita huru mykin fastelikhet i öþmiuktenne är
)c huru när niþirfallit är höghfärþinne Oc þy
ıyrghiaþe war helare förstо sälikheet mz öþ-
aiuktenne sighiande Säle äru siälfwiliandis fatike.
ıy at þera är himerikis rike. Warin þy varughe
ıf þolikom äftedömum at i höghfärþins ey oc
wikins ey af diäfla klokscap. oc lyþen þöm ey.
'm þe skiwta nakat i iþran hugh. af hwilko iþir
ıikke at i maghen lowas älla höghfärþoghas aff.

Vtan ōþminukin iþ*i*r i guz asyn oc akten ānkte ma*nn*a loff. hwilkit diāfla inskiwta i iþan þanka. Ålskin rolika þysto oc nimin viisdom. oc iþnin iþ*i*r til alla dygþa. at ey hindrins iþra bōne. at i maghin mz guþlikom hughnaþ pr*e*sentera guþi iþra siāla

Af mu*n*ke som heet appellen

Vj saghu*m* een prāst rātuisan man Appellen at nampne. Han war smiþir oc giorþe brōþromen þe andbuþ som þōm waro viþ*i*rþorftelikin Diāfwlen kom til hans vm ena naat i faghra q*u*inno liiknilse Han greep glōþheet iārn af āsionne mz bari hand. oc slo diāfwlen i ānlite
341 Diāfwlen borthwarf. swa hōkt þiwta*n*de at alle brōþre*nn*e vmkring hōrþo ha*n*s liwþ oc þut Thār āfte ha*nn*aþe han iþelika brānna*n*de iārn oc skaddis ey ¶ Han sagþe os af enom mu*n*k som heet iohannes. Hwilkin som iw*i*r gik alla andra i at*i*rhalde. Han stoþ samlika þry aar vnd*i*r enom hālla klint. swa at han alrigh sat ālla la. han soff ey vtan sta*n*dande. Han aat alrigh vtan vm sunnadaghin. Oc þa kom een prāst*i*r til hans oc gaff hono*m* guz likama. oc ey aat ha*n* a*n*nan kost Diāfwlen wilde swika han oc kom til hans i prāstins liknilse. swa som fōra*n*de mz sik guz likama Guz ma*n* forstoþ diāfwlsens swik. oc sagþe til hans mz obliþo O alz swiks faþ*i*r. oc alra rātwiso owin. hwi aflat*i*r þw ey at swika cristna siāla. ālla hwi dirfwis þw at þic inbāra til guþlik āmbite Han swaraþe

ac þänkte at gabba þic. swa som iac swek een
örra Ther äfte fluþe diäfwlen oc guz man blef
taþughir a guþlikom bönom Vm siþe sarghaþos
ans fötir. swa at bloþ flöt af þöm, þa han hafþe 342
wa standit þry aar syntis hanom guz ängil oc
agþe hanom Var herra ihesus christus tok þina
öne. oc helaþe þins likama saar. oc gaf þic
uþliks kännedoms snille. at þw sculi andra lära
Thär äfte for han kring vm öþkninna oc prädic-
þe for bröþromen. oc foor hwan sunnadagh
tir til sin förra staþ. oc tok guz likama. Han
iorþe oc stundom saþulgiorþa mz sinom handom.
wa som i þöm staþum siþir war Een haltir man
ilde fara til hans for läkedoms sak. þz diwr
om han reeþ a war giorþat mz þe giorþ som
uz man hafþe giort Oc genstan halte mannen
om viþ giorþena warþ han heel ¶ Han sände
nangom vigt bröþ. hwilke ämbrat worþo hele
om aato af þy Han giorþe mang annor iärtekne.
c viste alra bröþra þanka vmkring. swa at han
kreff þera formannom. at þän älla þän är glömskir
lla dylskir älla latir Oc þän staþughir i troo
c hetir i kärlek oc þriifs i dyghþom Oc skreff
wa visselika. at hwars thera — — — — — —
— — — (Här fela flera blad, förmodligen 8.) — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

j fridhi Diäfwlen kom til sanctum Mucium. 343
c tethe honum mykit gul oc liggiande fä vndi
ordhinnä Gudz man swaradhe. thine päninga
varin mz thic i fordömilsom ¶ Framledhis sagdhe
hänne gudz man Copres. Jac fan i enom stadh
en kättara swikande folkit. Han war swa ilzsco-

klokir oc ordhfullir. at iac formatte ey forvinna han mz ordhum Tha räddis iak at mange sculdin scadhas af hans villo. vm han hafdhe gangit fra mic owunnen Oc thy badh iac vptända storan eld a gatunne i hwilkin wi sculdum badhe inga. oc thäs vara tro sculde troos san wara. som ey brändis af eldenom Thz thäktis väl allo folkeno. oc genstan vptändis eldin i hwilkin iac ingik standande i honom vm en halfwan tima alzstings obrändir, Folkit sa thz. oc thakkathe gudhi oc nödhgadhe kättaran inga i eldin hwilkin ginstan vmkringgafs af lughanom swa at han näplika vndkom Thär äfte bort älte folkit han af stadhenom mz skam oc bliugdh ¶ Annan tidh sa iac hedhninga offra sinom afgudhom til hwilka iac sagdhe Hwi offren i fanytom afgudhum mädhan ij ärin skällike män. for hwilkit i synis meer at wara vtan skäl. än 344 the hwilkom ij offren Oc genstan lyste gudh thera vndirstandilse. oc the forläto thera villo oc folghdho mic ¶ Een hedhninge stal kaal af minom fatöka kaalgardh. oc lagdhe ij kätil. oc vnditände starkan eld. thre hela tima. än ey formatte vatnit het wardha. oc än sidhir kalen siwdha. vtan bleff swa grön som han växte ij kaalgardhenom. Hedhningen kändis vidh sina synd. oc bar atir kalin. Oc beddis oc tok kristendoom

Här sigx af sancto Heleno heremita

SAnctus elenus vpfostradhir ij allo atirhalde oc reenlek af sinom barndom bar opta eld ij

ao klädhe sköte. klädheno oskaddo ¶ Een tidh .a han war ensamin i ödhkninne astundadhe ın äta honagh. oc sa genstan honagh for sik. : forstodh thz vara owinsins swik. oc awitadhe k siälfwan sighiande. Gak fra mic swiklik oc stogh giri. thy at scriuat är. Liuin andelika oc .lkomen ey kötsens giri. Thär äfte sa han mang ›lä liggia a markinne nar han hafdhe fastat thre ku. oc vndirstodh owinsins swik oc sagdhe. Ey al iac äta oc ey hanna them. at iac sculi ey :ända mina siäl. Thy at scriuat är Ey lifwir annen ij eensampno brödheno. vtan ij hwario ıdz ordhe Tha han fastadhe än fiärdhe vikuna 345
'ntis hanom gudz ängil i sympne sighiande ;at vp. oc ät hwat thu findir oc iäwa änkte. an stodh vp oc fan faghra käldo. oc spädha :te oc väl loktande vmkring vaxande. oc aat ' yrtomen oc drak af vatneno Oc naar han ıkat vidhirthorfte. tha beddis han thz aff gudhi. : fik iämbrat ¶ Han for entidh at sökia sina :ödhir. oc bar til thera thunga byrdhe mz mat. c tha han thyngdis af byrthinne. sa han älgha ıpa iwir ödhkninna. oc sagdhe. Ji ihesu christi ımpn. kumi een af idhir oc bäri mina byrdhe. c genstan kom een mz alle siäflikhet. oc bar ıdhe han oc hans byrdhe til brödhrenna sälla Annantidh kom han vm en sunnadagh til eet lostir. oc sa brödhrena ey hawa fulla höghtidh. : spordhe aat hwi swa war The swaradho. hy at prästir thordhe ey koma til thera. for ıes diwrs räddogha som hete cocodrillus. hwilkit

ij väghenom war for hanom ij enne flodh Gudz
man sagdhe Jac scal ledha han til idhar Oc
gik genstan til flodhenna Oc fan diwrit hwilkit
han bar iuir flodhinna mz alle siäflikhet Sidhan
fan Elenus prästin. oc badh han fara til brödhr-
346 anna. Oc komo badhe til flodhinna. tha sagdhe
han til diurit oc badh thz koma. Diwrit kom.
oc prästin räddis Elenus badh han ey rädhas.
vtan oräddelika ridha iwir flödhena mz sik a
diwreno Sidhan han kom iwir flodhena sagdhe
han til diwrit Bättra är thic at dö. än swa manga
män dräpa Oc ginstan nidhirfiol diwrit oc do
Thär äfte blef han thre dagha i klostreno. oc
lärdhe brödhrena mz andelikom kännedom. oc
sagdhe somlikom them thera thanka. at somlike
frestadhos af höghfärdh. somlike af vredhe. som-
like af giri. oc somlike af skörlifnadh. oc at som-
like varo siäfwi. somlike rätwise. oc somlike thul-
ughe. The forstodho alle i sino samuiti swa wara
som han sagdhe ¶ Ther äfte for han atir wt i
ödhknina Een vngir brodhir bedis fölghia han-
om. hwilkin han mädhir sik tok. oc lät byggia
mädhir sik i androm sälla. Diäfla frästadho han
först mz orenom thankom. oc thär äfte vildo
the dräpa han Vnge brodhren flydhe til sancti
helenj sälla oc sagdhe hwat ilt hanom giordhis
Elenus hughnadhe han mz faam ordhom. oc
ledde han atir til sin sälla. oc skreff een kreez
347 mz sinom fingir vtan iwir sällan. oc bödh diäfl-
omen ey ga iwir thän krezin Thär äfte blef vnge
brodren sikir oc omöddir Hanom fördhis opta
matir af himnom hwilkin han gladhlika tok mz

sinom brödhrom Oc sagdhe Välsighno*m* gudh hwilkin oss redde födho i ödhknine

h*är* six af theone ärmeta

Wj saghom oc sanctum theonem ensamin innelyktan i sinom sälla. Han sagdhis hawa gömt idhelika thysto thrätighi aar swa at han änkte taladhe Han giordhe swa mang iärtekne. at han reknadhis swa som p*ro*phete. Mange siwke komo til ha*n*s til hwilka han wtrākte sina hand gynum windögha. oc lagdhe iwi hwars thera huwdh. oc sände them helbrygdho fra sik. Han war fullir mz alle nadh. oc swa hedh*i*rwärdh*i*r oc gladh*i*r. at han syntis i bland män swa som ängil ¶ Röwara komo til hans vm natta tidh. oc wänto sik finna gul när hano*m*. han bant thöm swa mz bönom at the formatto ängaledhis bort koma Vm morghonin kom mykit folk til hans oc vilde bränna röuarana. Gudz man bödh thöm läta lidhugha fara. Swa framt vm the villen nakan helso läkedom oft*i*rmeer af hanom fa Folkit lät genstan lidhugha röuar- 348 ana. hwilke genstan läto sik ang*ra* sina synde. oc gawos i clost*i*r. oc folghdho dygdha liuärne ¶ Han skreff oss i taflo*m* gudhlikin kännedom. oc nadh mz sik giordhe. Thy at han vilde ey mykit tala. Ha*n*s matir redis alrigh mz eld. Han gik wt i ödhknina vm natta tidh Oc al diwr vm kring fölghdo hanom. hwilko*m* han öste vatn af kälo til dryk. Oc at*i*rlönadhe th*er* mädh thera thiänist oc ärwodhe

här six aff helghum präst dyoscolo

Vi saghum oc sanctum dyoscolum präst hawande när hundradha munka i sino klostre. Han manadhe sina munka at skripta sik oc bättra mz höghste aatuakt thän tidh the sculdo ga til gudhlik ämbite Oc ämväl for the dröma som händo i sympne mz nakre oloflike syn älla liknilse. the som hända af orenom thankom älla diäfla äggilsom. thy at renlifwis folk tilbör at bort älta alla orenlikhet af sinom thankom oc sinnom. at ey giuis diäfwls äggilsom nokar stadhir när them. vtan at the moghen mz osmittadhe siäl oc likama til föghias gudhi. älla haua the litit for thöm som lifua i kötliko liuärne 349 Thy scal al synda smitta afskrapas oc nidhir thrykkias mz fasto oc bönom oc atirhalde. Thy att stundom takir värzlikit folk atirhald aff kräslike oc ofmykle födho for likamans helso Än myklo häldir scal renlifuis folk älska afhald skälika for siälinna helso

här sigs af hor ärmeta

SAnctus hor ärmite war mangra klostra fadhir Han syntis swa hedhirlikin oc gladhir i asyn. at han syntis hällir ängil wara än man. Han föddis at enast af yrta rotum oc vatn. oc war allan daghin oc nattena a bönom ¶ Honom syntis gudz ängil i ödhkninne oc sagdhe Mykit folk scal tro gudhi vm thic. oc mang thusand män sculu helas vm thic Oc iuir swa manga scal thu wara höfthinge i himerike huru manga thu

vände til helso i thesso liue Änkte scal thic brista til likamans vidhir thorft thz thw bedhis af gudhi Thär äfte for han til nästa stadhin oc bygde i fatöko huse. oc lifdhe vidh ensamin kaal ämuäl äfte idhelika fasto ¶ Han kunne först ey book. tho fik han the nadhe af gudhi. at tha honom andwardhathis bok. las han swa som thyt han hafdhe lango numit bok. Han hafdhe enkanlikit vald at wtköra diäfla af mannom Han 350 heladhe oc manga andra siwkdoma Han thwadhe pilagrima fötir som til hans komo mz sinom eghnom handom Oc kände thöm liifsins vägh oc tronna af the hälgho skript. til hwilkit han hafdhe särlika nadh aff gudhi ¶ Thry aar fördhe gudz ängil hwarn thridhia dagh hanom födho af himnom. oc ther i mällan aat han ey annan kost. Diäfla syntos hanom ii ängla like swa som fölghiande sinom konung. oc thän samj som syntis konungir vara. sagdhe til hans O man thw fulkomnadhe al thing väl., fal nw a knä. oc loua mic. oc iac scal föra thic til paradiis swasom fordhom helyam Han swaradhe 'Jac lowa daghlica min gudh himna konung. Oc ginstan flydhe allir diäfla moghe ¶ Han bödh entidh them brödhrom när honom waro at bygia enom ny komnom brodhir sälla. Til hwilkit the waro alle swa gladhi oc raske. at the fulkompnadho sällan i enom dagh

af hälghum staþ som fullir war mz munkum

Vi komom oc til een stadh som hete tybaidis. i hwilkom flere syntos klostrin wara. än

a*n*nor hws. Hwar aldra väghna bygdo mu*n*ka i
351 port*om* oc torno*m* swa at ängin viik i stadhino*m*
war vtan mu*n*ka byggilse. vtan alra vaghna sangs gudhj lofs sangir swasom i kirkiom Thär fans ängin hedhni*n*ge älla kättare. vtan alle kristne oc gudhi fultrone. Vm nakar pelagrim kom in i stadhin. tha skynde hwar for a*n*nan. at ledha han til sit hws ¶ Thäs stadzsens biscopir sagdhe os thär wara tiwghu thusand folk. oc tio thusand mu*n*ka. af hwilko*m* so*m*like hafdho särlika nadh til gudhlikin kännedo*m* So*m*like til at*i*rhald. oc somlike til at göra iärtekne

SAnctus serapion prästir hafdhe vndir sik mang klost*i*r i hwilko*m* tio thusand mu*n*ka waro. Hwilke alt thz the afladho mädh sino äruodhe fördho til ha*n*s. til fatöka ma*n*na nyt. Hwilkit thän hedh*i*rlike fadhrin sände sidhan vidharla til fatöka ma*n*na föþo

VJ saghu*m* i thän stadh som nitria hete när fäm hu*n*dradha hws eno thaki J hwilko*m* somliko*m* flere mu*n*ka bygdo. oc so*m*liko*m* färre. Oc somliko*m* en ensamin. aatskilde i husom oc tho saman fögdhe mz godho*m* vilia oc tro oc kärleek Thän tidh the sagho oos koma som pelagrima ko*m*mo the moot os swasom biswärmbir
352 hwar af sino*m* sälla oc toko oos mz mykle glädhi. Oc lädo först til kirkio a gudhlika böne. oc thwadho sidhan vara fötir. oc tedho oss al vidh*i*r thorptelik thing mz swa myklo*m* kärlek. at wi alrigh för saghu*m* swa mykin kärlek mz ma*n*nom.

älla renleek älla siäflikhet. älla miscun mz alle dygdhelikh*et* oc gudhlike snilde til äw*er*thelike liifs kännedom ¶ Thär näst saghu*m* wi fra*m*ledhis i ödhkni*n*ne ma*n*ga brödh*i*r ij aatskildom sällo*m* swa langt at ängin gat seet älla hört a*n*nan. Vm löghor daghin oc su*n*nodaghin komo the saman til kirkio Oc om nakar är tha borto. tha söke hwar thera han i sino*m* timo*m*. förande mz sik thz som siwko*m* matte til hughnadh wara Oc for andra sak nalkas ängin androm. at ey sculi thera thysta dröwas vtan vanlika formaghe nakar at lära a*n*nan mz kännedoms ordhe ¶ Vii saghu*m* när thöm een hedh*i*rlikin fadh*i*r. hwilki*n* lankt syntis ga iw*i*r andra i kärleek. ödhmiukt. thulomodh. siäflikh*et*. väluilikh*et* oc ii gudhliks ordhs kännedom ¶ Vij saghom th*er* oc en a*n*nan hedh*i*rlikin fadh*i*r hwilkin the nadhe hafdhe af gudhi. at han nidh*i*r trudde mz sino*m* barom 353 fote alra handa orma kön. hwilkit som hwassast är i thöm landom for solinna hita Thär saghu*m* wi manga brödh*i*r. hwilke som lifdho vidh ensamin brödh oc salt. fa af the*m* nytiadho nakat litit af olio. Flere af them sofuo sitiande än liggiande

Af sancto amon

SAnctus amon föddir af rikom forälro*m* nödhgadhis af the*m* samu til giftomala Thän tidh han kom i säng mz sinne brwdh manadhe han hona til iomfrudoms gömo Jomfrun lydde hano*m*. oc bliw langan tima saman i renlifue. Äft*i*r bäggias thera fadhirs oc modhors dödh for han i

ödhkni*n*na. til hwilkin ma*n*ge mu*n*ka sankadhos Jomfrwn blef sitiande i sino huse. til hwilka manga iomfrw sankadhos ¶ Thän tiþ sanctus amon sat ensamin i ödhkni*n*ne fördhis een smaswen til hans. osinna vordhin af eens galins hundz biti. The som han fördho badho gudz thiänisto man giua hanom helso Han swaradhe them. Thz är iw*i*r mina forskullan som i bedhins. tho ku*n*gör iac idh*i*r at hans helsa är ii idhrom handom. Giäldin thy at*i*r änkio*n*ne vxan som i
354 stalen af hänne. Oc idhar son scal ithir helbrygdho wardha The wordho badhe rädde oc gladhi oc at*i*rgawo vxan Oc smaswenin vardh helbrygdho

af paulo goþu*m* lydhughu*m* mu*n*ke

Een man Paulus at na*m*pne sa horkarl liggia nästa sinne hustrw. oc taladhe änkte til thera vtan gik sörghiande i ökni*n*na oc com til sancti Antonij klost*i*r oc spordhe aff hanom helso*n*na vägh Sanctus antonius sa han enfaldan oc sagdhe. väl maat thu til helso koma vm thu lydhe thy iac sigh*i*r Han louadhe sik vilia lydha Antonius bödh honom bidha sik vtan til. til thäs han atir wt kome Antonius blef allan daghin oc natena inne a bönom. oc sa tho idhelica wt gyno*m* vindöghe. oc fan paulum al tidh sta stadhlica a bönom. swa at han rördhe sik änkte af stadh Antonius gik wt a*n*nan daghin oc lärdhe han huru han sculde gudhi thiäna mz allom hugh oc *ger*ningo*m* oc sinnom Oc äta at enast vm

quällin. Oc vakta at han alrigh ate til mättis.
sighia*n*de at ämväl ma synd hända mz vatn oc
brödh vm thz taks ofmykit Thär äfte bygdhe
han hano*m* sälla thre milo fra sik. oc sökte han
idhelika. oc fan at han wäl idhnadhe thz som
han hafdhe hano*m* känt ¶ Een dagh komo mange 355
fulko*m*pne brödh*i*r til antonium Oc paulus kom
mz thöm. oc then tidh the taladho dyr thing oc
thu*n*g at vnd*i*rsta aff the hägho script. spordhe
paulus eenfallilica vm christus var för än *pro*-
pheta*n*ne Antonius blygdhis at han swa ohörlica
spordhe. oc saghdhe til hans. gak bort oc thigh.
Han tok thz swa som budhordh. oc gik at*i*r til
sin sälla. oc thigdhe swa at han änkte taladhe
för än antonius bödh hanom tala oc spordhe
hwi han thigdhe Paulus swaradhe. Thu fadh*i*r
bödh mic at iac sculde bortga oc thighia An-
tonius vndrathe at paulus swa aatuaktelika gömde
thz ordh som antonius swasom owarlika fram-
fördhe oc sagdhe til adhra brödh*i*r Thänne for-
döme os alla. thy at gudh tala til waar af hi*m*-
nom oc wi lydho*m* ey hans budhi Oc thänne
göme hwart thz ordh af warom mu*n*ne fram-
gaar swasom gudz budhordh ¶ Thär äfte bödh
sanctus Antonius hano*m* mang thing ämväl them
som syntis vara vtan skäl oc sak. Oc paulus
lydde i allom them. Han bödh hano*m* stu*n*do*m*
allan daghin ösa vatn af käldo oc wtgiwta iw*i*r
iordhena. Oc syndir lösa the korgha som han
hafdhe förra saman bundit oc a*n*nan tima saman 356
binda. Oc at*i*r vpriua siin klädhe at söma. oc
a*n*nan tidh saman söma Oc i allom tholkom

thingo*m* lydde paulus mz hwilkins äptedöme Antonius lärdhe andra sighiande. Hwilkin som wil rasklica koma til fulkomnilsä. wardhe sik siälwi*r* mästare. oc neke sik siälfwan. oc lydhe ey sinom eghno*m* vilia. thy at waar helare ihesus christus sighir af sik Jac kom ey at göra min wilia. vtan hans som mik sände Ändelika christi vili var ey genuärdhoghi*r*. guz fadhirs vilia. vtan han som kom at känna lydhno fanz lydhoghi*r*. at wi skuldo*m* finnas lydhoghe. oc ey göra vaan eghin vilghia ¶ Sa*n*nelika thänne forsaghthe paulus är os äpterdöme. hwilkin mz sinne lydhno oc enfällelikhetz forscullilse fik swa mykla nadh af gudhi. at gudh giordhe flere oc större iärtekne vm han. än mz siälfwom sancto Antonio Oc swa mange komo til ha*n*s bedhandis läkias af siwkdom. at antonius räddis at paulus sculde ofmykit mödhas af thera myklikhet. Oc sände thy han ytermeer bort i ödhkni*n*na. hwar folkit ku*n*no ey rasklika til hans koma Oc sidhan then som sanctus an-
857 tonius gat ey bötir giuit thän sände han til paulum ¶ En afwita man fördhis entima til paulum. hwilkin alla beet oc sleet swasom hu*n*dir. hwilka hono*m* nalkadhos. Paulus badh länge for hano*m* oc tho bort ältis ey then diäwlen som han mödde Tha sagdhe paulus vm sidhe til gudh O he*rr*a gudh sannelika iac scal ey äta i dagh vtan thw läkir han oc brast i at grata. Oc gensta*n* vardh galne ma*n*nen läktir oc sinnoghi*r*

quällin. Oc vakta at han alrigh ate til mättis.
sighiande at ämväl ma synd hända mz vatn oc
brödh vm thz taks ofmykit Thär äfte bygdhe
han hanom sälla thre milo fra sik. oc sökte han
idhelika. oc fan at han wäl idhnadhe thz som
han hafdhe hanom känt ¶ Een dagh komo mange 355
fulkompne brödhir til antonium Oc paulus kom
mz thöm. oc then tidh the taladho dyr thing oc
thung at vndirsta aff the hägho script. spordhe
paulus eenfallilica vm christus var för än pro-
phetanne Antonius blygdhis at han swa ohörlica
spordhe. oc saghdhe til hans. gak bort oc thigh.
Han tok thz swa som budhordh. oc gik atir til
sin sälla. oc thigdhe swa at han änkte taladhe
för än antonius bödh hanom tala oc spordhe
hwi han thigdhe Paulus swaradhe. Thu fadhir
bödh mic at iac sculde bortga oc thighia An-
tonius vndrathe at paulus swa aatuaktelika gömde
thz ordh som antonius swasom owarlika fram-
fördhe oc sagdhe til adhra brödhir Thänne for-
döme os alla. thy at gudh tala til waar af him-
nom oc wi lydhom ey hans budhi Oc thänne
göme hwart thz ordh af warom munne fram-
gaar swasom gudz budhordh ¶ Thär äfte bödh
sanctus Antonius hanom mang thing ämväl them
som syntis vara vtan skäl oc sak. Oc paulus
lydde i allom them. Han bödh hanom stundom
allan daghin ösa vatn af käldo oc wtgiwta iwir
iordhena. Oc syndir lösa the korgha som han
hafdhe förra saman bundit oc annan tima saman 356
binda. Oc atir vpriua siin klädhe at söma. oc
annan tidh saman söma Oc i allom tholkom

Oc andro*m* skuli giuas sa*n*nindi*n*na kännedo*m*bir. oc helso äfterdöme af thera tro oc vmgangilsom

Een hälagh*i*r fadh*i*r spordher af mu*n*komin for hwat sak the sculdin liua at*i*rhallelika swaradhe O syni thz tilbör at i skulin hata alla thessa liifs hwilo oc likamlikin lusta. oc qwidhsens sötma oc fylle. oc ey leta lof. oc ey astu*n*da hedh*i*r af ma*n*nom Oc gudh scal giua os himerikis hedh*i*r oc hwilo i äwärdheliko liue. oc ärofulla glädhi mz hälghom änglom Oc än thot ma*n*nen
359 naturlika hu*n*gra. tho scal han ey taka mat mz astundan til buksens mätta. vtan til likama*n*s enka*n*nelikit vppehälde. Oc matelika sowa. thy at mykin symn gör thu*n*g oc lat sin Oc vaka gör näman hugh oc renan oc liwsan Oc än thot ma*n*neno*m* är naturlikit at wredhgas. tho scal han ey vredhgas. vtan amoot sino*m* oc a*n*nars syndo*m*. oc awita oc mana oc näpsa brutlika at the bätradhe maghen koma til äw*är*thelikit liif

¶ Een ärmite war mang aar i mästo at*i*rhalde i enne ödhkn äruodha*n*de i alle andelike idhn Andre brödh*i*r vndradho ha*n*s thulumodh oc saghtho O fadh*i*r huru format thw at bliua i swa ryghelikom stadh. hwilko*m* han swaradhe sighiande. Alt ärwothe hwilkit iac här thol är ey lika vidh ena stu*n*d i häluitis pinom. Thy bör til at thula hardhasta ärwodhe oc kropsins thwingilse. at wi maghum finna äwärdhelika hwilo i komascolande värll

Een brodh*i*r frestadhis swa mykit af diä-
wleno*m*. at han lyste ginstan äta vm prima tima
'ho sagdhe han j sinom thankom Jac scal ände-
ika bidha til tärz tima oc tha äta Oc thän
idh tärz time kom sagdhe han i sino hiärta.
n scal iac thula til säxt tima. oc tha lagdhe
an sit brödh i vatn at blöta. oc saghdhe. nw bör
ic bidha til nons tima män thätta blötis Sidhan 360
alko*m*pnadhe han böne oc psalma swa som reghl-
n biwdh*i*r. Thätta giorthe han manga dagha
c sa en dagh fwlan rök vp ga th*er* som han
afdhe lakt brödhit. Oc af thöm daghenom
u*n*gradhe han ey. oc kände ey kropsins van-
iakt Oc styrktis swa i tro oc afhalde. at han
rste ey äta äft*i*r thwäggia dagha fasto

Brödh*i*r gingo wt af klostre at sökia the är-
iita som ödhknomen waro. oc komo til een
amblan ärmita hwilkin som theem tok mz store
lädhi. Ha*n* lät them äta for nons tima for thy
t the waro mödde af vägheno*m* Oc gaf thöm
f thy bätzta han hafthe i sinom sälla Oc gingo
böne vm qwällin oc nattena swasom sidh-
änia war. Ärmitin hwiltis i andro*m* stadh fra
iem. oc hördhe thöm tala mällan siin oc sighia
'hässe som i ödhknome*n* byggia födhas bät*i*r.
n the som i klostru*m* äru Ärmitin hörthe thätta
c thighdhe. oc lät them vm morghone*n* ga til
*n*nan ärmita som näst honu*m* bygdhe oc sagdhe.
[älsin han a mina vaghna. oc sighin hono*m*.
akta at thw vatna ey kalenom ¶ The komo til
ans. oc sagdho hano*m* budhordhit. Oc han for 361

stoodh sakena. oc lät them ärwotha langt fram a quällin. oc äruodhadhe mz them. Oc laso sidhan vidh liws flere psalma än daghlik sidhuänia var Oc sagdhe sidhan. Vi pläghu*m* ey at äta hwarn dagh tho sculu*m* wi äta nokot litit for idhra sculd i quäl Oc bar fram for thöm thort brödh oc salt sighia*n*de. For idhra sculd sculu*m* wi nakot meer äta än sidhuänia är. Oc gaf them th*er* til litit af ätikio oc olio. Oc stodho rasklika vp fran bordhe. oc siwngo när til daghadhis Sidhan sagdhe han. Vi formaghu*m* ey allan reghlo sangin wt siunga for idhra scul. thy hwilins litit for thy. at i thrötte ärin af vägheno*m*. Vm prims tima villo the bort ga. än äremitin vilde ey vtan badh them bliua när sik än thre dagha for kärlek sculd The hördho thätta oc stodho vp lönlika. oc gingo bort som daghadhis. hwsbondano*m* ooheIsadhu*m*

h*är* sigx aff skörlifnadz anda

EEN hälaghs fadhirs känneswen frestadhis hardhelika af skörlifnadhz anda. Vtan mz guz hiälp stodh han ma*n*nelika moot sins hiärta värsto*m* oc oreno*m* tha*n*kom. thwingathe sik ängslika mz fasto oc böno*m* oc likamliko ärwodhe Gamble
362 brodheren sa han hardhelica ärwodhande oc sagdhe. O son vilt thw at iac bidh*ir* gudh for thic. at han före fra thic thässe frestilse. Han swaradhe O fadh*ir*. än thot iac thol ärwodhe tho känne iac godha fruct thrifuas i mik thy at iac ärwodha meer i fasto oc vaku oc bönu*m* for

thesse freatilse sculd Tho bidh*i*r iac thic bidhia for mic til gudz miskun. at han giwi mic makt at thula oc laghlica stridha Gamble brodheren swaradhe O son nw vndirstaar iac at thw rättelika tro. andelica stridh mz thulumodh dugha til äw*är*thelika siälinna helso. som apostolus sigh*i*r af sik Jak kiuadhe got kiiff. iac fulko*m*pnadhe mit ämbite. iac gömde trona. thy är mic gömd rätuiso*n*na krona. hwilka rätwise domaren scal giua mic. Oc ey at enast mic vtan allo*m* them som älsca hans til qwämd

Jtem

Annar brodh*i*r frestadhis af orenom skörlifnatz anda. Oc sagdhe eno*m* hälaghu*m* pröuadhu*m* man. hwat han tholde Gudz man hughnathe han mz andeliko*m* ordhu*m* af thulumodz dyghd Än frästadhis brodhore*n* som för. Oc gik at*i*r til fore sagdhan fadh*i*r. hwilkin han badh thulumodhelica thula sighia*n*de O son tro at var härra ihesus christus scal sända thic hiälp af himerike. 363
at thw maghe forvinna thesse frästilse Brodheren gik atir til sin sälla oc frestadhis hardhelicare än för oc gik atir til gudz man. oc badh bidhia for sik. Han sagdhe hano*m* O son rätz ey. vtan skrifta thic rättelica. oc oren ande skal fly fra thic. thy at änkte nidh*i*r sla swa diäfla*n*na makt som san scripta maal af lönlikom oc oreno*m* thankom Thul thy ma*n*nelika. thy at hwar hardhare stridh är. thär aflas ärlikare krona. thy at ey är gudz hand vanmaktugh til at hela O son

skodha thy at var härra se thina stridh mot diäflomen oc redh*ir* thic äwärdhelikhetz krono. thy at vm mang dröwilse bör oos inga i himerikis rike

Twe brödh*ir* ingingo i een stadh at sälia thz the hafdho alt arit giort mz sinom handom. The skildos aat. oc a*n*nar thera fiol i skörlifnadh. Oc thän tidh han manadhis af sinom brodh*ir* atir ga i ödhkni*n*na. swaradhä han Ey gaar iac thiit at*ir* thy at iac fiol i skörlifnadh. Annar brodhoren viliande afla hans siäl sagdhe sik samuledh hawa fallit i skörlifnadh Oc rädh at the sculden badhe at*ir* ga til sin sälla oc bedhas miskund af gudhi
364 mz idhrugha. at the sculden ey äwärdhelica i hälwiti pinas The gingo til hälgha fädh*ir* oc fiollo for thera fötir mz myklom graat oc taro*m*. oc sagdho sik gärna vilia göra til synda bättri*n*g thz the budhin them Thän brodhoren som ey syndathe hiolt alla plikt swa som thän som syndathe. Gudh sa hans kärleks äruodhe oc vppinbaradhe enom hälaghu*m* fadh*ir* sa*n*ni*n*d af the sak. Oc at thän brodhoren hafdhe ey syndat. vtan at han thwingathe sik af kärleek for sins brodhirs helso

Jtem

Annar brodh*ir* frestadhis af skörlifnadz anda. oc badh hälaghan fadh*ir* idhelica oc mangom sinno*m* bidhia for sik. Hwilkin idhelica oc atwaktelica badh til gudh for hanom. Oc tho frälstis ey thän som frestadhis Hälghe ma*n*nen

vndrathe hwi swa var Gudh tedhe hanom thz wara af mu*n*ksens läti oc glömsko. thy at han sa munkin sitia fafängan. oc diäfla leka for han*om* i vmskiptelikom qwinno liknilsom. oc han lustas i the*m* Han sa oc gudz ängil standa swa som vredha*n* moot them mu*n*keno*m*. thy at han stodh ey vp til gudhlica böna vtan lustadhis hällir i sinom orenom thankom. Oc sagdhe thy til thän mu*n*kin Omöghelikt är at oreen skörlifnadz ande flyr fra hano*m* for a*n*nars böne. 365 vtan han siälfw*ir* tillägge ärwodhe i fasto oc vaku oc bönom. bidhia*n*de guz miskun sik til hiälpa Thy at swasom läkiara läkedomb*ir* dugh*ir* ey siwko*m*. vtan the hallen sik af skadhlikom kost Swa oc dugha ey a*n*nars böne for androm. vtan the siälfwe andelikit ärwothe tilläggin. Brodhorin hördhe thä*n*na kä*n*nedom mz alle aat vakt. oc tok sik ärwodhe oc thwing i fasto oc vaku oc böno*m*. Oc forsculladhe guz miskun. Oc skörlifnadz ande oc orena thanka flydho fra hanom

item

Een mu*n*kir bygde i ökn. än een vng q*wi*nna af hans släkt fan hwar han bigde. oc kom til hans af diäfwls inskiutilso*m* oc blef när hano*m*. mz hwilke han fiol i synd ¶ Een a*n*nar brodh*ir* foor at sökia han. oc hördhe thär han la vm nat. huru diäfla saghdho sik i the nate*n*ne hawa nidh*ir*castat thä*n* mu*n*kin i skörlifnadz synd. Brodhoren som thätta hördhe kom vm morghonen arla til thän mu*n*kin som hafdhe syndat. oc fan han

sörghiande Brodhoren som til kom kärdhe for
hono*m* huru hans vatnkar vmkulspiltis manga
dagha ovarlika Thän brodhoren som fore var
366 swaradhe Thu käre at thit vatnkar spiltis. hwat
scall tha iac kära som i thesse nati*n*ne fiol i
skör liffnadh Thän brodhoren som til kom sagdhe
sik hawa hört i the nati*n*ne huru diäfla rosadho
af thy. at the hafdho han i synd kastat Synd-
oghe brodhoren sagdhe sik at*ir* vilia wtga i
värlina Annar brodhorin badh han ey swa göra.
vtan sagdhe sik skula älta bort qwi*n*nona fran
hanom. oc rädh hano*m* bedhas oc finna guz
miskun mz hiärtans idhrugha oc tarom

¶ Annar brodh*ir* frestadhis af skörlifnaz
anda. Hwilkin som sagdhe mz sik. vanlika tilbör
mic at ärwodha meer lika*m*lika Oc stodh vp oc
giordhe qwinno liknilse aff leer. oc sagdhe sin-
om thankom. Se thiin hustrw. Thär näst giordhe
han liknilse af leer swa som sons oc dottors. oc
sagdhe til sik siälfuan Nw bör thic meer ärw-
odha mädhan thw haw*ir* kunu oc barn. Oc
ärwothadhe sidhan swa starklika at skörlifnadhz
luste kolnadhe i hanom.

Aff ödhmivktena dygdh

Een thräl gafs fräls at thiäna gudhi i ödhkn
af sinom härrom. Hwilka han tho aarlika sökte.
oc giordhe thöm thiänist oc offradhe them af
thy fatöka wärdhe som han thiänte i ödhknomen
367 mz sinom handom Oc än thot the mykit neka-
tho at taka af hano*m* thiänist älla päni*n*ga. for

thy at han prisadhis ow*i*r adhra ärmita ii hälighheet. Tho lät han ey af för än the th*e*r vidh*i*r toko sighia*n*de. Jac war idhar thiänare. oc i gawin mic frälse til gudz thiänist. Thy tilbör mic aarlika göra idh*i*r nakra thiänist. at ey skulin miin lön minzskas. vm idh*i*r bristir alzstings the thiänist som mic bör idh*i*r göra

Twe mu*n*ka kötlike brödh*i*r bygdo saman Diäfwlsins iilska vilde them skilia aat mz thässom tilfäldo*m* Vnge brodhorin tände lykto vm qwäl tima. diäfwlen wt släkte hano Älre brodherin slo härmelika yngre brodhorin for thz. Vngre brodhorin nidh*i*r slaghin a iordhena badh han sik spara. oc sagdhe sik vilia a*n*nan tima tända lyktona Oc for thän sculd at han swaradhe ey stormande ordh. flydhe ginstan ond*i*r ande skä*m*mandis fra thöm. Oc ku*n*giordhe diäflanna höfthinga vm sama nati*n*na. at han formatte ey skilia them aat for thäs mu*n*ksens ödhmiukt som orättin tholde. oc tho beddis ödhmiuklika nadhe af sino*m* brodh*i*r. hwilkins ödh- 368
miukt gudh scodhathe. oc wtgöt iv*i*r han sina nadh. af hwilko diäflane sagdho sik rädhelika pinas ¶ Thässa diäfla vidh*i*r talan hördhe en afgudha pr*e*stir. oc forlät ginstan afgudha dyrk oc alt sit gooz. oc foor til hälagha mu*n*ka. oc kungiordhe them hwat han hafdhe hört The lärdho han mz gudhlikom kännedom. oc ha*n* took döpilse. oc hälgra mu*n*ka liuärne. Oc hiolt swa fulko*m*lika ödhmiukti*n*na dygdh. at alle vndratho hans ödhmiukt. Oc vardh vm sidhe fräghaste

mu*n*kir. Oc sagdhe. at ödhmiuktinna akt sund*i*rlösa alla diäflana makt. Han sagdhe sik oc ofta haua hört diäfla sighia mällan siin Naar wi vptändo*m* ma*n*na*n*na hiärta til vredhe. vm nakar bedhis ödhmiuklika fridh oc sämio sighia*n*de. mea culpa .i. iac syndathe. ginstan kunno*m* wi alla vara makt falna. thy at gudliks valds nadh nalkas them

Jtem af ödhmiukte*n*ne dygdh

Een mu*n*kir sat altidh ensamin i sino*m* sälla Theodosius kesare kom ensamin til ha*n*s Oc äfte helsamlika talan badh keysaren gifua sik mat. sighia*n*de swa. Fadh*i*r gif mik benedictionem Mu*n*kin gaf hano*m* thört brödh i skorpo*m* oc
369 salt. oc vatn. thy at han änkte a*n*nat hafdhe Mu*n*kin kände ey keysaren för än han sagdhe sik vara theodosium keysara Oc sagdhe til ärmetan Säle ärin i mu*n*ka som frälse oc qwitte ärin af värlinna ärandom oc hawin siäflikit oc rolikit liuärne. oc änga vmsorgh vtan vm idhra siäla helso Oc huru i maghin koma til äw*är*thelikit liif Sa*n*nerlika sigh*i*r iac thic. at än thot iac keysare är. tho thol iac vidh*i*rthorft. Oc ey ätir iac min mat vtan vmsorgh Thär äft*i*r tha keysaren hafdhe ätit mz hano*m* vatn oc brödh gladhlika. helsadhe han mu*n*kin oc gik wt fra honu*m* ¶ Vm samu nat*i*nna thänkte gudz man mz sik. Här äfte skulu mange sökia mic mz keysarens äft*i*rdöme. ey at enast af almoghano*m* vtan ämuäl af riddarskapino görande mic hedh*i*r swa som guz thiänisto ma*n*ne Oc thy bör mic

ey längir bliua i thänna stadh. Thy at än thot the göra thz for guz sculd. tho iäwar mic at ond*i*r ande skiwt*i*r nakra högfärdh i mit hiärta. at iac vili lustas i ma*n*na lowi. oc at iac sculi swa tappa ödhmiukte*n*na dyghd for ma*n*na lof oc hedhirs losta Thätta thänkte han mz sik. oc flydhe vm samu natti*n*na i ödhkn til hälgha fädh*i*r 370
Skudhu*m* thy mz huru mykle aatvakt guz thiänisto man idhnathe at göma ödhmiukti*n*na dygdh. at han matte fa ävärthelica äro i himerike for sit ärwothe

af ödhmiukt som hälghä fädh*i*r gömdo

Een höfthinge sände budscap til sanctum Poemen abota. oc bedis koma til hans oc se han Poemen dröfthis thänkiande mz sik Vm valloghe män tilbyria at sökia mic oc hedhra mic. vppinbart är at flere sculin sökia mic af almoghano*m*. hwadhan af mins enlika liuärnis vmgangilse scal vtan iäf dröuas. oc ödhmiukti*n*na nadh mic minzscas. hwilka iac idhnathe mz guz hiälp at göma swa langan tima. Oc nekathe thy at se höfthingan. at han sculde ey röras af fanyto äro Höfthingin wredhgathis oc thänkte mz hwat tilfäldo*m* han matte fa se guz man. oc lät fanga hans syst*i*rson oc casta i mörko stuw Smaswensins modhir lup mz myklo*m* graat i ödhkni*n*na. oc badh sin brodh*i*r fara til domaren oc bidhia for sino*m* son. hwilke han vilde ey swara. oc än sidh*i*r dör vpläta Tha tilburdhe hon at ba*n*na hano*m* oc sighia O hardhaste oc omildaste

hawande iärn hiärta. Hwi forma ey swa mykin
371 min gratir böghia thic til miskun. at thu mate hiälpa mino*m* änga son i dözsens vadha Poemen badh sin känne swen sighia hänne Poemen födde ey syni oc thy sörghir han ey. Domaren hördhe th*et*ta oc badh sina vini skriua mu*n*keno*m* oc radha hano*m* at skriua böne breeff til domaran for sino*m* syst*i*rson. Oc þa mange rädho hano*m* thz. skreff han domarano*m* sighiande. Biwthe thin vili gra*n*nelica wt läta hans sak. oc lät han dö vm han haw*i*r forscullat dödh. at han maghe i thässe värl giälda sina synde. Oc vndkoma ävärthelica häluitis pino. Haw*i*r han ey forscullat dödh. tha gör mz hano*m* a*n*norledh swasom laghin biwtha

De Sancta humilitate

SAnctus agathon var vidhfräghast ij ödhmiukti*n*na dygdh oc thulumodhz. Brödh*i*r sökto han. viliande pröua vm ha*n* hafthe sa*n*na ödhmiuktz thulomodh. oc sagdho til hans O fadh*i*r mange sighia at thw äst mykit höghfärdhogh*i*r. oc thw forsma thy andra Oc at thu lifw*i*r skörlica. oc thy bakdanta thu vm andra. at thu sculi ey synas ensamin villir fara Ha*n* fiol ödhmiuklica a knä for them oc saghthe O käre brödh*i*r iac kännis
372 at iac är mykit syndogh*i*r Jac bidh*i*r ith*i*r at i bidhin guz miskun for mic. at han forlate mic mina synde Än sagdho brödh*i*rine til hans Mange sighia at thu äst kättare. Han swaradhe. Än thot iac är syndogh*i*r. tho är iac ey kättare ¶ The spordho han hwi han thulde swa thulumodhelica

tha the auito han for andra synde. Oc wredhgadhis tha the callatho han kättara. Han swarathe. Var härra ihesus christus hördhe al obryghthilse aff iudho*m* oc tholde thulomodhilica. mz hwilkins äftedöme os bör al obrygdhilse ödhmiuklica thula Än kättare är alztings skild*i*r fra gudhi. oc haw*i*r ängin til hwilkin han moghe flya. thy at han hafw*i*r ey rätta troo Oc thy stygdis iac vidh kättari. at jak maghe trolika fly til gudh oc bethas miskun aff hono*m*

Twe mu*n*ka varo saman i enom sälla. hwilkra ödhmiukt oc thulomodh mange louatho Een mu*n*kir sökte them viliande pröua vm the haftho fulkompna oc sanna ödhmiukt. Oc thän tidh the haftho fulkompnat böne oc läsning. wt gik han oc fan litit af kaal vtan sällan. Oc greep käp oc slo vm kul gra*n*lika allan kalen. swa at änkte 373
at*i*rbleff. Brötherni*n*ne sagho thz. oc talatho änkte thär vm. oc tetho ey hano*m* dröfit änlite. vtan gingo in ij sällan. oc fulko*m*pnatho aftonsangs böne. Oc sagdho sidhan til hans O h*e*rra vilt thu. at wi siwdhu*m* thz litla som at*i*rbleff af kalenom thy at nw är time at äta. Han negh them diwplika sighiande Jac thakkar gudhi. thy at iac se thän hälgha anda vara mz ith*i*r. thy radh*i*r iac ith*i*r. at i gömin sanna ödhmiukt oc thulumodh. at i maghin höghelica synas i guz asyn i himerike

Een alrogh*i*r oc gudlik*i*r mu*n*kir fik hardhan siwkdom i klostreno. Oc fik thär ey the thing som hanom varo thorftelik til kost älla thiänist

Een iomfru guz thiänisto qwinna badh föra han til sin sälla. thy at hon kunne raskare fa the thing hanom varo thorftelik Hon thiänte hanom thry aar mz gudhlike idhn for guz scul Tha sagdho somlike vrange män at munkin hafthe ey reent samvitt af iomfrunne Munkin hördhe thz oc badh till gudh sighiande O härra gudh thu som all thing vest at min siwkdombir oc ysäl är mykin. Oc at iac vidhirthorf thinna thiänisto qwinno thiänist hwilkin mic thiäna for thina sculd. thy bidhir iac thic. at thu gif hänne
374 värdhogh lön for sina thiänist oc mic for min siwkdom ¶ Thän tidh hans dötha daghir nalkathis komo mange brödhir til hans. hwilka han badh sätia sin staf vidhir sina graf sighiande Nar thänne thörre käppin bär löf oc fruct. tha sculin i vita at mit samvit är rent af guz thiänisto qwinno. hwilkin mic thiänte The plantadho stafuin vidh hans graf. hwilkin nakra stund ther äfte bar blomstir oc fruct Alle vndratho. oc äratho gudh Vi saghum sama trät oc thakkathum gudhi

Jtem

Een munkir ny kumin i ödhkninna hafdhe ey sälla Annar munkir hafdhe een toman sälla. oc badh han hwilas i hanom til thäs han finge reet sik annan Mange brödhir komo til thän nykompna munkin viliande höra af hanom gudhlikin kännedoom. thy at han hafdhe särlika nadh til at framföra gudz ordh Gamble munkin awndathis ther a mote sighiande O huru länge iac

bygg*ir* i thesse ödhkn oc siällan koma brödh*ir*
til miin. hwilke när daghlica ga*n*ga til thänna
nykompna. Oc sagdhe sidhan sinom känneswen
Gak oc sigh hanom. at han wtgange af minom
sälla. Känneswenin gik til hans oc sagdhe Min
abote lätir spöria huru thw maat. thy at han
hördhe at thw vast siwk*ir* Han swaradhe Thakka 375
hanom mykitt oc bidh han bidhia for mic Sma-
swenin sagdhe at*ir* til sin abota. Han bidh*ir*
thic mykit at han maghe än bliua i sällanom
twa dagha älla thre. Äfte thre dagha sagdhe
han Sigh hano*m* at han dwäli ey längir. älla
scal iac coma. oc wtköra han mz mino*m* käp.
Känneswenin kom at*ir* oc sagdhe Min abote
haw*ir* mykla vmsorgh vm thic. huru thu maat.
Han swarathe Jac thakka hans kärleek. thy at
iac ma väl for hans böne. Känneswenin sagdhe
at*ir* sino*m* abota Han bidh*ir* thic än höghlica.
at thw vili läna hano*m* sällan til su*n*nadagx
Abboten gik afstadh wiliande han wtköra mz
käp. Känneswenin sagdhe til hans Ma iac forega.
oc se vm nokar är när hano*m* Abboten bödh
hanom gaa. Han gik fore oc sagdhe Min abb-
ote lät helsa thic Gak rasklica moot hano*m*.
oc thakka hano*m*. thy at han älsca thic mz mykl-
om kärlek Han gik gladhlica mote hano*m*. Oc
fiol a knä for han sighiande O käraste fadh*ir*
alzualloghir gudh giwi thic hwilo ij himerikis
ierusalem for thin kärlek oc thin sälla som thw
länte mic Alroghe mu*n*kin hördhe thätta oc idhr-
ughathis i sino hiärta Oc kastathe bort käppin
oc vmfäghnathe nykompna mu*n*kin mz kärlek. oc 376

bōdh bonu*m* til sin sălla mădh*i*r sik Oc spordhe sidhan sin kănneswen vm han hafthe sakt al the ordh som han bōdh bono*m* sighia Han swarathe. for the ōdhmiukt oc lydhno som iac ăr thic skylloghir gik iac thiit som thu mic sănde. ăn ey sagdhe iac thz som thu bōdh mic at sighia. Thy at iac ălskathe thic i gudz kărlek. oc iac răddis at thu sculde for awnd sculd ălla vredhe tappa thit langa ărwothe Tha fiol abboten for kănneswensens fōt*i*r sighia*n*de Fran thănna dagh scalt thu vara min măstar*e* oc iac thin kănneswen. thy at vm thin kărlek frălste gudh mina siăl af thăs brodhorsens oc af synda snarum

De sancta obediencia et humilitate

PAulus abbas hafthe kănneswen som heet iohannes mykit ōdhmiukan oc lydhoghan ămuăl i hardho budhi oc vansamu Abboten sănde han til năsta stadhin. at hănta yxna dyngio. Ont diwr leena var i văghenom for honom Han sporthe abbotan. hwat han sculde gōra vm diwrit mōtte honu*m* Abboten swarathe kalzsande. Bint hona oc ledh til mic vm hon mōtir thic. Mot qwăllino mōtte diwrit hanom. hwilkit han greep oc hiolt Diurit skyddathe sik w hans handom Oc
377 fludhe. Hwilkit han at*i*r grep oc sagdhe Min abote bōdh mic at iac sculde ledha thic bundna til hans Oc gensta*n* stodh diurit. hwilkit han bant. oc ledde til abbotan. Oc sagdhe Jac ledde til thic leenam bundna swasom thw fadh*i*r bōdh Abboten wiliande ōdhmiuka hans sin. at han sculde ey hōghfărdhas sagdhe Swasom thw ăst

osinnogh*i*r oc känne änkte. swa är oc hon. lös hona oc lät at*i*rga til sin stadh

De humilitate Eulalij

Een brodh*i*r Eulalius at nampne war ij klostre mykit pryddir mz ödhmiuktin*n*a nadh ¶ Tha andre brödh*i*r giordho nokan scatha oc brutu nokat sund*i*r in klostreno. tha orsakatho the sik. oc sagdho. eulalium thz hawa giort. Än tha eulalius afuitadhis nekathe han ey. vtan fiol nidh a iordhena. oc sagdhe sik haua syndat oc glömslika giort. Han rögdhis ofta oc näfstis mz twäggia älla thriggia dagha fasto. äfte klostrins sidhuänio. än ha*n* tholde alt thulumodhilica ¶ Alrogho brödhrene. ey vitande at han alt thätta thulde for ödhmiukt sculd sagdho abotanom Scudha fadh*i*r. huru länge vi sculu*m* thula the glömsko oc then scadha som eulalius gör. vm hwilki*n*s glömsko al klost*ir*sins kar ärw när fordäruadh Abboten badh til gudh. oc gudh tedhe honom hwat han sculde göra Abboten saman- :78 sa*n*kathe brödhre*nn*a oc sagdhe them Tron mic brödh*i*r at iac vil hällir brodhors eulalij matto mz hans ödhmiukt oc thulomothe. än alra thera storo gärninga som genkurra idh*i*r i sinom hiärtom Thy thär til at gudh sculi te idh*i*r hans forscullan. biwdh*i*r iac idh*i*r. casta alla iþra mattor i eld mädh*i*r hans. Oc thän tidh the varo alla vpbrända. fans brodhors eulalij matta obränd. Brödhre*nn*a thätta seande fiollo a knä for han oc beddos nathe af gudhi oc vndratho brodhors eulalij ödhmiukt oc thulomodh. Oc hedhratho han

swa som en aff hälghom fädhrom. Än han vilde ey hafua manna lof vtan sagdhe Ve är mic at iac tappathe mina ödhmiukt. hwilka iac swa langan tima gömde mz gudz hiälp Oc stodh vp. oc flydde i ödhknena. hwar ängin kände han Oc flydde swa manna loff. oc fanyta äro. ther til at han matte fa mz gudhi äwärthelika äro i himerike

Af anastasij ödhmiukt

Oos tilbör vndirstanda sancti Anastasij loflika thulomodh oc ödhmiukt Oc fölghia mz äftirdöme ¶ Han hafthe väl skriuatha bok. i hwilke
379 all the hälgha script var i skriuadh hwilkin som callas biblia. Een brodhir kom i hans sälla oc stal bort bokena lönlica Anastasius forstodh thz. oc vilde ey sända äfte honom ällir atirkräfia bokena af honom Brodhoren som bokena hafthe stulit. bödh hona fala i nästa stathenom Thän som bokena vilde köpa tok hona i sino värio oc gik til anastasium abota. oc sporþe hwat hon vare värdh Abboten sagdhe at bokin war godh. oc swa mykit värdh. oc vilde tho ey sighia at bokin var af honom stulin. Han gik atir mz bokinne Oc bödh fram päningana them som honom hafthe fangit bokina. Oc sagdhe sik hawa teet anastasio abbota bokena. Oc han hawir sakt. at hon war swa manga päninga värdh. Thän brodhoren spordhe vm anastasius sagdhe nokot annat Han swarathe. änkte sagdhe han annat Tha idhrughathis brodhoren i sino hiärta. oc gik atir til beatum anastasium. oc fiol for hans

föt*i*r. oc badh han mz tarom oc graat atirtaka bokena Abboten vilde ey vtan badh han ga mz bokinnę hwart han vilde Brodhoren stoþ grata*n*de oc sagdhe sik ey vilia aflata för än han at*i*rtoke bokena Thär äfte tok han atir sina bok Oc thän brodhoren blef när hano*m* allan sins liifs tima

Här six af hälghu*m* ärmita sancto peor

Een ärmite Peor at nampne grof sik käldo 330
i ödhkni*n*ne sighiande mz sik. Hwilkit vatn iac findir. aat thy scal iac läta mic nöghia Oc til hans helso ökilse fan han swa salt oc best vatn at thz gat ängin drukkit vtan han Oc om nokre brödh*i*r komo at sökia han. tha baro the siälfwe vatn mädh*i*r sik i kari Han blef thrätighi aar i them sama stathenom Tha andre brödh*i*r badho han thethan fara for vatnsens besklikhet. swaradhe han. Vm wi flym besklikhet i thesso liue oc afhaldz arwothe. tha komo*m* wi ey til söta oc äwärthelica paradiis krasa äft*i*r döthin ¶ Han war meer än thrätighi aar swa at han foor alrigh at sökia sina forälra Hans systir sände twa sina syni til hans ij ödhkni*n*na. oc sagdhe mykit astu*n*da at se han Han vilde ey koma mädh*i*r them The foro til sanctum antonium oc badho han biwdha hano*m* fara sil sinna systor Sanctus Antonius bödh hano*m* fara til sinna systor. Tha tok han mädh*i*r sik andra twa mu*n*ka oc foor til sinna systor hws Oc stodh vtan dörena mz at*i*r lyktom öghom oc sa ey sina syst*i*r. Hon kom oc fiol for hans fötir. til hwilka han sagdhe

Se mic nw swa mykit thu vilt Oc ginstan thär äfte gik han atir til ödhknina til sin sälla

Af iohanne abbota han stodh a mot at sökia sina systor

381 Johannes abbas hafthe gudhlica systor. Hon lärthe han först at forlata värlinna fafängo oc giwas i klost*i*r Han giorthe som hon rädh. ooc blef ii clostreno fyra aar oc tiwghu. swa at han alrigh wt gik af thy. Oc sökte ey sina systor ¶ Hon astu*n*dathe vmsithe mykit. at se han. Oc skreff hano*m* ofta bref bidhiande han koma til sik at hon matte glädhias af hans närvaru i guz kärlek Han nekathe oc vilde ey koma Hon skreff til hans a*n*nantidh sighia*n*de. vm thu vilt ey koma til mic. tha scal iac ändelica koma til thiin Johannes hördhe thätta oc dröfthis mykit sighiande mz sik. Vm iac latir hona koma til miin Tha koma oc flere mine fränd*i*r oc sökia mic Oc thy vilde han hällir fara til hänna oc tok mädh*i*r sik twa brödh*i*r af klostreno Oc kom til sinna systors klostirs dör Oc badh höra pelagrima Hans syst*i*r kom til thera mz andre gudz thiänisto qwinno. oc kände ey sin brodh*i*r. tho kände han hona Oc talathe ey ordh at hon sculde ey vanlika känna han af röst*i*nne Mu*n*kane som mz hano*m* waro badho gifwa sik vatn at drikka Hon gaf them vatn oc the drukko Oc thakkatho gudhi oc hänne Oc gi*n*go at*i*r til sit klost*i*r Äfte nakra dagha skref hon at*i*r til hans Oc badh han
382 koma til sik Tha skref han at*i*r til hänna sigh-

ande Guz nadh gaf mic at iac kom til thiin. ăn hot thw kănde mic ey Thw gaft os vatn hwilkit ac tok af thinne hand oc drak. oc thakkathe ac gudhi. oc gik at*i*r til mit klost*i*r. ymnit vari hic. at thu tha saat mic Oc bidh mic ey oft*i*r neer koma til thic. vtan bidh for mic

Item clost*i*r folk sculu ey sökia sina frä*n*dir ;*er*na

EEn annan brodh*i*r foor at sŏkia sina syst*i*r j klostre thy at han hŏrdhe at hon war siwk Ăn hon vilde ey se han tha han kom. at ey culde androm giuas tilfălde at inga i nu*n*no :lostir. vtan badh sighia hano*m* Gak brodh*i*r oc ɩidh for mic thy at mz gudz nadh scal iac se hic ij himerikis rike

Jtem af theodoro

BEatus Theodorus var fulkomin i allom dyghth- ɩm. Hwilkom gudh vppi*n*barathe ămuăl mang :omascolande thing. Hans systor kom till thz losti*r* som han var i viliande se han Tha lăt han ighia hănne O syst*i*r thu hŏrdhe at iac lifvir.)rŏfs ey thy at thu ey saat mic. vtan scutha hăllir 'ărlinna fafăngo. oc văndt thit hiărta til hălgha 'mgangilse. at thu maghe koma til ăwărthelikit iff. Hon hŏrthe thătta oc grăt af allo hiărta i ;udz asyn Oc gafs i nu*n*no clost*i*r litla stund .fte, Hans modh*i*r hŏrdhe thătta. oc badh biscopa krifwa til thăs klost*i*rsens abota som hănna son 383
'ar i. at hon matte fa se sin son Abboten fik

brefwen oc badh han fara oc se sina modhir Theodorus swarathe Jac rädhis at iac finz lästelikin när gudhi vm iac gaar at se mina modhir äftir swa mykin andelikin viisdom thy at mic tilbör at te mins hughs styrk till andra brödhra äftirdöme Hans modhor hörþe at han vilde ey se hona. Oc sagdhe mädhir sik Tha scal iac bliua swa när clostreno. at iac fa se han nar han wtgar mz androm munkum for nokra saki

Här sigx hwat fafäng talan scaþa ij clostre

Een hälaghir fadhir sa ofta hälagha ängla sta mz gladhu änlitte när brödhromen thän tidh the taladho mällan siin af the hälgho skrift til siälinno helso. Än naar the taladho andra fafängo. tha gingo hälagho ängla langt bort wredhgandes mote them Oc tha komo diäfla i orenasta swino liiknilsom. oc söladho sik mällan thera lustandis af thera fanytto talan Thän hälghe fadhrin sa thätta. oc grät alla nattenna for thera ysäld. oc manadhe brödhrenna sighiande Oo käro brödhir gömin idhra tungo af mang talan oc fanyttom ordhom. thy at af thöm födhis siälinna döthir Oc ey vndirstandom wi huru vi ärum gudhi oc hälghom änglom hatlike vm them Thy
384 at scriftin sighir Thu format ey vnfly synd i mangtalan Thy at mang ordh göra hughin oc siälinna ostadhugha oc toma

af sancto arsemio

Sanctus arsemius föddir af rike släkt forlät alla värzlika äro Oc foor ij ödhkn at han matte

hälgho*m* mu*n*kom hawa rolikt oc sigh*i*rlikt ärne. skild*i*r fra värlinna oroo oc allom likamo*m* lustilsom Af hono*m* saghdhis at swa som a hafdhe dyrare klädhe än andre i värlinne. a hafthe han fulare kläþe oc smälikare i ödhknie än nakre andre mu*n*ka ¶ Tha han sat ennin i sinom sälla kom röst af himno*m* til hans hiande Gak wt iac scal tee thic ma*n*nanna :ni*n*ga Han gik wt oc sa een swartan blaman gga vidh oc läggia i byrdhe Oc tha han vilde lyfta byrdhena formatte han ey röra hona for ana storleek. Oc tho hiog han flere trä oc ;dhe iw*i*r byrdhena ¶ Anna*n*tidh sa han en .n standa oc ösa vatn w källo i vthät kar af ·ilko alt wtlop ¶ Thär äft*i*r sa ha*n* swaso*m* ; mönst*i*r oc twa sitiande aa hästom. oc hawde langa stang iw*i*r sina axla vidh*i*rfrestande inga i mönstrit. Oc gato ey. thy at stangin ok a mote Oc hwarghen thera vilde vndan :a. at han sculde androm giua rwm at inga Sithan saghdhis honom swa The som stangena ro tekna the mu*n*ka som halda sik siälfwa 885 ;uisa höghfärdhandis i sino hiärta oc ödhukas ey inbyrdhis. oc wilia ey fölghia vars ·ra ödhmiukt. hwilkin som sigh*i*r Nimin af c at iac ·är siäw*i*r oc ödhmiuk*i*r i hiärta. oc .culin finna hwilo idhrom siälom Thy wtlykkthe af himerike for sins hiärta höghfärdh Än thän som vidhin hiog tekna thän man som yngd*i*r är mz mangom syndom. oc tilläggi*r* idh synde iw*i*r synde. Hwilkin hällir sculde idhrugha och skriftamala bättri*n*g afskrapa

giordha synde. oc gōma sik framledhis for syndom ¶ Än thän som vatnit ōste. tekna thän som gōr nokra godha gärni*n*ga. oc tho flere onda. mz hwilkom godho gärni*n*gana afskrapas Thy tilbōr ma*n*nenom. at gōra sina eghna helso mz gudz räddogha ¶ Thänne sami arsemius läät idhelika sta illa loktta*n*de vatn i sinom sälla. af hwilko allir sällin vpfyltis mz värsto lokt Brōdh*i*r spordho han hwi han lät ey bortsla thz fula vatnit Han swarathe Jac nytiadhe mangra handa välloktande yrte i värlinna vmgangilsom Thy bōr mic nw thula tholika lokt. at miin siäl sculi ey fordōmas til häluitis mz them rika ma*n*nenom som daghlica aat kräslika

386 Een brodh*i*r sagdhe sancto arsemio Jac thänkte idhkelica the hälgho sc*ri*pt i mino hiärta. Oc tho känne iac ey th*er* af idhrugha älla gudhlikheet Arsemius swarathe O son thic bōr idhelika thänkia gudz ordh. thy at swa som koklara läsa orma galra til orma*n*na. oc vnd*i*rsta ey ordhin som the läsa Oc tho ormane hōrande ordhin lydha them oc vnd*i*r gifuas them Swa oc. än thot wi vnd*i*rstam ey skrifti*n*na makt. tho diäflane hōrande gudz ordh rädhas oc bort ältas fran oos Ey thulande thäs hälgha anda vidh*i*rtalan hwilka han taladhe mz p*ro*pheto*m* oc apostlom

Een wiinbära klasi sändis sancto Machario. Hwilkin han sände ginstan for kärleks sculd til en siwkan brodhor Oc thän siuke brodhoren sände han ginstan til a*n*nan brodhor Oc swa sändis thz vinbärit kring vm alla sällana i ōdhkni*n*ne til thäs thz at*i*rkom til sanctum makarium

Tha thakkathe han gudhi at han sa swa mykin kärlek oc at*i*rhald i brödhromen Oc idhnathe sik siäluan til hardhare liuärne

Een diäfwl syntis sancto Machario i mu*n*ka likne sighiande O Machari statt vp oc gaam til brödhra*n*na samqwämd. Han vnd*i*rstoþ diäfwlsins swik oc sagdhe O liwghare oc sa*n*ninde*n*na owin hwat kompanscap är thic mz hälaghu*m* mu*n*ku*m* 387
Diäfwlen swaradhe Hwat ey veest þw at ängin mu*n*ka samqwämd är vtan os. Kom thy oc thw scal see hwat wi gyrom thär Macharius baþ gudh te sik sa*n*nind af thy Oc gik sidhan til kirkio thiit som brödhre*n*ne vakatho a bönu*m*. Oc sa huru diäflane leko for thöm. thär the lagho a bönom swa som sma blamän Oc gato the nakars öghon saman thrykt mz thwem fingrom. tha sompnatho the genstan. vm the stu*n*go fingir i nakors mun tha gespathe han. For somliko*m* vändos the i qwinno liiknilso*m*. For somliko*m* swa som nakat byggiande älla bärande. älla görande Oc alt thz som diäflanne giordho vtantil. thz vändis i*n*nantil ij mu*n*ka*n*na hiärta Än thän tidh the tillburdho nakat tholikt göra for somliko*m* brödhromen Tha bortältos the oc nith*i*r castadhos swa bradhlica. at the thordho ängaledhis sta for them älla nalkas them ¶ Sanctus Macharius stodh vp aff böno*m*. Oc spordhe brödhrena af thera thanko*m* Oc fan at the thänkto tholikt inna*n*til. som diäflane syntos göra vtan 388
til Oc the gömdo sit hiärta fran allom ondo*m* oc misflödhis thankom. fran hwilko*m* diäflane braþlika bortältos

Här sigx af munka atirhalde De temperancia

Abbas Poemes saghthe Munkin tilbör hwarn dagh swa litit äta at han ey mättis Thy at twäggia dagha. oc thriggia dagha fasto idhnas ofta for fanyto äro. Hälghe fädhir ransakatho al thessen thing. Oc funno got vara at fasta daghlika oc äta litit. at mannin skuli daghlika hungra. oc thyrsta. thy at een finz mykit ätande oc än hungrande. oc atirhaldir sik. at han skuli ey mättas. Annar ätir litit oc mättas Thy thän som mykit ätir oc aflatir tho för än han mättis. faar mere lön än thän som litit ätir. oc mättis

Een brodhir sa ena yrt. oc astundathe äta hona hwilka han took. oc hängde vp for siin öghon Oc aat ey af hänne. at han sculde ey vinnas aff giri. vtan plaghathe sik siälfuan. thy at han hafthe astundat hona

Jtem de eodem

Abbas macharius stadhgathe i sino hiärta. at huru manga viin skala han drak. tha han aat mz brödhromin af kärleek. Swa manga dagha aat han ey. oc drak ey vatn. Thy tok han glaþlika viin af brödhromen. at han matte sidhan thwinga sik mz thyrst. Brödhrene vndirstoþo thz. oc gawo hanom ey sidhan viin

Een brodhir thär flere brödhir ato saman
389 badh hänta sik salt. thy at han aat änkte sudhit Annar brodhir ropadhe höght. oc badh hänta honum salt Tha sagdhe beatus theodorus fast-

de mu*n*keno*m* O brodh*i*r hällir matte thw ı köt i thino*m* sälla än göra tholikt roop ij ödhra samqwänd

Een brodh*i*r saa hwar brödh*i*r ärwodhatho sinna födho. oc sagdhe til thöm. Hwi ärwoth- i vm thän mat. som forgangelikin är. Abb- en viiste honu*m* sälla. oc fik hono*m* book at ıa Thän tidh nons time war iw*i*rgangin oc äng- callathe han til bordz Sporthe han abbotan brödhrene ato vm thän dagh. Han sagdhe em haua ätit Mu*n*kin spordhe hwi han var ey lladh*i*r til mat Abboten swaradhe. thy at thw t andelikin man. Oc vidh*i*rthorft ey mat Än ärum köttlike. oc vidh*i*rthorfwm thy mat. oc ' äruotho*m* vi. Än thw wtualde godhan deel. t thw mat läsa allan daghin. at thw vith*i*r- orft ey mat Brodhrenen hörthe thz. oc sagdhe ırlat mic thätta fadh*i*r. thy at iac foor vildir

Abbas Moyses sagdhe. Hwar soot födhis aff ässom fyrom. Af ofmyklom mat oc dryk. af myklom sympn. oc af läti. oc skämtane. Oc af *i*rflödhis klädhom

Een sagdhe Swa som starka yrte oc väl- ktande bort älta etirful diwr, Swa bort älta ıto oc böne orena thanka 390

Abbas Macharius sa een diäfwl bära mang ıa kar a sino*m* klädhom Oc sagdhe til hans vart gaar thu. Han swarathe Jac gaar at giua ikka brödhromen Oc iac bär mang kar thy at äkkis them ey at drikka af eno. tha giw*i*r iac em af andro Macharius spordhe diäfwlen atir-

komande huru mz brödhromen var Han swarathe alle ärw mic genwärdhoghe Vtan theopancius. han vände sik nakat äfte mik Macharius kom til thän sama. Oc spordhe huru honom gik Han sagdhe alt vara väl mz sik. thy at han bliwghdhis sighia sina thanka Tha sagdhe Macharius Swa mang aar hauir iac varit i thässe ödhkn Oc än mödhis iac af tholikom thanko*m* Theopancius swaradhe samuledh oc iac. Oc sidhan vidhir gik han alla sina thanka Tha bödh sanctus Macharius honom al tidh läsa nakat. oc thänkia a the hälgho skrift Oc alt tidh vp se til himilin oc ey nidh*i*r Oc bedhas hiälp af gudhi Thär äft*i*r syntis diäfwlen sancto Machario. oc sagdhe sik ämuäl haua tappat thän som honom var för lydhogh*i*r

Een gudhlik qwinna oc riik foor af room astu*n*dande at se beatum Arsemium sitiande i ökn Oc fan han ganga*n*de vtan vidh sin sälla. Oc fiol ginstan for hans fötir Han vprätte hona sighiande Hwat ey hördhe thu mina gärni*ng*a.
391 hwi sast thw ey qwar i thino*m* stadh. Oc folgde them swa mykit som thw formatte. Älla foort thw iwir swa stoort haff oc swa langa ledh. at thw scalt rosa thic for andrometer qwinno*m* hafua seet arsemium Oc tee andro*m* qwinno*m* vägh iwir hafuit til miin Älla hwat veest thw ey. at thw äst qwinna. oc at thic bör hwarghin wt fara. Hon swaradhe Jac kom at bidhia thic bidhia for mic. oc minnas a mic i thino*m* bönom Arsemius swaradhe Jac bidh*i*r min gudh at han af skrapi thin aminne af mino hiärta. Hon vardh swa illa

lh*i*r af them swarom. at hon laghdhis nidh*i*r ·k Theofilus biscopir sökte hona. oc vndir- ›dh hänna siwkdoms sak oc sagdhe. Hwat ey est thu at thu äst qwinna. Oc at qwinnona fua ofta varit gudz ma*n*nom til nidhirfal. thy dh han thins änlitis aminne skrapas af sino ırta. än ey thäs sidh*i*r bidh*i*r han for thinne .l Qwinnan hördhe the ordhin. oc vidh*i*r fiks siwkdomenom

Een brodh*i*r vidh*i*r saghdhe värlena. oc gaf mt sit gooz fatöko*m* ma*n*nom. oc somt hiolt han r sik siälfwm Sanctus antonius vndirstodh thz. sagdhe hano*m* Gak oc köp raat köt. oc läg vp thin baran ryk. oc kom swa til mic. Brodhor- giordhe swa som han bödh Oc ginstan komo dhe hu*n*da oc fughla viliande gripa kötit. Oc ·ghadho oc slitu mu*n*ksens krop badhe mz 392 ınom oc klöm Han kom til antonium oc tedhe no*m* huru hu*n*da oc fughla hafdho sarghat ns krup for kytsens skuld Sanctus antonius ;dhe. Hwilkin som vidh*i*r sighir värlena. oc ey thäs sidh*i*r haua päninga. Han sarghas a af diäflom i siälinne. som thw äst nw sargh- h*i*r i kruppenom

Een brodh*i*r vilde gifua sancto agathonj ota päni*n*ga Abboten saghthe sik ey vidh*i*r- ›rfua thy at han födde sik mz sino handa ıodhe Brodhoren badh han taka them oc giua ·ökom ma*n*nom Abboten swaradhe Gör iac ; tha kombir iac i twäfalda blygdh. först thy iac takar thz iac ey vidh*i*r thorff Swa oc

for thy at iac äras faanyttelika giuande annars thing

Een brodhir stal ofta vidh*i*rthorftelika föþo fra androm gudhlikom brodhor. Hwilkin ey afwitadhe han. vtan ärwodhathe thäs meer. at han matte gita föt them badha sighiande vidh sik Thän brodhoren är mic viþirthorftelikin. Än thän tidh han sculde dö ko*m* thän brodhoren som hafthe altidh stulit aff hono*m* mz androm mu*n*kom at sökia han. Hwilkins händir han greep oc kyste sighiande Vm thässa händrena tro iac mic skula inga i himerikis rike. Aff hwilko then
293 brodhore*n* fik storan idhrugha i sit hiärta Oc vardh vm sidhe godhir mu*n*kir af thäs godha mu*n*ksens gärni*n*go*m*

Abbas Poemes sagdhe. Lät alrigh ma*n*na ilzko forvinna thic. Vm nokor gör thic ont. giält hono*m* atir got. att thw maghe mz godhlek forvinna ilzsko

En brodh*i*r gladdis ä thäs meer. at honom giordhis mere orättir sighia*n*de. Thässe göra os tilfälde til äw*är*thelika helso Än the som os sighia säla vara. dröwa vara siäla. thy at skriwat är. The som sighia andra siäla säla vara. Oc the som sighias säle vara skulu vmkulkastas i pino Oc thy swika the os som sighia os säla vara. oc smekias vidh os

En brodh*i*r gaf hwariom the*m* gawo som baktaladhe vm han. älla giordhe hono*m* andra genuärþo

En brodh*i*r spordhe sysonum abbota vm han sculde dräpa. än han formatte the röuara älla hedhni*n*ga som han vildo dräpa älla hono*m* ont göra Abboten swaradhe Egh scalt thw thz göra vtan andwardha alt saman gudhi. oc räkna thic hafwa til komit for thina synde alt thz genwärdhoght som thik hände

En brodh*i*r spordhe en hälaghan mu*n*k O fadh*i*r sigh mic eet thing vm hwilkit iac maghe hel wardha vm iac gömir thz. Han swaradhe Vm 394
thw thul oc vmbär thulumodhilika. oc thigh*i*r thän orät som thic görs Tha är thz stor thing iw*i*r annor budhordh

En mu*n*kir lagdhe sina kapo vnd*i*r sina fötir oc nidh*i*r trudh. oc sagdhe Ängin är rättir mu*n*kir vtan han thighir. oc vmbär vm han swa nidh*i*r trudhz

Brödh*i*r komo til een hälaghan ärmittä sitiande i ödhkn. Oc fu*n*no mang barn kring vm hans sälla. hwilkin ofta taladho fwl ordh mällan siin The spordho han huru han gat þult at barnen swa taladho. Han swaradhe Jac thänkte stundo*m* at sighia them nakat. vtan iac awite mic siälwan sighiande. Vm iac thul ey thätta litla. huru forma iac thula vm mic händ*i*r styrre frestilse. Oc thy hwilkin som ey hallir sina tu*n*go i wredhis tima. han forma ey at*i*r halda sins kötz astu*n*dilse

Abbas agathon saghdhe Jac soff alrigh hauande osämio mz nakro*m*, Oc ey lät iac nakan then som osämio hafdhe mz mic. sowa. swa mykit iac formatte. för än iac kom til sämio mz hono*m*

Twe alroghe mu*n*ka varo i eno*m* sälla. Oc
hafdho alrigh minzsto thrätto mällan siin Tha
sagdhe a*n*nar til a*n*nars. Gyru*m* stridh mällan oos
swa som andre män i världi*n*ne Annar saghdhe
Jac veet ey huru. Han sagdhe Jac lägg*i*r tighil-
395 stenen mällan waar sighiande. at han är min
Oc thw sigh at han är thin. oc af thy wardhir
thrätta oc kiif Tighilstenen lagdhis fram. Oc thän
förste sagdhe Thänne tighilstene*n* är min Annar
swaradhe Jac hupas at han är min The*n* förste
sagdhe. han är ey thin vtan min. Han swaradhe.
Är han thin. tha tak han bort Oc thär mz aat-
skildos the. ey finna*n*de huru the matten kiwa
älla thrätta

Röst af himnom sagdhe til sanctum Macha-
rium thär han var a böno*m* Thw äst ey än likir
twem qwinno*m* som ärw i the*m* stadhenom Ma-
charius gik oc lette äfte the*m* oc fan the*m*. Oc
spordhe huru thera lifuärne var The swaradho
hono*m* vm sidhe swa som nödhogha. Vii äro*m*
gifta twe*m* brödhro*m*. oc hawm nw samanbliwit
i eno huse fämtan aar. aldrigh sagdhe nakar
vara fwlt [ordh] til andra Oc ey kiuadho*m* wi
älla deldom mällan os. vtan lifdho*m* i fridhi.
Wi beddoms oc af varo*m* bondo*m* orlof at gifuas
i klost*i*r Oc tha wi formatto*m* ey thz ärna af
thöm. stadhgadho*m* wi mällan gudh oc os. at wi
sculdom aldrigh tala wärzlikit ordh Tha saghdhe
sanctus Macharius Jac fan i sa*n*nind at godh
forakt oc vili thäkkis höghelika gudhi

Een brodh*i*r rettis ofta til wredhe i klostreno.
396 Oc sagdhe mz sik Jac scal gaa i ödhknena tha

haw*i*r iac ängin kiua mz. Än tha han war ensamin. fylte han sitt kar mz vatn oc satte a iordhena. hwilkit bradhelica vmuändis oc spiltis. Annan tidh vpfylte han thz. oc satte när sik. Oc genstan vmkul hwäldis thz Samuledh hände oc thridhia sin. Oc tha wredhgadhis han oc bröt sundir karit Än tha han kom at*i*r til sinna. forstodh han sik swikin vara af wredhi*n*nä anda Oc sagdhe Jac är ensamin. oc tho är iac wunnin af wredhe. Hwar stadh är stridh. oc thy är thulumodh vidh*i*rthorftelik mz gudz hiälp Thär äfte gik han at*i*r til klostrit

Een sagdhe til abbatem akillem. Hwi thull iac läti sitiande i mino*m* sälla Abboten swaradhe Thy at thu saat ey än the hwilo som wi hupums Oc ey the pino som wi rädhoms. Vm thu skudhathe them gra*n*nelica. gärna laghe thu i thinom sälla vtan ledho. än thot han vare fullir mz madhkom

Abbas Moyses sagdhe. Swasom fisken dö ginstan han wt draghs af watneno. swa forgaar mu*n*kin vm han är länge vtan sin sälla

ABbas Antonius sagdhe. Vvilt thu gudhi thäkkias tha haf altidh gudh for thino*m* öghom Oc tak äptedöme af the hälgho script i allom thino*m* gärni*n*gom. Oc gak ey af stadh vtan skällika sak Thässin thry gömande. scal thw heel wardha

En brodh*i*r spordhe abbatem Poemen hwat 397
bättra vare. bliua enlica. än vara mz fiero*m*. Han swaradhe. Ma*n*nin ma hwarn stadh vara sigh*i*r-

lica vm han afwite sik siälfuan. Än ängaledhis staar han vm han räkna sik siäluan mykin. vtan tapar alt thz got han gör. vm han höghfärdhas aff thy Oc then som hedhras mykit af mannom älla louas. han skadhas mykit i siälinne. Än hwilkin som ey hedhras af mannom. han scal fa äro af gudhi Thy at swasom ey kunno onda yrte oc godh sädh saman thrifuas. swa är omöghelikit at nakar astundande värzlikit loff oc äro gör himerikis fruct Thy at swa som vppinbart liggiande fä minzskas. swa forfar oppinbaradh dygdh Oc swa som vaxit smältir i eldenom. swa sundirlösis siälin vidh manna loff af rätte act Thy vm thu frestas af höghfärdh älla fanyto äro. tha aatuakta vm thu göme guz budordh. vm thu älska thina ovinj. oc gläz aff thera ära Oc dröfuis af thera vanhedhir. Oc vm thu räkna thic onyttelikan vara oc syndoghan. än thot thu nakat got gör. vitande. at höghfärdhoghir thanke fortapa alla godha gärninga

En munkir saghdhe sik döthan vara värlinne Annar swaradhe honom Tröst ey a thic för än siälin skils vidh likaman. Thy at än thot thw sighir thic döthan vara. tho är ey diäwlen döthir hwilkin thic fresta

Abbas metois sagdhe Swa mykit scal mann-
898 en nalkas gudhi. huru mykit han räkna sik synd-
oghan Thy kallathe ysaias propheta sik orenan
tha han sa gudh Thy hwilkin som staar. vakte
at han ey fallir. Vii sighlom osighirlica i thesse
värl. tho sighla klostirmän i spaku hafwi. Oc

wärzlike män swasom i vadhelico*m* bölghiom. Wi sighlo*m* swasom vm daghin liuste af rätuiso*nn*a sool The swaso*m* i natte*nn*a mörke. thy händ*i*r ofta at the ropa sik hiälp af gudhi swaso*m* rädde Oc wi forfaru*m* i vare sigh*i*rlikheet. forlata*n*de ödhmyukti*nn*a styre. Thy swaso*m* omöghelikit är. at skipit kan fästas vtan naghla. swa är omöghelikit at nakar wardh*i*r hel vtan ödhmyukt

Diäwlen lopp mot sancto Machario swasom viliande sla han oc sagdhe O mu*n*kir. iac thul mykin orät af thic. thy at iac gitir ey skathat thic. Tho gör iac meer än thw Thu fasta stu*n*do*m*. oc iac ätir alrigh. Thu vakar ofta. oc iac sowir alrigh Tho wind*i*r thu mic mz ensamne ödhmiukti*nn*e

En afuita man i hwilkom diäfwlen var. slo een ga*m*blan ärmita hardhelica vidh kinbänit. Ärmitin bödh hono*m* a*n*nat kinbenit. oc badh han sla. Diäfwlen tholde ey swa mykla ödhmiukt vtan fludhe ginstan bort

En hälagh*i*r fadh*i*r saghdhe Alt ärwodhe vta*n* ödhmiukt är fafänkt Ödhmiukt är kärlekx sändebudhi Swa som iohannes gik fori christo draghande alla till hans. swa dragh*i*r ödhmiukte*n* alla 399 til kärlekin. thz är til siälfua*n* gudh. som är siälfw*i*r kärlek*i*r Höghfärthukt maal oc ont vände ämuäl godha män til ont Oc ödhmiukt maal oc got omskipte onda til bättra

SAnctus Antonius sagdhe Alrigh är ma*nn*en godh*i*r än thot han astu*n*da godh*i*r vara. Vtan

gudh byggi*r* i hano*m*. thy at engin är godhi*r* vta*n* ensamin gudh. thy sculu*m* wi altidh sannelica rögha os Thy at nar ma*n*nen afuite sik siälfuan miste han ey siin lön. Antonius sa oc alla owinsi*n*s snaru wträcta iwi*r* iordhena Oc tha han grät sighia*n*de. Hwar forma fara iuir alla thessa snaru oskaddir. Hördhe han röst sighiande Ensamin ödhmiukten gaar iwi*r* them

En brodhi*r* spordhe abbatem Poemen sighia*n*de Huru ma ma*n*nen fly at han tala ey illa vm sin iämcristen. Han swaradhe Jac oc min iämc*ri*sten äru*m* tw beläte Naar iac skodha oc afwite mit biläte. tha synis mic mins brodhors biläte hedhi*r*likit. Än nar iac lofua mic. tha forsma iac annan Thy tala iac ey illa vm a*n*nan. vm iac afuite mic siälfua*n* Thy är bättra äta köt oc drikka viin. än äta sinna brödhra köt lastande thöm Thy swasom ormen ilt hwiskande wrook ewo af paradiis. swa skadhar bakdantaren ey at enast sina siäl vtan ämväl thäs siäl som han gärna höre

Iohannes abbas sagdhe. Wi forläto*m* litla
400 byrdhe som är at afwita os siälfua Oc wtualdo*m* at bära thu*n*ga byrdhe som är at afwita loua*n*de os oc lastande andra ¶ Thär ma*n*ge taladho af a*n*nars lifuärne. thighdhe Peor abbote Oc gik wt. oc fylte storan säk mz sand oc laghdhe a sin bak Oc a*n*nan litin säk mz sand fore sitt bryst Brödhrenä spordho hwat han meente Peor sagdhe Thänne store säkkin som bak mic är. tekna mina synde. hwilka iac ey skodha grata*n*de them Oc

the*nn*e litle säkk*i*r ärw mins iämc*ri*stens synde. hwilka iac afwite· Tho bordhe mic ey swa göra. vtan hällir thänkia mina synde. oc bidhia gudh forlata mic them Alle the thz hördho sagdho Sa*nn*erlica thätta är helsonna vägh

Ysaac abbote sa i klostre glömskan mu*n*k. oc bödh wt älta han af klostreno Gudz ängil mötte abbotano*m* oc afwitadhe han. thy at han wt kördhe mu*n*kin oc sagdhe Thw scalt ängin fordöma för än gudh fordöme han. Oc ey scalt thu fortaka gudhi ,sin doom

Timotheus ärmite gaf radh at bort älta een glömskan mu*n*k af klostreno Oc ginstan fik ärmitin hardh frestelse. Oc tha han grät i gudz asyn. oc beddis miskun. swaradhe röst hono*m* af hi*m*nom Thässe frästilse komo thic thy at thw forsmadhe thin brodh*i*r i frestilse tima

En hälagh*i*r fadh*i*r sa fyra skara for gudhi Först war thera som thakkadho gudhi i sinom 401 siwkdoom, Annar thera som gärna länto härbärghe, Thridhi. thera som bygdo i öknom. oc ey sagho män, Fiärdhe thera som andro*m* hioldo lydhno for guz skuld. Hwilkin mere äro hafdhe än hine andro thri. for thy at the forläto sin eghin wilia oc folgdho sinna forma*nn*a wilia. Oc thy fingo the mere äro än andre

Abbas siluanus hafdhe lydhoghan känneswen Marchus at na*m*pne. hwilkin han älskadhe meer än andra Andre hans känneswena dröfdhos the*r* af. Thz kärdhis for abbotano*m*. han gik mz the*m* som thz kärdho til hwars brodhirsens sälla. oc

calladhe hwan af sino nampne Oc engin thera kom til hans Th*e*r näst kalladhe han brodh*i*r Marchum. hwilkin wt gik til hans i samu stu*n*d Oc gingo sidhan alle in ij hans sälla. oc fu*n*no at han ginstan wtgik so*m* han war kalladh*i*r Thy at thz som han hiolt ii handom at göra tha han war kalladh*i*r la ofulkomnat Tha sagdho the som när waro til abbotan Sa*n*nelica älskom wi thän som thw älska. thy at gudh är mz hano*m* for hans lydhno

Twe kötlike brödh*i*r bygdho ij eno klostre Annar thera war mykit lydhogh*i*r. Oc a*n*nar mykit renliuis. Lydhoghe brodhoren louadhis af sinne lydhno i klostre*n*no. Hans brodh*i*r awndadhis
402 moot honom for thz oc sagdhe mz sik Jac scal fresta vm han haw*i*r sa*n*na lydhno. oc sagdhe til abbotan Sänt mädh*i*r mic min brodh*i*r til tholikin stadh. Abboten lät the*m* fara Oc then tidh the badhe foro komo the til e*n*na flodh i hwilke mang wadhelik diwr varo som callas cocodrilli Renlivis brodhoren bödh thöm lydhogha nidh*i*r fara i flodhena Han foor nidh*i*r Oc genstan komo cocodrilli oc slekto hans likama. oc skadhadho ha*n* änkte. Han for at*i*r vp af flodhenne. oc the gingo badhe sin vägh Oc fu*n*no een döthan ma*n*na krop liggiande a vägheno*m*. tha sagdhe renliuis brodhoren Jordho*m* thänna likama Lydhoghe brodhoren sagdhe Bidhiom hällir at gud wili vpresa han af dödh The badho til gudh oc then döthe lifnathe Tha louadhe renliuis brodhoren sik sighia*n*de. at then döthe vpstodh for hans renliue. Än gudh tedhe thera

abbota. at then döthe vprestis for lydhogha brodhorsins lydhno

En alrogh*i*r mu*n*kir sagdhe Ey scal nakar thz andro*m* göra. hwilkit han vilde ey af andro*m* thula Thy mädhan thu vilt ey at a*n*nar tala illa vm thic. älla gör thic nakat a*n*nat til ondo. thy scalt thu ey thz a*n*drom göra, Hwilkin thätta göme han ma koma til äw*är*thelika helso

En hälagh*i*r brodh*i*r sagdhe sinom känneswen vara*n*de siwko*m* Dröfs ey aff siwkdom älla 403 likamans plagho. thy at höxsta renliue är. at thakka gudhi i siwkdom i hwilkom synde afskrapas swaso*m* rudh*i*r af iärne i elde. Oc siälin wardh*i*r reen som gul. Oc framgaar til stora löna Ängslas thy ey vm gudh wil plagha thic i likamano*m*. vtan thul thulumothelika. oc bidh gudh giua thz hono*m* thäkkis

En brodh*i*r war idhelika siwk*i*r. tho hände at han war eet aar helbrygdho. for hwilkit han saarlika grät sighiande O härra gudh thu forläst mic. oc vilde ey sökia mic i thesso are

Sanctus arsemius sagdhe sinom känneswen tha han sculde dö Gyrin mino*m* likama änga wyrdhni*n*g. vtan offrin gudz likama for mina siäl Oc vnd*i*r gudz dom biwdh*i*r iac ith*i*r. at i giuin ey nakro*m* nakat af mino*m* likama swasom for hälgho doma The swaradho O fadh*i*r. hwat sculu*m* wi göra. thy at wi ku*n*no*m* ey iordha döthan. Han swaradhe. Ku*n*nin i ey binda reep vm mina fötir. oc dragha mic swa wt i skoghin

¶ Thänne hälghe arsenius hafdhe idhelika kläthe i sinne hand. mz hwilko han thörkadhe idhelika flytande tara af sinom öghom. Han grät ämuäl tha han sculde dö Brödh*i*r spordho. hwi han grät. älla hwem han räddis. han sagdhe Sa*n*nelika rädhis iac. Oc thänne reddoghe war altidh mz mic. sidhan iac wardh mu*n*kir Tha sagdhe
404 abbas poemen Säl äs tu arsenj. thy at thu grätst thic i thässe värl. Thy at hwilkin som ey grat*i*r här siälfswiliandis han scal grata i pinom

En hälagh*i*r mu*n*k*i*r sa ena mykit prydda q*wi*nno i eno*m* stadh oc grät sarlika. Han spordhis hwi han grät. Han swaradhe. Förstt grat*i*r iac thässa qwinnona fortapilse Anna*n* tidh. at iac hafdhe alrigh swa mykla akt at thäkkias gudhi som hon haw*i*r at thäkkias fulom ma*n*nom

En biscop*i*r badh gudh te sik the mä*n*niskio vilia som han gaf gudz likama vm thera änlite Tha sa han somlika änlite swart som kol oc somlika öghon vpfylt mz blodh. Oc somlika hawa klaart änlite Tha sagdhe gudz ängil hono*m*. at the som syntos haua swart änlite. oc blodhogh öghon. ärw skörlifnadz mä*n*niskio oc höghfärdhoghe. oc awndsiwke oc girughe Än the som hafdho klaart änlite äru the so*m* mz idhrugha oc skriftamala bätring bätt*ra* sina synde. Hwilko*m* gudh ey at enast forlatir syndena. vtan gör them klara i sinne asyn

Abbas Paulus forstodh alra mä*n*niskio tha*n*ka inga*n*gande i kirkiona af thera änlito*m*. Han sa hälgha fädh*i*r inga mz klaro änlite. oc thera

ängla gladhlica fölghia thöm Tha sa [han] ok een
inga mz swartasto änlite i hwilkins näsu*m* diäfl-
ane hafdho bäzl draghande han hiit oc thiit.
Hwilkins ängil langt var fra hono*m* Paulus grät 405
a böno*m* ä mädhan the waro i kirkio*n*ne. Oc sa
then tidh the wtgingo. at then so*m* ingik mz
swarto änlite. gik wt mz skinande änlite Oc
diäflane waro langt fra hono*m* Oc hans hälghe
ängil gladh*i*r när honom Tha thakkadhe paulus
gudhi sighiande. Välsighnadh*i*r vari gudh. hwilkin
alla wil hela wardha Oc koma til sins namps
widh*i*rkännilse Thär äfte spordhe han then sama
man af hans g*er*ningom. Han sagdhe Jac är synd-
ogh*i*r man Jac haw*i*r länge idhnat skörlifnadh
Än i dagh hördhe iac gudz ordh i kirkio*n*ne
sighiande. Thwans oc warin rene. Takin bort
af idhro*m* siälom ond thing. Latin af at göra
illa. Oc nimin väl göra. Vidh thesse ordh fik iac
idhrugha. oc stadhgadhe iac i mino hiärta at
widh*i*rsighia allom mino*m* ilgärni*n*gom. Oc alrigh
opt*i*rmeer synda mot gudhi. vtan thiäna honom
mz allo thy iac forma

En hälagh*i*r mu*n*k*i*r spordh*i*r vm fatikdombir
vare fulkomit gott. swaradhe han Nödh är got
thing. hwilkin hona thol siälfswilia*n*des han
haw*i*r kötsens dröwilse. oc han scal finna hwilo
sinne siäl ¶ Annar spordhe. vm min brodh*i*r
ägh*i*r mic nakra päni*n*ga. biwdh*i*r thu at iac scal
them at*i*r bedhas Han sagdhe At*i*rbedhz at enast
en tidh mz ödhmyukt. Oc gäld*i*r han thic ey
ginstan. tha kräf them ey oftärmer Oc dröf ey 406
thin brodhor ¶ Annar spordhe. Hwi frestoms

wi swa hardhelica af diäflenom. Han swaradhe Thy at wi bortkastadhom var vakn. som är thulumodh. ödhmiukt siäflikhet oc lydhno Oc hardhelikare fresta diäfwlen os. än han frestadhe wara förra fädh*i*r Thy at han ängslas nw meer mädhan pino timin nalkas Oc hardhelikare fresta han fulko*m*pna män oc gudhlika. än ostadhugha. Hwilka han ma forvinna nar han wil

En spordhe siluanum abbota mz hwat lifw*är*ne han hafdhe fangit swa mykla snilde Han swaradhe Alrigh lät iac ondan thanka dwälias i mino hiärta. hwilke gudh matten rette til wredhe. Oc i ängo*m* glädz owinin swa mykit som i the*m* som ey wil vppinbara sina onda tha*n*ka i skriptamalo*m*

En kärdhe sik alt glöma thz som hono*m* sagdhis til siäla helso Abboten for hwilko*m* han thz kärdhe tedhe hono*m* tw kar for sik stand*an*de oc bödh hono*m* gra*n*nelika thwa annat Oc spordhe sidhan. hwilkit thera renare war. Han swaradhe thz som iac thwadhe Abboten sagdhe Swa rensas the siäl som idhelika spör. oc höre gudz ordh. än thot han litit behald*i*r af the som han höre

En brodh*i*r spordhe anna*n*. hwi mu*n*kane som ärwodha i klostro*m* fa ey nadhe swa so*m* andre fingo fordhom Han swaradhe Thy at tha
407 war swa mykin kärlek*i*r at hwar een drogh sin iämc*ri*ste*n* til got Än nw sidhan kärlekin kolnadhe är all värlin sat i ondo Oc fläste dragha

sina iämcristna til värra. for hwilkit the fa ey gudz nadhe

Abbas Poemes sagdhe Thän som läre andra oc gör ey siälfwir thz han sighir. Han är liker the källo som all thing thwa oc mätte alla mz dryk. tho qwar bliwir orenlikhet i honom. Läär thy thina siäl at göma thz som thiin tunga känne androm ¶ Vm nokor tala mz thic af the hälgho skrift älla nokro andro. tha thrät ey mz honom. vtan lydh honom vm han tala rättelika Tala han illa tha sigh honom. Thw scalt siälfwir swara hwat thw tala. Thätta gömande scalt thw göma ödhmiukt. oc ägha hughsens hwilo Än thrätte thw wiliande väria thiin ordh tha vptändis skam oc dela

Abbas arsenius badh til gudh tha han war i värzliko liuärne sighiande O härra gudh te mic huru iac maghe hel wardha Röst swaradhe honom sighiande O arseni fly manna vmgangilse. thigh af fanyte talan. Hwils af fafängom thankom. tha scalt thw heel wardha Thy at thätta är helsonna vphoff ¶ En biscopir for at sökia han. hwilkin arsenius badh loua sik at göma thz han honom sagdhe Biscopin louadhe sik wilia thz gärna göma Arsenius sagdhe Gak thy alrigh oftare til then stadh i hwilkom thw höre mic wara.
¶ Mange komo til hans sälla wiliande se han. 408
Hwilkom han wilde hwarte dör vpläte älla vidhir tala. älla sit anlite te. Huru opta han kom til kirkio mz androm brödhrom. tha gömde han. at han sa ey annars änlite. Oc at andre fingo ey se hans änlite

Abbas besarion gik iwir ena ödkn mz sinom känneswen oc funno i enne ärmita hulu en munk sitiande oc vindande reep. Hwilken ey wilde see til thera Ey helsa them oc ey tala mädh them The gingo thedhan thy sinne Oc komo atir annan tidh Tha sagdhe abboten Gangom än in til thänna ärmita vm vanlika te gudh honom at han wili tala vidh os The gingo in. Oc funno tha han döthan. Oc then tidh the vildo iordha han. funno the. at thz war qwinna oc louadho gudh. thy at ämväl stridha qwinno mot diäflom oc forvinna thöm

af fyra dygdhom munksens

Moyses abbas sagdhe. Fira thing äghir hwar munkir höghelikast göma, Förster thysto, Ther näst gudz budhordh, Thridhia. ödhmiukt i allom thingom, Fiärdha fatökdoms nödh. Thy tilbör munkin altidh grata. altidh minnas a sina synde Oc i hwarie stund hawa sin dödh for sinom öghom

En brodhir spordhe huru han sculde vmga mz androm brödhrom Agathon abbote swaradhe. var swa ödhmiukir när them alla thins lifs dagha. som thw haldir thic första daghin tha thw ingar til thera

409 En hälaghir munkir sagdhe Mannen ärwotha fanytlika i bönom. vm han aminnis ey sina synde mz idhrugha. Än forlatir han vilia at synda. oc gaar i guz räddogha. tha takir gudh gladhlika vidh honom Oc swa som flughu sitia iuir kalde

gryto oc göra orent i hona. Oc nalkas ey siwdhande gryto. Swa fly diäfla fran the*n* munk som vptänd*i*r är af thäs hälgha anda elde Oc gabba oc dara then som kallir är i kärlekino*m* Thänk thy döthin altidh näruara. swa so*m* thyt thw vare nw at*i*rlykt*i*r i grafui*n*ne Akta enkte af thesse värlinne Gudz räddoghe bliue altidh i thic Rekna thic mindre allom andro*m* Bakda*n*ta ängen. thy at gudh veet al thing. Var fridhsa*m*bir mz allom. oc gudh scal giua thic hwilo Sit idhelika i thino*m* sälla. oc wafra ey vtan til Räk vp thina händ*i*r til gudh sighiande. Härra gudh gör mz mic swa som thic är thäkkelikit. oc hiälp mic i allom frestilso*m*. swa so*m* thu veest mic vara thorftelikit Fly til gudh mz gudhlikom bönom swa ofta som thic hända wrange thanka Sitt idhelika i thino*m* sälla Oc wtsläk ondra thanka frestilsa eld mz gudhlika böna watne

En mu*n*k*i*r hafdhe syst*i*r hwilkin som war aalmä*n*nigs qwinna til fortappilse mangra siäla Hänna brodh*i*r foor vm sidhe at mana hona til vmvändilse. Hänne ku*n*giordhis. at han kom oc hon lop ginstan wt fraan sino*m* älskaro*m* barhofdha til hwilka han sagdhe O syst*i*r misku*n*na 410 thi*n*ne siäl oc bättra thina synde. at thu matte vndkoma the pino som thic äru redda Skudha oc at ma*n*ga siäla fortappas for thina sculd. Hon sagdhe O brodh*i*r. mon mic än vara helso hop Han swaradhe Än maat thu faa helso vm thu vilt vmuändas Hon castadhe sik genstan for hans föt*i*r. oc badh ledha sik i ödknena Han badh

hona ga oc hylia sit huwdh Hon swaradhe Gaam raskelica. thy at bättra är mic ga baru hofdhe skämmandis for mannom än atirga i mit synda hws Thän tidh the komo i ödknena. mötto thöm nakre brödhir Tha sagthe han til hänna Ey vita allä at thw äst miin systor Gak thy nakat wt af väghenom mädhan thesse ga fram. Hon giordhe som han badh Oc then tidh han lette äfte hänne. fan han hona dötha oc all hänna foot spor ful mz blodh. thy at hon war barfööt. Han kungiordhe sinom brödhrom gratande hwat giort war Oc enom tedhis at gudh took hänna idhrugha. thy at hon saarlika gräät for sina synde. Oc aktadhe ey likamans saar ther til at hon matte läkia siälenna saar

De proprio monachi

Hvndradha skillinga päninga funnos äftir een munk döthan i enne ödkn. Hwar när fäm thwsanda munka bygdo i aatskildom sällom The hafdho radh mällan siin hwat af päningomen skulde göras Somlike sagdho at the sculden giuas fatöko folke Somlike kirkiom Somlike hans arf-
411 wm Än sanctus Macharius oc andre flere hälghe fädhir budhu grawa them i iordh mz honom sighiande Thine päninga varin mz thic til fordömilse Tha kom swa mykin räddoghe iuir alla munkana. at stor lastir räknadhis vm nakor atirlääat een skilling äftir sik döthan

här sigx af lydhnonne

En brodh*i*r vidh*i*rsagdhe värlena oc beddis akas i eet klost*i*r Abboten sagdhe honom lhno*n*na plikt oc ärwodhe vara thu*n*kt. oc siin dhordh swa hardh at näplika formatte nakars lhna älla thulumodh fulkompna thöm Oc rädh no*m* ällir giuas in i a*n*nat klost*i*r hwar lättare ren. Han rördhis änkte af thuluko*m* räddogha. ın louadhe alla lydhno Oc sagdhe sik ey wilia ka vm abboten budhi hono*m*·ga ij elden Abb- ɔn took hans lofwan. oc wiliande pröua hans lhno. bödh hono*m* ey lankt thär äfte inga ij n wgn som reddir war til bakning Han lydde ıstan budhino oc gik in i lughan Hwilkin lughi ıstan väghdhe fore swa godho tro. at han som ntis at brinna. kände sik vmkring giwtas swa- m mz kalde dag Oc ey war thz vnd*i*r at elden ände ey gudz riddara th*e*r til at abboten sculde angra hawa budhit hardh thing Oc ey känne- enen at haua fulkomnat lydhnona

Jtem de sancta Obediencia

Annar brodhor tooks af sama abbotano*m* i
ɔst*i*r Hwilkom han bödh at bära watn twa
lo vägh oc watna eno*m* thörro*m* käp. som abb- 412
en hafdhe enstadh nidh*i*r sat i iordhena. til
äs han blomst*i*r bare Brodhoren bar gladhlika
ıtnit oc watnadhe käppenom thry aar til thäs
ppin took grönskas oc blomstras a thridhia

areno Här ma synas huru mykit lydhnan forskulla. Oc huru mykit tron forma

En brodhor mykin i at*i*rhalde hafdhe mykla makt at wt köra diäfla af thöm som qwaldos af oreno*m* andom. swa at ma*n*ge ämuäl valdoghe män lagho for hans durum astu*n*dande hiälp. Hono*m* tok vmsidhe vaxa höghfärdh af hedhreno*m* Oc han so*m* för hafdhe wt kört diäflana af ma*n*gra manna kroppo*m*. formatte ey wt köra höghfärdhina fafängo af sino*m* eghno*m* hugh. For hwilkit diäfwlen fik makt iw*i*r han swa at han thulde alt thz onda i sik af diäfwleno*m*. som the hafdho förra thult so*m* han hafdhe hulpit Än i fiärdha manadheno*m* wardh han qwitt*i*r badhe af diäfwleno*m* oc af höghfärdhi*n*ne

En walloghir höfdhi*n*ge forlät hustrw oc barn oc gooz. oc kom i ödknena oc tilföghdhis hälagho*m* mu*n*kom. hwilkom han liknadhis i dygdhom äfte stunto*m* tima Thär äft*i*r insközt honom tha*n*ka af ondom anda at han sculde sökia sit hws oc fädh*i*rnis land Oc känna flero*m* helso vägh mädh*i*r sik. Han gik bort vtan hälghra brödhra wilia Oc genstan ingik diäfwlen i han. swa. at rädhelikit sput wt ual af hans mu*n*ne. oc han sleet sik mz sinom ta*n*nom Th*e*r äfte at*i*r-
413 bars han til klostrit. oc for thy at the formatto ey wt älta orena*n* anda af hono*m* bu*n*dos hans händ*i*r oc fötir mz iärnbandom. Oc the pina sömde honom väl. thy at han wilde fly fra hälghro*m* brödhro*m* Än äfte tw aar wardh ha*n* qwitt*i*r af ondom anda for hälghra brödhra böne

Oc wardh andro*m* äftedöme. at ey forlata goodh byrghiadh thing

Här byrghias thridhia bokin ij vitae patrum

I Egypto lande hafwa alle mu*n*ka sina kwfla badhe dagh oc naat. Oc geetskin yterst iw*i*r all siin klädhe. Alrigh hawa the sko vtan tha enka*n*lik vidh*i*rthorft thz wt kräfw*i*r Ängin taks in til thera för än han haw*i*r alztings allo sino goze vidh*i*rsakt Oc •genstan nödhgas han swa allom lydha. swa som thy at han barn ware Oc änkte reknas hono*m* thän allir som ha*n* för vpnötte i värlinna fafängo

En rik*i*r man gafs i klost*i*r. hwilkom abboten bödh ginstan taka tio stora korgha. hwilke ey waro thorftelike i klostreno. oc bära a sinom härdhom i stadhin oc sälia Han aktadhe änkte ma*n*na blygdh oc blygdhis ey at ydhna smälikit ämbete. vtan fulko*m*nadhe ginstan thz hono*m* war budhit

Abbas pafuncius hiolz i myklo wyrdhning oc wärdhelikhet i thy klostre oc stadh som han bygdhe Oc flydhe thy thädhan. Oc aflaghdhe mu*n*ka klädha bonadh. oc tok vp a sik värzlik klädhe. oc foor langledhis til eet klost*i*r i hwilko hardhasta reghla hiolz. oc beddis thär ingifwas 414
Oc la länge vtan for klostreno i mykle ödhmiukt oc smälikhet oc beddis at han matte inkoma. oc the dwaldo länge at intaka han. thy at han syntis gamal. oc ey fallin til nakat ämbite. Han wardh vm sidhe intakin. oc ginstan

bödz honom at rökta brödhranna kaalgardh. oc göra smålikasto åmbite ij klostreno. hwilkin han fulkompnadhe at mykle aatvakt. oc giordhe mykit om nättir thz som widhirthorftelikit war swa lönlika at ängin fik vita hwar thz hafthe giort Thän tidh han hafdhe ther bliuit thry aar. sändos brödhir af hans klostre vidhirla vm landit at läta äfte honom. oc funno han vmsidhe ther han stodh oc groof vndir yrtom mz spadha. Oc bar siälwir gözlina til thera a sinom äxlom Oc wndradho alle mykit badhe the munkane som fore waro. oc swa oc the som til komo. at swa hedhir vyrdhir man wilde swa ödhmiuklica ärwodha oc thulimodhilica i swa småliko åmbite. Han grät mykit at han funnin war. oc at han matte ey längir thiäna ij thulke ödhmiukt oc smålikhet Oc leddis atir nödhoghir til sit klostir. Oc gömdis grannelika af brödhromen langan tima Tho flydde han än annantidh langledhis til okänt klostir. oc wardh tho vm sidhe funnen oc atirleddir til sit klostir äftir gudhz wilia

En gafs i klostir mz sinom son aatta ara gamblom. hwlkin ofta sloos oc smålika hannadhis i fadhirsins asyn. Thär til at hans lydhna
415 oc stadhukhet skulde pröwas oc hans ödhmiukt wtrönas. Een tidh läät abboten sik wredhan wara. oc wiliande pröwa fadhirsens lydhno. bödh honom taka sin son. oc kasta wt ij ena flodh. han giordhe som honom budhit war. Oc wtkastadhe sin eghin son i flodhena. Tho hafdhe abboten för til skipat twa munka hwilke barnit oskatt vptoko Än ginstan saghdhis enom hälaghum

mu*n*k af gudhi. at the*n*ne liiknadhis abraams lydhno. hwilkin sin son wilde offra äftir gudhz budhi

En ärmite vilde alrigh äta vtan nakar okunnogh*i*r brodhor kom til hans. Oc vm ängin ko*m* i alle viku*n*ne. tha blef han fastande til thäs brödhrene saman komo vm su*n*nadaghin til kirkio Oc bödh tha nakro*m* widh*i*rthorftoghu*m* hem mz sik til sin sälla oc ato saman

Twe vnge brödh*i*r sändos af sinom forman at bära fikon enom ärmita. hwilkin som langt bygde wt i ödhkni*n*ne The tappadho väghin th*er* the gingo. oc wordho swa mödde vm sidhe aff ärwodhe oc hu*n*gir oc thyrst. at the formatto ey längir gaa. vtan fiollo a knä oc badho sina böne. oc andwardhatho sin anda i gudz händ*i*r Thera likama fu*n*nos th*er* äfte swa som the stodho a bönom. tha the gawo vp andan. Oc fikonen all heel när them Thy at the vildo hällir dö än äta moot sins formanz budhi

Änge mu*n*ka i allo Egypto lande äru fa- 416
fänge vtan afla sik födho mz sino*m* handa ärwodhe oc gifwa widh*i*rthorftoghu*m* alt thz thöm iv*i*r löpir The sighia oc at ärwodhande mu*n*k*i*r frestas af enom diäfle Oc latir mu*n*k*i*r af ma*n*go*m* otalliko*m*

¶ Här six. huru fordhu*m* mu*n*ka tokos i clost*i*r

Vm nakar widh*i*rsigh*i*r värlinne oc bedhis sik taka i klost*i*r. Tha scal han ey intakas för än han haw*i*r lighat tio dagha älla läng*i*r for

klostersens duru*m*. oc teet fulkompna ödhmiukt
oc thulumodh. Oc haw*i*r warit af allo*m* for-
smadh*i*r. oc smälika til taladhir. swaso*m* thän
ey vilde giuas i klost*i*r for renliuis sak. vtan
hällir for nokra värzlika vidh*i*rthorft Thän tidh
hans stadhukhet oc thulumodh oc ödhmiukt oc
lydhna är nakat pröwath. scal han mz alle aat-
vakt spyrias vm han haw*i*r alztings skilt alt sit
gooz vidh sik Oc mz höxsto aatvakt gömis. at
han hauj ey en skärf in mz sik i klostrit Thy
at then bliuir ängaledhis stadhugh*i*r vnd*i*r dagh-
like klost*er*sens plikt i ödhmiukt oc lydhno. i
hwilkins samuite nakars eghins pänings ägha
skylis Thy scall hwar nytakin i kloster föras w
sinom eghnom klädho*m*. oc föras i klostersens
klädhe. at han skuli vita sik vara skildan vidh
alt sit gooz oc värlinna bälde. Oc hawa komit
til ihesu christi fatikdo*m* Oc thär äfte scal han
skipas til ödhmiukasta ämbete. oc til at göra
thz hans hugh är genwärdhoghast. thy at ängin
417 gitir forwnnit wredhe oc oloflik kötz rörilse älla
andra synde. vta*n* at han nimbir först at for-
winna sin eghin wilia Oc ey forma then halda
sa*n*na hiärta*n*s ödhmiukt oc sämio mz brödhro*m*.
hwilkin ey kan forwinna sin eghin wilia Swa
gömis thär lydhna at vnge brödh*i*r wtga ey til
natwrlika vidh*i*rthorft vtan mz sinna forma*n*na
viti oc lofwi. Hwlkra budhordh the al saman
swa fulko*m*pna. swa so*m* thyt the waren af gudhi
sagdhe Oc taka ämuäl omöghelik budhordh mz
the tro oc gudhlikhet. at the widh*i*rfresta mz
alle makt fulkomna them Oc vm the höra nakat

tekn ringias tha the sitia i sinom sällom. Tha aflata the genstan af the gärning älla bōno*m*. älla studeran som the tha vppa halda. oc lōpa ginstan til thz som ringningin tekna Oc ängin ma thär kisto älla nakat tholikit haua Oc ängin thor sighia nakat thing sit äghit wara Naar th*er* nakar intaks i klost*i*r tha sigs honom fōrst swa O son thu veest huru länge thw haw*i*r beez thässa renliuis ingang J dagh äst thu intakin i thetta liuärne thz ma thic mykit dugha til helso vm thw swa gaar til ihesu christi thiänist som tilbōr Thy swa som mykin ära lowas them i himerike som trolika thiäna gudhi äft*i*r thässa reghlo*n*na budhi Swa redhas them hardhasto pino som sliolika oc glōmsklika liua i thesso reghlo*n*ne. thy är bättra ey loua. än louat ey halda. For hulkit war h*er*ra sigh*i*r mz Jeremia 418
propheta. Forba*n*nadh*i*r wari then man hwilkin gudz gärning gōr glōmsklica Vii dwaldom oc thic intaka. ey for thy at wi astu*n*dadhom ey thi*n*na siäl helso. vtan for thy at wi skuldom ey auitas for lättelikhet när gudhi Oc at thu skulde forsta reghlonna thu*n*ga. oc ey liua sliolika oc dylsklica i hänne Thy scalt thu vita. af thänna dagheno*m* thic skula vara dōthan värlinne oc allom hänna gärni*n*go*m*. Oc vara korsfästan värli*n*ne. oc värlin thic som sanctus paulus sigh*i*r Än thu sigh*i*r vanlica. huru ma nakar liuandis vara korsfäst*i*r. Hōr thär skäl til. Vart kors är vars h*er*ra räddoghe. Thy swa som nakar korsfästir haw*i*r ey makt at vända sina limj oc rōra hwart han wil Swa skulu*m* oc wi ey vända vara

vilia äft*i*r varom astu*n*dilsom oc lusta vtan äft*i*r gudz budhordhu*m* oc vara forma*n*na budhi Oc swa so*m* then som korsfäst*i*r pinas i döthено*m* aktar ey värzlika ägho oc thänkir ey siin lustilse. vtan thänkir sik ginstan dö skolande Swa bör os vara mz gudz räddogha korsfästa fran allom kötlikom lasto*m* Oc altidh hawa thiit vars hugs öghon. hwart wi hupum os. i hwarre stu*n*d skula fara Oc höghst bör os at vi ey nakan tima nakat astu*n*do*m* älla at*i*r taku*m* thz wi vidh*i*rsaghdhom Thy at ey then so*m* at enast tak*i*r thessa reghlo. vtan then som stadhlika bliuir i hänne scal heel wardha Thy swa som ormin stingir oftast i fötr-
419 ena. swa vidh*i*rfresta diäfwlen mäst at swika ma*n*nen ij lifsens ända Thy dugh*i*r ey at haua väl byriatt got vm thz ey väl fulko*m*pnas. For hwilkit sniälde mannen sigh*i*r O son gangande til gudz thiänist. stat i gudz rätuiso oc räddogha. oc reedh thina siäl ey til hwilo älla kräslikit liu*ä*rne. vta*n* til frestilse oc ängsla. thy at vm mykin dröwilse scal gudz wtualde moghe inga i himerikis rike Oc thrangir är portin oc väghin. hwilkin som ledhe til liuit. oc fa äru the som' then väghin finna Thy är gudz räddughe vara helso vphof, vm hwilkin vmuändilsa vili til bättra oc dyghdha göma aflas Han födh*i*r oc alra värzlika thinga forsmailse i mansens hugh. värlinna styg oc sa*n*na ödmiukt

H*ä*r six af tio ödhmiukta teknom

Än san ödhmiwkt pröuas mz thässom tekn*om*. Först än mu*n*ksens eghin vili är allir ddh*i*r

i honom, Annat vm han löne ey sina gärninga oc thanka for sinom forman, Thridhia vm han räkna änkte vara af sinne skälikhet. vtan alt saman af gudz dooms forseo, Fiärdha vm han göme lydhnonna siäflikhet oc thulumodhz stadhlikhet ij allom budhordhum, Fämta vm han gör ängom orät. vtan thul thulimodhelica sik giordhan orät, Siättatidh vm han gör änkte vtan reghlonna äftirdöme, Siwndatidh vm han döme sik swasom ondan oc owärdhoghan görara til al the thing som honom biwdhas, Attunda vm han räkna sik mindre vara allom androm, Nionda. vm han 420
atirhaldir sina tungo. oc är ey ropul i röst, Tionda vm han är ey raskir til at lee. Mädh tholikom teknom pröuas san ödhmiukt. hwilka hwar äghir göma i klostre. oc äfte thy som prophetin sighir. vara swa som döuir ey hörande Oc swa som dumbe ey vplätande sin mun. änkte ranzsakande oc änkte dömande af thöm thingom som honom biwdhas. oc ey at enast tha göma thulumodh nar han af ängom rettis. vtan ämuäl tha han af nakrom reettis Thy är gudz räddoghe vaara helso vphof som sakt är Af gudz räddugha födhis helsamlikin idhrughe Af hiärtans idhrugha gaar fram rikedoma forsmailse. oc fatikdombir. Aff fatikdom födhis ödhmiukt. af ödhmiukt vilianna dödhgyrilse. Mz wilianna dödhgyrilsom vpriuas alle laste Äfte lastanna wt ältilse, vaxa dygdhe oc bära fruct Mz dygdha fruct aflas hiärtans renlekir Mz hiärtans renlek äghs apostla kärleks fulkomlikhet

Af skällikhet

MAnge brödh*i*r komo til sanctum antonium oc spordho hwilkin dygdh bäzst gate gömt mu*n*kin for diäfwlsens snaru*m*. oc framleet han til gudh at rättom vägh Tha sagdho somlike oc louadho fasto. so*m*like vaku. Somlike värlinna forsmäthilse. So*m*like enlikit liuärne i ödhknum. So*m*like kärleks ämbite til väghfara*n*de oc widh*i*rthorftughe Tha swaradhe antonius Alla thessa dygdhe äru vidh*i*rthorftogha til helso. tho sagho wi ma*n*ga brödh*i*r bradhlika swikna thy at the 421 hioldo ey skällikh*et* i them. Hwilkin skällikhet ma*n*neno*m* känne swa at*i*rhalda kruppin. at han ey ofmykit vanmaktis Oc swa vidh*i*rquekia at han wardhe ey ofrask*i*r til synda Thätta ma pröwas mäd äft*i*rdöme

EN ärmite hiolt hardhasta at*i*rhald i ökn fämtighi aar Swa at a Pascha dagh tha alle brödh*i*r samankomo til kirkio. vilde han ey koma mädh*i*r them oc äta litit af skawil. at han sculde ey hawa löst sina fasto i nakro litlo. For hwilka dyrue ond*i*r ängil syntis hono*m* i gudz ängils liknilse Hwilkins budhi han lydde oc nidh*i*rkastadhe sik i diwpasta brun. at han matte swa pröua sina högho forscullan när gudhi. vm han hafdhe thedhan oskaddir vpkumit. Hwadhan brödh*i*r han vpdrogho mz myklo ärwodhe swasom dödhan. oc doo thridhia daghin

Jtem de discrecione

Twe brödh*i*r gingo iuir ena ökn. oc thuldo othullikin hu*n*gir Gry*m*masta folk mötte thöm.

hwilkit vant var af sinne ensame grymelikhet dräpa hwarn then som thy mötte Gudh vände them til swa mykla siäflikhet at the gawo ärmitomin brödh. hwilkit a*n*nar ärmitin took. oc aat mz thakkom Tho stadhgadho the förra mällan siin. ängi*n* mat äta. vtan thän som gudh siälfw*i*r sände the*m* Än ärmitin reknadhe sik thz brödhit vara af gudhi sänt Oc hiolt liuit for sina skällikhet Annar war oskällikin oc vilde ey äta thz brödh som han af ma*n*nom took. oc do thy af sylt

En brodhur vngir stal ofta mat oc aat lön- 422
lika. oc thordhe ey skrifta sik for thz. Vm sidhe hördhe han sin abbota sighia for brödhro*m* at änkte är swa skadhlikt mu*n*kom. oc gör gladha diäfla som at the löna sina thanka for andelikо*m* fadhro*m* Tha idhrughadhis ginstan vnge mu*n*kin. oc skriftadhe sik mz myklom taro*m* Skriftafadhren sagdhe hono*m* Tröst a gudh thy at thiin skriftamaal skulu frälsa thic fran diäflenо*m*. oc ginstan wt gik af vnga mu*n*ksens sköte swasom een brä*n*nande lampa. Oc vpfylte allan sällan mz swa fule lukt. at the gra*n*lika vnd*ir*stodho diäfwlen tha hafua flyt for skriftamalomen

En mu*n*k*ir* vilde ey at enast ey se qwinno änlite. vtan ämuäl ey thera klädhe. Hono*m* möte en qwinna a vägh thär han gik Oc swa braat som han fik se hona. lopp han mz swa mykle rasklikhet at*ir* til sit klost*ir*. swa som nakar pläghar fly for grymasto leone. älla största draka Nw for then skul. at han thetta giordhe oskällika än thot han giordhe thz for reenleeks älskogha

Thy thär til at han skulde ey höghfärdhas sloos han mz swa hardhom siwkdom. at alle hans limj oc sin wordho hon*om* onyt. swa at han formatte ängin sin lim röra. ey tu*n*gan tala. oc ey öronen höra Oc for thy at män gato han ey swa klenlika rört oc röktat som han vidh*i*rthorfte Thy fördhis han til qwinno klost*i*r. hwar qwinno thiänto honom i mat oc dryk. oc alle andre 423 vidh*i*rthorft. när fyra aar til thes hans liif ändadhis Tho gaf gudh hon*om* the nadhe. at alle the siwke som smordhos mz the olio som hafdhe ha*n*nat hans likama wordho ginstan helbrygdho

En mu*n*k*i*r taladhe en tidh nakat hardhelika moot beato Machario abota. oc andwardhathis ginstan grymu*m* diäfle. at han inbar ma*n*na thräk i sin mun. hwilka plagho gudh gaff honom thär til. at ey sculde minzste synd ena stu*n*d bliua onäfst i hon*om* Beatus macharius badh for hon*om*. oc ginstan bort ältis diäwlen af hon*om* Aff hwilko os gifs vnd*i*rstanda. at the skulu ey forsmas hwilke som qwälias af hardho*m* frästilsom älla ondom andom Thy at wi skulu*m* först tro at ängin frestas vtan af gudz tillate Annantidh at al the thing iuirkastas af gudhi. the giuas os swasom af sötastom fadh*i*r oc millasto*m* läkiara

Abbas helyas sagdhe Jac rädhis thry thing Eet är tha siälen scal wt ga af likamanom Annat tha iac scal koma for domaran Thridhia tha domin scal framföras moot mik

Abbas iacob sagdhe Swa som wptänd lykta liuse i mörko huse Swa liuse gudz räddoghe ma*n*nen. vm han kombir i hans hiärta. Oc känne honom alla dygdhe oc gudz budhordh

En alroghi*r* brodhor saa a*n*nan brodhor leande oc sagdhe hono*m*. Vi skulu*m* göra räkningsskap for gudhi oc hwarre creatwr af allo waro liwärne. oc än thort thw lee Thy swa som wi hafwm likama*n*s limi mz os hwar wi ärum 424 swa skulu*m* wi altidh hafua graat oc idhrugha for vara synde

Agathon abbote bar thry aar en sten i sino*m* mun til thäs at han nam halda thysto

En brodhor spordhe annan. Hwat skal iac göra thy at oren thanke dräpir mic Han swaradhe Qwinna wiliande afuänia sit barn. smör sina spina mz nakre besklikhet. hwilka barnit känne oc fly spinana Swa smör oc thu thina thanka mz dözsens aminne oc hälwitis pino oc besklikhet

Fyra diäfla i synliko qwinno liknilse frestadho en mu*n*k alra hardhlikast til skörlifnadh fyritighi dagha. Han stridde ma*n*nelika mote thö*m* Oc gudh skodhadhe hans godho stridh. oc frälste han fran them oc allom skörо*m* losta

En mu*n*ki*r* frestadhis af skörlifnadh. oc beddis ens af gudha prästs dottor til hustru Prästin spordhe diäfwlen vm han sculde giua mu*n*kenom sina dottor Han swaradhe Ey vtan han nekar sin gudh oc döpilse. oc mu*n*ka liuärne Mu*n*kin

nekadhe thessen thry Oc ginstan wt flögh swa som een duwa af hans mun Oc foor wp ij himilin Än sagdhe diäfwlen til afgudha prästen. Giff honom ey thina dottor thy at hans gudh gik ey än alztings fra honom. vtan hiälpir honom Än munkin hördhe thätta oc gräät af allo hiärta sighiande. Hwi skal iac ga fra minom gudh. vm han wil än hiälpa mic Oc gik ginstan 425 til een hälaghan munk oc kungiordhe honom alt thätta oc badh han bidhia for sik. Hwilkin honom bödh fasta thre viku oc sagdhe sik wilia bidhia for honom Han fastadhe renlike oc badho til gudh badhe aatvaktelika til thäs. at then som syndat hafdhe sa duuona som flögh fra honom. atirkoma oc inga i sin mun

Ens afgudha prästz vngir son sa diäflanna höfthinga sitia swasom a domstool. For hwilkin en diäfwl fioll först a knä Oc sagdhe sik haua vprört manga stridhe. oc lätit wtgiuta mykit manna blodh i thy lande vm thrätighi dagha Höfthingen bödh flängia han. thy at han hafdhe oflitit ilt giort i swa langan tima Annar sagdhe sik haua vprört storm i hafwino oc nidhirsänkt manga män i tiwghu dagha. Oc bödh höfdhingen flängia han. Thridhi sagdhe Jac hauir nu frestat en munk thrätighi aar. oc i naat kom iac honom til at synda i skörlifnadh. Tha diäfwlen thetta hördhe. stodh [han] vp. oc vmfäghnadhe han. oc satte krono a hans howdh oc lät han sitia när sik Sma swenin som thätta sa sagdhe mz sik Mykit är munka liuärne gudhi thäkkir Oc gafs ginstan i klostir

En ärwodhis man gaf alt i gudz hedhir thät som han afladhe iuir sin kost oc klädhe Diäfwlen sköt vm sidhe i hans hugh. at sanka saman päninga. af hwilkom han matte födhas tha han wordhe siwkir älla gamal Oc samansankadhe 426 ena tunno fulla mz päningom Oc ginstan vardh han siwkir. oc annar hans fotir rutnadhe. sidhan gaf han läkiarom alt thz han hafdhe saman draghit Oc fik ey thäs bättra, En läkiare rädh honom läta hugga af fotin. Tha tok han angra thz han hafdhe giort oc beddis miskun af gudhi Gudz ängil syntis honom oc sagdhe Hwar äru the päninga som thu samandroght. tha beddis han miskun oc louadhe bättring Oc ängelin hannadhe hans foot. hwilkin ginstan vardh heel ¶ Thy skulum wi ey dröuas vm os händir siwkdombir. thy at mz siukdom fordriuas kötlik astundilse Än fasta oc äruodhe skipas os mot fulom losta Oc swa som siukdombir bortgaar af starkom läkedom. swa ga lastene bort for kropsens dröuilse Thy är mykin dygdh at vara thulughir i siwkdom oc thakka gudhi ¶ Vm vi mistom öghon. othulums ey. thy at wi mistom höghfärdhinna andbudh. vtan glädhioms hällir. thy at wi skudhum gudz äro mz siälinna öghom ¶ Vm wi ärum döwe. dröwms ey thy at wi mistom fanyta hörsl. Glädhioms oc vm allir likamen siwkna. Thy at ther af vaxe siälinna helsa

En ärmite bar sik vatn tolf raste. Han vanmaktadhis entidh oc sagdhe Jac wil fara oc byggia nämbir watneno Tha vände han sik vm Oc sa en hwilkin som talde all hans fiät. oc

spordhe hwa han var Han sagdhe Jac är gudz
427 ängil. Oc iac är sänd*i*r at tälia thiin fiät oc giua thic lön for ärwodhe Han hördhe thätta oc styrktis. oc satte sin sälla än siw milo längra fra vatneno

En mu*n*kir sagdhe Swa som trät kan ey fruct bära. vm thz thikla af stadh föris Swa bär then mu*n*k*i*r ey himirikis fruct som ofta far v stadh oc i stadh

En hälagh*i*r mu*n*k*i*r hafdhe känneswen. hwilkin han lärdhe hwarn qwäl sitt siäla gagn. oc satte hono*m* sidhan nakra läsning oc lät han ga at sowa Een quäld sompnadhe ga*m*ble mu*n*kin. oc känneswenin frestadhis af sino*m* tha*n*kom hardhelica siw sinno*m* at bortga oc soua. Vm minnaat vaknadhe mu*n*kin oc spordhe. hwi han gik ey at soua Han sagdhe Thy at thu hafdhe ey mic giuit orlof Han sagdhe Hwi ỿäkte thu mic ey. Känneswenin sagdhe Jac thọrdhe ey. at iac sculde ey dröwa thic i nakro Thär äfte gik känneswenin at sowa Oc alroghe mu*n*kin fik se i andelike syn hedh*i*rlikit säte. oc siw krono iw*i*r sätit Oc spordhe thaghar aat hwat thz teknadhe. Hono*m* swaradhis Thätta säte scal thin känneswen hawa for sin lifnadh. Oc thessa siw krono forskulladhe han i thesse naat Han calladhe känneswenin oc spordhe hwat han hafdhe giort älla thänkt Han sagdhe sik änkte stort vita haua giort älla thänkt Alroghe mu*n*kin bödh hono*m* ändelika vidh*i*rga sina thanka Han sagdhe vm sidhe sik haua siw sinno*m* standit

amot sinom thankom oc ey gangit at soua. Tha 428
forstodh gamble brodhren. at huru ofta mannen
staar a moot sinom thankom. swa ofta kronas
han af gudhi

En sagdhe. Swa som vppinbaart liggiande få forgörs rasklika Swa ändas vppinbaar dygdh rasklica Oc swa som vaxit smältir aff eldenom. swa fordäruas siälin af manna loff

Iosep abbote spordhe annan abbota. huru han sculde fasta. Han swaradhe Äät daghlika litit. oc fortak thic nakat at thu mättis ey Thy at got är daghlica äta litit. oc ey mättas

Abbas enagrius sagdhe Minz altidh a thin dödh oc glöm ey gudz hardha doom Tha skall ey synd vara i thinne siäl Thäntidh genuärdhoghir thanke kombir thic. leta ey annor thing for annor i thinne bön. vtan hwäs taranna swärdh mot honom som mot thic stridhe. Vm nakar biwdhir mz gudz räddogha oc ödhmiukt nakrom brodhor göra nakat. Siälft ordhit som wtgaar for gudz sculd gör brodhoren lydhoghan Än vm nakar biwdhir ey mz gudz räddogha vtan mz vald. gudh hwilkin hiärtat se lätir han ey göra thz som biwdz ¶ Vppinbaar är the gärning som är af gudhi. älla af diäfwlenom Thz som är af gudhi. biudhz mz ödhmiukt oc bönom Än thz som biwdz mz wald oc wredhe är af ondom anda

En spordhe hwat thing han sculde göra som
gudhi ware thäkkelikitt Honom swaradhis Alla 429
gärninga äru ey iämna Scriptin sighir Abraam

länte gärna härbärghe. oc gudh war mz hono*m*. Helyas blef enlika oc gudh war mz hono*m* Dauid var ödhmiukir oc gudh var mz honom Göm thy thit hiärta. oc gör thz thu pröua vara gudhi thäkkelikast. Gör ey andro*m* thz thu vilt ey af andro*m* thula. Tala ey illa vm annan. mädhan thu vilt ey at a*n*nar talä illa vm thic Gör ey androm nakan orät. mädhan thw vilt tholikt ey af andro*m* thula. tha maat thu koma til helso

En sagdhe. Hwilkin som är ensamin. frälsis af threm stridhom. Hörslinna oc talaninna. Oc syninna. Än hiärtans stridh atirbliwir honom

Abbas enagrius sagdhe Thän tidh thu sitir i thino*m* sälla. tha hänt saman al thiin sin. Oc minz a thins döz dagh oc dözsens värkia. stygs vidh värlinna fafängo. Oc war altidh siäluir aat hughul. at thu maghe altidh vara i samu aktinne Minz a huru siälana i hälwite ärw i besko thysto. i värstom graat. J mästom räddogha. oc stridh oc i mäste sorgh Minz oc a gudz rädhelica dom. huru syndoghe män sculu tha skämmas i gudz asyn oc alra hälgha ängla. Oc pinas sidhan af äw*är*thelikom eld. oc odöthelikom madhkom. oc othulliko myrkö oc ta*n*nagnidhzlan Thänk oc himerikis glädhi oc hälghra ma*n*na äro. Oc
430 glädhz i gudhi Oc astunda at thu maghe til hans asyn koma Oc thänk at os bör swa liua at wi skulu*m* göra gudhi räkinscap af allom varom rörilsom Afuita thy altidh thina siäl sighiande O miin siäl. minz a at thu scalt koma for gudz dom. Thy at af tholiko*m* thanka ma thic koma gudz räddughe

En brodhor war hardhelica siwk*i*r swa at mykit blodh wt flööt af hans inälwm Annar brodh*i*r redde honom födho. oc badh han äta Han vilde ängoledhis äta vtan sagdhe Jac vilde at gudh läte mic vara i thänna siwkdom a*n*nor thrätighi aar

Annar brodh*i*r stadhgadhe mz sik ey drikka vm fyritighi dagha Han fylte kar mz dryk oc satte for siin ōghon. at han seande drykkin. oc ey drikka*n*de sculde thäs meer brinna af thyrst. Oc fa thäs mere lön af gudhi

En väghfarande brodh*i*r kom til enna flodh mz sinne modh*i*r Quinnan formatte ey ga iuir flodhena thy at hon war gamul Sonin swepte klädhe vm sina händ*i*r. oc bar hona iuir flodhena Hon spordhe. hwi han swepte sina händir Han sagdhe Qwinno likame är eldir. oc af thy at iac ha*n*nadhe thic. matte mic koma andra qwinno aminne (Jfr Själens Tröst 394.)

En mu*n*k*i*r frestadhis hardhelica af skörlifnadh aminnandis ena faghra qwinno. hwilka han hafdhe fordhom seet Annar brodh*i*r ku*n*giordhe honom vm sidhe at the qwinna*n* var dödh. Han for ginstan thiit vm naat som hon war iordhadh 431
oc groff vp grafwena. oc strök alt orent blodh oc fylsko af hänne mz sinom klädhom. oc bar mädh*i*r sik i sin sälla. Oc lagdhe for sik tha thz alra värst loktadhe sighia*n*de sinom thanka Thu haw*i*r thz thu astu*n*dadhe. mättas nu af thy Oc swa forvan han sin onda lusta (Jfr Själens Tröst 393.)

En brodhor hafdhe thre godha bökir. Han kom til sanctum Macharium oc sagdhe honom Jac hawir thre bökir. oc iac thriifs af thera läsning. oc iac länä androm. oc the thrifuas af them Sigh mic hwat iac scal göra Macharius sagdhe Thina gärninga äru godha Tho är mere lön wärt änkte ägha Han hördhe thz oc salde bökrena oc gaff fatökom mannom thera wärdh

En vidhirsagdhe värlinna. oc hiolt tho sik nakat qwart af sino godhze Sanctus basilius sagdhe honom Thu lääst af at wara höfthinge i wärlinne Oc tho giordhe thu thic ey munk

En sagdhe Thän tidh diäfwlen gitir ey wnnit mannen mz fatikdom. tha fresta han mz rikedomom. Gitir han ey wnnit vm smälikhet oc obrygdhilse. tha foresätir han manna lof Gitir han ey swikit mz kropsins helso. tha fresta han mz siwkdom. hwilkin wi skulum tholumodhelica thula Thu äst syndoghir thakka gudhi. at thu tokt synda rensilse. at thu skuli ey brinna i
432 äwärdhelikom eld Minz a at skriuat är Var herra näfste mic oc anduardhadhe mic ey i dödhin Äst thu iärn tha rensa siwkdomsens eldir rudhrit af thic. Äst thu rätuiis tha främs thu til höghre thing Äst thu gul tha wardhir thu renare vm siwkdomsens eld Thu liknas paulo i siwkdomenom. hwilkin som sloos af diäfwlsens anda Minz a hwat hälghe män sighia gudhi. Vi forom iuir eld oc vatn. oc inledde os i swala Dröfs ey vm thu gitir ey for siwkdoms skuld läsit älla sungit Thy at synde fordriuas mz likamans siwkdom

Oc mykin dygdh är at thula then thulumodhelica oc thakka gudhi Mange kastas i mörkostowo ey wiliande vtan nödhoghe for sina ond gärni*n*ga. Oc wi skulu*m* os kasta i gömo for vara ma*n*ga synde. oc swa fore varo siälfwiliandis plagho. scal for giuas os komaskolande pinor Sigh ey at thu äst siwkir af fasto. thy at oc wardha the siwke som ey fasta Lääțt ey owinin hindra thic af thy godho thw byriadhe. Oc thänk at siäldan komen sighlinga män til astu*n*dadha hampn. vtan the sighlden stu*n*dom i genuärdhogho vädhre

En hälagh*i*r mu*n*kir sa een synda oc grääț bäsklica sighiande Thänne syndathe i dagh. oc iac vanlika morghon Döm thy ängin thän thu se synda. vtan döm thic meer syndoghan än han

En alrogh*i*r brodhor. badh een vngan brodh*i*r äta arla vm freadaghin. Han aat ey. vtan spordhe. hwi han bödh thz som egh thottis skällikit Alroghe mu*n*kin swaradhe. Alroghe fädh*i*r biudha thy vngo*m* brödhro*m* stu*n*dom oskällik thing. at vm the se them i allo lydhugha. Tha biudha the ey them sidhan 433

En sagdhe sik ey gita thult dröwilse. oc ey formagha ärwodha älla almosa giua Abboten swaradhe. göm tha thit samuit af allo illo. oc thu scalt heel wardha. thy at gudh vil haua siälina vtan synd

Abbas longinus sagdhe Jac hauir thre thanka. Första är at fara pelegrims färdh. Annar at fasta

länge Thridhi at ey se män Lucius abbote swaradhe. Vtan thu at*i*rhald*i*r thina tu*n*go tha äst thu ey pelegrim ää hwart thu far. Halt atir thina tu*n*go. oc thu maat här vara pelagrim Egh dugh*i*r thic oc fasta. vtan thu at*i*rhald*i*r thin hugh af ondom thankom. Oc ey hiälpir thic at thu ensamin bliuir. vtan thu rätte förat thit liuärne

En brodhor sagdhe til sin abbota Jac wil hädhan fara. thy at iac hördhe sakt af enom brodhor thät som mic ey thäkkis Abboten sagdhe Han sagdhe ey sant som for thic taladhe. oc tro ey honom. thy at gudh som al thing veet. for nidh*i*r at se thera synde som bygdo i sodomis för än han fordäruadhe them Räkna thy thina synde wara swasom storan trä stok Oc thins brodhors swasom litla skäf. tha gitir thu thulumodhelica thult

484 En sagdhe sik haua giort stora synd. Oc sagdhe sik wilia taka thriggia ara skrift Abbas pastor sagdhe thz vara ofmykit. Han sagdhe. Scal iac tha taka eens aars skrift Abboten swaradhe. Än är thz mykit Thy at iac tro. at vm nakar idhrughas af allo hiärta. oc wil alrigh oft*i*r meer göra thz han thorf angra. at gudh tak*i*r ämuäl thriggia dagha idhrugha

Abbas pastor sagdhe Swasom klädhe rutna i iordh swa forga vare thanka vm sidhe. än wi görum them ey Oc ey formagho*m* wi at forbiwdha thanka at the ey kumin. vtan os bör sta aa mote them

En sagdhe arff vara fallit sik Oc spordhe pastorem abbota hwat han skulde göra af thy. Han swaradhe Giuir thu thz thino*m* frändo*m*. tha wardhir thic ey lön. Giuir thu thz rikom klärko*m*. tha göra the sik thär af gilde Giuir thu thz fatikom. tha äst thu sikir oc vis

En sagdhe sik wilia göma sit hiärta Abboten swaradhe hono*m* Ey formaghom wi göma vaart hiärta. vm vaar tu*n*ga hauir ypna dör

En sagdhe Ängin forma skadha then som staar vidh keysarans sidho. swa forma ey diäfwlen skadha the siäl som tilludh*i*r gudhi. af hwilkom skrifuat är Nalkens gudhi oc han skal nalkas idh*i*r Än thy är vär. vaar mu*n*dir loktar af fasto. Vii namu*m* alla the hälgho skrift. Vtan ey hafwm vi thz som gudh kräuir af os. som är kärlekir oc ödhmiukt Vtan thu hata syndena 435
format thu ey göra rätuiso. Thy at skrifuat är. laat af ondo oc gör gott

Abbas agathon saghdhe Jac väntе änkte vara större ärwodhe. än aathughulika bidhia til gudh Thy at tha insända diäflane mäste hind*i*r Än i andro ärwodhe finz mere hwila än i böno*m*

En mu*n*kir hafdhe fatikan brodhor i värlinne hwilko*m* han gaf alt thz han ku*n*ne afla mz sino ärwodhe. oc ä war hans brodh*i*r thäs fatökare Mu*n*kin spordhe af eno*m* alroghom mu*n*k. hwat han sculde thär vm göra Han swaradhe Giff hono*m* änkte meer. vtan sigh hono*m* swa. Brodh*i*r iac gaf thic mädhan iac hafdhe

nakat Ärwodha nw siälw*i*r. oc gif mic af thy
thu afla. Oc thu gif fatökom alt thz han giuir
thic. Mu*n*kin giordhe samuledh. Hans värzlike
brodhor gaff hono*m* nakro sinne litit af kaal oc
brödh Oc vm sidhe mykin kost Mu*n*kin gaf thz
alt fatöko folke. Oc thär äfte välsignadhe gudh
hans värzlika brodhors hws. Oc han hafdhe al-
tidh sidha*n* ymnit. tha han at*i*ruände nakat taka
af sinom renliuis brodhor

Twe brödh*i*r bygdo badhe saman oc ato
saman Annar thera war mykit misku*n*sambir
Mykin hu*n*gir wardh vm sidhe i landeno Mange
komo til thera oc beddes födho. Oc miskun-
436 same mu*n*kin gaf allom swa mykit som han for
matte Hans brodhor awndadhis th*er* vidh oc
sagdhe. Fa mic min deel af varo*m* kost. oc gör
af thino*m* hwat thu wilt. oc aat skildo sidhan
kost Annar gaf altidh almoso af sino*m* deel.
hwilkin gudh swa ökte at han hafdhe altidh
ymnit Annar gaf änkte oc forgiordhe rasklica
sin deel. swa at han änkte hafdhe. Oc beeddis
sidhan at vara a kost mz sinom brodhor Han
took vidh*i*r hono*m* oc hafdho badhe ymnit En-
tidh tha mange fatike komo gawo the alt bort.
swa at änkte var at*i*r Tha kom än en fatökir
man oc beddis nakat Misku*n*same mu*n*kin. badh
giua hono*m* nakat Hans brodhor swaradhe at
alt var bort giuit. Han sagdhe Leta thär som
brödhit var vant at liggia. Han lette Oc fan
ymnit. oc gaf vidh*i*rthorftoghu*m* oc äradhe gudh.
hwilkin thera brödh ökte for misku*n*sama bro-
dhersens tro oc dygdh

Fyra brödhra dygdhe sagdhos for pambo ota En sagdhis mykit fasta Annar änkte ha Thridhi hafua mykin kärlek Fiärdha haua rit tu aar oc tiughu vndir a*n*nars hardhe lydhno oboten sagdhe hans dygdh wara mere än thera räggia. Thy at hwar thera hafdhe sina dygdh z sino*m* eghno*m* wilia. Än then lydhughe lh*i*rsagdhe sin eghin wilia. oc thiänte annars lia Oc tholike liiknas hälghom ma*n*nom vm e stadhlike framhalda ¶ Lydhnan är oc mere atirhald oc kötsens bindilse Thy at the hafwa 437 ındom höghfärdh Oc lydhnan hauir ödhmiukt ınksens ämbite är lydhna. Hwilkin som hona h*i*r. han höris af gudhi i sinom bönom. oc ıl sta näär ihesu christo. hwilkin gudhi fadh*i*r ır lydhugh*i*r alt til korsens dödh, Oc hwilkin m sin vilia andwardha andelikom fadh*i*r lydhde honom i allom thingo*m*. han skal ey synda ıot gudhi

En ärmite thänkte sik fulkomin wara i ghdhom Oc badh gudh tee sik hwat hono*m* bruste Gudh vilde ödhmiuka hans hugh. Oc dh hono*m* ga i een stadh oc göma swiin Han ırdhe samuledh Än the som han kändo sago See then ärmiten som wi thänkto*m* hälaghan ra huru han är vsinna wordhin oc qwäls af ıflenom mädhan han göme swiin Än gudh ı hans ödhmiukt. oc at han swa thulumodhea thulde obrygdhilse. oc bödh honom at*i*rga ıdhknena

En munkir fastadhe siwtighi viku swa han aat ey vtan eentima i hwarre viku badh gudh wt thydha sik nakat i the hälg skrift thz som han wilde vita. Hwilkit hon wt thyddis ey thäs hällir. Vm˜sidhe sagt han mz sik Jac äruodha fanyttelika Jac hällir ga til min brodhor. oc spöria han thz ey veet Oc ginstan han af stadh gik ted honom gudz ängil sighiande Siwtighi viku hw thu fastadhe giordho thic ey nästan gudhi.
488 sidhan thu ödhmiukadhe thic wiliande ödhm lica spöria af thinom brodhor. sändis iac af g at kungöra thic thz thu astunda at vitta

En ärmite sagdhe. Häldir vilde iac vi mz ödhmiukt. än vinna mz höghfärdh. Oc ödhmiukt är. at forlata them som brytir honom. för än then som brutlikin är bi sik till bättring

Antonius abbas sagdhe Swa som fis dö rasklica a thörra lande Swa dö munkin gudhi oc godhe forakt. vm han lange vm mz wärzliko folke Astunda thy ey at vmg mannom at thin hughir skuli ey dröwas. at then som enlika bliuir sarghas ey af o sens skötom Oc then som vmgaar mz man takir idhkelik saar Gör thy swa som th mörkostwo är. hwilkin idhelika spör hwar d aren är. oc rädhis döthin. Swa skal mu altidh thänkia at han scal dö. oc sta for domstool. oc göra räkinscap aff sinom gärnin

Abbas pastor sa ena qwinno grata iuir ens z manz graf. oc sagdhe All värllinna lustelik ng. gaten ey thöght thessa qwi*n*nona af graat. 'a scal mu*n*kin altidh grata Thz hände oc at mu*n*kir doo. oc limnadhe ena stu*n*d atir e. Han aat spordhis. hwat han hördhe Han gdhe sik hawa höört grötelika röst. hwilkin altidh gdhe. Ve oc ve Swa skulu*m* vi oc altidh grata

En mu*n*kir vilde giuas i klost*ir*. ha*n*s modhor lde hono*m* thz fortaka Än han sagdhe sik 439 galedhis vilia aflata. vtan sagdhe swa Jac wil la mina siäl. oc gafs i klost*ir* Thär äfte doo ns modhor. Oc han wardh siwk*ir*. oc bradh- :a gripin for gudz doom Oc afwitadhis thy han hafdhe dölsklica oc glömsklica liuat i ostreno Tha sagdhe hans modh*ir* til hans. vilkin som war kalladh for sama domen. O n hwat ey gafs thu i klost*ir* at hela thina siäl. wi kom thu hiit at dömas mz os Han skämdis kun*n*e änkte swara sinne modhor Gudz mis- n gaf hono*m* at han at*ir* lifnadhe Oc gräät lhan allan sin lifs tima mz angir. swa at mange dho han aflata Han vilde ey aflata at grata an sagdhe Huru forma iac at thula mins apara oc alz himerikis mogha obrygdhilse. idhan iac formatte ey thula minna modhors rygdhilse

En qwinna vaktadhe vtan for eno klostre hon matte fa see sina syni hwilke th*e*r inne iro the*n*tidh the wtgingin v klostreno. Oc : se them en tima wtgangande. Än the fingo hona oc lupu at*ir* in Hon lopp äft*ir* thöm

Oc the atirlykto dörena for hänne Hon stodh länge vtan fore oc gräät sarlika Annar then sagdhe til hänna O kärling hwi ropa thu swa Tha dröfdhis hon thäs meer. at hon hördhe hans röst. oc saghdhe O mine syni Jac är idhur modhir Jac gaf idhir diia Nw astunda iac se idhir Han swaradhe Vmbär thulumodhelica. at 440 thu se os ey ij thässe värl. tha scalt thw fa se os i andre värl Qwinnan took thz thäkkelica. oc gik bort oc thakkathe gudhi

Abbas ypertius sagdhe Swasom leonit är rädhelikit androm diwrom. swa är godhir munkir girinna thankom Fasta är munkenom beezl mot syndinne. vtan hwilka han swa katir wardhir som stodhhästir vtan beezl Munksens likame thörkadhir mz fasto vplypte siälena af diwpeno oc thörka ondan lusta Reen munkir skal hedhras i iordhrike oc kronas af gudhi i himerike Then munkir som ey atir haldir sina tungo i wredhis tima. han haldir sik ey atir af ondom losta Thin mundir skal ey framföra ont ordh. Thy at bättra är at äta köt oc drikka wiin. än äta sinna iämcristna köt mz baktalu

Abbas Pastor sagdhe Swa som swärdh är altidh til redho for konungenom. Swa scal siälen altidh vara redhoboen at stridha mot skörlifnadhzsens diäwl Thy vm munkin ätir litit. oc atirhaldir sina tungo. ma han hopas at han dö ey andelika

En abbatissa som heet sara frestadhis thrättan aar af skörlifnadhz anda Tho badh hon alrigh

gudh frälsa sik af tholike stridh. vtan sagdhe swa. Herra gudh gif mik styrk amote sta. Skörlifnadhz ande syntis hänne entidh ij likamlikom liiknilsom. oc sagdhe til hänna Sara thw forwant mic Hon swaradhe Ey van iac thic vtan min herra ihesus christus föruan thic

441 En brodhor frestadhis af skörlifnadhz thanka. oc vppinbaradhe thz androm alroghum brodhor Hwilkin honom swaradhe Thän är owärthoghir at haua munka klädhabonadh som tholica thanka takir Munkin som frestadhis vanhopadhe af hans ordhom. oc vilde atirga til värlina Abbas apollo mötte honom oc vndirstodh hwat honom war. Oc rädh honom ey vanhopa. vtan hällir atirga til sin sälla Oc sagdhe sik ämuäl i sinne äälde frestas af tholicom thankom Sidhan gik abbas appollo oc afwitadhe then munken som hafdhe säänt sin brodhor i vanhop. Oc badh gudh giua honom the frestelsen som then andre munken hafdhe för haft. Oc fik ginstan se at diäwlen skööt brännande sköte in i han. hwilkin han formatte ey at thula. Vtan stodh ginstan vp. oc vilde atirga til värlinna Abbas appollo gik moot honom. oc spordhe hwart han gik. oc hwat honom war. Än honom blygdhis vppinbara sik Tha sagdhe abboten. Gak atir til thin sälla. än thessen frestilsen kom ouir thic. for thy at thu forsmadde thin brodhor i hans frestilsom oc hughnadhe han ey. Nim thy thz nw i thinne äälde. hwilkit thu nam ey i vngdomenom. Oc bidh gudh giua thic ena väl lärdha tungo

En vngir brodhor frestadhis af skörlifnadz anda. oc sagdhe sik vilia atirga til värlinna Hans forman rädh honom at sta än i ödhkninne
442 fyritighi dagha oc fasta oc ärwodha Han giordhe samuledh Oc then tidh han hafdhe thär standit tiwghu dagha. sa han ena qwinno sta for sik swa som fulastan blaman illa luktande. Han kördhe hona fra sik. thy at han formatte ey thula hänna onda lokt Hon sagdhe sik vara skörlifnadhz frestilse. hwilkin sööt synis for mannom. Oc sagdhe sik thy hafua kumit. at hon skulde kungöra honom sina fula lokt

En brodhor sagdhe sik altidh frestas af skörlifnadz thankom Annar swaradhe honom at diäfla saa tholica thanka i manna hiärtom. Oc scal man ey lydha thöm. vtan vpsta til böna. oc bidhia gudh miskunna sik

Twe brödhir frestadhis af skörlifnadh. oc toko sik hustru Ther äftir taladho the sina mellin swa Hwat dughir os at wi thätta giordhom for hwilkit vi sculum koma i äwärthelika pino Bättra är os atir ga til ödhkninna oc taka skrift The atirgingo til ödkninna. oc innelyktos langan tima. swa at the änkte ato vtan litit af brödh oc vatn

En siwkir brodhor beddis wt fara ij värlena. thy at brödhrene hindradhos i hans rökt Abboten sagdhe. at han fiolle i skörlifnadh vm han wt fore. Brodhren sagdhe sin krop vara döthan. oc ey föran til tholikt Han wt foor. oc en qwinna thiänte honom siwkom. mz hwilke han

afladhe barn. sidhan han nakat widhirfiks af siuk-
domeno*m* Thäntidh barnit var af want. tok han
thz i sin fampn. Oc bar til klostrit. oc gik in 443
i korin th*er* alle brödhre*n*ne stodho. oc sagdhe.
Thänne är minna olydhno son Bidhin for mic
thy at iac illa fiol i minne älde Oc vakten idh*i*r
mädhan i seen mit nidh*i*rfall Th*er* äft*i*r gik han
at*i*r til sit förra lifuärne (Jfr Själens Tröst 395.)

En viidhfrägh*i*r ärmite war i e*n*ne ödhkn
En ohöuisk qwinna sagdhe for sino*m* älskaro*m*
sik wilia swika han. Oc gik til hans sälla oc
sagdhe sik villa fara i ödhkni*n*ne. oc badh sik
inläta. at ey sculde diwr hona vpäta. thy at tha
war qualdir Ärmitin hafdhe misku*n* iuir hona.
oc lät hona in i sin ytre sälla. oc gik siälfw*i*r
in i indra rumit. Hon badh til thäs at han lät
hona alztings in til siin. Oc fik swa hardh frest-
ilse. at han formatte näplika thula Tho sagdhe
han vidh sik. Owinin är i mörkeno. oc gudz
son är liws Th*er* äfte tende han sik liws. Oc
thän tidh han frestadhis af ondom lusta. sagdhe
han til sik siäluan The som tholik thing göra
sculu ga i pino. pröua thy nw. vm thu format
at thula äwärdhelikin eld. Oc sidhan stak han
först en fingir i lughan oc brände. Oc swa ann-
an. oc brände swa alla sina fingir. Oc släkte
thär mz vm sidhe kötliks lusta logha. Vsla
qwinna*n* sa hwat han giordhe. oc doo bradhlica
af rädde. Än vm morghonen komo hänna älskara
til ärmiten oc spordho. vm thär kom nakor qwinna.
Hwilkom han tedhe hwar hon laa. The vänto hona
sowa. oc fu*n*no hona dödha. Oc ärmitin tedhe 444

them huru han hafdhe bränt al siin fingir for hänna sculd Sidhan badh han til gudh oc vpreste hona af dödh. Oc hon lifdhe ränlika sidhan allan sins liifs tima (Jfr Själens Tröst 392.)

En mu*n*kir war viidhfrägdhir i dygdha liuärne. Han gik wt af klostreno oc daradhis af diäflenom., oc syndadhe mz enne qwinno. oc fiol swa som i vanhop ginstan Thy at ha*n* viste sik haua dröft thän hälgha anda. oc hälgha ängla. oc hälgha män Tho gaf misku*n*sambir gudh honom nadh. at han atirkom til räät samuit. oc gik at*i*r til klostrit. Oc innelykte sik i sinom sälla swa at han ey saa sol. oc taladhe siällan vidh nakan. oc gräät bäsklika oc fastadhe langan tima. En pascha dagh satte han otända lykto for sik. Oc badh gudh mz mästa idhrugha. oc ödhmiukasta bönom. at the lyktan matte tändas. vtan eelz oc ma*n*na til hiälp vm hans synd vare hanom forlaten Thän tidh han hafdhe langa stund bidhit tändis lyktan mz osynliko ämbite Han gladdis thär af oc thakkadhe gudhi. oc thiänte honom sidhan mz alle ödhmiukt. oc gudhlikhet allan sin liifs tima

Abbas ypericius sagdhe. Munksens liggiande fä. är siälfwiliandis fatikdombir Samanläg thy liggiande fä i himerike

En gamal brodhor la siwkir thrätighi dagha oc ängin kom til hans at rökta han Oc thy
445 sände gudh sin ängil. hwilkin siwka ärmitanom thiänte siw dagha Thär äfte komo brödhir at sökia han Oc ginstan gik ängilin bort Tha

ropadhe siwke munkin til brödhrenna. oc badh them bort ga Oc saghdhe Jac la thrätighi dagha swa at engin röktadhe mic. sidhan sände gudh sin ängil til mic. hwilkin nw gik bort tha i komin Oc ginstan han hafdhe thz sakt andwardhathe han sin anda i gudz händir. oc do ginstan

Abbas Pastor sagdhe. Vm thu vilt finna hwilo i thässe wärl oc komascolande värl. Oc vilt thu wardha rättir munkir. Tha sigh i hwarre sak til thic siäluan Hwat är iac. oc döm ängin Forsma ängin. Oc tala moot ängom. Oc gudh scal giua thic nadh at thu maghe vara vtan dröwilse

Abbas antonius swaradhe enom som han badh bidhia for sik O brodhir Ey miskunnar gudh thic. oc ey iac. vtan thu äst siälwir aathughul vm thic oc bidhir til gudh

Abbas agathon sagdhe Mannen är likir trä. Likamlikit ärwodhe är swa som träsens löff Siälinna göma är swa som fruct Nw for thän scul at scriuat är. at hwart trä hwilkit ey gör godha fruct. scal vphuggas oc castas i elden oc bränna Mädh thy bör os haua atuakt vm vara siäla gömo Oc vara idhne til ärwodhis oc lifua sparlika i kost oc klädhom Thy at läsning oc vaka stadfästis vm stadhughan hugh Oc hungir oc är- 446
wodhe thörka sköran lusta. Oc miskun oc böne fordriua wredhe

En faranda qwinna tilburdhe at lokka effren abbota til sköran lusta oc fwlt sambland Oc gate hon ey thz giort. tha thänkte hon. han

reta till wredhe. thy at ängin sa han nakan tima wredha*n* Abboten ledde hona mz sik wp a torghit th*er* mykit folk war saman kumit Oc sagdhe sik th*er* wilia göra i thera asyn thz hon beddis. Hon sagdhe sik blyghias for swa mykla folke. Aboten sagdhe O wäsul qwinna mädhan thu blyghis for ma*n*nom. hwi blyghis thu ey hällir for gudhi. hwilko*m* al thi*n*g ärw vppinbaar

Abbas Pastor sagdhe Swasom ormbir älla madhka innelykte i kari dö vm sidhe. swa dö ilzkofulle thanka af idhrugha. Ilzka foruindir ey andra ilzko. gör thy got mot ondo at thu maghe mz godhe gärni*n*g forvinna a*n*nars ilzko Thy at thän är ey mu*n*kir. hwilkin som wredhisfullir är. oc gäld*i*r ont mot ondo

Abbas palladius sagdhe Altidh scal cristin man antiggia nima thz som han ey kan. älla oc känna andro*m* thz som han kan Thy at hwilkin som badhe forma. oc wil ey. pröwas vara afwitta Thy at ledhas vidh at känna andro*m* thz han kan. är vphof til at ga fra gudhi. mädhan han vilde ey thz göra. hwilkit som the siäl altidh astu*n*da som älsca gudh. Än hwilkin som hafw*i*r ordh vtan gärni*n*ga är liker thy trä som
447 hafw*i*r löff oc ey fruct. Än hwilkin som haw*i*r g*er*ni*n*ga mz ordhomen. han liknas thy trä som badhe hafw*i*r löf oc fruct, Mu*n*kin scal altidh thänkia. hwat han giordhe gudhi thäkkelikit. älla hwat han ey giordhe Oc ranzsaki swa alt sit liuärne mz idhrugha at han maghi wardha fulkomen mu*n*kir at faa äwärdhelikit arf. Gudhlik

bön rätte hughin Oc ey kan siälin aatwaktelica bidhia til gudh. vta*n* hon är rensad af wrango*m* thanko*m*

En abbate plantadhe thört trä. Oc bödh sino*m* känneswen längdantil bära ena tu*n*no watn hwarn dagh. oc wt giwta iuir thäs rötir Oc äftir thry aar grönskadhis träät oc baar fruct Abboten gaf sino*m* brödhro*m* af thäs träsens frwct oc badh them äta lydhno*n*na frwct

¶ Ens vngs mu*n*ks modhor kom mz myklo fölghe till klost*i*r. hwar hänna son war inne. Oc beddis see han Abboten bödh hono*m* wtga til sinna modhor Han gik wt for lydhno*n*na scul mz huldo hofdhe oc rifno*m* klädhom. allir swartir af röök oc soot Oc helsadhe sina modhor. oc them mz hänne waro sighiande Warin hel. Oc sa ey sina modhor Oc gik ginstan in. swa at ey hans modhor älla nokar thän mz hänne war kände han Hon wiiste annantidh til abbotan oc badh läta koma sin son Abboten spordhe hwi han ey gik äfte thy hono*m* budhit war Han sagdhe sik hafua helsat hona. Oc at hon kände han ey Oc badh abbotan ey opt*i*rmeer biwdha 448
sik at ga til hänna Sidhan gik abboten wt oc hughnadhe hona mz nakro*m* ordho*m* oc lät hona fara sin vägh

De obediencia vera

En kom til sisoiom abbota. oc beddis wardha mu*n*kir Abboten spordhe vm han hafdhe nakat thi*n*g at*i*r i värlinne Han sagdhe sik haua en

son Abboten sagdhe Gak oc wt casta han i flodhena. tha scalt thu wardha mu*n*k*i*r Han gik ginstan oc took sonen oc wilde wt casta i flodhena. Vtan abboten hafdhe fōr sānt en mu*n*k. hwilkin hono*m* fortook at casta barnit i flodhena Thār āfte gafs han i klostrit oc wardh gudhlikir mu*n*kir

En alrogh*i*r mu*n*k*i*r thulde mykla nōdh mz sinom kānneswen af hu*n*gir oc fatikdom Oc sānde om sidhe. oc tho mz myklo*m* rāddogha een vngan mu*n*k til en thera win. at hānta them nakra fōdho Oc sagdhe til hans tha han gik af stadh Jac tro till min gudh at han scal frālsa thic af frestilsom En vng qwinna kom i moot vidh han. oc lukkadhe til oloflika gārni*n*g. Han kānde sik hardhelica frestas. oc ropadhe til gudh sighiande H*er*ra gudh frāls mic i thāssa stu*n*d for mins andelica fadhers bōne Oc ginstan wardh han skild*i*r vidh qwinnona oc kom oskaddir at*i*r til sin abbota

af lydhno

En wārzlik*i*r man gafs i clostir. Hwilkin thre syni hafdhe at*i*r āfte sik i vārlinne. Thān tidh han hafdhe thry aar warit i klostreno. mintis han a sina syni. oc drōfdhis mykit Abboten
449 spordhe hwi han drōfdhis Han sagdhe hono*m* af sino*m* sunu*m* Abboten bōdh hono*m* ledha them til clostrit Oc then tidh han kom thiit. som han hafdhe them at*i*rlatit waro twe dōdhe. oc een at*i*rlifdhe. hwilkin han ledde til abbotan

bboten spordhe. Ålskar thw mykit thänna thin on Han sagdhe sik han mykit älska Abboten agdhe Mädhan thu älska han tha casta han ij hänna bränna*n*de w*n*gnin. Han giordhe samuedh. och ginstan wardh wngsens lughi swasom liidh dag Af hwilko the*n*ne mu*n*k*i*r liiknadhis vidh abrahams lydhno Thy fa then mere lön f gudhi. som sik giwir vnd*i*r andiliks fadhirs ydhno. än then som ensamin bliw*i*r ij ödhkno*m*

En smamö hwilkin som qwaldis af diäflen*m* slo een mu*n*k vidh a*n*nat kinbenit. Han ödh hänne at sla sik vidh a*n*nat äft*i*r gudz udhordhe. Diäfwlen ropadhe ginstan nödhogh*i*r ighiande O iuirvälde. Gudz budhordh wtält*i*r nic Oc ginstan wardh qwinna*n* qwit af diäfwlno*m* Oc alle the thz hördho äradho gudh oc agdho. at diäwlslikin höghfärdh fallir for gudz udhordha ödhmiukt Thy är helso*n*na ophoff t thw afuitir thic siälfuan

De silencio

Abbas Zakarias trwd sin kuwl vnd*i*r sina öt*i*r oc sagdhe Ängin forma vara mu*n*k*i*r. vtan a*n* swa nidh*i*r trudhz Han sagdhe oc. at änkte r bättra än thighia

De paciencia in aduersis

Ens riiks mans dott*i*r afladhe barn i skörlifn-
dh oc sagdhe en renliuis mu*n*k vara fadh*i*r 450
t barneno. Hänna fränd*i*r gripu mu*n*kin oc
logho oc illa ha*n*nadho. oc sagdho sik alrigh

scula släppa hono*m*. för än han satte borghan at han sculde födha qwi*n*nona i hänna liif dagha En kom oc borghadhe for han Oc han gik atir til sin sälla. oc ärwodhathe dagh oc naat Oc sände qwi*n*none til födho Thän tidh hon sculde barn födha. qwaldis hon hardhelica oc formatte ey födha. Hon spordhis aat hwi swa mu*n*de vara. oc swaradhe. at thz war for thy at hon gaf mu*n*keno*m* orätta scul Oc sagdhe at en a*n*nar vngir man aatte barnit mz hänne Tha angradho hänna frändir. at the hafdho mu*n*kin illa ha*n*nat. Oc foro til hans. at bidhia han forlata sik thz. Han fik höra thera tilqwämd. Oc foor thedhan. oc fanz ey th*er* oftermeer i them landom

De humilitate vera

En mu*n*k*i*r spordhis huru han fik swa mykla dygdh oc stadhlikhet. at han gafs ey vidh dröwilse Han swaradhe Thän tidh iac först ingik i clostrit. sagdhe iac mino*m* hugh Thu oc aasnin. vari*n* eet Thy swa som aasnin slaas oc talar ey. thul orät oc swara ey. swa gör oc thu. Oc war swaso*m* ärwodhis diwr for gudhi

h*är* six godh*i*r kännedobm*ir*

En sagdhe Swa so*m* skipit kan ey fästas vtan naghla. swa är oc omöghelikit at ma*n*nen helis vtan ödhmiukt. Thy scal ma*n*nen altidh scudha ödhmiukt oc gudz räddogha. oc ey vphöghias i nakro iuir andra. Vtan vara vndir-
451 giuin gudz naadh i fatikdoms anda oc sanno*m*

rlek. at han tappe ey sit ärwodhe for högh- ·dh. Lasta thy ey annan i thino*m* frestilsom. an thic siälfua*n* sighia*n*de at thz kom thic for ina synde

En man qwald*i*r af diäfwleno*m* fördhis til hälaghan mu*n*k at han matte läkkias Mu*n*kin dh hono*m* wt ga af gudz creatwr Diäfwlen aradhe Sigh mic förste. hwilka gudh scal calla nb älla kidh a domadagh Mu*n*kin swaradhe ıdh känne väl siin lamb. än orena kidhin äru ɔlikin som iac är Tha ropadhe diäwlen sigh- ıde ve. ve. for thässa ödhmiuktena scal iac wt ga

Diäwlen syntis eno*m* mu*n*k i gooz ängils nilse. oc sagdhe Jac är gabriel ängil sänd*i*r thic Han swaradhe Thu äst vanlica sänd*i*r nakan annan. thy at iac är ey wärdhogh*i*r at gil scal sändas mic Oc ginstan bort hwarf ıwlen

¶ Diäwlen syntis oc andro*m* brodhor oc ʒdhe sik wara christum, Mu*n*kin at*i*rlykte gin- ,n siin öghon. oc sagdhe sik ey wilia see här ristum vtan i komascola*n*de liue. Thy at christus ·h*i*r. vm nakar sigh*i*r idhir. christus är här älla ır. tron ey hono*m* Oc ginstan bort hwarff ıfwlen

Jtem de paciencia

En brodhor orättadh*i*r af androm sagdhe ıoio abbota sik wilia hämna sin orät Abboten dh han ey swa göra. vtan lata gudhi hämd- ı. Han sagdhe sik ey gita thz giort Abboten ʒdhe. Bidhiom badhe til gudh The fiolle a ä Oc abboten sagdhe i sinne bön O h*err*a 452

gudh. nw thorfwm wi änkte thiin vidh*i*r. thy at wi viliom siälfue hämne varn orät Brodhren hördhe thz. oc fiol for hans fötir. oc sagdhe sik gärna wilia forlata sik giordha*n* orät

Abbas Moyses frestadhis af skörlifnadh Oc badh ysidorum abbota bidhia for sik Ysidorus badh han se til västir. Hwar han sa ma*n*ga diäfla Th*e*r näst bödh han hono*m* se östir. Hwar han sa mykla flere ängla. Oc sagdhe sidhan Diäflane äru redho til at fresta os. Oc änglane sändas til at hiälpa os Rädhoms thy ey. thy at flere äru mz os. än mot os Oc thär af tröstis abbas Moyses oc thakkadhe gudhi

beati qui audiunt verbum dei

Abbas pastor sagdhe. vatnsens natwr är blöt oc stenin är hardh*i*r Tho gynu*m* bora idhelikin vatndrupi hardhan steen Swa blöte gudz ordh hart hiärta. vm thz idhelica höris. Oc gino*m*bura til guz räddogha

En alrogh*i*r mu*n*k*i*r beddis aff gudhi. at han mate fa se diäflana. Honom swaradhis at han thäs ey vidh*i*rthorfte Han sagdhe O h*er*ra gudh thu äst maktogh*i*r värna mic mz thinne nadh for them Oc ginstan fik han see diäflana vmkring giua mä*n*nena alra väghna swa som bii. Oc gnizladho mz ta*n*no*m*. Än gudz ängla atirhiollo them. oc afuitadho

Twe brödh*i*r bygdho saman Annar thera var inlänninge. oc han war mykit idhin Oc a*n*nar
453 thera war pelagrim. oc han war nakat glömsk*i*r.

doo vm sidhe. Een alroghir munkir som när em bodhe. sa manga ängla koma. oc ledha ns siäl til himerikis Oc hördhe ena röst sighıde Än thot han war nakat glömskir. tho inlhin han. thy at han war pelagrim Ther äfte vknadhe oc annar brodherin Oc alle hans ındir komo at hughna han, Oc han do. oc syntis ängla at koma oc taka hans siäl Alr'he munkin som thätta sa. wndradhe mykit. ri ängla toko thäs brodhersens siäl som syntis ra glömskare. oc ey thäs som syntis vara idhne Honom swaradhis. at then idhne munkin sina frändir i döthenom oc hughnadhis nakat them Än pelagrimen hafdhe ängin hughnh i döthenom. vtan gräät for gudhi. Oc thy ghnadhe gudh han

En renliuis ärmite sat i enne ödhkn. Oc en rzlikin man thiänte honom En riker omildir ın var i nästa stadhenom hwilkin som do oc ·dhadhis mz myklom värlz hedhir. Värlzlike ınnen som ärmitanom thiänte sa thz. Oc gik lhan atir til ärmitan Oc fan at han war vpn af diwrom Oc wndradhe mykit at omilde :e mannen fik tholikin hedhir i döthenom Oc lghe ärmiten. swa syrghelikin ända Oc badh dh te sik hwat thz ware. Honom swaradhis omilde mannen hafdhe giort nakat got. for rilkit han sculde här lön taka af wärlz hedhir ı thänne ärmiten hafdhe nakra litla synd for 454 rilka han sculde här rensas Oc finnas reen : gudhi

En hälagh oc alrogh iomfrw. spordhis mz hwat tilfäldom hon kom til tholikt liuärne Hon swaradhe Jac hafdhe krankan fadh*i*r. idhelica siwkan. oc tho idhin til ärwodhe swa mykit som han formatte Han vmgik siälfw*i*r siällan mz folke. Han war swa thyst*i*r. at the han ey kändo thänkto han maallösan vara. Han do vm sidhe af langom siwkdom Oc ginstan kom swa mykit räghn oc thordön vm thre dagha. at wi gato*m* ey iordhat han Oc mange sagdho at han war swa guz owin at iordhin vilde ey taka han. tho iordhathis han vm sidhe ¶ Thwärt a moot hafdhe miin modh*i*r fulasta liuärne i skörlifnadh oc drykkinscapp i kiiff. oc i delo Ji ogudhlikom ordhom oc gärni*n*gom swasom fulasta farande qwinna. Oc forgiordhe mykit gooz oskälica. Oc hafdhe helbrygdho likama alt til sin ytarsta dözdagh Hon do vm sydhe i swa faghro vädhre. at ämväl syntis vädhrit thiäna hänne til graff Tha thänkte iac mädh*i*r mic. Hällir vil iac fölghia minna modhor liuärne i allom kötz lusta. mädhan iac sa badhe hänna säla framgang oc ända. Än mins fadhors liuärne. hwilkins ysäl iac sa badhe i liif oc i dödh Oc i tholikom thanko*m* sompnadhe iac Oc ginstan syntis mic een rädhelica stoor man oc rädde mic mz wredhe syn. oc hwasse röst. Oc spordhe hwat iac thänkte Jac 455 swaradhe mic änkte thänkia Tha sagdhe han mic alla mina thanka oc ledde mic til en vänasta stadh. hwar min fadh*i*r lopp moot mic. oc vmfäghnadhe mic. kallande mic dottor. Jac vmfägnadhe oc han. bidhiande. at iac matte bliwa

h*er* mz hono*m* Han sagdhe Ey format thu ıw här bliua. vtan fölghe thu mino liuärne. tha calt thu koma hiit til mic Sidhan then som nic thiit drogh. han drogh mic thedhan til en ɪrännande wghn oc saghdhe See här thina nodhor. oc fölgh sidha*n* hwat thu hällir vilt ıänna lifuerne. älla thiins fadhirs Th*er* sa iac nina modhor nidh*i*rsänkta i lughan alt til halsen. ;niizlande mz ta*n*nom i brä*n*nande eelde. oc holde fulaste lokt mz mästom pinom Hon ropdhe til mic mz mästo thuti kallande mic dottor)c sagdhe Ve är mic thy at iac thul thätta or mina gärni*n*ga. oc thy at iac trodhe ey holica pino atirgiäldas som iac nw thul. for rukkinscap oc skörlifnadh. oc hordom. oc andra ynde. Misku*n*na mic dottor. oc leedh mic wt ız thinne hiälp af thessom pinom. thy at iac ɪinas i brännan*d*e eelde Jac rördhis til graat f hänna grötelika rope. swa at iac vaknadhe ɪratande Oc sidhan iac hafdhe forstandit godhra c ondra gärni*n*ga atirlön. wilde iac häld*i*r wtälia dygdha liuärne. at iac matte koma til säla ɔna mz godho*m* människiom

En hälagh*i*r mu*n*k*i*r satt vidh bordh mz ɪrödhro*m* oc sa i andelike syn somlika äta swa- 456 om honagh Oc somlica brödh Oc somlica thräk ɪan wndradhe hwi swa war. Mädhan allom ɔresattis een matir Tha kom röst til hans af imno*m* sighiande The som thic synas äta hongh. äru the som äta mz gudz räddugha oc hakka gudhi. oc bidhia altidh til hans Än the ɔm thic synas äta brödh äru the som thäkke-

lica taka thz them gifs aff gudhi Än the som synas äta thräk äru the som korra oc morra. oc sighia thz wara got oc thz ont Hwilkit wi äghom ey thänkia. vtan ära gudh i allom timom Oc hwat wi hällir ätum älla drikkom göra all thing i hans äro

ABbas besarion gik a hafstrand mz sinom känneswen. Känneswenin sagdhe sik thyrsta Abboten badh sina böne. oc badh han drikka. Känneswenin drak. oc kände at hafsens watn var söt wordhit for hans böne Annan tidh gik thän samj abbote owan aat watneno iuir diwpa flodh Känneswenin spordhe huru han kände vatnit Han swaradhe Jac kände watnit til minna hala Oc vndir minom fotum swa som fasta iordh. Han bödh ok solinne sta. tha hon wilde bärghas. oc hon stodh til thäs han kom til härbärghis ¶ Brödhir satto oc en man som qwaldis af diäflenom ij hans stadh i kirkionne. oc läto sitia han swa som han sowe Oc then tidh abboten kom. badho the han vpuäkia mannen Besarion
457 abbote badh han vpsta oc wtga. Oc ginstan wt gik diäwlen af them mannenom. oc han wardh helbrygdho

EN ärmite foor at sökia annan ärmita. Hwilkin vidhir honom took mz glädhi. oc redde honom maat Tho laso the först manga böne. oc allan psaltaran. oc twäggia propheta ordh alt til thäs som lystis for androm dagh Sidhan wt thyddo the the hälgho skrift mällan siin alt til midhdags Oc glömdo at äta nakat Oc swa helsadho hwar

a*n*nan. oc väghfarande ärmiten gik at*i*r til sin sälla. Vm qwällin fan thän andre ärmitin mate*n* som han hafdhe reet oc wndrathe oc dröfdhis at the glömdo at äta

De vera humilitate monachi

Brödh*i*r wildo läta vighia ysaac abbota til präst Han vnd*i*rstodh thz. oc flydde vndan lönlica. räknande sik owärdhoghan til tholikin hedhir Mange brödh*i*r lätto äfte hono*m*. Oc fu*n*no han th*e*r som han skyltis lönlica i buskom Tha forstodh han at vanlica war gudz wili at han sculde egh sighia a mote them Oc took sidhan prästa vighsle

En hälagh*i*r mu*n*kir. badh gudh at han matte gitta vakat a gudhlikom böno*m* badhe dagh oc naat. oc striit a moot diäfleno*m* Gudh hördhe hans bön oc gaf hono*m* makt at forwinna diäfla mz stadhughe troo oc bränna*n*de kärleek

En hälagh*i*r mu*n*kir hördhe ofta diäfla tala mällan siin. Oc een thera saghdhe Jac sände wra*n*ga thanka i manzsens hiärta Oc om han 458
ginstan vpstaar til gudhlica böne. oc bedhis gudhlica hiälp. tha gaar iac mz skam fra honom Annar sagdhe Jac sände wranga thanka ij manzsens hiärta. oc vm han lydhe them. lätir iac han bränna til wredhe oc delo. kiiff oc thrätta Oc gör iac han latan oc symnoghan i gudz thiänist Thy skulu*m* wi altidh göma varn hugh mz räddugha. oc hiärtans idhrugha. vaka idhelica a bönom. Oc fulkompna gudz budhordh Oc tala

oc thänkia a the hälgho skrift. at ey fange diäfwlen makt iuir os. Oc at war hiärta maghen liusas til gudhz widh*i*r känno

En hälaghi*r* fadh*i*r hardhelica siuk*i*r war langan tima vtan mat. Hans känneswen redde honom mat om sidhe. Oc blandadhe nakat beeskt oc rutit i hans mat ouitandis. Oc bar honom. oc badh han äta Oc viste ey at nakat ont war kumit i matin Siuke brodhren aat th*e*r aff oc thighdhe. Känneswenin badh han annan tima äta. Han sagdhe sik ey gita ätit Tha aat känneswenin. oc kände hwat han hafdhe giort. oc fioll nidh a iordhena oc sagdhe. Ve mic fadh*i*r thy at iac drap thic mz thänna kost Han swaradhe Dröfs ey son thy at thz war giort äft*i*r gudz wilia

Ens annars häleghs kännefadhers känneswen sändis at ösa watn af enom diwpom brun Oc
459 glömde taka reep mz sik. Oc then tidh han kom til bru*n*nen ängsladhis han mykit. thy at han hafdhe glömt repeno Oc fik ey watnit. For hwilkit han fioll a knä. Oc badh gudh miskunna sik Oc ginstan vphöghdhe watnit sik i bru*n*neno*m* Oc han fylte sit kar. oc gik heem. oc äradhe gudh

De abstinencia

Twe fete brödh*i*r oc krupstore komo til helyam abbota. til hwilka han sagdhe Sa*n*nelica Jac blyghis af idh*i*r. thy at i swa kräsilica födden idhra kruppa. mädhan i callen idh*i*r mu*n*ka Thy at ödhmiukt oc bleka kindir oc sulten kroppir

år munksens hedhir Thy swasom kesaren beläggiande nakan stadh. fortakir them först maten. at the skulin vndirgiuas honom swa forvinnas ondo kropsens rörilse mz idhelike fasto

En vngir man vilde vidhirsighia värlinne. Oc atirhiolz länge af sinom thankom. thy at han war riker. Vm en dagh sa han mykla mwld fiwka ij wädhre for sik. Oc thänkte at swa bort fliwgha alle wärzlike rikedoma. Han fördhe sik ginstan af allom klädhom. oc lopp nakin til klostrit. Oc took munka klädhabonadh.

nullam omnino rem quamuis minimam

En munkir atte twa skillinga päninga. Oc spordhe annan alroghan munk vm han sculde them behalda for sins likama siwkdom Han swaradhe. Hwat scalt thw hawa tha the äru forgiordhe. Hwat ey äru twe skillinga thitt hop Thänk thy at the kunno thic ey länge räkia Oc 460
vtan gudh födhe thic tha forgaar thw. sidhan the ärw forgiordhe. Göm thy änkte iuir thina enkanlica widhirthorft. vtan sät thit hopp til gudh Oc han scal födha thic.

Här äfte six af renlekenom. huru kär oc liwfvir han är badhe gudhi oc mannom

En munkir Malcus at nampne rymde fran fadhir oc modhir. thy at han vilde ey giftas oc gafs i klostir Oc lifdhe thär reenlika oc gudhlika langan tima. Vm sidhe spordhe han sin

fadh*ir* dödha*n*. Oc wilde heem fara at hughna sina modh*ir* Ha*n*s abbote sagdhe thz wara diäwls frestilse. oc affrädh hono*m* at fara Oc sagdhe hono*m* ma*n*ga vara swikna af diäflenom i tholike akt. Oc at faarit bortgangande fra faarahiordhinne wordhe vta*n* iäf skadhat af wlua*n*na ta*n*nom Han vilde ey lydha vtan gik wt af klostreno. oc kom i fölghe mz ma*n*gom ma*n*no*m* oc qwinno*m* Hedhni*n*ga mötto the*m* bradhlika oc fangadho the*m* all saman. oc fördho bort i hedhindomin Oc thän tidh hedhni*n*gane skipto sit roff. kom mu*n*kin. oc ens mans hust*ru* som war i samu fängilsomin i ens hedhni*n*ga deel. Hedhni*n*gen andwardhathe mu*n*keno*m* sit fä att göma. Han war i ödhkno*m* mz fäno gladhlica thy at han matte tha ensamin stu*n*dom läsa. Oc siwnga. swa som han van var i klostreno Oc gömde fäät trolica Hedhni*n*gen sa ha*n*s troscapp. oc vilde löna honom sit ärwodhe Oc bödh hono*m* taka sik til hust*ru* the qwinnona som war i fäng-
461 ilsom mz hono*m* Han sagdhe sik thz ey magha göra thy at hänna bonde war liuande Hedhni*n*gen wredhgadhis oc greep swärdh oc wilde ginstan hafua dräpit han. vtan han hafdhe takit vidh qwi*n*none Han tok vidh qwi*n*none oc gik til säng mz. Tho hafdhe hwart thera ledho moot andro Tha kände han sa*n*nelica siin fängilse. oc fiol nidh a iordhena. oc grääť mu*n*kin so*m* han hafdhe tapat Oc grääť ämuäl at han nw gamal. oc tho än iomfru. nödhgadhis at wardha a*n*nars hust*ru* bonde. Oc sa sik tha litit dugha hafua forlatit fädh*i*rnis land oc fränd*ir*

ır thy at han vilde ey giftas. oc nödhgadhis a. at taka annars hustru Oc kändis vidhir at n thz thulde for thy at han wilde se modhor fädhirnis land hwilkin han hafdhe for guz sculd rlatit Tha drogh han swärdh oc vände mote : swasom wiliande dräpa sik Oc thänkte ttra vara tappa liuit än reenlik Qwinnan sa ätta. oc fiol for hans fötir sighiande Jac bidhir ic vm ihesum christum at wt giwt ey thit blodh. ın lyste thic dö. vänt hällir swärdhit moot mic. döm swa badhen Dräp thic ey for mina sculd. y at hällir vil iac dö än tapa min renlik. än ot min bonde kome atir til miin. Haf mic thy nliksens hustru. oc älska hällir siälinna samghilse än likamans. Han wndrathe qwinnonna gdh oc älskadhe hona andelica meer än likılica hustru. Tho sa han alrigh hänna baran ama rädhandis at tappa thz i fridhenom. rilkit han hafdhe gömt i stridhinne Oc swa 462
dhe han i fängilsom mz hänne langan tima. n sidhe tilburdhe the vndan fly. vm vadhelica thiwkka ödhkna. Oc fingo thridhia daghin , at thera herra oc een swen mz honom rändo e them a wlwallom. oc wordho hardhelica d. Oc krupu in vndir ena hälla skuru vndir o barghe. Oc räddos tho ey minna döthin nantil af etirlikom ormom som ther waro vana inkrupne for solinna hita Än vtan til räddos e af thera herra oc hans swen Hwilke vtan stodho mz draghnom swärdhom oc badho ım ga thiwfua ginstan dö skolande. Oc thäntidh e swa taladho kom bradhlica eet leon oc drap

badha hedhni*n*gana Tha gladdos the sik wara frälsta. Oc räddos ey thäs sidh*i*r at dräpas af leoneno Oc at ey wara tryggare at thula leonins gäld än ma*nn*a wredhe Eensamit renleeks samuit war thera värn. Leonit gik til skooks vmsidhe. oc the krupu wt. Oc komo äft*i*r tio dagha til kristna ma*nn*a land Oc han gafs i mu*n*ka clost*i*r. oc hon i nu*n*no clost*i*r Oc ändadho swa sit liiff i dygdha liuärne

De pelagia virgine

En iomfrw föd af rike släkt mykit faghir oc ärlikin. oc lärdh i allom godhom sidhum Margarita aat nampne. beddis til hionalagh af enom rikom vngom man mz bäggias thera frända godhwilia. Hon skodhathe värlinna fafängo oc 463 krupsens orena lusta skula rasklica ändas mz sorgh oc syndo*m* Oc fludhe lönlica a bryllöpis dagh i ma*nn*a klädha bonadh oc gafs i klost*i*r Oc calladhe sik Pelagium Oc hafdhe sik gudhlica mz alle ödhmiukt oc lydhno Oc skipadhis vm sidhe mz brödhra*nn*a radhe oc abbota*ns* budhi. at wara foreseare iuir eet io*m*fru klost*i*r som när war Diäwlen sa at hon sik väl skipadhe i allom thingom oc awndadhis moot hänne Th*e*r i mällan hände at en qwinna som var i io*m*fruklost*i*r*sins thiänist afladhe barn oc födde Oc sagdhe at pelagius mu*n*kir. hwilkin som väntis vara man. oc war tho qwi*nn*a. atte barnit mz hänne. Han wtkördhis ginstan mz blygdh oc skam w klostreno. oc innelyktis eenstadh. at thula hardhasta skript. Oc grymaste mu*n*k*i*r

skipadhis. til at giua hänne til födho siällan litit brödh oc watn Hon thulde alt thulumodhelica oc thakkadhe gudhi Än thän tidh hon kände sin dödh närwara. skreff hon til mu*n*kana. oc sagdhe sik qwi*n*no vara. Oc badh at syst*i*r matten iordha hänna likama. Tha komo badhe brödh*i*r oc syst*i*r thiit som hänna liik la. oc fu*n*no at hon war qwinna oc ey man som the vänto Oc ma*n*ge gräto om then orät oc the blygdh som hänne war giordh. Oc iordhatho hona hedh*i*rlica i iomfru clostre

de Marina monacho (Jfr Själens Tröst 270.)

En gafs i clost*i*r oc hafdhe ena vnga dottor atir äfte sik i värlinne Äfte langan tima mintis han a sina dottor. oc sörgdhe sarlica. Abbote*n* spordhe hwi han sörghe Han sagdhe sik haua 464 vngan son at*i*r i värlinne. oc mykit sörghia vm han Oc thordhe ey sighia abbotano*m* at han hafdhe dottor Abbote*n* sagdhe. Vm thu älsca thin son. lät han hiit koma. at han maghe vinga mz os. Han gik oc vmskipte sinna dottor klädha bonadh oc na*m*pn. oc calladhe hona Marinum. thy at hon heet för Marina Oc ledde til clostrit. oc kände hänne book Oc ängin af brödhromin viste at hon war qwinna. oc alle calladho hona marinum Thän tidh hon war fioghiorta*n* ara kände hänna fadh*i*r hä*n*ne helso vägh moot diäwlsens forsatom. Oc bödh hänne at ängin sculle forsta for hänna dödh. at hon war qwinna Thäntidh hon war at*er*tan ara gamul do hänna

fadh*i*r. oc hon blef at*i*r ensamin i hans sälla Oc gömde al the budhordh oc kännedom som hänna fadh*i*r hafdhe hänne budhit oc känt Oc war swa lydhogh abbotano*m* oc allom brödhromin at hon älscadhis aff allom Abboten sände hona ofta for äranda scul vtan clostrit. for thy at hon war mykit troen oc lydhogh Oc blef hon stu*n*dom vm nat vtan clostrit Hwsbonden th*e*r i huseno hafdhe vnga dottor. mz hwilke een riddare afladhe barn lönlica Hon spordhis af fadh*i*r oc modhor hwar barnit aatte mz hänne Hon swaradhe. Brodhor marinus som här liggir ofta vm naat. Han took mic mz waald. oc af hono*m* afladhe iac barn The rögdho hono*m* for abbotano*m* oc
465 sagdho. Brodhor Marinus skämde wara dottor oc afladhe barn mz hänne Abboten spordhe han Brodh*i*r marinus giordhe thu thässa skä*m*melico syndena. Han thigdhe länge. oc swaradhe grat-a*n*de vm sidhe O fadh*i*r iac syndadhe oc mic angra at iac illa giordhe Abboten wredhgathis oc sagdhe Ängaledhis scalt thu byggia i thesso clostre. mädhan thu giordhe swa ledha synd. Oc wrok hona ginstan wt af clostreno. Sidhan laa hon vtan clostrit a iordhi*n*ne thry aar i hardh-asto plikt swaso*m* thyt hon hafdhe syndat Oc lifdhe vidh fatika almoso. som somlike brödh*i*r gawo hänne hämlika Qwi*n*nan födde barn. oc ginstan thz war föt oc afuant tok hänna modhor barnit. oc bar til clostrit. oc sagdhe Se brodh*i*r marine här är thin son föþ han som thw wilt Hon tok vidh barneno oc födde vidh the fatiko al-moso som hänne gafs. swa som thyt thz hafdhe

warit hänna eghin son Tha fäm aar waro fram lidhin rördhos brödhrinne til miskun iwir hänna thwing oc stadhugheet Oc badho abbotan han atir intaka i clostrit Abboten tok hona in atir oc sagdhe Thin fadhir hwilkin thic vngan inledde i thätta clostrit war hälaghir man. oc giordhe änkte thulikt ilt som thw giordhe Än nu äst thw atir intakin i clostrit mz thinom skörlifnadh son Thy bör thic at thula hardha plikt for thina skämmelico synd Thy biwdhir iac thic at thu scalt ensamin daghlica rensa alt thz oreent 466 är i clostreno. Oc bära ther ensamin vatn til Oc rensa alla brödhranna sko. oc thiäna them allom ödhmiuklica Hälagh iomfrw lydde siälfuäliande oc giordhe gladhlica alt thz hänne war budhit Oc doo vm sidhe äftir manga dagha Brödhrene kungiordho abbotanom. at brodhir marinus war dödhir. hwilkom abboten swaradhe Än thot hans synd stoor war. gaan tho oc thwan hans likama. oc iordhin han langt vtan klostrit Thän tidh brödhrene thwadho hänna likama. funno the at hon war qwinna. oc kungiordho thz abbotanom Abboten vndirstodh oc fan at swa war oc beddis miskun af gudhi oc hänne. for thy at han hafdhe hona swa hardhlica plaghat vtan sak Oc bödh iordha hona mz hedhir i kirkionne J the samu stund fik diäwlen vald vm the qwinnona som hona hafdhe skyllat for barnit. hwilkin som kom til clostrit Oc widhir gik vppinbarlica sina synd Oc sagdhe hwar barnit hafdhe aflat mz hänne. Oc wardh siwnda daghin qwit fran diäflenom Oc ther äfte giordhe gudh

mang annor iärtekne mz the hälgho iomfrune Marina

De paciencia et humilitate mulieris

Sanctus basilius sagdhe. at i eno qwinno
klostre war een nunna. Hwilkin som sik lät
wara folska. oc vndirgifna orenastom syslom mz
störsto thulumodhe. Hwilkin swa mykit for-
smadhis af allom androm. at the wildo ey äta
mz hänne Oc hon wtualde sik thz lifuärne. at
467 hon giordhe alt thz ämbite som i stekarhuseno
sculde göras. oc gik aldrigh thädhan Oc war
äfte almänneliko ordhqwädhe. alz husens hadhir
oc sput. pröwande i sinom gärningom thz som
wi läsom skriuat i hälaghom bokum. Vm nakar
af idhir väntir sik nakar wara sniällan i thässo
värl. warj folskir. at han maghe wardha sniällir
Hon hafdhe fatika kluta iwir sit howdh oc thiänte
allom Än andra iomfruna hafdho kufla oc skurit
haar Ängin af fyra hundradha iomfrum sa hona
nakan tima äta. Aldrigh i allom sinom allir sat
hon widh bordh Oc af enge tok hon minzsta
brödh stykke. vtan at enosto saman hänte hon
smulu a bordhomen. oc thwadhe gryto oc lifdhe
af them ensamnom kostenom Änge giordhe hon
nakan tima orät Ängin hördhe hänna motkorran
Änge taladhe hon a mot antiggia litit älla mykit.
Oc nar hon väghdhe allom. oc lifdhe vndir alra
hati. Oc thulde bannor af allom androm Tha
syntis sancto piterio pröwadhom manne i dygdh-
om. hwilkin altidh lifdhe i ödhkninne. Vars härra
ängil kom til hans een dagh tha han satt i them

stadh som het*i*r porfirito Oc taladhe til ha*n*s mz thässom ordhom sighiande Hwi tro thu thic hawa nakra stora hälaghh*et* i thessom stadhenom Vvilt thw see the qwi*n*no som hälaghar*e* är än thw. Tha gak til thz qwinno clostrit Oc th*er* scalt thw finna ena. hawande krono a hofdhe. hwilkin bättre är än thw. thy at än thot hon thol*i*r stridh oc mödho dagh oc naat Tho gaar 468 alrigh hänna hiärta fran gudhi Än thw sitiande i enom stadh Oc ey längra thedhan ganga*n*de wafra kri*n*g vm alla wärli*n*na mz thino*m* hugh oc tha*n*ka. Oc ginstan kom han til thz sama forsaghdha klost*i*r oc badh sik inläta Oc war ginstan inleddir for sit ärofulla liwärne oc ärlika ald*i*r Naar han inkom Astu*n*dathe han at se oc skodha alla systrena J bland hwilka han sa ey the ensa*m*na for hwilka han thiit kom Sidhan sagdhe han. Ledhin alla systrena for mic The sagdho. Wj hafwm ena folska oc darotta. Thy at the kalla swa the*m* som mödhas af diäfleno*m* Han sagdhe Latin hona koma at iac maghe hona se Sidhan kalladhis hon. hwilkin ey vilde koma. Thy at. som iac tro. at hon hafdhe vanlica nakat vndirstandit af gudhlikom vppinbarilsom The sagdho hänne Sanctus piterius astu*n*da at se thic. hwilkin so*m* war viidhfrägh*i*r oc stoor i nampne Naar hon hafdhe komit til hans Oc han hafdhe seet hänna änlite sweep oc hult mz fatöko*m* slätto*m*. kastadhe han sik for hänna fötir sighiande. Gif mic välsignilse. o andelikin modh*i*r. Hon kastadhe oc sik for hans fötir oc sagdhe O fadh*i*r. välsighna thu mic Alla systrena vndratho

oc sagdho O fadh*ir* thol ey tholikin orät. thy
at hon som thu se. är folsk oc weet änkte Tha
sagdhe sanctus piterius the*m* allom J ärin folska.
469 Oc thessin är badhe iidhur oc miin siäl Thy at
swa plägha the kalla andelica qwinnor Jac bidh*ir*
gudh sagdhe han at iac maghe swa wärdhogh*ir*
som hon finnas a domadagh Tha systrena hördho
thz. fiollo the alla for hänna fötir widh*ir* gang-
a*n*de sina synde som the hafdho giort mot hänne
So*m*lika sagdho sik haua gutit orent vatn iuir
hona Somlica sagdho sik hafua ofta slaghit hona
mz pustom Oc somlica haua fylt hänna näsa
mz sinap Oc alla a*n*dra sagdho huru the hafdho
giort hänne mangfallan orät Thän hälghe ma*n*nen
badh gudh for them allom Oc gik sidhan af klostr-
eno Än hon wilde ey haua swa stora äro. Oc
swa mykit hedhras af systromin Oc trodhe sik
skula thyngias af alra thera orsakan Oc wtgik
thy lönlika af clostreno Än hwart hon gik. älla
huru hänna liif ändadhis. thz matte ängom
ma*n*ne ku*n*nokt wardha

Explicit liber Deo gracias Amen

X

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

KLOSTERLÄSNING.

Tredje häftet.

STOCKHOLM, 1878. P. A. NORSTEDT & SÖNER

Pris för köpare 3 kr.

LEGENDER.

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX.

Heliga Barbara. (Jfr Själens Tröst 262.)

J dyocleciani ok maximiani ragho*m*. var swa stoort haat ofw*er* c*ri*stna män. at i eno*m* manadhe pintos sywttan thusand. J them dagom var en man som heet dyaskorus riker härtoghe. sitiande i enom stadh som het solampne. i egyptolande. Til hwilke*n* stadh iosep flydhe mz ihesu christo ok hans modh*er*. tha herodes drap meenlöso barnen. Thänne dyaskorus var hedhninge. ok dyrkadhe afgudh. Han hafdhe dottor som heet barbara. fämta*n* aara gambla. Dyaskorus lät byggia höght torn. at lykkia hona th*er* inne i. at hon skulde ey skodhas af ma*n*no*m* for hänna stora fäghri*n*d. Tha marghe rike grefwa beddos hona til hionalagh. sagdhe hon sik aldregh vilia taka man. vtan vilia halda iomfrudom. än tho at hon var hedhen. Ok th*er* af dröfdhes hänna fadh*er*. En dagh foor han bort. ok hon var i palacio a sino torne. Hon skodhadhe stiärnor ok hymiltu*n*gel. ok vndradhe th*er* vppa Thy at hon viste ey thera skapara. Tha tedhes gudz ängel hänne. ok bewiste hä*n*ne ok sagdhe, at gudh skop al thing. ok huru gudz son took mandom af iomfru marie. ok frälste os mz sino*m* dödh. ok sagdhe Troo stadhelika a christum. Thy at thik tilbör at thola mykit for hans nampn skuld. Sidhan kom valencius präster ok döpte hona. Sidhan thänkte hon vppa korsens tekn.

500 som presten hafdhe sighnat hona mädher. Ok
gik i torneno ok skreff mz höghra thumulfingr-
enom vppa stenstolpa. ok the blotnadho swa som
veeght wax. ok ther syntos kors märke äpter. En
dagh vpgik hon i tornet. at bidhia til gudh. ok
saa sins fadhers afgudh. af guld ok silff. thöm
sloo hon al sönder. Hon gik til gärninges männ-
ena som tornet bygdo. ok bödh them göra thry
vindöghon. ther hänna fadher hafdhe bidhit göra
äkke vtan tu. Tha fadheren kom ater heem.
wardh han wredher gärninges mannomen ok spor-
dhe hwi the giordho thry vindöghon. The skyld-
adho hans dotter som thz hafdhe waldet. Sidhan
saa han siin afgudh sönderbrutin. Han gik til
sinna dotter, ok sagdhe mz fulle gäld ok wredhe.
Hwi kalladhe thu ater mit budh vm vindöghonen.
Älla hwi äru mine gudha sönder slaghne, Bar-
bara sagdhe. Fadher. ok son. ok then hälghe
ande. är sander gudh. som lyuser alle wärldenne.
ok än tho at han är thräfalder i personis. Tho
är han en i gudhdomsens walde. Ok thy bör
ey vara tw vindöghon. vtan thry. at al thing
skulu tilföghias sino vpbyrilse. Thina gudha
bröt iak. for thy at the ärw döfwe, ok dumba.
som paulus afwiter romara, at the skipto gudz
501 äro. som odödheliken är. j dödhelika manna likn-
else. ok foghla, ok dywra, ok orma liknelse.
Fadheren vndradhe ther vppa. ok vilde dräpa
hona, mz vtdraghno swärdhe. Tha bögdhe sik
tornet nidher. ok satte iomfruna lätlika a iordh-
ena. ok hon flydhe til et biärgh. ok gömde sik i
enne skrubbo. fadher hänna lop äpter, ok drogh

ona fram mz hareno. ok flängde hona hardheka. swa at blodhet flöt a iordhena. ok lagdhe ona sidhan i mörkostwfo. Ther tedhes gudz ıgel hänne ok sagdhe. Rädz ey. thy at gudh : mz thik. Annan daghen äpter. drogh han ona fore marcianum höfdhinga. som thit var ınder af kesaranom. ok manadhe han storlika ; dräpa sina dotter mz hardhom dödh. Marcianus vndradhe a hänna fäghrind. ok sattes a omstol ok sagdhe. Troo thu a aldzwaldogha udha. Barbara swaradhe. Mädhan mannen är :likast ofwer al creatwr. ok al likamlik thing äru iordh fore människionna skuld. tho är omöghe-ket at människian vmwändes i sin skapara. Hwi kal tha skapadh thing hedhras fram fore skapran. Hwi skalt thu thiin afgudh likna vidher udh. thär al thing skop. Thine gudha äru blinde k döfwe Thy at paulus sigher. at en gudh är ldra thinga skapare. Sidhan mz vplyptom handm ok öghom til hymelen. sagdhe hon. Herra ıesu christe. lät mik ey skilias af thinna hälgha 502
ıanna kompanskap. Thy at iak andwardha mik thina händer. Marcianus wredher bödh hona ɔra af klädhom. ok rifwa hänna köt mz iärnrokom. swa at änkte blifwe quart a benomen. tan sinor. Ok lät sidhan thörka hänna saar mz aarklädhe. swa at marghe närstandande gräto. idhan leddes hon ater i mörkostufwna. Ther ɔdhes christus ihesus hänne. mz storo lyuse. ok an tok vppa hänne. ok alt hänna köt heltes enstan. Tha sagdhe helaren christus. Barbara ar stark. thy at stoor glädhi är i hymerike. ok

iordhrike af thinne pino. Rädz ey höfdhingans
hötzlo. Thy at iak är mz thik. ok skal värna
thik. Vm morghonen leddes hon til höfdhingan.
ok tha han saa hona alla hela vara. sagdhe han.
See huru ware gudha hiälpa thik. Thy at the
helto thiin saar. Barbara swaradhe. Thu vsal
ok vtan vnderstandilse. Huru skuldo thine gudha
hela mik. som sik siälfwom kunno ey hiälpa.
Mik läkte min herra gudh ihesus christus som
thu äkke seer. Ok äkke kant thu begripa hans
troo lönlik thing Thy at thit hiärta är blint
af dyäflenom. Tha bödh han at kötmangara mz
503 gislom som heta skorpiones skuldo flängia hona.
Ok sätia til hänna sidho brännande lampo. Sidhan
lät han slaa hänna hofwdh mz hambrom at hiarnen
vtflöt af näsom ok örom. Tha sagdhe hon mz vp-
lyptom handom til hymilen. Christe. thu som
vest at iak for thin kärlek thol thässa pinor.
lät mik ey skilias fran thik. Tha bödh mar-
cianus sargha hona ofwer alla kropsens limi. ok
afskära hänna spinna. ok genstan fulkompnadhe
hänna fadher domarans budh. Hon tholde mz
alle späkt, ok siäflikhet. ok mz vplyptom hand-
om til hymelen sagdhe hon. Herra gudh bort-
kasta mik äkke fran thino änlite. ok tak ey bort
af mik thin hälgha anda. Sidhan vände hon sik
til domaran. ok sagdhe gladhlika. O grymber
domare. Thätta är mik äkke til fordömelse. vtan
til äwärdheliken aterlön. Tha bödh marcianus
dragha hona nakna kring vm stadhen. ok flängias
vppa allom gatom Ok tha hon swa droghs. badh
hon thässaledhes. Herra ihesu christe som hyl

hymelen mz skymen. hyl min nakna krop. Tha tedhes hänne ängelen ok holde hona mz hwito klädhe. swa at hon syntes ey vm thre tima. Sidhan leddes hon ater til marcianum. tha han kunne äkke meer göra hänne til pino. bödh han halshugga hona. Tha grep hänna fadher hona, ok kastadhe reep vm hänna hals. ok ledde vt af stadhenom vppa pinonna biärgh. Hon badh 504 mz tarom gratande ok sagdhe. Herra ihesu christe hör mina böön. at hwar thän som minnes vppa mina pino. at han skuli ey dröfwas i dödzens tima. vtan mz skriptamalom. ok gudz likama, ledhas til äwärdhelika äro. Tha tedhes christus hänne sighiande. Kom miin vtwalda. Thy at iak girnas thinna siäl fäghrind. Alt hymerikis härskap vänter thik. ok astundar at thu skuli koma. Ok thz som thu beddes. är thik gifwit. Tha stodh hänna fadher mz store gäld. ok hiog hänna hofwdh af i eno hugge. Ok än för än han nidherkom af biärgheno. Tha kom bradher lyughnelder ok sloo han til dödh. swa at näplika hittes askan ater af hanom. Vm sama dagh ok i sama stadh pintes ivliana. Valencius präster som döpt hafdhe sanctam barbaram. gik til marcianum. ok beddes thera kroppa. ok iordhadhe them. i ödhmyukom. ok laaghom stadh J them stadh tedhe gudh margh iärtekne. Thz sagho hedhninga. ther i sama stadhenom bygdo. The lagdho sancta barbara likama i dyra ark älla skriin. ok hängdo vp i thera mönster mz fira guldlänkar. Framledhes langan tima ther äpter. Tha cristne män bilagdho thän sama stadhen. ok forwnno hedhn-

ingana mz gudz hiälp. ok drapo margha af them. Tha komo the til mönstret, ther sancta barbara
505 hwiltes. ok thänkto ther faa rika hafwor. Alle the cristne män som sare varo. Swa braat the komo gynom kirkiodörena. Wordho the hele. ok visto tho ey hwi. Thätta spordhes. ok alle lupu thiit. ok thakkadho ihesu christo. The gingo kring vm kirkiona. ok funno ena ark mz guldlänkiom hängiande. ok kring vm hona lampor. ok en hedhen prester var ther näär. The spordho han hwat thz var. Han swaradhe. Een iomfru het barbara. Hänna likame ligger här iordhadher. Tha han hafdhe saght them hänna pinor. Tha lagdhe han til. J thässo lande räghne siäldon. älla ok aldregh i thorftelikom tima. Vtan tha vi thorfwom räghn. tha takom vi arkena ok kastom i flodhena som här löper fram vm stadhen. ok genstan i eno öghnablike. stadhnar aan i hänna gagn. ok vaxer swa stoor. at hon väter alt landet äpter warom vilia. swa at i rättom aanna gang. ma man gaa mz thörrom fotom. alt ther til arken föres bort af aanne. Sidhan flyter vatnet i sin rätta stadh. Tha cristne män hördho thätta. lofwadho the gudh mz store glädhi. Sidhan baaro the dödha cristna manna likama thiit til hänna graf. ok the vprestos til liif. Tha gräto cristnemän for glädhi skuld. ok fiollo a knä ok thakkadho gudhi. ok toko hänna likama mz alle wirdhning, ok hedher ok fördho til room mz storom hedher. Tu autem domine

Järtecken om h. Barbara; den halshuggne köpmannen.

Thre abota i cistersiensi lifnadh af frisia 506 fooro til capitulum generale. Tha the komo vppa en skogh fullan mz röfwaro*m*. hördho [the] ena ma*n*na röst rädhelika ropande. swa. Abote iohannes. for ihesu christi nampn. hiälp mik. The räddos ok rändo vndan. at the skuldo skilias fran liifs wadha. Tha ropadhe röste*n* a*n*natsin höghra. H*err*a abote iohannes for ihesu christi hedh*er*. Hiälp mik. En af them swa hetande. ömkadhe sik. Thy at ha*n* nä*m*pdes vm ihesu christi na*m*pn thwe*m* sinno*m*. Ha*n* foor ater ok letadhe. ok fa*n* änkte. Vm sidhe saa han ens manz hofwdh afhugget. mz opno*m* ögho*m* liggiande a eno*m* stok Thz sagdhe. Rädz ey fadh*er*. vta*n* kalla ater thina thwa brödh*er*. ok iak skal sighia idh*er* the iärtekne so*m* gudh giordhe mz mik. for sancte barbara skuld. Tha the aterkomo. sagdhe hofwodhet. Hören hwat iak sigher. ok lyusen thz ok p*re*dicen hwart i ko*m*men. Jak var riker köpman. ok tha iak foor nu for threm dagho*m*. mz mino*m* köpenskap, vppa thänna skoghe*n*. komo röfwara, ok toko miin thi*n*g bort, ok ha*n*nadho mik som i seen. vta*n* for thy at miin siäl var syndogh. komo dyäfla mote hä*n*ne, swa so*m* haghel af sky. ok vildo dragha til hälfwites. Tha frälste io*m*fr*u* sancta barbara mik. fore enka*n*nelika litla thiänist, so*m* iak hä*n*ne giordhe hwarn dagh. ok hälzt i hä*n*na höghtidh. so*m* iak altidh

hälghadhe. Takin mik ok läggen til kroppe*n*
507 som kastadh*er* är i skoghe*n*. ok iak skal vpsta
ok mz idh*er* gaa. ok mz rätto*m* sc*r*iptamalo*m*
skal iak taka kirkio*n*na sacramenta. ok faa synda
aflösn. Sidhan the swa giordho, vpstodh han
ok folgdhe them til enna kirkio. Ok gik genstan
in i hona. ok sc*r*iptadhe sik fore abotano*m* io-
hanne. ok tha ha*n* hafdhe takit sacramenta blef
ha*n* dödh*er* i thera asyn. Ok marghe kändo han
i them stadheno*m*. Ok the som När waro sagho
at hans siäl vtgik i hwita dufwo liknilse. Ok i
hälghra ängla hando*m*. vardh ho*n* led til hyme-
rik*is*. Ok the samu abotane iordhadho hedh*er*-
lika hans likama. j the samu kirkio*n*ne

Heliga Juliana.

Thäntidh sancta juliana vardh fäst foghat-
eno*m* eulalio af nichomedia. ok ho*n* vilde änga-
ledh hano*m* lydha til hionalax samföghelse. vta*n*
han toke vidh c*r*istne troo. ok läte sik c*r*istna.
Tha lät hä*n*na fadh*er* dragha hona af hä*n*na
klädho*m*. ok mz grymhet hardhelika flängia. ok
sidha*n* andwardha hona foghateno*m*. Tha sagdhe
foghaten til hä*n*na. Miin sötasta iuliana. hwi
gabba thu ok forsma mik swa. Hon sagdhe.
Vm thu vilt dyrka ok bidhia til min gudh. tha
vil iak thik lydha. älleghes skalt thu aldregh
vardha min husbo*n*de ok h*er*ra. Han sagdhe.
508 Fru miin. thz ma iak ey göra. Thy at kesare*n*
läte tha afhugga mit hofwdh. Juliana swaradhe.
Vm thu swa rädhes thän dödhelika kesara*n*. huru

vilt tha thu at iak skal ey rädhas then kesaran som odödheliken är. gör hwat thu vilt. thu skalt ey formogha swika mik. Tha bödh foghaten at läta hona iämmerlika ok sarlika flänghia ok slaa. Ok en halfwan dagh hängia mz sino eghno haare. Ok lät smält vällande bly giuta ofwer hänna hofwdh. Än thäntidh han saa at thz hänne ängen skadha giordhe. lagdhe han iärnboyor a hona. ok lykte sidhan i mörkostofwo. Ther kom dyäfwllen til hänna i ängels liknelse. ok sagdhe. Jak är gudz ängel sänder til thik. at iak skal nana thik. at dyrka ok thiäna gudhum. at thu skuli ey swa länge plaghas ok pinas. ok swa illa döö. Tha fiol hon til gudhlika böne, mz gratande tarom ok sagdhe. O herra gudh. lät mik ey fordärfwas. vtan tee mik ok kunnogha hwa thänne är som mik til tholik thing radher. Tha hördhe hon ena röst sighiande. grip han. ok nödhgha at vidherga hwa han är. Än thäntidh hon grep han ok hiolt. ok spordhe hwa han var. han sagdhe sik vara en dyäfwl. ok at hans fadher hafdhe sänt han at swika hona. Hon spordhe. Hwa är thin fadher. Han swaradhe. Belzabub. ther os sänder til alt thz ilt är. ok läter os hardhelika pina ok slaa. hwart sin vi vardhom forwnne af cristno folke. Thy vet iak. at iak är hiit kom- 509
en for mino ondo. Thy at iak faar ey ofwerkomet ok wnnet thik. Än i bland annor thing som han vidhergik. sagdhe han. At aldramäst lärkas dyäfwlskapit. thäntidh gudz likama ämbite görs. i mässom, ok tidhagärdhom. ok bönom. oc predican. Tha bant hon hans händer a hans

bak. ok kastadhe han til iordhenna, ok bardhe han hardhelika. mz the boyonne som hon var mz bunden. Än dyäfwllen ropadhe. ok badh. Miin fru iuliana. nadha mik. Sidhan bödh foghaten at hon skulde vtledhas. tha hon vtgik, drogh hon dyäfwllen bundnan mz sik. Dyäfwllen badh hona sighiande. Miin fru iuliana. gör ey mera gab af mik. Thy at iak faar aldreghmer makt nokon dara. Cristne män sighias vara miskunsame. än thu hafwer änga miskund ofwer mik. Ok swa drogh hon han ofwer alt torghet. sidhan kastadhe hon han nidher gynom et hemlikhws. Ther äpter nar hon kom fore fogathan. vardh hon swa vtthand ofwer et hiwl. ok swa hardhelika piint at al hänna been sönderbrusto. swa at märghen vtgik. Än gudz ängel sloo hywlet alt i stykke. ok läkte hona ok heladhe i eno öghnablike. Tha the thz sagho som ther när waro. toko the vidh tronne. ok wordho genstan halshugne. fäm hundradha män. ok tuhundradh. ok thrätighi quinnor. Thär äpter vardh iuliana sat i ena gryto, fulla mz vällande bly. Än blyt vardh hänne vtan pino. swa som
510 hon hafdhe varit i losteliko badhi äpter hänna eghnom vilia. Tha bannadhe foghaten sinom gudhum. at the kunno ey näpsa ok plagha ena piko. ther them giordhe swa mykla smälikhet ok orät. Tha lät han hona halshugga. Thäntidh hon leddes at halshuggas. Tha oppenbaradhes then dyäfwllen som hon hafdhe baart ok draghit. i ens vngxmanz liknilse. ok ropadhe sighiande. Sparin ey hänne. Thy at hon hafwer

lastat ok skämt gudha. ok i thässe natenne hafw*er* hon mik baart ok illa ha*nn*at. Thy giälden hänne ater thz hon hafw*er* forthiänt. Tha hon litet vplät siin öghon. at see hwa th*e*n ware so*m* swa taladhe. Tha rymde dyäfwllen fiärren ok ropadhe. Awi awi mik vslom. Ho*n* vil nu ater taka mik ok binda. Än th*er* äpter at sancta iuliana vardh halshuggen. foor thän foghaten mz skip vppa hafwet. mz xxxiiij kompanom. Tha kom stoor stormb*er* ok dränk tethem alla. Ok thera kroppa kördhos af stormenom vppa landet. ok vordho vpätne af dyurom ok foghlo*m*

Silvester af Monteka och heliga Birgitta.

En präster i wallande. siluester at na*m*pne Kirkioh*e*rra i enom stadh som hete monteka. halfwa thridhia daxledh af room. Han laa siuk*er* alt vt at eno, väl fämtighi dagha. ok hafdhe hwar daghe*n* hardhare än annan. vm sidhe miste han badhe maal. ok skiäl. ok sin. Swa at ängen thänkte annat än han ware dödh*er*. Ok thiit bars liikbaar. ok annat thz som dödho folke 511
pläghas redhas til grafwa. Ok mykit folk kom thiit so*m* vildo fölgha likeno til kirkio. Än mote hiärtano var han litet varmb*er*. Ok een gudhlik q*wi*nna som hans sc*ri*ptadott*er* hafdhe varit som het mo*n*tania. hon stodh a mot ok vilde ängaledhes at likamen bortbares. för än ha*n* ware alstingx kolnadh*er*. Än thän varmen bleff stand*an*de mote hiärtano. väl fäm dagha vmkring. Ok mädha*n* likame*n* swa laa i them dödzdwalanom.

ok ängen kunne annat pröfwa än siälen var skild vidher kroppen. Tedhes hanom som sancte andreas apostolus bödh hanom bära fram ena book fore gudz doom. swa stora at en välför man formatte äkke mera bära. ok i hänne waro scrifwadha alla hans synde. ok sagdhe at han skulde göra räkningskap af allom sinom gärningom. Prästen vardh illa vidh. ok badh han vmbära mz sik i thy sinneno. Sancte andreas nekadhe. ok sagdhe at han skulde ändelika fram fore domaran. ok tha presten saa at thz skulde ändelika vara. sagdhe han til sanctum andream. Käre herra. iak hafwer fämtighi dagha varit siwker ok är nu swa mäghinlös. ok wanmaktogher at ängaledhes forma iak bära bokena. Thy gör väl ok hiälp mik at bära. Sancte andreas swaradhe hanom sighiande. For thy at iak är patronus at thinne kirkio, skal iak thz giarna göra. ok han tok ok bar bokena a sinom axlom. ok presten
512 gik mädher. swa länge at the komo for et palacium. hwar sancte andreas gik in fore. ok presten äpter. ok ther saa han warn herra sitia swa som a domstol. ok otallelike hälghe män. somlike närmer. ok somlike fiärmer. sato alt vmkring han. Ther saa han sancta birgitto. ok sancta maria magdalena sittia badha saman. ok waro swa lika hwar andre. at näpleka kunde han ena thera känna for andra. vtan af thy at han hafdhe seet sancta birgitto mädhan hon lifdhe här i wärldenne. Ok ther saa han hänna son herra karl. Hwilkens klädhe skinande waro. som the waren al af stiärnom giordh. Än genstan han

fik see sancta birgitto sagdhe han til hänna. Miin kära fru bidh for mik. sancte andreas vil kära vppa mik fore domarano*m*. The boken som ha*n* bär är al ful af mino*m* syndo*m* sc*ri*fwadh. Tha taladhe sancta birgitta ok sagdhe. Son var äkke rädd*er*. thik skal änkte skadha. ok nar sancte andreas vilde vpläta bokena fra*m*me fore domarano*m*. sagdhe domare*n*. at sancta birgitta hafdhe daghthingat fore hano*m*. ok badh andream ledha p*re*sten at*er* til världenna. ok th*er* bättra sina synde. Sidhan badh prästen sancta birgitto bidhia sancte andreas at ha*n* matte th*er* quar blifwa. Ho*n* swaradhe hano*m* swa. Sancte andreas thi*n*na kirkio patronus. vil at thu skalt bätra thina synde. th*er* thu syndadhe Ok standa hans [513] sokna kirkio bäter fore. än thu hafw*er* här til giort. Tha sagdhe p*re*sten. O miin fru ok aldra kärasta modh*er*. format thu ey swa mykit mz apostleno*m*. at han matte mik här quarra*n* lata vara. Hon sagdhe. at hänna vili var sancte andree vili. ok bäggias thera vili är äpter gudz vilia. Än i thätta sin mat thu ängaledhes här blifwa. ok tha han hördhe thz. kärdhe han at kroppen var hano*m* ofärdhogh*er*. ok sagdhe huru länge ha*n* hafdhe varit siuk*er*. Tha räkte ho*n* fram höghro handena. af hwilke et finger syntes borto vara. Ok hon sagdhe. Biskop alfonsus hafw*er* mit fing*er*. mz hwilko iak skref reuelaciones. Hwilka gudh tedhe mik i wärlde*n*ne. ok eno*m* sino*m* godho*m* vin som heter grasso. hafw*er* alfonsus länt ena book af reuelacionibus. Nar thu ko*m*ber ater til thiin sin. Tha kalla alfonsum til thiin.

ok sigh hano*m*. at iak badh han läggia mit fing*er* so*m* han altidh bär a sino*m* hals. hwilket han vil ängen lata vitta. ok the reuelaciones som grasso hafw*er*. vppa thit bryst. ok thu skalt genstan helbrygdho vardha. Ok nar hon hafdhe hano*m* thätta saght. kom ha*n* ater til siin sin. Ok viste ey annat än ha*n* vaknadhe swa som thän th*er* ater komb*er* af dödha. ok tok at tala. ok lät genstan kalla biskop alfonsum. ok beddes 514 fingret. ok bokena. äpter thy sancta birgitta hafdhe hano*m* saght. Nar alfonsus hördhe nämpnas sancte birgitto fing*er*. vndradhe han storlika. thy at han thänkte at ängen thz viste, at han thz hafdhe. ok genstan fingret ok reuelaciones kom vidh hans bryst. vardh han helbrygdho. ok stodh vp ok gat giort hwat han skulde Ok sagdhe thän sami p*re*ste*n* fore twem brödhro*m* af swerike. at ha*n* saa visselika hälghra ma*n*na skipilse ok säloghhet. Ok sagdhe ytermeer. at sancta birgitta är mykit hördh mz gudhi. ok hon forma at hiälpa allom them som hona hedhra, Deo gracias

Heliga Claras legend.

Undirsamlikin q*ui*nna clara aat na*m*pne oc dygdh 515 af asisij stadh föd af ärlike släkt. sambygde först här i iordhrike mz sancto francisco badhin i enom stadh. Än nu styra the badhin sama*n* i himerike mz gudhi. Hänna fadh*i*r var ryddare. ok al hänna släkt badhe a fädh*i*rne ok mödh*i*rne var af riddarscaps folke. ympninga riik i gooz oc hafuo*m* äpt*ir* thäs landzsins sidhum. Modh*i*r hänna ortulana aat na*m*pne. th*er* tholka planto fructsamlica skulle födha i the hälgho kirkio yrtagardh hafdhe i sik marghfallelica godhra *gär*ninga fruct. For thy at än thot hon var stad ok bundin i hionalaghi. oc hafdhe mykla värlzlica thinga säui*n*no oc athanka. tho idhnadhe hon sik mz alle sinne makt i gudhelike thiänist, ok misku*n*samlico*m* *gär*ningom Hon foor ow*ir* hafwit pilagrims färdh. sökiande gudhelica the stadhana. th*er* sandir gudh ok man hälghadhe mz sino*m* hälgho fotom, Ok atirkom sidhan heem til siin mz mykle glädhi Än sidhan sökte hon sancte mikkäls bärgh. oc apostla kirkior ij room mz mykle gudhelikhet oc andra hälgha stadha. Hwat meer. aff fructi*n*ne vndirstars trät. oc fructin lofuas af träno Gudz gafua ympninghet foregik i roti*n*ne, oc hälagheti*n*na storlekir skulde äptefölghia i quisteno*m* Än nu

vardh q*ui*nnan mz barne hafuande. ok leedh aat thöm tima som hon skulde födha. tha stodh hon eet sin i kirkio*n*ne fore gudz biläte thy hälgha korse ok badh atuaktelica mz mykle gudhelikhet. at gudh skulde hona frälsa i the barnbyrdhinne af dödzsins vadha, tha hördhe hon ena röst som sagdhe til hänna. Qui*n*na rädz ey thy at thu skalt väl helbrygdha födha eet lius. th*er* clarlica skal lysa världina. ok äpter thy hänne tha saght vardh. tha barnit vardh fööt ok thz skulle c*ri*stnas. bödh hon thz callas claram. hopa*n*dis lofuadhe liusins clarhet. äpt*ir* gudz vilia vm sidhe folco*m*pnas. Än ginstan thässa litla clara fra*m*-
516 kom i thätta liusit tilbyriadhe hon mykyt timelica oc klarlica lysa i thässe myrko världinne ok i vngom aldre skina i ärlico*m* sidhom. Än först tok hon gudhelikin lärdom af sinne modh*ir* i the hälgho tro mz thäs hälgha andz hiälp. som hona inna*n*til i siälinne lärdhe oc styrkte. Ok swa renasta karit af naturi*n*ne beuiste sik vara nadhinna kar. Gärna wträkte hon sina händir til fatika. ok mz sinne ympnynghet halp ho*n* ma*n*go*m* Ok at hon thäs thäkkare matte vardha gudhi. tok hon opta fran sik siälue thän kost som kräselikin var. ok sände ha*n* mz lönlico*m* budhom thijt hon viste vara fatik ok fadh*ir*lös barn. thöm til födho ok vidh*ir*quekilse, Ok swa af sino*m* barndo*m* vaxste mz hänne misku*n*samlikhet at varku*n*na sik ow*ir* thöm th*er* fatike varo. J gudhelico*m* bönom var hon idhkelica. swa at meer oc meer drogh hon sik til himerik*is* liuärne. ok for thy at hon ey hafdhe pater noster band.

ɜama*n* lagdhe hon sma stenkitur ok th*e*r mz räknadhe hon gudhi oc talde sina bönir Än tha ginstan hon först fik känna i sik gudz kärlek. afsagdhis hon allo*m* världinna lostelicom thingo*m*. ok af thy at hon lärdhis aff thöm hälgha anda. tilbyriadhe hon at forsma the thing som forganglikin äru. Vndir sino*m* dyro*m* klädhom oc blöto*m* bar hon idhkelica harklädhe. syna*n*dis vta*n*til skina*n*de. Än inna*n*til var hon ifördh ihesum christum, Än nu leedh aat thöm tima hänna foräldra ok frändir vildo hona ärlica gipta oc i hionalagh koma. til hulkit hon vilde ängaledhis gifua samthykkio. vtan lot swa som hon thz framledhis göra skulde anduardhandis gudhi sin iomfrudom. Tholka varo hänna dygdha opbörilse ok hälaghetz i sins fadh*i*rs huse. Ok thy swa som the apothecara boodh i hulke som äru dyrasta smörilse. gifw*i*r af sik ärlicasta lokt. Än tho at hon see atirlokt. Swa oc hon.

Än tho at hon aldre astundadhe af nakrom lof- 517
as. tho vm sidher framgik oppinbarlica i folksins rägdh hänna dygdha lönlikhet Än nu fik hon höra ff sancti francisci ärlike frägdh. hulkin swa so*m* mz yom dygdhom ypnadhe väghin som i världinne ar swa som atirfallin til dygdhanna fulco*m*likhet. Ok äpte thäs hälgha andz inskiutilsom astundadhe on ginstan han höra ok see. Ok han samoledh ptändir af samà andano*m* äpt*i*r thy han hördhe rlica iomfru*n*na frägdh astundadhe han hona ee ok vidh*i*r hona tala, Ok swa som girugh*i*r il ärlica bradh. thy at han var komin at röfua ärldinna rike. vilde han hona wtgripa af ondo

världinne oc tilfögia gudz h*er*radöme, Han sökte opta hona. än hon sökte optaren han. Än tho skipadho the quämelica sina sökilsa tima. Swa at ängin fik ämpne til thera gudhelika idhn at märkia älla vm thöm at danta. Opta gik hon ensamin mz eno fölghe aff sins fadh*i*rs hws at lönlica sökia hälgha ma*n*nin. af hulkins gudhelico*m* ordho*m* hon optändis til gudz kärlek meer än nakor ku*n*ne sighia. thy at hänne thotte hans bränna*n*de ordh ok *gär*ninga ow*ir*ga alt thz lic*am*likit var Nw takir fadhorin franciscus hona äggia. til at forsma thässa värld beuisande mz skälom hänna hop vara thört ok swiklikit, ok sigh*i*r hänne af söta ihesu christi brullöpe ok hionalaghi. oc radh*i*r hänne göma oc anduardha sin iomfrudom thöm hälgha brudhgo*mm*ano*m* som for storan kärlek värdoghadhis mandom taka. Hwat skal iak meer sighia. Äpte hälagha fadh*i*rsins radhe. hulkin hon sik hafdhe swa som troaste bruttogha. senkadhe ey iomfrun at samthykkio gifua til tholkin brudhgo*m*ma. Ok ginstan kom hänne ij hugh äuärdhelico glädhinna skodhan. ok th*er* af tok hänne at ledhas vidh thässa värld. oc al hänna astundan ok länktan var äpter himerikis brullöpe, ok swa vardh hon optänd til himerik*is* glädhis astundan. at änkte var thz i världinne hon astundadhe. Ok swa stygdis hon
518 vidh orena kötzsins losta at hon mente sik alla-ledhis vidh han at skilia. astunda*n*dis ensampno*m* gudhi af sinom lica*m*ma mönster göra. ok vidh*i*rfresta at forskulla mz dygdhomen at koma i swa stors konu*n*gx brullöp. Ok sidhan and-

ırdadhe hon sik alla sama*n* sancti francisci radhe. k näst gudhi skipadhe hon han sin styrara. ipa*n*de sik allaledhis äpter hans radhom. ok af ıns ordho*m* fik hon af gudhi storan hughnadh. ꞅa at al världinna fäghrind. ok alt thz vta*n*til ı*n*ne lostelikit vara, räknadhe hon som ledhasta räk. th*e*r til at hon matte afla. ok vndfa christi ırlek ok vinscap. Än th*e*r til at ey skulde 'ena världinna muld smitta hänna hux clara öghil. ok ey skulde nakat ilt hända i vadhe-:a vnga aldreno*m*: skyndadhe milde fadhorin anciscus hona at wtledha af myrko världinne. n nu tilstodh hälgha palmsu*n*nadax höghtidh. : iomfrun kom mz hetom hugh til sanctum anciscum ok spo*r*dhe vm sin vmuändilse ful-ı*m*lica til gudz, ok nar oc huru thz skulde ırdha. Tha bödh fadhorin franciscus at hon ulde thän höghtidhis daghin mz sino*m* bäzsto ädhom oc väl pryd til kirkio ganga. ok mz ıdro folke som th*e*r är sidh*i*r palm taka, Än ısto nattina skulde hon forlata alla världinna fängo. världi*n*na glädhi vmuända i vars h*er*ra no grat. Än nu kom palm su*n*nadaghin. ok ›n mz andro*m* ma*n*go*m* frwm oc iomfrum mz ore bälde oc höghtidh til kirkio gaar, Hwar ınne tha iärtekne hände som väl är ami*n*nilse ırt. thy at tha som alle fra*m*gingo at palm taka. irbleff hon i sinom stadh ey thorandis for yghelikhet skuld oc vidh*i*rsyn at fra*m*gaa. tha dh*i*rgik biscopin som mässona sagdhe vm alla appona i kirkio*n*ne varo oc thijt hon stodh. oc ıtte palmin ij hänna händir. Än ginstan nästo

nattina äpt*ir* thy hälghe fadhorin hänne budhit hafdhe. redde hon sik mz höuisco kompanscapi at vndan fly. Än tha hon wt skulde ga. thäkt*is*
519 ey hänne aat thöm dorom wtga som hon för var van, Vtan mz vndirsamlico*m* starklek opreeff hon mz sinom hando*m* ena andra dör som atir var fylt mz stokkom ok steno*m*. ok swa forlatande hws oc heem vinir ok frändir. gik hon til enna kirkio som heter sancta maria de porciuncula. hwar sancti francisci brödh*ir* varo i gudhelike vaku. hulke som vidh*ir* toko io*m*fru*n*ne claro mz store glädhi. Än ginstan afsagdhis hon alla världinna fafängo ok brödhrene kringskaro hänna haar. Ok i thera händir aflagdhe hon oc anduardadhe allan sin prydhelica skrudh. oc värlzlican klädhabonadh. Ok ey var höuelikit at hon i andro*m* stadh thz göra skulde. vta*n* i hänna mönstre hulkin aldra millast. ok ensamin är aldra värdoghasta badhe modh*ir* ok iomfru. Thätta är thän stadhin. th*e*r sanctus franciscus först burdhe inna*n* sinna fatika brödhra riddarscap. swa at han skulle afla oc födha miskun*n*a modh*ir*rinne twäggia handa renlifnadha. i hänna huse, Än sidhan hon swa som ödhmiuk gudz brudh. takit hafdhe fore vara fru altara ödhmiukti*n*na oc hälagha synda bätri*n*ginna klädhabonadh. ledde ginstan sanctus franciscus hona til sancti pauli kirkio. th*e*r til gudhi thäkt*is* hänne andraledhis foresee.

Än nu kom frägdhin til hänna frändir. hulke alle mz sorghfullo hiärta fordömdo hänna akt ok *gär*ninga. Ok como alle löpande sama*n*sank-

adhe thijt hon var at vidh*ir*fresta thz the ey ku*n*no fulco*m*pna. Nw äggia the hona mz hötilsom oc lokkan at aflata tholkin darscap. oc smälikin lifnadh. hulkin ey höfwir hänna släkt. oc ey haw*ir* äptedömilse ij kirkio*n*ne. Än hon fatadhe sik i altara klädhin oc tok af sino hofdhe som kringskorit var. ok sagdhe sik aldre optarmeer skula skilias fran gudz thiänist. Ok ä thäs större stridhin vardh aff hänna frändom. thäs mera gaff gudz kärlekir hänne makt at motesta. oc vaxande stridhinne af thöm hänne tilhördho vaxste hänna hugh*ir* i godho. Ok swa vm ma*n*ga dagha. tholde hon genstridh i gudz vägh. thy at alle vidh*ir*frestadho hona afkoma thy godha 520 hon böriat hafdhe. Än aldre viknadhe hänna hugh*ir*. oc aldre colnadhe til gudz hänna kärlekir Vtan i bland ordh ok hat satte hon swa länge sit hop til gudz at hänna frändir afläto hona at hindra. Än nakrom daghom th*er* äpt*ir* gik hon til enna kirkio som heter ängla kirkia af panco. hwar hon matte fullelica sin hugh i gudhi hwila. Än th*er* näst äpter sancti francisci radhe foor hon til sancti damiani kirkio. ok th*er* fäste hon stadhelica sin hugh. swa som ey nu iäuandis vmskipta flere stadha. Ey gaf hon vm älla räddis at stadhin var thrangir älla swa so*m* ödhe Thätta är the kirkian til hulka bätring oc oprättilse sanctus franciscus mykyt äruodadhe. ok hänna p*re*ste fik ha*n* ma*n*ga päninga til hänna bygning. Thätta är the kirkian. th*er* sanctus franciscus inna*n* stodh a sino*m* böno*m*. tha han hördhe röstina af thy hälgha korse sighiandis.

francisce gak oc opråt mit hws som thu seer at falla vil. J thåssom stadheno*m* for himerikis brudhgo*m*ma*n*s kårlek inlykte sik sancta clara. Ok å mådha*n* hon lifdhe gömde hon sik th*er* swa som i myrkestofuo fra*n* vårldinna bange. J thy hulono bygde hon som dufua. ok födde th*er* gudhi manga iomfru. Th*er* byriadhe hon först fatika frwa closter. th*er* plögdhe hon i hardho liuårne sins lica*m*ma akir Th*er* sadhe hon fulco*m*lica råtuisonna sådh. Th*er* lårdhe hon huru andre skulde hånne åptefölghia. J thåsse thrango inlykkionne thwingadhe hon mz fasto oc limaslagho*m* sin lica*m*ma vm tw aar oc fyretighio. Ån huru årlica hon th*er* lifdhe. ok huru manga siåla vm hona til christum komo. skal hår oppinbarlica åpte sighias. Ån nakat litit th*er* åpte wtspredis iomfru*n*na clara hålaghetz frågdh vidha vm mang rike. ok aldra våghna como til hånna ma*n*ga årlica q*ui*nnor. Ån af hånna åptedöme til taka nu iomfrunar at göma thz the åru. ok the gipta åru astunda renlicare
521 at lifua. Manga the af årlike ok höghe slåkt åru födda forlatnom höghom ok vidho*m* pallacijs byggia sik ok innelykkia i thrangom clostrom. råknande thz vara stora åro at for gudz skuld lifua i asko ok haarclådhe, marghe vnge mån åpt*ir* hånna åptedömilse toko at sta mote kötzsins orenlek. Swa at mange the i hionalaghi varo mz båggias thera samthykkio bundo sik til renlek. Nw åggiar modhrin dottrina dottorin modhrina til christum. Nw lokkar systorin systor. vin sina vinu til gudz thiånist. Alle

stunda mz het*om* kärlek at thiäna gudhi. Alle stunda lottakande vardha af thy ängla lifw*är*ne ɔ*m* clara byriat haw*ir*. Otalica ma*n*ga iomfrur puäktar af clara frägdh. tha the ey ku*n*no i lost*ir* koma. lifdho the i sins fadh*ir*s huse äpt*ir* änna reghlo. än tho at the ey reghlo hafdho. ·wa mang helsonna barn afladhe sancta clara mz ino*m* hälgho äptedömilsom. at i hänne synis fulo*m*pnas thz pr*o*phetin sigh*ir*. Flere barn haw*ir* ıon som ey haw*ir* man. än hon som ma*n* haw*ir*. ì.n nu at thässin himerikis välsignadha adhran ·pru*n*nin i spoleto dal skulle ey stämpnas i litl·m stadh älla rume äpt*ir* gudz foresyn wtspredde ıon sik i swa stora aa älla flodh. at al the häl;ha kirkia gladdis af hänna ström. For thy .t swa stora thinga nymäre gik swa vidha vm 'ärldina at i hwario*m* stadh afladhe hon gudhi iäla. ok än tho at clara är innelykt. tho skin ıänna dygdha loff kring vm världina. Nw kombir ıänna dygdha frägdh til ärlica q*ui*nnor. frwr ok lrotninga oc härtoghinnor Än ma*n*ga af thöm ıflagdho höghfärdhinna bälde. oc äpteföl gdho ödhniuklica hänna footspor. Ok somlica the som varo ıärtoghom ok konu*n*gom i hionalaghi tilfögdha. ·he ey ku*n*no fran thöm skilias lifdho tho äpt*ir* ıancta clara äptedöme i hardhe synda bätring. ɔc gingo äpter hänna liuärne äpt*ir* sinne makt. I mango*m* stadho*m* byriadhis tha clost*ir* byggias ɔk kring vm världina wtspredhas renliuis lifw*är*ne ıf thässom hälghom blomstrom som sancta clara 522 'ödt haw*ir* prydhis nu the hälgha kirkia. Af ıulkom hon bidh*ir* sik stydhias sighiandis. Stydhin

mik mz blomstrommen. thy at iak thwingas älla thwänar af kärlek.

Än nu är sighiande af hulkin hänna vmganga ok liuärne var. Hon var sins ordins förste sten ok ärlikin grundual. ok af ophoueno vilde hon sätia alla sinna dygdha bygning a ödhmiuktinna grundual. Sancto francisco lofuadhe hon hälgha lydhno. oc aldre i nakro afgik hon hänne. Thry aar äpte hänna vmuändilse til gudh flydhe hon ödhmiuklica abbadisso nampn ok ämbite. hällir viliande androm vndirgifwin vara än owir andra vald haua. Ok i bland gudz thiänisto quinnor vilde hon hällir thiäna än af androm thiänist haua. Än sancto francisco nödhgande hona tok hon vidhir abbadisso döme. af hulko meer vaxste räddoghe i hänna hiärta än höghfärdh. Ok ey öktis hänne ther af frälse vtan meer äruodhe ok thiänist. Ok än tho at hon nu syntis nakat höghre af formanzdömeno, tho räknadhe hon sik ä thäs mindre. oc ä thäs redhobonarin var hon til thiänist. ok ödhmiukarin i klädhabonadhi oc smälicarin Enga systra ämbite älla äruodhe forsmadhe hon. Swa at opta göt hon vatn a thärra händir. ok tha the sato. tha stodh hon. ok tha the ato thiänadhe hon. mykyt nödogh bödh hon nakat. ok myklo hällir vilde hon thz siälff göra. än hon vilde thz nakrom systrom biudha. Opta thwo hon siuko systrina ok thörkadhe. Ey flydhe hon thera licamlica orenlikhet. ok ey stygdis hon vidh thera lokt. Thiänisto quinnonnar fötir som vtantil varo tha the hem komo. thwo hon opta ok kyste. En tima

ıwo hon enna sinna thiänisto q*ui*nno fötir, ok
ıa hon vilde thöm kyssa. gat ey thiänisto q*ui*nnan
ıolt swa stora hänna ödhmiukt. vta*n* vnda*n*
ykte fotin ok i thero*n*ne slo hon hona mz fot- 523
no*m* mykyt hardhelica for sin mu*n*. Än hon
nlica atirtok fotin ok kyste hona vndir sina
ia. Andans fatikdom som är san ödhmiukt
lskadhe hon ok fatikdom i allom thingo*m*. Ok
ıy i försto*n*ne tha ho*n* vmuändis til andelikit
uärne. alt sit fädh*i*rne som hänne tha tilfiöl
ılde hon. oc gaff thz i gudz hedh*i*r fatiko folke.
wa at hon th*e*r af sik änkte atirgömde. ok swa
›rlot hon vta*n*til världina at hon til siälinna
.ik vilde vardha. ok vta*n* thu*n*ga byrdhe lidhugh
›pa äpte gudhi. Swa mykla samsät ok kärlek
ıma*n* drogh hon mz hälagha fatikdomeno*m*. at
on änkte ägha vilde vta*n* varn h*er*ra ihesum
hristum, ok änkte loot hon sina döttir ägha.
ıy at hon viste at ärlicasta finaperlan swa som
r himerikis astundan for hulka the saldt hafdho
lt thz the atto ku*n*ne äkke äghas mz bitre värlz-
ca thinga vmsorgh, Opta sagdhe hon sinom
ystro*m* at thera samquämd thäkt*is* tha gudhi
ıa hon riik vare mz siälfsuiliandis fatikdom.
'k skulde tha äuärdhe*lica* bliua vm hon altidh
ärnadh vare mz höxsta fatikdomsins torn. Ok
ıy äggiadhe hon thöm altidh at byggia mz
ıtikom christo i fatikdomsins redhra. hulkin
ıtika modh*i*rin lagdhe i thranga iätuna. Ok en-
a*n*nelica beuaradhe hon thz at värlzlica thinga
ıtundan skulde aldre smitta thera siäla Thy
eddis hon af innocencio pafua priuilegium at

hänna lifnadh*i*r skulle tiluighias ok sc*ri*fuas sann*om* fatikdom. Än pafwin gladdis mykyt af tholke iomfru*nn*a astundan oc hita ok sagdhe at aldre vardh för tholkit priuilegium beedz af nakrom pafua. Ok for thy at thz beddis som ey var förra vant. at bedhas. thy giordhe pafwin thz han ey van var förra göra. thy at han först brefuit skreff mz sinne hand. Än thän pafwin th*e*r kom äpt*i*r gregorius aat na*m*pne. hulkin som. swa som han stor var i värdoghetinne. swa
524 var han oc stor i dygdho*m* han älskadhe thässa io*m*fruna mz storo*m* kärlek. ok äggiadhe hänne at for nakra saka skuld ok komascolande världinna vadha at gooz oc äghor matte takas til hänna ordinem. oc at hon th*e*r til samthykkio gifua vilde. thy at sielw*i*r pafwin vilde th*e*r til sina gafuor gifua. Än hon mz starkasta hugh motestodh. ok vilde ängaledhis at thz vardha skulde, tha swaradhe pafwin Är thz swa at thu rädhis at bryta thina iättan tha viliom vi thik af hänne lösa, Hälghe fadh*i*r sagdhe hon. Aldre astundar iak th*e*r aflösas at iak ey skuli äptefölghia mino*m* gudhi. Mykyt gladhelica tok hon almoso brödhstykke ok smolor som the sama*n*hänto som äpte almosonne gingo. ok var swa som hon vilde dröuas af helom brödhom ok meer gladdis hon af smolomen. Hwat meer. hon astundadhe sik samlica vidh thän fatika korsfästa i fulco*m*licasta fatikdom. Swa at änkte forganglikit thing skulle hänna älskogha dragha fran gudz kärlek ok hindra hona fran sinom gudhi. See här co*m*ma tw vndirsamlikin thing

hulkin hon värdoghadhis at göra som fatikdomin älskadhe. Swa hände eet sin at ey var i clost*re*no vta*n* eet brödh enast ok nu var time at alla äta vildo. tha bödh hon hänne som visthusit hafdhe brödhit sundir skära. oc half delin brödhromen sändas ok half delin systromen atirhaldas hulkin half deel bödh hon sundirskära i fämtio stykke äpt*i*r thy systrana ma*n*ga varo, oc sätia thöm til fatikdomsins bordh. Tha swaradhe hänne gudhelica dottorin. väl äru här vidh*i*rthorftelikin gudz gambla iärtekne. hulkin mz fäm brödhom ok twe*m* fiscom födde fäm thusand folk. Än modhorin swaradhe oc sagdhe. Gör dott*i*r diärflica thz iak sagdhe. Än nu skyndadhe dottorin fulco*m*pna modhri*n*na budh, ok modhorin skyndadhe sik at bidhia for sino*m* döttro*m* til sin gudh. Än af gudz gafuo tok swa thz litla brödhit vaxa i hänna handom som thz skipte. Swa at hwar the i co*n*ue*n*to*n*ne var ympninga fik til sin deel. En daghin vanskadhis swa mykyt olian gudz thiänisto q*u*inn- 525 om at ey var hon swa mykyn at siuko*m* matte matir mz redhas. tha tok ödhmiuktinna mästare sancta clara. thz karit som olian plägadhe innan vara ok satte thz tompt en stadh. ok calladhe brodhorin som äpt*i*r almosonne pläghadhe gaa. Än ha*n* ginstan redho var at hiälpa swa store vidh*i*r thorft. ok lop at taka karit. hulkit fore sancta claro bön skuld gudz miskund fylt hafdhe Ok thy fan brodhorin karit fult mz olio. ok vmuände hans thiänist til fatika döttrinna hugnadh. Än brodhorin thotte sik fafängelica calladhan vara. korradhe han ok sagdhe. Thässa q*u*innonar

haua callat mik aff sino*m* leek. thy at karit är fult mz bäzste olio. Huru vndirsamlica hon sin lica*m*ma plagadhe är vanlica bätra at thighia än th*e*r nakat vm tala. thy at vanlica the thz höra thänkia thz näplica sant vara. Ey synis thz stort at hon mz enfallelico*m* kiortle oc eno*m* mantle af grouasta klädhe hulde sin lica*m*ma, hulkin hon meer hafdhe til at hylia ok skyla mz sin lica*m*ma än til hans v*är*ma Ey är thz vndra*n*de at aldre kom sko a hänna fötir, ok ey synis thz stort vara at hon hwar dagh fastadhe. ok aldre i säng laa älla a fiädhra klädhom. thy at ma*n*ga varo the i hänna clostre som tholikt sama giordho. Än huru sama*n* dragha sik. älla liknas iomfrulikin lica*m*me ok swina klädhe, Hon hafdhe röktat sik en skinkiortil af swinskinno*m* ok skipte han til halfs. ok vände swa thz ludhna til sin bara krop. han bar hon idhkelica vndir sino*m* kiortle. Än opta bar hon näst bara lica*m*manom hwassasta haarclädhe sama*n*bundit mz knwtom af grofuo hästa taghle oc bant thz til lica*m*min mz hardhom bandom. Thätta klädhit beddis en hänna systor eet sin til lans. än tha hon thz haft hafdhe thre dagha. atirbar hon thz mz mere glädhi än hon thz takit hafdhe. Sighiandis sik ey gita tholt swa storan hwaslek. Bara iordhena hafdhe hon for sängina. ok for höghindit lagdhe hon en stok vndir sit hofwodh. Än tha nakar time var framlidhin ok lica*m*min tiltok at vanskas lagdhe hon halm vndir sit hofwodh, Än sidha*n*
526 ho*n* swa hardhelica kroppin plaghat hafdhe, ok tiltok nu at thwingas af lange soot. bödh sanctus

franciscus hänne en säk mz halm vndir sik läggia. Swa hardh var hon i fastonna atirhalde at hafdhe ey varit gudz nadh. ey hafdhe hon mz swa litlom mat som hon tok bärghat sino liue. Badha langa fastona swa som är fran alla hälghona dagh ok til iula, ok siw vikna fasto tha hon helbrygdha var. fastadhe hon gladhelica hwarn dagh vidh vatn ok brödh Vtan ensampna sunnadaghana tha drak hon litit af viin vm hon thz hafdhe. Än thu mat vndra tha thu thz höre hulkit thu ey format äpte fölghia thre dagha i vikunne. vm thässa badha langa fastonar. Swa som är manadaghin. odhinsdaghin ok freadaghin tok hon änkte thz matlikit var. Än swa ledh hon thässa thungo fastonar fram at hon änkte aat vtan hwarn annan dagh vatn ok brödh. Ok thy var ey vndir at sidhan hon vm langan tima swa hart liuärne idhnat hafdhe. vardh hon vanmaktogh ok gripin af hardhe soot, Alla hänna döttir varkunnadho sik owir hona oc gräto mz tarom thän hardha dräpin ok dödha hon sik siälfuiliandis daghlica giordhe. Om sidhe biscopin af asisio. ok sanctus franciscus forbudhu hänne the draplico thriggia dagha fastona. Ok budhu hänne at ängin daghir skulle vara. at hon mindra sik til födho taka skulle. än swa mykyt brödh som voghe halft annat skala pund. Än for thy at människionna hughir opta synis sorghfullir vara tha kroppin är i hardhe thwingd mz fasto älla siukdom. Än i alle sinne thwingd gömde sancta clara thz at hon altidh syntis i sino änlite lioff. gladh. oc blidh. Swa at hon syntis ey känna kropsins nödh. vtan hiolt

hona swa so*m* for leek. Ok thy gafs vndirstanda at ämuäl synt*is* vta*n*til the hälagha glädhin hon inna*n*til i siälinne hafdhe

Thässen sama hälgha iomfrun som swa hafdhe foruu*n*nit al kötzsins oloflico rörilse, ok swa borttakin fran världi*n*na astundan Jdhnadhe sina siäl
527 idhkelica i hälagho*m* böno*m* ok gudz lofue ok alla sina hetasto astundan hafdhe hon swa sat til gudz. ok ow*ir*komit al världz thing at hänna hugh*ir* ok siäl var altidh redho at vndfa gudz nadh. Äpte natsangana stodh hon mz systromen vm langan tima a gudhelico*m* böno*m*. Ok tha alla andra atiruändo at grata. varo aldre hänna öghon vta*n* tara. Ok tha alla thröttos. oc lagdho sik nidh*ir* at hwila sina lime. än tho i mykyt hardhom sängo*m*. bleff hon stadugh quar i gudhelico*m* bönom*m*. at hon matte tha fa lönlica hwiska vidh sin gudh tha alla andra sofwo Optarst i sinom bönom laa hon nidh*ir* a iordhinne ow*ir* sit änlite ok kyste hona ok gräät swa at hon altidh syntis halda ihesum i sino*m* handom. oppa hwars fötir the tarane flutu oc hon swa idhkelica kyste. En tima vm ena myrka nat tha hon stodh i *in*nerlico*m* graat. kom myrksins ängil diäfwllin i ens swartz piltz liknilse manadhe hona ok sagdhe. Graat ey swa mykyt. thy at thu vardh*ir* blind. Än hon swaradhe hono*m* ginstan, han vardh*ir* äkke blindir som gudh skal see. Än ginstan bortgik ha*n* mz mykle skam. Epte otto sangin samo nattina. tha hon stodh som hon var van i gudhelicom graat. atirkom thän swiklike manarin diäfwllin ok sagdhe. Graat ey swa länge

at hiärnin wtflytir thik aat näsomen ok swa vardha
thina näsa wranga. Än hon swaradhe ginstan
hono*m* ok sagdhe. Han vardh*i*r äkke wrangir
som gudhi thiäna, ok ginstan hwarff han bort
fran hänne. Huru mykyn sötan hugnadh hon
fik af gudz nadh i sinom gudhelico*m* böno*m*
pröuadhis opta mz visso*m* tekno*m*. thy at tha
hon opstodh aff sinom bönom. hafdhe hon mz
sinom systrom aldra sötasta ordh. optändande
thera hiärta mz thöm gudhelica kärleksins elde
hulkin som hon hafdhe takit a gudz altara. thy
at enna handa sötme fra*m*gik tha af hänna ordh-
om. af hulkom the stort vndir hafdho Ok meer
var tha skinande hänna änlite än thz förra var.
Sannelica hafdhe gudh hona optänt i sino*m* sötma 528
swa at thz sama liusit hulkit gudh hafdhe i hänna
bönom optänt i hänna hugh skulle ämuäl lica*m*-
lica vta*n*til oppinbaras ok synas. Swa var hon
ij thässe ostadhogho världinne stadhelica tilfögdh
sino*m* brudhgo*m*ma at än tho at hon i kra*n*ka
lica*m*mano*m* här nidhre i världi*n*ne bar ärlicasta
liggianda fä swa som var hänna siäl. tho var ho*n*
altidh mz hughenom när gudhi i himerike. Thz
var hänna sidhuänia at för än nakra andra vnga
syster til otto sangin komo var hon förre op-
uäkkiande thöm til gudhelikit loff. opta tha andra
sofuo röktadhe hon lamponar. ringde klokko*n*ne
ok tände liusin. Ok ängin time var aldre fa-
fängir i hänna clostre. thy at hardhelica auittos
the altidh som lata varo ok oidhna i bönom ok
gudz thiänist

Nw är sighiande af thöm vndirsamlico*m* storom thingom som gudh giordhe for hänna böna skuld. J thöm hardha stormenom som the hälgha kirkia tholde manga stadz i världinne vndir keysareno*m* fräderiko hände ok stoor ofridh*ir* th*er* när som hon var. thy at i daleno*m* vidh*ir* spoleta stadh. ok th*er* alt vm kring hafdhe kesarin laght grymasta härscap badhe saracenos oc annat grymt folk. at nidh*ir*sla ok vi*n*na the borgh*ir* ok stadha th*er* vm kring lagho. Hwar skyttor varo swa som bii swärma En daghin drogho the fore stadhin asisium oc var nu härscapit när komit til porta*n*na. Än thz grymasta ok värsta folkit saraceni. hulke girughaste äru at wtgiuta c*ri*stna ma*n*na blodh ok diäruaste til aldra oloflicasta thinga varo nu inko*m*pne for stadhin ok inne i io*m*fru*n*nar clostre. tha toko systrana at rädhas ok skälua i sino*m* hiärto*m* oc visto ey hwat the skullo tiltaka. Vta*n* como grata*n*de til modhri*n*na claram. ok än tho at hon mykyt siuk var ok krank i lica*m*manom. tho mz 529 oräddo hiärta lot hon sik ledha til dörri*n*na oc sik sätia for ouinomen ok for hänne bars eet litit silf skriin innelokt i filsbeen i hulko th*er* aldra gudhelicast gömdis gudz hälghaste lica*m*me Ok lagdhe sik alla saman for sinom gudhi mz grata*n*de tarom til gudhelica böna ok sagdhe, O min gudh thäkkis thik thz at ouäknta thina thiänisto q*ui*nnor th*er* iak opföt haw*ir* i thino*m* kärlek. skulu nu anduardhas i hedhninga händir oc vald Jak bidh*ir* thik min käre h*er*ra. at thu göm thina thiänisto q*ui*nnor hulka iak ey i thässom

vadhano*m* göma kan, Än ginstan hördhis wt af skrineno en klen röst swa som af eno barne sighiandis .Jak skal altidh göma idh*i*r ok värna, ok tha sagdhe hon, O min h*er*ra beuara oc thänna stadhin vm thik thäkkis hulkin for thin kärlek os oppehallir, Än var h*er*ra swaradhe hänne. thu*n*ga oc dröuilse skal thänne stadhin thola än tho skal han värias af mi*n*ne nadh, Ok tha oplypte hon sit tarafulla änlite oc styrkte thöm som gräto oc sagdhe. Jak lofuar thz idh*i*r mina käro dötter at änkte ilt skal idh*i*r hända. vm än ij idhra tröst til gudz sätin Än ginstan vardh nidh*i*r slaghin thera gry*m*ma hunda*n*na dirfue. ok rasklica nidh*i*r spru*n*go af mureno*m* som the oppa kompne varo, nidh*i*r slaghne mz hänna gudhelica böna dygdh. Än tha bödh clara hardhelica allom thöm the röstina hört hafdho sighiandes. vaktin käro dött*i*r i alle matto at i ängom sighin af thässe röstinne mädhan iak är i thässo lifue.

En anna*n*tima en hedh*i*r girugh*i*r ma*n* vitalis at na*m*pne af auersa stoorhugadh*i*r i stridhom. hofuodz man for keysarins härscap. drogh fore stadhin asisium oc belagdhe han. ödheläggiande alt thz vm kring laa ok stadhfäste mz hötande ordhom. at han aldre thädhan skulle fara för än han stadhin fangit hafdhe, Ok var nu swa när komit at 'alle räddos vm stadzsins vaadha. Än 580
tha gudz thiänisto q*ui*nna sancta clara thätta hördhe. grät hon innerlica oc sama*n*sankadhe sina syster ok sagdhe. Käro döttir af thässom stadheno*m* hafuo*m* vi takit mykyt got oc takom laghlica. ok thy är thz mykyt omilt vm vi hono*m*

ey hiälpom vm vi git*om* mädhan hono*m* thrängir ok bödh at aska häntas skulle. ok sidhan bödh hon at alla skullin taka klädhin aff sino*m* hofdho*m*. Än hon tok först af sino hofdhe. oc strödde thz fult mz mykle asko. ok sidha*n* lagdhe hon asko a aldra thera hofwodh oc sagdhe. Gan sagdhe hon til van gudh. ok bidhin mz allo hiärta at thänne stadhin matte frälsas. Än misku*n*sambir gudh hördhe thera böne ok giordhe hugnadh äpt*ir* dröuilse, thy at a*n*na*n* daghin th*e*r äpt*ir* skingradhis allir thän härscapin ok aatskildis swa at thän höghfärdoghe ma*n*nin mote sino*m* vilia skulle stadhin forlata ok thädhan fara ok aldre meer dröuilse göra ij thy landino. thy at litin tima th*e*r äpt*ir* vardh han mz swärdhe dräpin

Egh är oc thighiande vm the vndirsamlica dygdhenar hon giordhe mz sinom bönom i förstonne hon vmuändis til gudz. tha vmuände hon ena andra siäl. oc värnadhe hona sidhan hon vmuänd var. For thy at hon hafdhe ena lica*m*lica systor ey mykyt aldrogha. ok hon astundadhe mykyt at the sama hänna syster skulle vmuändas til gudz. ok först i sino*m* bönom som hon mz fulle astundan offradhe gudhi. badh hon innerlica at swa som the badha hafdho i världinne haft en hugh. Swa skulle oc nu mällan thera i gudz thiänist vardha en vili. Ok thy badh hon innerlica misku*n*ni*n*na fadh*i*r at hänna syster agnes th*e*r hon hafdhe äpt*ir* sik latit i fadh*i*rs
581 huse skulde ledho faa vidh världina. ok at gudh skulle hänne sötir vardha. ok at han skulde hänna

hugh swa vända fran lica*m*licom giptomalo*m* til sin kärlek at hon mz hänne matte standa i äuärdhelico*m* iomfrudom oc tilföghias äro*n*na brudhgo*m*ma. Jnnerlikin kärlek hafdho the mällan sin haft mädhan the sama*n* varo. oc dröuelikin var thera aatskilnadh*i*r Än tho ey badha a ena matto dröfdhos the Än gudh af sinne miskund hördhe rasklica hänna bön thy at hon beddis the gafuo som gudh gärna vnte, Ok thy äpte siäxtanda daghin at sancta clara vardh vmuänd sökte thän hälghe ande hänna syster agnetem ok kom ginstan til sinna syster ok oppinbaradhe hänne sin vilia sighiandis allaledhis sik gudhi vilia thiäna. hulka hon tok gladhelica i sin fagn oc sagdhe. O sötasta syster iak thakkar gudhi hulkin mik som vmhuxsan hafdhe vm thik swa millelica hördhe. Än vndirsama vmuändona äptefölgdhe mykyt vndirsamlikin göma ok värn. thy at tha thässa twa ärlica systrena stodho i gudz thiänist äptefölghiandis hans footsporo*m*. vidh ena kirkio som hät ängla kirkia af panco. ok hon som meer vndirstodh af gudhi lärdhe sina nyko*m*pno syster. Än thaghar ginsta*n* opuäkt*is* mote thöm af thera frändom en ny striidh. for thy at tha the hördho at agnes var farin til claram. lupu til stadhin som the varo nästa daghin tolff män optände mz mykle gäld. Än tho loto the ey vndirstanda vta*n* swa som mz enne späkt ingingo the til thera. Än ginstan vändo the sik til agnetem. thy at the varo nu va*n*hopande til claram. Hwi compt thu hijt sagdho the. skynda thik rasklica heem mädh*i*r

os. hon swaradhe sik ängaledhis vilia skilias fran sinne syster clara. Än ginstan sprang aat hänne en riddarin ok slo hona mz näfuom ok sparn mz fotom. oc greep hona i harit ok vilde hona mz sik dragha. ok somlike skofuo oppa hona. ok somlike hona vndir armana oplypto. Än tha vnga iomfrun saa sik swa som af leonom gripna vara. oc bort dräghas af gudz handom, ropadhe
582 hon til sinna syster ok sagdhe, hiälp mik kärasta syster ok lat mik äkke bort takas fran varom herra christo Än mädhan the hardho ransmännene drogho hona, än tho at hon motestodh thz mästa hon formatte. nidhir fore ena bärgha liidh. sundir rifuo the hänna clädhe oc harit af hänna hofdhe. Swa at väghin syntis ströddir mz hänna hare. Nidhirfiöl clara mz gratande tarom til gudhelica böna ok beddis sinne syster at gifuas huxsins stadhughet. ok at gudz makt matte owirga manna makt ok styrk, Än ginstan vardh hänna licamme som nidhre la a iordhinne swa thungir at the mz alle sinne makt formatto ey hona bära längir än thwärt owir en bäk som ther laa. än tho at mange komo löpande af akromen ok vingardhomen the som i thöm äruodadho. ok vidhirfrestadho thöm at hiälpa. Än ey formatto the hänna licamma oplypta fran iordhinne, Ok tha the nu thröttos ok vanskadhos i sinom kraptom sagdho the i sinom leek. Alla thässa nat hawir hon bly ätit ok thy är ey vndir at hon är thung ok väghir mykyt Än hänna fadhir brodhir herra monaldus aat nampne oplypte sin näfua mz mykle gäld ok vilde hona

dräpa. Ok ginsta*n* fik ha*n* swa mykyn värk i handina som han oplypte at han hona änkte formatte röra, ok hafdhe nödh af thöm värkeno*m* vm ma*n*ga tima. Än nu sidhan stridhin hafdhe standit. vm langan tima, gik clara til thera ok badh sina frändir aflata tholka stridh. ok badh anduardha sik hona swa got som half dödha. at hon matte hona rökta. Ok sidhan bortgingo the mz beskom oc sorghfullo*m* hugh ok läto hona quarra liggia. Än ginstan opstodh agnes mykyt gladh af the försto stridhinne hon hafdhe haldit fore vars h*er*ra pino skuld. ok anduardadhe sik sidhan äuärdhelica i gudz thiänist. Än sanctus franciscus klipte siälw*ir* hänna haar mz sinne hand ok lärdhe hona mz sinne systor i gudz väghom. Än for thy at hänna liuärnis fulco*m*likhet kan ey besc*ri*fuas mz fam ordhom thy six ey meer 533 nu af hänne i thätta sin. Vta*n* framhalda aff sancta clara som byriat är. Ey är vndir at sancta clara bön. var maktogh oc stark mote mä*n*niskio*n*na ondzsco. hulkin th*er* ämuäl brände diäflana ok pinadhe thöm. for thy at en gudhelikin q*ui*nna af pisane biscopsdöme kom eet sin til stadhin som sancta clara var at thakka gudhi oc hänne for thy at hon var frälst af fäm diäfwlskap for hänna bön skuld. thy at diäflane kändos ok vidh*i*rgingo tha the wtkördhos af hänne at sancte clare böner brändo thöm ok wtkördho thöm af sino kari. Ey var thz vta*n* sak at pafwin gregorius hafdhe stora ok vndirsa*m*lica tro oc tröst til hänna bönir. thy at han opta hafdhe rönt hänna makt ok dygdhe. for thy at badhe tha

han var hostiensis biscop*ir*. ok swa sidhan han vardh valdir til pafua, hwart thz sin hono*m* hände nakar va*n*de älla vanskilse. tha skreff han ödhmiuklica til hänna. ok badh hona bidhia for sik. oc han fan hiälp i hwat vanskilsom ha*n* inna*n* var. Ok thy swa som thz var stor ödhmiukt. swa är ok thz väl värt th*e*r af äptedömilse taka. at höxste gudz ämbitzman här ij iordhrike. beddis hiälp af ödhmiuke gudz thiänisto q*ui*nno. ok anduardadhe sik i hänna bönir. Väl vndirstodh han ok viste huru maktoghi*r* gudz kärlekir är oc huru raskir ingangir är reno*m* iomfru*m* til höxsta gudz radh hws. Ok for thy at mädha*n* himerikis konu*n*gir giuir sik siäluan hetirlica thöm han älzska, Hwat är thz han ey gärna giuir vm thz nyttoght är. th*e*r han kärlica vardhi*r* vm bidhin

Hvru stora gudhelikhet sancta clara hafdhe til gudz altara sacramentum. beuiste hon i thy. at tha hon var i thöm stora siukdomeno*m*. i hulkom hon laa sängaläghis. loot hon sik opresa i sänginne oc stödhia sik ok sat oc span klenasta klädhe. oc sömadhe swa at hon giordhe väl fämtio corporalia. oc giordhe th*e*r owi*r* ärlikin hws af silke ok hedhinstykke. ok gaff thöm til the kirkior.
534 th*e*r vm kring lagho. Thätta är gudhelica gudz brudha ämbite swa göra Hwart thz sin hon skulde taka gudz hälgha lica*m*ma. tha vättis ioo först hänna kindir mz heto*m* tarom. ok fra*m*gik mz storo*m* gudhelico*m* räddogha. Ey mindra räddis hon han skylandis i sacramento än styrandis himil oc iordh

Än for thy at swa som hon i sinom siukdom hafdhe gudh ij sino ami*nn*e. Swa sökte ok gudh hona i hänna siukdom Vm iula nat tha världin glädz mz änglomen af thy klena barneno tha vardh föt. gingo alla systrana til kirkio at sionga otto sang. ok loto modhrina som siuk var ensa*m*pna hema vara. Än nu tiltok hon at thänkia a litla barnit ihesum ok sörgdhe mykyt at hon ey formatte vara i hans höghtidh oc lofue. ok sagdhe sukkandis, O min h*er*ra gudh see ok skodha huru iak är ensamin atirlatin i thässom stadheno*m*. ok i samo stundinne fik hon höra vndirsamlica thän gudhelica sangin som brödhrene sungo i sancti francisci kirkio. ok swa granlica hördhe hon thera sang ok vrghonar leka swa som thyt hon th*er* när vare Ey var the kirkian hänne swa när at hon thän sangin ku*n*ne haua hört mz sinom lica*m*licom örom. vta*n* gudh hafdhe thz giort vndirsamlica mz sinne nadh. älla ok at hänna hörsl hafdhe ow*ir*gangit alla lica*m*lica makt. Än thz som ow*ir* alt gik, var hon värdogh at see vars h*er*ra iätu som ha*n* innan laa. Vm morghonin arla tha systrena atirkomo til hänna sagdhe sancta clara Välsignadh*ir* vari min h*er*ra ihesus christus. hulkin mik ey forlät än thot i mik forlätin. Aff gudz nadh hördhe iak sannelica alla the höghtidh i thässe nattinne giordhis i sancti francisci kirkio

Innerlikin ok idhkelikin graat hafdhe hon af vars h*er*ra pino ok af hans sarom hafdhe hon stundom största besklek. ok stundom innerlica

glädhi huxsandis a hans stora kärlek. Vars herra tara ok gratir varo altidh i hänna aminne. ok for thy at störste kärlekir hafdhe fäst christum i hänna hiärta. gat hon honom aldre glömt. Altidh lärdhe hon sina systra at grata corsfästa christum. ok thz hon lärdhe mz ordhomen giordhe hon ok fulcompnadhe mz äptedömilsom. thy at opta lönlica för än hon thöm ther til äggiadhe. hafdhe hon gratit ok fält manga tara Mällan sext tima ok noons grät hon besklicare än annan tima a daghenom. thy at hon vilde tha offras mz gudhi som tha offradhis i thöm timanom. Eet sin vm noons tima tha hon stodh a sinom bönom i sinom camara. slo diäfwllin hona vidh kinbenit swa at öghat fyltis mz blodh ok kinnin blanadhe. Ther til at gudz pina skulde altidh vara i hänna hugh. las hon idhkelica bönenar af vars herra fäm vndom. Aue dextra manus christi &c Hälgha kors tidhir lärdhe hon oc las thöm altidh äpter thy korsins älskare sanctus franciscus hafdhe skipat oc giordhe, en linda mz thrättan knwtom. hafdhe hon lönlica altidh näst sinom bara licamma til vars herra sara aminnilse. En tima vm en skära thorsdagh tha höghtidhin haldz af vars herra hälghasta natuardh i hulkom han beuiste sinom vinum i ändelyktinne största kärlek. Mot quälleno tha som aatledh vars herra stridh. oc han fangin vardh, innelykte clara sik mykyt dröfdh oc sorghful ij sinom camara, ok nidhirfiöl innerlica til sinna böna. oc lät sik i hugh koma hulkaledhis var herra stodh a sinom bönom dröfdhir i sinne siäl alt til dödhin Ok

ıdhan hon hafdhe granlica thänkt huru han var ıngin bundin ok draghin sattis hon oppa sina äng. ok swa sat hon alla the nattina. oc thän aghin th*er* äpter swa som var langa freadagh*i*r. ptakin i andelike syyn. Swa at hon aldre vände in öghon af thy hon thöm först afäste. vta*n* at stadhelica ok skodhadhe sin gudh. swa som 536 hän ey haw*i*r licamlikit liiff älla sinne, Opta ıgik een af hänna döttrom som hänne var hemekin til hänna. ok vilde vita vm än hon nakat ilde. ok altidh fan hon hona ä samuledh sitiande, ın nu leedh aat lögh*i*rdax nattinne. tha optände he sama systorin lius i camarenom. ok mz teknm ledde hon modh*i*ri*n*ne til ami*n*nilse thz sanctus :anciscus budhit hafdhe. thy at han hafdhe hänne ız budhit at ängin skulde thän dagh*i*r vara at on ey ä nakat äta skulde. Ok tha som hon wa när hänne stodh mz liuseno. clara swa som tirkoma*n*dis af andelico liuse til si*n*na sinna. ıgdhe hon. hwat thorft är här aat liuse. hwat ey r än lius dagh*i*r. hon swaradhe. kära modh*i*r ıgdhe hon. en nat ok en dagh*i*r äru alla redho :*am*farin. ok nu är komin the andra nattin. tha ıgdhe clara. min kära dott*i*r välsignadh*i*r vari ıänne sömpnin hulkin iak länge astu*n*dat haw*i*r. n nu första vardh han mik gifwin. vta*n* vakta ranlica at thu ängom sigh af thässom söpnen*m* ä mädhan iak är lifuandis i thässo liueno. k swa atirgalt korsfäste christus kärlek mote ärlek. Ok mz swa storom kärlek optändis hon il thz hälgha kors. at hon giordhe mz thäs makt tor vndir ok iärtekne. thy at ow*i*r hwat siuke

mä*n*niskio hon kors giordhe. ginstan fik hon hela
bötir. ok al soot flydhe fran hänne. Än af ma*n*g-
om vilio*m* vi nakar sighia. En brodh*ir* stephanus
aat na*m*pne vardh afuita ok miste sin skäl. hulkin
sanctus franciscus sände til hänna. ok badh at
hon skulde kors göra ow*ir* hono*m*. thy at hän
viste i hänne vara stora fulco*m*likhet ok dygdh.
Än lydhno*n*na dott*ir* giordhe äpt*ir* fadh*ir*sins
budhi. ok giordhe ow*ir* hono*m* hälghasta korsins
tekn Ok lot han sofua nakat litit i thöm stadh-
587 eno*m* som hon var van at sta a sino*m* bönom.
Ok tha han litit sofuit hafdhe vardh han löster
oc opstodh helbrygdho oc atirgik til fadhorin
frälster af alle gäld. En pilter thriggia ara
gamald matheolus aat na*m*pne aff spoleta stadh.
hafdhe ouarlica inthrykt en litin sten i sina näsa.
swa at ängin ku*n*ne han wtkoma af hans näsom.
ok ey ku*n*ne piltin han wtkasta. ok vär staddir
i store nödh ok vadha. han leddis til iomfru*n*na
claram. ok ginstan hon hafdhe giort kors owir
hono*m* wtkastadhe han stenin ok vardh frälster.
En annar piltir af perusio hafdhe en växst ow*ir*
sit ögha swa at han gat änkte mz thy seet. Han
vardh leddir til hälagha gudz thiänisto q*u*inno
claram oc hon tok oppa öghano oc giordhe kors
ow*ir* ok sagdhe. Ledhin han til mi*n*na modh*ir*.
at hon annat sin kors göre ow*ir* hono*m*. thy at
fru ortulana hänna modh*ir* hafdhe äptefölght
sinne planto. ok hafdhe gifuit sik i klostrit mz
sinne dotter ok var mz iomfrume*n* i atirlykta
yrtagardhenom thiänande gudhi i reno*m* änkio-
dom. Än ginsta*n* hon hafdhe giort kors ow*ir*

hono*m* rensadhis hans ōgha af alle smitto ok saa sidhan mz thy mykyt liuslica. Ok tha sagdhe clara at piltin vardh heladh*i*r for sinna modh*i*r forskullan. Ān modhorin vānde thz lofuit til dottori*nn*a. ok sagdhe sik ouārdogha vara til swa stor thing. Een af hānna systro*m* som hāt beneuenuta hafdhe om tolff aar haft en bulda vndir sinom arm flytande aat fām hulom. ow*i*r hulka clara varku*nn*adhe sik. ok ginstan hon hafdhe giort ow*i*r the byldena thās hālgha kors tekn. fik hon hela bōtir af thy gambla sareno. Een annor af samo systra talino som amata hāāt. hafdhe thrāttan manadha lighat i vatnsoot. kallosot. hosto. ok hardhom sidho vārk. Ān clara rōrdh af store milhet tok hon til sin ārlica lāke- 538
do*m* som hon rōnt hafdhe ok giordhe kors ow*i*r hona. ok ginsta*n* atirfik hon fulco*m*lica sina helbrygdho En annor gudz thiānisto q*u*inna fōd i perusio hafdhe swa mist malit vm tw aar at hon ānkte talat gat Ān vm varfru nat assumpcionis vardh hānne teet i andelike syn. at iomfrun clara skulle hona hela gōra. Ok thaghar vm morghonin gik hon til hānna ok beddis vālsignilse af hā*n*ne Ok ginstan hon hona signat hafdhe atirfik hon sit maal ok lofuadhe gudh. En systir cristina aat na*m*pne hafdhe vm langan tima dōōf varit a andro sino ōra. ok hafdhe th*e*r vidh*i*rgiort mykyn lākedom ok dughdhe ānkte. Ān clara signadhe hānna hofwodh ok tok a ōrat. ok ginsta*n* at*ir*fik hon sina hōrsl ok hōrdhe vāl. En stoor hopir af systrome*n* ij sancta clara closter vardh siukir mz margha handa sotto*m*.

Än clara äp*tir* thy hon van var ,ingik i husit th*er* the lagho ok giordhe fäm sinno*m* kors ow*ir* thöm. ok ginstan fingo fäm af thöm som siuka lagho hela bötir. Aff thässo beuisas at thäs hälgha korsins trä var plantat i io*m*fru*n*na bryste. Aff hulkins fruct tha siälin föddis inna*n*til. gafuo löfwin läkedom va*n*til

Än for thän skuld at hon var skipadh swa i stors konu*n*gx pallacio en mästare ow*ir* fakunnogha io*m*frur. lärdhe hon thöm swa dygdhelica ok opfostradhe mz swa storo*m* kärlek at thz kan ängin fulsighia. Först lärdhe hon thöm at bort köra aff sino*m* hugh ok hiärta alt världinna stym ok bang. at the matto altidh innerlica bliua mz sinom gudhi. Nw läre hon thöm at enkte astunda vina älla frända kärlek. ok glöma sino heme ok fädh*ir*nis lande. th*er* til at the matto gudhi thäkkias. Hon rädh thöm kropsins skällikit atirhald. ok at styra mz skälo*m*men hans astundan. hon beuiste thöm at ouinin swa
539 som är diäfwllin är altidh i forsat ok sätir lönlica snaror for reno*m* siälom. Ok huru han andraledhis fresta hälagha män ok andraledhis fresta han värlzlica mä*n*niskior. Ok swa loot hon thöm i vissom timo*m* äruodha mz sino*m* handom. at the ginstan th*er* äp*tir* skuldin optändas til gudz kärlek i sino*m* böno*m* ok gudhelike astundan, ok wtköra oidhno*n*na köld mz kärleksins värma. Hwarghin ku*n*ne höras mere älla större thysta ok aldre ku*n*ne sees fäghre höuiska. Ey märkt*is* th*er* huxsins ostadhughet i ma*n*gom ordhom. thy at th*er* ma*n*g äru ordhin

är hughin ostadhugh*i*r. ok i lösom latom beuisas lös astunda*n* Än for thy at hon bäzsta mästarscap hafdhe i sino*m* ordho*m*. loot hon thöm haua faa ordh ok nyttogh. Hon foresaa ämuäl sino*m* döttrom gudz ordz födho mz gudhelicom p*re*dicaro*m*. Än i thy giordhe ho*n* ey sin del värstan. Ok thy opta tha hon hördhe p*re*dican opfyltis hon mz störste glädhi. Ok swa mykyt frygdhadhis hon oc lostadhis i sins ihesu ami*n*nilse. at stundom tha een brodh*i*r p*re*dicadhe som hät philippus de adria. synt*is* en aldra fägh*i*rste smaswen sta nästa clara oc glädhias mz hänne. Swa at the systorin som thätta saa opfyltis mz osighelico*m* hugnadh oc sötma. Än tho at hon var ey boklärdh. tho gladdis hon mykyt at höra boklärdha ok visa ma*nn*a p*re*dican, Ok tok af hwars thera ordhom som p*re*dicadhe thz siälinne var nyttoghast. vitandis at ey är mindre snille at hänta rosana af thörne buskano*m*. än äta fructina aff bäzsto thrä ok ärlico. Eet sin hafdhe pafwin gregorius forbudhit brödhromen at ängin aff thöm skulle gaa til systra*nn*a kloster vta*n* hans orloff. Aff hulko modh*i*rin clara storlica sörgdhe at systromen skulle fortakas hälax kännedoms födha ok sagdhe mz graat. hädhan i fran skal han af os taka alla brödhrina som os haua hänt ok fangit lica*m*lica födho. mädhan han haw*i*r af os takit thöm os skulle andelica födha. Ok ginstan sände ho*n* alla brödhrena som när thöm 540
hafdho varit atir til ministrum ey viliandis haua thöm som systrome*n* skulle hänta lica*m*lica almoso mädhan the varo thöm fortakne som thöm

skuldo giua andelica almoso oc födho, Än tha pafwin gregorius thätta hördhe. atirtok han thz forbudhit ok anduardadhe thz i ministri händir at han skulde ther mädhir göra som honom thäktis Ey at enasta at thässin ärlica abadissan älskadhe sinna döttra siäla. vtan ämuäl mz storom kärlek älskadhe hon ok röktadhe thera licamma. swa at opta vm callo nättrina tha the sofuo bredde hon a thöm clädhin ok hulde mz sinom handom. Ok thöm hon saa vanmaktogha vara at halda almännelica reghlona. thöm lät hon lättare liuärne haua Swa at ängin gik owir sina makt Än var thz swa at hon nakra dröfdhe. älla sa nakra dröfdha vara. ginstan kalladhe hon hona lönlica oc giordhe hänne hugnadh mz gratande tarom Ok stundom fiöl hon nidhir for thera fötir som gräto ok linadhe thera sorgh mz modhirlike lokkan oc hugnadh Än at hänna kärlek varo ey döttrina othäkka. vtan gafuo sik allaledhis mz store gudhelikhet in til hänna. ok swa som the vmfingo i modhirinne största kärlek. Swa hafdho the ok hona i vyrdhning swa som sin mästara ok forman äpteförlghiande hänna footspor i dygdhomen ok vndradho i gudz brudh hälaghetinna storlek ok the nadhina gudh mz hänne giort hafdhe. Fyritio aar stodh hon i höxsta fatikdom oc swa calladhis hon mz mangfallelicom siukdom til himerikis löna. thy at nu tiltoko licamsins kraptir at vanskas af thöm hardho plaghomen han tholt hafdhe i förre aromen, Ok thy swa länge hon ther äpte lifdhe var hon i hardhom licammans siukdom. at swa som hon

sik ärnat hafdhe stor lön mz sino äruodhe. tha
hon helbrygdho var. Swa skulde hon oc lön taka
fore tholomodhit som hon hafdhe i siukdomsins 541
värkiom. thy at dygdhin fulco*m*pnas i siukdom-
enom. Än huru vndirsamlica hänna dygdh var.
ok huru fulcomlikin i hänna siukdom. thz be-
uistis i thy at i atta aar oc tiughu. som hon
daghlica hardhelica siwk var. hördhis aldre othol
älla käromal af hänna mu*n*ne. vtan altidh tala-
dhe hon thz gudhelikit var ok thakkadhe hono*m*.
Ok än tho at hon for hardha siukdomsins nödh
oc pino oc värkia. syntis opta at hon döö skulle.
ok ända taka a thässo liueno. tho thäkt*is* gudhi
at lata swa länge dwälias hänna dödh. at hon
värdhelikin hedh*ir* finge af romara kirkio. thy
at pafwin oc cardinales varo tha i frankarike i
thöm stadh som lugdunia hetir. Än ää swa som
dözsins värkia gripo hona sörgdho alla hänna
döttir mz osighelike sorgh. Ok tha hände at
enne gudhelike iomfru gudz thiänisto q*u*inno i
eno andro clostre th*er* näär aff sancti benedicti
ordine som calladhis sancti pafuals closter. tedhis
en andelik syyn. Hänne syntis swa som hon mz
allo*m* sinom systro*m* varo vidh sancti damiani
closter. oc stodho när sancta clara th*er* hon siuk
laa. ok syntis swa som clara laghe i enne dyraste
säng. ok alla the vm kring stodho mz storo*m*
graat bijddo at hon döö skulle ok afskilias af
thässe värld. tha syntis en fäghirsta q*u*inna sta
vidh hänna hofdha gärdh ok taladhe til thera
som gräto. O käro döttir sagdhe hon gratin

äkke hona som liua skal, thy at hon ey kan döö. för än var h*err*a co*m*bir mz sino*m* discipulis. En litin tima th*e*r äpte kom pafwin mz allom cardinalom oc sino*m* gardh til perusium. ok tha höxste cardinalin som aat vidh*i*rna*m*pne hät ostiensis. hördhe at hon swa länge siwk hafdhe varit. foor han aff perusio at sökia gudz brudh. thy at af ämbitzsins väghna hafdhe han varit hänne swa som fadh*i*r. ok hona röktat swa som fostir fadh*i*r. ok af renasta ok gudhelico
542 hiärta hänna vin varit Han gaff hänne gudz hälgha lica*m*ma, ok p*re*dicadhe sidhan for allom hänna systrom ok badh thöm sta stadugha i gudz kärlek Ok sidhan badh hon thän stora h*e*rran mz gratande taro*m* at han skulle hona ok alla hänna systra taka i sina värn ok hägnan, ok mäst badh hon thz at han skulde rökta aff pauanom ok allom cardinalom stadhfästilse oppa thz priuilegium som tilhöre sanna fatikdomeno*m*. Hulkit han swa som thäs limnadz trolikin thiänare swa fulco*m*pnadhe mz *gär*ningomen. som han hafdhe louat mz ordhomen. Än th*e*r äpt*i*r tha fram var lidhit eet aar. foor pafwin mz allom cardinalom aff perusio ok til asisium th*e*r som sancta clara var. at thz skulle fulco*m*pnas som teet var the klosterfru*n*ne som för är af saght. Thy at höxste biscopin swa som är pafwin. thy at han haw*i*r meer värdoghet än andre män. tekna han vars h*err*a personam. Ok cardinales som hono*m* näst äru i the hälgho kirkio tekna vars h*err*a discipulos Än nu lidh*i*r aat thöm tima at gudh vilde fulco*m*pna mz sancta clara

thz han forethänkt hafdhe. Ok vilde ophöghia sin fatika pilagrim til himerikis pallacium. Än hon girnadhis mz alle astundan at frälsas af thässom dödhelica lica*mm*ano*m*. at hon matte see christum nu styrandis i himerikis äro, hulkin hon fatikan hafdhe mz allo hiärta i fatikdom äptefylght här i världinne. Ok än tho at alle hänna lica*m*like lime varo nu swa som bort thwinadhe af gamble sottinne Än tho öktis nu meer oc meer hänna siukdombir. hulkin som beuiste at hon skulle rasklica hädhan callas af gudhi til äuärdhelica helbrygdho. Än nu kom siälw*ir* pafwin innocencius quartus mz allom cardinalom at sökia gudz thiänisto q*ui*nno. ok vilde hona hedhra mz sinne näruaro. hulka han pröuat hafdhe at vara ärlicasta q*ui*nno i thöm timano*m*. Än tha han kom i klostrit gik han ginstan til hänna säng som siwk laa, ok bödh hänne sina hand at kyssa. hulka hon tok mz 543 största thäknadh ok kyste hona. Ok sidhan beddis hon mz höxsta vyrdhning at kyssa hans foot. Än ärlike h*er*ran värdoghadhis tha at opstigha a en höghan fotapal ok fik hänne sin foot. Än hon kyste han badhe owan ok swa vndir. ok neegh hono*m* mz store vyrdhning. Ok sidhan beddis hon aff pauano*m* mz störste ödhmiukt alla synda forlatilse. Än han swaradhe. gudh gafue at iak swa stora nadh af gudhi hafdhe som thu. ok gaff sidhan hänne fulla aflösn af allom syndom ok sin välsignilse. Än sidhan alle varo borto. oc for thy at hon sama daghin hafdhe takit aff eno*m* ministro gudz hälgha

licamma. oplypte hon sin öghon oc händir til himilin oc til gudz ok sagdhe sinom systrom mz gratande öghom. Lofwin gudh mina kärasto dötter. for thy at större godhgärning värdoghadhis gudh at göra mz mik i dagh än himil älla iordh kunno ther lica fore göra. J dagh tok iak höxsta gudh. oc i dagh var iak värdogh at see hans höxsta ämbitzman här i iordhrike. Alla standa döttrina kring vm modhirinna säng swa som the nu skuldo sköt vardha modhirlösa. hulkra siäla ginum gik beska sorghinna swärdh. Eygh sömpn älla hungir kunne thöm fran hänna skilia. vtan glömdo säng ok bordh. Änkte lyste thöm dagh ok nat vtan grata ok sörghia. Än owir alla. hänna licamlikin syster gudhelica iomfrun agnes. opfylt mz största sorgh ok graat. badh sina systor at hon skulle hona mz sik haua af thässe världinne. Tha swaradhe clara hänne Min kärasta systor. Gudhi thäkkis at iak skal hädhan gaa. Än thu atiruänt at grata. thy at thu skalt sköt äptir mik koma til vars herra. Än tho skal gudh göra thik storan hugnadh för än thu döö. Än nu syntis hon manga dagha äruodha i yttarsta dödhenom. J hulkom daghom mykyt vaxste almoghans gudhelikhet. ok 544 kärlekir til hänna hälaghet. Ok hwar dagh sökto hona cardinala oc biscopa ok andre store herra. Än sannelica ey är thz vtan stort vndir at hon i siuttan dagha var vtan allan mat. än tho var hänne aff gudhi swa stoor makt gifwin. at alla thöm til hänna komo styrkte hon i gudz thiänist. Swa at tha eet sin som kom een gudhelikin man til

hänna som häät brodh*i*r raynaldus. ok badh hona haua tholomodh i swa lange plagho. Swaradhe hon honom mz frälse röst ok sagdhe. Ä sidhan iak vndirstodh vars h*erra* ihesu christi nadh vm hans thiänara sanctum franciscum ängin pina var mik dröuelikin, Ängin synda bätring thu*n*g ok ängin siukdombir var mik hardh*i*r. ok thz haw*i*r gudh giort aff sinne nadh ok miskund. Än nu leedh aat at hon var i dözsins punct. tha vilde hon at p*re*stine ok hänna andelike brödh*i*r skuldo när vara ok läsa for hänne vars h*erra* pino oc hälagh ordh. J bland thöm saa hon en ärlikin p*re*dicara som hät brodh*i*r iuniperus, ok for thy at hon opta hört hafdhe af honom hugnelikin ordh. fik hon swa som ena nya glädhi. ok spordhe än han hafdhe nakat nyyt at sighia af varom h*erra*. Ok ginsta*n* byriadhe han aldra fägh*i*rsta ordh at tala af gudhi i liknilso*m* i hulkom gudz iomfru tok storan hugnadh. Än sidhan vände hon sik til sinna döttra som stodho ok gräto. ok anduardadhe thöm gudhelikin fatikdom, ok badh thöm loua gudh ok mi*n*nas a hans godhg*är*ninga. Ok sidhan helsadhe hon alla sina gudhelica vini badhe män ok q*ui*nnor. ok badh innerlica at gudz välsignadha nadh skulle koma ow*i*r alla the fatika systor som varo i hänna clostro*m*. Swa ow*i*r thöm coma skullo som ow*i*r thöm tha varo. Än alt thz annat hon sagdhe. ku*n*ne ey sighias vta*n* graat Tha stodho th*e*r näär the twe välsignadhe sancti francisci ko*m*pana Annar hät brodh*i*r angelus. han stodh grata*n*de ok hugnadhe tho thöm som gräto.

Annar brodh*i*r leo. han kyste hänna säng som tha skulle fara af thässe världinne. Alla döttrina gräto modh*i*ri*n*na bortfärdh. hulka the aldre meer skullo see i thässe värld. Besklikin var thera sorgh. thy at allir thera hugnadh*i*r bortgik mz hänne. ok sagho sik atir vara stadda ij gratzsins daal, oc ey meer hugnas af sinom mästara. Ok hafdhe thöm ey thot blygdh vara tha hafdhen the rifuit sit haar af sik ok sit köt. Än thäs hardhare var thera sorgh inna*n*til. at the thordho ey hona oppinbara vta*n*til. Än for thy at klost*ir*sins thysta thöm atirhiolt at the ey ophögdho i grateno*m* sina röst. tho sukkadho the sara oc tarane flutu swa at öghonin ok kindrina thrutmadho. thy at ää meer ok meer öktis sorghin, Än nu vände hälagha iomfru*n* sik til siin. ok tala thystelica til sinna siäl ok sagdhe. O min siäl. gak sigh*i*rlica thy at thu haw*i*r godhan ledhara i thino*m* vägh. gak sagdhe hon for thy at thän thik skapadhe hälghadhe thik. ok i sinne gömo älskadhe han thik i sannom kärlek swa som modh*i*r sin son. Välsignadh*i*r vari thu h*er*ra gudh mik skapadhe. Än een af systromen spordhe vidh hwem hon taladhe. tha swaradhe hon. Jak talar til mi*n*na välsignadha siäl. thy at hänna ärofulle ledhare staar ey lankt hädhan. ok vände sik til enna syster ok sagdhe. O dottir seer thu äronna konu*n*g hulkin iak see. Än een annor syster i bland sina tara ok graat. saa mz sinom lica*m*licom öghom ena ärlica syyn i thero*n*ne hon stodh oc sörghelika grääť. vände hon siin öghon til portin ok fik at see at th*e*r ingik een

stoor iomfru hopir i hwito*m* klädhom Än i bland thöm gik een som var aldra ärlicast ow*ir* alla. Aff hänna krono som hon bar a sino hofdhe. hulkin vindöghon hafdhe swa som rökilsa kar. Aff thöm wtgik swa mykyt lius at inna*n* ij huseno thottis vm nattina vara liusaste dagh*ir* Hon gik fra*m* til sänginna som gudz brudh laa oc nidh*ir*-lutadhe sik til hänna mz mykle ödhmiukt, ok 546 vndfämde hona mz störstom sötma. Än the io*m*-frunar mz hänne varo. fra*m*toko eet aldra fägh*ir*sta klädhe. ok alla tilhulpo hwar mz sinne thiänist. ok fördhe claram wti thz klädhit. ok swa pryddis thz brudha husit. Om morghonin äpt*ir* sancti laurencij dagh wtgik the hälagha siälin af lic-a*m*meno*m*. takaskolandis äuärdhelica äronna lön ok krono. tha löst*is* hon fran kropsins mönstre. ok siälin gik mz sälikhet til himerik*is* rike O välsignadh*ir* vari thän wtgangin i hulko*m* hon wtgik af thässe ysäld ok ingik i äro*n*na liiff. ok for thän fatikdom hon här hafdhe. glädz hon nu mz himerik*is* mogha. ok for ödhmiukan klädha-bonadh. klädhis hon nu i himerike mz äro*n*na klädhom. oc prydhis äuärdhelica

Än nu komo ginstan tidhindin in til stadhin at io*m*frun var farin af thässe värld. ok alle komo saman män ok q*u*innor the i stadheno*m* varo oc flykto thiit hon laa. ok swa mykyt folk kom th*er* at enkte syntis atirbliua i stadheno*m* Alle rop-adho hona hälagha oc gudhi kära, ok i bland tholikt loff gräto ma*n*ge. tha kom oc stadzh*er*ran mz allo riddarscapino. ok hiollo th*er* alla the

nattina vaku oc gömo ow*ir* hänne at ey skulle nakar ovyrdhning hända thy hälagha liggia*n*dafäno. Än anna*n* daghin th*er* äpt*ir* kom siälw*ir* pafwin mz allo*m* sino*m* cardinalom thijt hon laa vidh sancti damiani kirkio so*m* hänna closter var. ok allir almoghin af stadheno*m* oc th*er* vm kring komo alle thijt. Än nu kom aat thöm tima at mässa skulde haldas ok gudz ämbite. tha byriadhe brödhrene siäla mässo ok sungo. Än pafwin sagdhe at ey skulde for hona siongas siäla mässa vta*n* the mässa ma*n* plägh*i*r sionga for hälagha iomfru, ok synt*is* pafwin för vilia hona cano-
547 nizera än hon var iordhadh. thz är at hon skulle af allo*m* hälagh haldas oc til sc*ri*fuas hälgha ma*n*na tali i the hälgho kirkio. Tha swaradhe höxste cardinalis som hetir aat vidh*i*rna*m*pne hostiensis. oc sagdhe at thz skulle göras mz längre dwalo. Ok tha lot pafwin sio*n*ga siäla mässo. Ok sidhan mässan var sagdh ok tidh*i*r. Sattis pafwin ok alle cardinalane ok biscopane mz hono*m*. Ok tha opstodh thän sami höxste cardinalis hostiensis oc p*re*dicadhe ok byriadhe sina p*re*dican af thy som sniälle ma*n*nin sigh*i*r. at alt thz i världi*n*ne är. är enkte vtan fafänga. J hulke p*re*dican han höghelica lofuadhe sanctam claram som thässa fafängona forsmat hafdhe. Än sidha*n* p*re*dicat var. stodho alle cardinales När pafuano*m* vndir sancta clara lica*m*ma ok vildo hona iordha. Än tho thott*is* allom at ey var värdoght at swa ärlike hälghodoma skuldo swa lankt vara fran stadheno*m* Ok thy oplypto the lica*m*min mz storom sang oc ärlico lofui. ok

baro hona mz storo*m* hedh*i*r til sancti georgij kirkio. For thy at thz var thän stadhin i hulkom hälagha fadh*i*rsins sancti francisci lica*m*me först var iordhadh*i*r, ok th*e*r hafdhe han ok först byriat lifsins vägh. Än sidhan hon iordhadh var. kom otalikin folkx moghe til hänna graff. ok alle lofuadho gudh ok sagdho, O sa*n*nelica är hon hälagh. ok visselica styre hon äroful i himerike mz änglomen, hulkin swa storan hedh*i*r takir här i världinne aff mä*n*niskiom. Ok thy thu som först byriadhe fatika iomfruor liuärne. ok manga ledde til lifsins vägh mz synda bätring bidh for os til varn h*err*a ihesum christum. Än faa dagha th*e*r äpt*i*r vardh agnes sancta clara syster calladh aff thässe värld. til äuärdhelica äronna brullöp ok rikedoma mz sinne syster. At the badha syons dötter systra a naturi*n*na väghna ok nadhinna skuldo i eno rike lofua gudh for vta*n* ända. Än thän hugnadhin fik ho*n* sa*n*nelica hulkin sancta clara hänne lofuadhe. för än hon foor af thässe värld i thy at hon saa the vndirsama iärteknin gudh giordhe for hänna 548 systor skuld sidhan hon dödh var. Ok hopadhis at swa som hon hafdhe äpteföl̈gdht hänne här i världinne tha hon gik fore til gudz thiänist. Swa skulde ok hon gaa sama väghin äpte til äro*n*na konu*n*g varn h*err*a ihesum christum som mz fadhreno*m* ok thöm hälgha anda lifuer ok styre vtan ända Amen

Nw är sighiande af thöm vndirsamlicom iärteknom hulkin som vitne bär hänna hälaghet.

Johannes giordhe änkte iärtekne. än tho äru the ey hälaghare än sanctus iohannes är. som iärtekne göra. Ok thy vare ympninga til sancte clare hälaghetz vitne hänna dygdhelica liuärne som hon hafdhe mädhan hon lifdhe här i värld. Än tho vilde gudh vidharen vm världina wtuidha hänna loff mz iärteknanna *gärn*ingo*m*. ok for thy at the äru ma*n*g ku*n*no the ey al sc*r*ifuas. En pilter var aff perusio iacobinus aat na*m*pne, han syntis haua i sik värsta diäfwlzscap. thy at stundom mz vanhope kastadhe han sik vti eldin. ok stundom wrok han sik a iordhina ok beet i stenana swa at wtbrosto tändrina. ok slo alt hofwodhit sundir vidh stenana. ok reeff ok sleet kroppin swa at han var allir i blodhe. oc mu*n*nin wrä*n*gdis ok tungan wtkröktis. ok stundom sama*n*ryktis han swa so*m* eet nysta. Tyswa hwar dagh tholde han thässa plaghona Ok ey formatto twa mä*n*niskior hono*m* halda älla formena at han ey sik vfördhe sinom klädhom. Opta spordhis hiälp aff visom läkiarom. ok ängin ku*n*ne finnas thän hono*m* ku*n*ne hiälpa Än sidhan fadhorin saa at ey ku*n*ne finnas hiälp af nakre mä*n*niskio til swa storan vanda. ropadhe han til sanctam claram ok sagdhe. O hälagh iomfru ok ärlikin af alle världinne Jak iättar thik min vsla son. Ok bedhis iak at thu mz thinne hälghe bön ärna hono*m* helbrygdho. ok gik mz fulle tro til hänna graff ok lagdhe th*er* sin son. Ok ginstan han beddis
549 th*er* hiälp tha fik han hona. thy at piltin thaghar ginsta*n* opstodh heel ok heelbrygdho. ok aldre fik han sidhan the plaghona. En *qu*inna aff sama

biscops dömeno alexandrina aat na*m*pne möddis af värsta diäfwlskapi hulkit hona swa hafdhe ij sino valde. at han lot hona flygha älla spri*n*ga af eno högho bärghe som när laa flodhinne tyberis swa som en foghil ok hon grep sik wt ij en klenan quist som wthängde ow*ir* flodhina ok th*er* hängde hon swa som lekande. ok for sinna synda skuld var hon al halff swa som bort takin. oc annor handin var kroknadh. mykyn läkedombir spordhis th*er* til ok änkte ku*n*ne hiälpa, Hon kom til hälagho io*m*fru*n*na sancta clara graff mz storom synda angir oc beddis aff hänne hiälp. ok ginsta*n* vardh hon frälst af allom thöm vanda hon tholt hafdhe, En annor q*ui*nna aff sama stadheno*m* vardh oc frälst af diäfwlskap ok myklom dröuilsom i sama timano*m* vidh iomfru*n*na sancta claro graff. En piltir aff francia som var i pafua*n*s gardhe fik swa mykla gäld at han miste malit ok vardh swa orolikin i sino*m* krop at ängin formatte han halda. vta*n* bröt sik allan sundir i thera handom som han vildo halda, Än hans landmän bundo han oppa ena baar mz starkasto*m* repom. ok baro han nödoghan til hälgho iomfru*n*na graff. ok for thera skuld som han baro fik han ginstan th*er* hela bötir En ma*n* som hät valentinus de spello. hafdhe swa mykyt af brutfälli*n*ga soot. at sex sinno*m* hwar dagh. ä hwar han var staddir fiöl han i brot. ok annat larit var swa kro*m*pit at han ey gangit gat Han fördhis bundin a eno*m* asna til sancta claro graff. th*er* laa ha*n* thre dagha ok thre nättir. Än thridhia daghin hördhis swa som en braster i

lareno. ok fik ginstan bötir af badho*m* sottomen En som hät iacobellus föddir i spoleta var blindir
550 om xij aar. swa at han ku*n*ne hwarghin ga vtan han vardh leddir. Eet sin gik han vta*n* ledhara. ok tha fiöl han mykyt hardhelica swa at sundirgik hans armbir. ok fik eet saar i sit hofwodh. Thänne sami la ena nat ok soff vidh*i*r ena bro som liggir vidh stadhin narniam. tha syntis hono*m* i sömpneno*m* en fru ok sagdhe hono*m*. Jacobelle hwi kombir äkke thu til miin til assisium at thu skuli fa bötir Än vm morghonin han vpstodh sagdhe han mykyt skäluande hwat hono*m* var teet androm twem blindom ma*n*nom som mz honom varo. Än the swaradho hono*m* ok sagdho. Vi hafuom hört at nylica är dödh i assisio stadh en fru. ok vidh hänna graff gör gudh stoor iärtekne Ok tha han thätta hördhe skyndadhe han sik at sökia thän stadhin. Än samo nattena took han härbärghe i spoleto. ok th*e*r saa han the samo synena som han för seet hafdhe. Än sidha*n* lät han sik lidha til assisium. Än tha han thijt kom var swa mykyn moghe ok folk vidh*i*r sancta claro graff at han ku*n*ne ängaledhis til hänna koma, ok tha lagdhe han en steen vndir sit hofwodh vtan for dörrinne. ok sörgdhe mykyt at han ku*n*ne äkke inkoma. än tho var han starkir i tro*n*ne. ok th*e*r vardh han sofuande ok tha hördhe han thridhio sinne röstena som sagdhe Gudh skal göra väl vidh thik iacobelle vm thu kant inkoma. Än tha vaknadhe han ok ropadhe gratande ok badh folkit vm gudz miskund at the skullo lata han

.nkoma. Än the skipadho hono*m* rwm. ok tha ıan inkom drogh han aff sik sina skoo. oc fördhe ›ik af sinom klädhom. ok bant ena reem vm ›in hals. ok fiöl sidhan ödhmiuklica nidh*i*r vidh grafuena. ok th*e*r fik han litit sofua. Tha sagdhe ›ancta clara. Stat op sagdhe hon. Nw äst thu ıel vordhin. ok ginstan opstodh han. ok kände ›ik klarlica atir hafua fangit sina syyn. ok alla ›ina helbrygdho for sancta claro bön skuld. for ıulkit allir moghin som när var lofuadhe gudh ›k sanctam claram. En aff perusio som calladhis 551 godhe iohannes ffoor mz sino*m* byma*n*nom at ›tridha moot eno*m* andru*m* stadh. ok tha the byri-ıdho at stridha. vardh hans hand sundir slaghin nz enom steen. han kostuardhe mykyt a läkiara ıt hon matte heel vardha. än thz dugdhe alt saman ınkte. Vta*n* skulde ää hona bära onytta swa at ıan ku*n*ne mz hänne änkte göra. ok vilde opta ıäldir at hon hafdhe varit afhuggin än han ›kulle hona swa onytta bära, Än nu fik han ıöra hwat iärtekno*m* gudh giordhe for sinna ›hiänisto q*u*inno skuld sancta clara. Tha iätta-lhe han sik til hänna graff. ok tha han thijt com offradhe han th*e*r ena hand af vax. ok lagdhe ›ik ow*ir* grafuena. ok än för än han wtgik af cirkionne fik han hela bötir i sina hand. En ›maswen petronius aat na*m*pne vidh eet closter ›om heter bitonia var swa som aldir opnöttir af ›hriggia ara sooth. swa at änkte synt*is* atir vara ıff hono*m* vtan been ok skin. ok ey ku*n*ne han gaa vta*n* vidh een käp älla staff. Fadhorin spor-lhe ok letadhe oc forsökte ma*n*gra läkiara konst

ok viisdom ok mest thera som plägadhe at läkia brutin been. ok vaar redho at wtläggia alt thz han atte for sins sons helso. Än alle swaradho at enkte mästarscap ku*n*ne hiälpa for the sottinne. Tha calladhe han til sanctam claram ok beddis hänna hiälp thy at han hafdhe aff hänne hört stoor thing, Än piltin bars thijt som hälagha iomfrun hwilas ok lagdhis for hänna graff. Ok tha han hafdhe lighat litla stund opstodh han heel ok helbrygdho oc gik ok sprang oc lofuadhe gudh. ok alt thz folkit som thz saa lofuadhe gudh oc sanctam claram for tholka nadh. Thz var en pilter tio ara gamal i sancti quirici stadh i asisij biscopsdöme. han var haltir fran thy han föddir var. han hafdhe mio been ok krokotta fötir. ok gik altidh krokott*ir*. ok tha han fiöl formatte han näplica opstanda. hans modh*ir* iättadhe ha*n* opta sancto francisco. ok änkte ku*n*ne hono*m* thäs bätra vardha. Än hon fik höra at stoor iärtekne giordhos vidh sancta
552 claro graff. ok thy fördhe hon han thijt. Ok tha han hafdhe th*e*r varit nakra dagha hördhis swa som knaka ok eet liudh i hans benom. ok ginstan atirkomo alle hans lime i rättan ok nat*ur*likin stadh. Ok thz som sanctus franciscus ey vilde gifua for ma*n*gra böna skuld. thz gaff hans discipula sancta clara af gudz dygdh

En byman af engubio stadh som hät iacobus de franco. hafdhe en fäm ara gamblan pilt. hulkin swa va*n*maktogh*ir* var i sinom fotom at han aldre formatte at gaa. ok än tho at han opta vidh*ir*

stadhe sik oprätta äpter thy naturin krafdhe vilde gärna nima at gaa. tho formatte han xte. vta*n* nidh*i*rfiöl ginstan a iordhina. ok nödh- lhis tha at krypa a hando*m* thy at han ey *n*ne nakat nytia aff fotomen. Hans fadh*i*r ok ıdh*i*r louadho han til sancta clara. ok sagdho. ı sancta clara haw*ir* honom gifwit sina hel- ygdho. skal han vardha hänna thiänare. Ok ıstа*n* the hafdho thz iättat opstodh piltin a a fötir oc gik aldra bäzst Än iämbrat foro mz pilteno*m* til sancta claro graff. ok mz ırsto glädhi offradho the han th*er* gudhi. Hulk- ı th*er* vari loff ok hedh*ir* oc ära for vtan da Amen

lue sponsa dei virgo sacra planta minorum
ı vas mundicie tu preuia forma sororum
ıra tuis precibus duc nos ad regna polorum

Adducentur regi virgines post eam. proxime ıs afferuntur tibi

Famulos tuos. quesumus domine beate vir- ıis tue clare votiua merita recensentes celestium udiorum sua facias interuencione participes et i vnigeniti coheredes. Qui tecum viuit et reg- t deus per omnia secula seculorum Amen

Helige Franciscus.

FRanciscus köpman a vngom aldre vände atir af thässa världz fafängo tha han var xx ara gamal. Tha han vidh*i*r sagdhe världina hördhe 553 han gudhelica röst sighia*n*de Francisce. tak beezst for söt. ok forsma thik for mik. än thu vilt kännas vidh mik. Han mintis vidh en ma*n* som syntis vara spitälskir. oc hwarff thaghar fra*n* hans ögh-om. fran thöm tima thiänte han g*er*na spitälsco*m*. Kors i enne kirkio sagdhe til hans. Gak fran-cisce ok byg op mina kirkio som nidh*i*r faldir. Th*er* vidh blöttis hans hiärta oc salde sit gooz ok bödh värdhit eno*m* p*re*ste at byggia op ena nidh*i*rfalna kirkio. Hans fadh*i*r lät binda fran-ciscum som galin vare. Ok tok atir päni*n*gana. Franciscus fludhe nakin fran fadh*i*r. fool. älla dara oc vngt folk kastadho thräk oc dyy äpt*ir* hono*m*. thz tholde franciscus fäghin. ok var ä thäs fägnare at han var fatikare. Han sat a golue for brödhra bordhe mz stafkarlo*m*. han gik fatikir ok mz repe giurdhadh*i*r. Han spadhe opta hwat vardha skulde Diäfla fludho opta for hans budhi. En p*re*ster sa i sömpne eet gulkors risa v hans mu*n*ne höght til hympna. Han bardhe siälw*ir* sik opta mz knwtogho repe. Siälw*ir* kalladhe han sik ma*n*na syndoghastan. Han saa gudz ängil ow*ir* sik a böno*m* märkia hans händir. bryst oc fötir mz fäm vndo*m* likt vidh vars

herra fäm vnde. En stodh for francisci biläte oc hafdhe iäfwogha vm hans vndir til eet skot kom swa som af arbörste ginum hans hand. helom hanzskanom oc fik hela bötir sidhan han trodhe. Fughla lyddo hans predican. Han hördhe hällir illa tala vm sik än vääl. Fäm dödhom gaff han liiff sidhan han doo. En fanga löste han vndan lasom. Mangom siukom gaff han bötir. Han tedhis nydödhir enom brodhir i stiärno like stoor som mane ok lius som sool

Helige Blasius.

SAnctus blásius var valdir til biscop af kesara. 554
for mangfalda dygdhe ok gudhelikt liuärne som han hafdhe. Han var i enom stadh som hät sebasten liggir i capadocia. J thöm sama tima var dyoclecianus kesare som alt cristit folk vilde fordärua. ok tha foor sanctus blasius i en skogh ok bleff länge ther i enne bärgha hulu som en annar ärmete. Vilde foghla föddo han ther. Ey hafdhe han annat ther vtan thz foghla honom baro. ok vil diur. Al the diur älla foghla ther komo til hans. the skildos ängaledhis vidh han för än han hafdhe hwart thera hannat ok signat mz sinne hand. ok thrängdis hwart thera fram fore annat at taka bläzan af hälax manz hand. Al the diur älla foghla som siwk varo komo til hans ok fingo fulla bötir af honom. En dagh sände kesarans foghate ther af landino sina swena i thän sama skogh som sanctus blasius bodhe ij.

The fu*nn*o ängin diur i thöm skogh. för än the komo th*er* som hälghe blasius bodhe. th*er* fu*nn*o the for hans kofua mang diur ok foghla. Än hwarte gato the th*er* skat. swa vardhe thöm hälaghi*r* man mz sino*m* bönom Th*er* vndradho mykyt frome riddara oppa. ok foro heem slappe aat thy sinne. ok sagdho thz som thöm var timat for sino*m* h*err*a. Tha swaradhe thera h*err*a swa, farin ginstan thijt atir. oc fangin mik thän ma*n*nin i sagdhin. for thy ha*n* är c*r*istin. ok mz c*r*isti makt gör han slikt vndir. Ok fi*nn*in ij flere c*r*istna män älla q*u*innor. tha fangin ok thöm for thy at the skulu alle standa en rät. The samo nat tedhis ihesus christus sancto blasio threm sinnom ok styrkte han mz sinom ordhom.
555 oc sagdhe til hans Min käre stat op oc offra mik thik siälua*n*. Ok tha komo ginstan riddarene th*er* fore hans cofua. ok badho han mz thöm fara til h*err*a sin. Tha swaradhe thän hälghe blasius thässa ledh Syni mine. Varin väl compne. Nw seer iak väl. at min söte gudh hawi*r* mik ey glömt. Ä mädhan han fölgdhe thöm tha kände han thöm vägh til himerik*is*. Ok giordhe mang faghi*r* iärtekne for thöm. Tha mötte thöm en q*u*inna. ok fiöl gratande for hans fötir, for thy. hon sagdhe sin son vara när dödhan af eno fiska bene som sat fast i hans strupa, oc badh han hiälpa hono*m* til lifs. Tha badh sanctus blasius til gudh ok lagdhe sina hand a siukan man som i dözsins valde laa ok fik thän siuke ginstan bötir. En varghi*r* tok enna fatika q*u*inno galt bort, som hänna enga ägha var. ok badh

grata*n*de sanctum blasium hiälpa sik. tha swaradhe hälagh*i*r ma*n* leande. grat ey thu fa atir thin galt. Ginstan kom varghin ok lagdhe fetan galt for änkio föter. Ginstan hälghe blasius kom i stadhin in th*e*r landz h*er*ran var. tha böz han ginstan läggias i myrkostofuo. Anna*n* daghin leddis han for höfdhingan ok helsadhis af hono*m* blidhelica thässom lundom. Glädh thik blasius gudha vin. tha swaradhe honom hälghe blasius. Glädz oc thu godh*i*r höfdhinge, ok sigh ey thöm vara gudha som diäfla äru ok skulu til häluitis eld coma. ok skulu th*e*r äuärdhe*lica* pinas mz allo*m* thöm som oppa thöm tro. Tha vardh höfdhingin vredh*i*r ok lät bäria hälghan man. ok i mörkostofuo läggia. Tha sagdhe blasius honom. Ey giter thu mz pinom min kärlek fran gudhi vänt. for thy han styrkir mik inna*n*til ok glädh*i*r mina siäl Thätta fik höra the fatika änkian som galtin fik at*i*r. ok slo tha fetan galt i häl. ok bar sudhit hofwodh. ok föter ok brödh ok lius til myrkohws 556 ok gaff sancto blasio äta. Tha thakkadhe ha*n* gudhi, ok sagdhe q*ui*nno*n*ne thässe ordh. Bär hwart aar i min ami*n*nilse eet lius til kirkio ok brän th*e*r. tha skal thik väl vardha ok allom thöm thz göra mik til hedh*i*r. Ok äpte thän daghin gik the änkionne aldre vtan väl i hand mz thy doo hon. Sidha*n* leddis han anna*n* tima wt for landz h*er*ran. ok han vilde ey tha häldir dyrka afgudh än för. Tha lät höfdhingin han hängia oppa eet trä. oc slita mz iärn cambom hans köt fran hans rifuiom. ok lät han atir i myrkohws läggia. Tha vordho fangadha siw qui*n*nor som

blodh drupa hänto saman äpter hanu*m*. ok skuldo thwingas til at göra hedh*ir* landz h*er*rans afgudhu*m*. tha sagdho q*ui*nnonar landzh*err*anom swa. Skulom vi göra hedh*ir* thino*m* gudhum, tha lät thöm bära mz höghtidh wt til sion. ok vi viliom thöm th*er* rena thwa. ok for thy thz är quämelicare at hedhra thöm sidhan the äru rene thwaghne. Tha gladdis landz h*err*an af thöm ordhom. ok bödh ginstan göra som qui*n*nona badho. Thäntidh godha q*ui*nnor fingo vald vm afgudh. tha sänkto the thöm nidh*ir* i midhian sioo oc sagdho swa. Nw frälsin thässin afgudhin sik siälff än the gita. Th*er* sunko afgudhin nidh*ir* til gru*n*da ok diäfwllin fik skam Tha thätta fik landz h*err*an spöria Tha vardh han swa wredh*ir*. thz han pustadhe sik siälw*ir* i harme ok afuitte sik siäluan ok sina swena. at the hafdho gifwit swa mykyt siälfsuald q*ui*nnomen vidh thera afgudh ok sagdhe. Hwi hioldin i ey varo*m* afgudhu*m*. Tha swaradho swenane. q*ui*nnonar daradho os illa ok swa vara gudha. Tha swaradho q*ui*nnonar sandir gudh ma ey daras mz nakro*m* sakom. Tha bödh han at bly skulle vällas i store pa*n*no som i thera liiff skulde giutas ok lät heta siw panzara glödh heta som the skuldo
557 i föras ok iärn camba til hwässa som thera köt skulde af beno*m* rifuas mz. ok sagdhe sidhan swa q*ui*nnomen. Välin nu ä hwat i vilin hällir tro a vara gudha. älla pinas til dödh. Tha gik en q*ui*nnan diärflica fram ok tok the särkiana som thöm varo hedh*ir*lica budhne at iföras. vm the vildo afgudhin hafua hedhrat. oc höfdhing-

ano*m* lyyt. ok castadhe thöm wt ij en brännan*n*de oghn som han hafdhe thöm lätit redha til pino Tha lupu tw hänna barn äpte hänne. ok sagdho swa. Var kära modh*i*r. Swa som thu födhe os mz thinne miolk. ok lät os smaka hänna sötlek. Swa födh os nu mz gudz kännedom. ok lät os döö mz thik ok smaka himerikis sötma Sidhan hängdos the alla oppa stolpa. ok refs alt thera köt af thera lifue mz iärn kambom. Tha vardh thera köt swa hwit som snio. ok for blodhin thera ran skäär miolk Tha kom gudz ängil til thera oppinbarlica ok styrkte thöm mz thässom or̄dhom. Rädhins ey gudz dötter. for thy at ij skulin fa for idhra tro ok idhra pino. himerik*is* roo oc glädhi ä for vtan ända. Sidhan loth han thöm nidh*i*r lösa. ok i en brä*n*nande vghn kasta. Tha com gudz ängil oc släkte wt eldin. oc ledde thöm wt skadhalösa. Tha sagdhe thän thöm pina läth. Läggin än af idhan diäfwlskap ok tron a vara gudhi. ok lifwin. Tha swaradho hälgho q*ui*nnonar swa. Vi farom ey mz diäfwlskap. vta*n* vi trom a sa*n*nan gudh ihesum christum. han nekom vi aldre. Gör nu af varo*m* lica*m*ma thz thu vilt. Tha bödh han thöm hals hugga. tha fiöllo hälgho q*ui*nnor a knä vndi swärdh. ok badho til ihesum christum thässom lundom. Jhesus christus som sandir gudh ok sandir man är som os ledde wt af vantro*n*na myrkir. ledh os for 558 vara pino äpte varn dödh mz thik i himerikis lius Tha swaradhe thöm gudz ängil. Jdhra krono i himerike äru idh*i*r nu til redho. Sidhan hals huggos the ther ginstan ok anduardadho

sina siāl gudhi i hāndir. Th*er* āpt*ir* leddis fra*m* sanctus blasius ok spordhis aat ān han vilde ān tha tro a thera gudhi. Tha swaradhe sanctus blasius. Thz i sighin vara gudhi. thz āru diāfla som idh*ir* dragha til hāluitis. som ij oppa troin Tha bōdh han sanctum blasium drānkia i sion nidh*ir*. Tha signadhe sanctus blasius vatnit ok stodh ginstan thz swa stadhught som iordh. Tha sagdhe blasius til thera som trodho oppa afgudhin. trōstin ij a afgudhin thz the orka idh*ir* hiālpa som cristus hiālpir mik. tha gangin hijt til mik a sion som iak sitir Gingo tha af stadh oppa sion fām hedhninga oc sextighi oc sunko alle til gru*n*da nidh*ir*. Ginstan kom gudz āngil ok taladhe swa til sanctum blasium. Godhe blasius gak til hans ginstan ok thol thin dōdh for gudz skuld. tha faar thu krono i himerike af gudhi siāluo*m* oc glādhi ā for vtan ānda. Brat gik han tha a landit op til landz h*er*rans. oc sagdhe swa. Thu grymbir ma*n*, var ey swa dare at thu troe at iak skuli neka christo firi nakra diāfla skuld som idhur afgudh āru. ok vit thz at iak vare gladh*ir* ān iak vare vārdogh*ir* dōō for the hālgho tro som ihesus christus kānde sino*m* apostolis. Sidha*n* dōmde landz h*er*ran han vndi swārdh. Ok tha sanctus blasius skulde bokka vndi swārdhino. Tha badh han thāssom lundo*m* til gudh. Min sōte gudh. thik anduardha iak mina siāl. oc at thu hiālp allom thōm som mik bidhia vm synda bātri*n*g oc sārdelis thōm som ilt hafua i hals sin. Tha swaradhe — — — — — — — — — Slutet felar. — — — — — —

NICHODEMI EVANGELIUM.

EFTER OXENSTJERNSKA CODEX.

Thz hände oppa niotighinda areno tyberij swa 559
hetande kesara ok a nittanda areno herodis konu*n*gx styrande ow*ir* galileam ok a första daghino*m* ok tiughunda i mardz manadhe, Ok vndir thässa iudha biscopa h*er*radöme som swa äru nä*m*pde Josep. Annas. ok cayphas. Ok äpter ihesu christi dödh oc pino. Tha först skreff thänne godhe iudhin nichodemus vars signadha frälsara ihesu christi g*är*ninga ok vndir. Ok skreeff thöm särdelis til iudha biscopa p*re*ste ok laghmästara ok swa til andra flere iudha oppa hebreeczst maal mz thera bokstafuo*m*. Th*er* äpt*ir* lät theodosius store kesarin thässa fornä*m*pda ihesu christi vndirsamo g*är*ninga vända af hebresco i latino.

Thässe iudha annas cayphas. symeon. dathan. gamaliel. iudas. leui neptalim alexander. jayrus. ok andre flere iudha mz thöm komo til pylatum a mote ihesum christum. ok auitto han ok rögdho marghom lundom fore pylato sighia*n*de. Thänna kännno*m* vi görla. Han är ioseps smidz son. ok föddir aff q*ui*nno som heter maria. Han sigh*ir* sik vara gudz son ok konu*n*g. ok ey at enast sigh*ir* han thz vtan bryter än warn hälgha dagh. th*er* os är skipadh*ir* til hwilo dagh oc sundirsliter var fädh*er*nis lagh. Tha sagdhe pylatus til thera Hwat gärningom är thz han thäs gör. huru vil ha*n* bryta idhur lagh. Judhane swaradho. Vij

hafuo*m* i varo*m* lagho*m* at änkte äruodhe ma göras a varom hälgha dagh. Nw läkir thänne här a varom höghtidhis dagh. lama män. halta. döfua. blinda. limalösa. spitälska. ok thöm th*er*
560 bilagdhe äru mz diäflom Jtem sagdhe pylatus. Hwi sighin ij af ondo*m* gärningom. Judhane sagdho hono*m*. han är en ogärningis ma*n* oc koklare. ok han wtkasta diäfla mz diäfla höfdhingans belzebubs krapt. ok al thing äru hono*m* vndirgifuin. Tha sagdhe pylatus thöm. Thänne sami wtwrakir diäfla ey af belzebubs krapt Vta*n* mz gudz dygdh gör han thässin dygdhelico iärtekne, til ma*n*kònsins helso läkir han siukdoma. Ok swa röghin i hono*m* aff sinom godhg*är*ningo*m*. Judhane sagdho hono*m*. Vi bidhiom thit höghelica vald. at thu lät han p*re*senteras for thin domstol oc hörom hans ordh alle saman. Tha calladhe pylatus en sin thiänara som hät romanus ok sagdhe honom. leedh ihesum höuisklica for mik. tha gik han til ihesum oc badh ödhmiuklica oc gudhelica til hans. ok tok sit änlitis klädhe som han hafdhe i handinne ok bredde oppa iordhina sighiande. H*er*ra gak här oppa. ok gak in til min h*er*ra pylatum for thy han callar thik. Thäntidh iudhane thätta sagho. sagdho the pylato. Hwi ledde äkke fantin ihesum fore mz kriande röst. Vta*n* fiöl hono*m* til föter ok badh til hans. oc lät han ow*ir* sit linna klädhe ganga. Pylatus calladhe fantin oc sagdhe honom hwi giordhe thu swa. Löparin swaradhe. Nar i sändin mik til alexander iudha höfdhingan. tha saa iak thä*n*na ihesum sitia a

enom asna vnga ok swa ridha in til iherusalem Somlica saa iak wtbredha sin klädhe a väghin. ok thänna sama ihesum th*er* owir ga*n*ga. Somlica sa iak bära olio quista ok palm quista i sino*m* handom. ok 561
sa iak mykyn sma barna mogha. th*er* badhe gingo fore ok äpt*ir* honom ropande ok sighiande mz enne röst. O sanna in excelsis som haw*ir* swa mykyt inbära. Hela oc frälsa os thu välsignadh*ir* som kom i vars h*er*ra na*m*pn. Tha ropadho iudhane a mote fa*n*tenom. Thu äst en hedhin grezskir man. huru forstodh thu hebrezst maal. fantin swaradhe. Jak fragadhe en hebrezsca*n* man som ku*n*ne mit maal ok han sagdhe mik thz. Tha swaradhe pylatus thöm. Huru wtthydhis o sanna. The sagdho hono*m*. H*er*ra gudh gör mik helan. älla h*er*ra hela mik. pylatus sagdhe judhome*n*. J vitnen siälue idhra barna röst. Hwat haw*ir* tha fantin syndat. Vta*n* skuld lastin ij han. pylatus sagdhe fa*n*tenom. leedh wt ihesum oc swa atir in som thik thäkkis siäluo*m* Tha ledde han ihesum wt ok sagdhe hono*m* swa som för. H*er*ra gak in domarin callar thik. tha gik ihesus in ij radhusit ok al tekn oppa hulkom malat var kesara*n*s biläte mz forgylte färgho. hulkin tekn thiänisto swenane hioldo oppa sta*n*gom for pylato i sinom handom the lutadho sik nidh*ir*. thäntidh ihesus ingik Tha iudhane thätta sagho huru ändane aa stangomen bögdho sik nidh*ir*. oc swa som tilbadho oc hedhradho ihesum. ropadho the a mote tekn föraromen. tha pylatus thz saa. sagdhe han til iudhanna. Nw vndrin ij oppa huru ändane a teknomen oc fano*m*men th*er* kesarans biläte

äru oppa maladh. the krökia sik nidh*i*r i tekn
föraranna handom fore hwi skrien ij a mote thöm
vtan sak. Judhane sagdho fore thy vi saghom
562 huru tekn förarane ödhmiukto sik ok badho til
ihesum. Pylatus calladhe til sik tekn förarana
oc sagdhe. Hwi giordhin i swa. The swaradho
vi ärom hedhninga oc kesarans thiänara. huru
ku*n*no*m* vi tilbidhia han. än os hallande teknen
bögdho the sik nidh*i*r oc badho til hans. Pylatus sagdhe til iudha kirkio*n*na-formän ok almoghans allirmän. Wtkesin idh*i*r starka män ok the hallin teknen ok seom til vm the sik böghia i thera handom. tha swa giort var sagdhe pylatus. Hallin nu stadhelica teknin. Jak swär thz vm kesarans helso at böghia tekna*n*na stängir sik nidh*i*r tha ihesus ingar. Jdh*i*r skal ilt vardha. Tha sagdhe pylatus löpareno*m*. Dragh wt ihesum v radhuseno ok leedh han atir in som thik thäkkis. Jhesus gik wt. ok pylatus kalladhe thöm som teknen hiollo oc swor thöm som för vm keysarins helso. at vm teknin böghia sik nidh*i*r. Jak skal idhur hofwodh afhugga. Ok bödh ihesum inledha. Löparin giordhe swa nu som för. oc ödhmiuklica badh ihesum at han skulle gaa ow*i*r hans änlitis klädhe. Swa giordhe ihesus. ok gik swa in, i samo stund bögdhos al teknin ok nighu hono*m* ok tilbadho som för. Tha pylatus thätta sa. grep han stor räddoghe. ok stodh ginsta*n* op af sino dom säte.

J the matto*n*ne sände pylati hustru aat na*m*pne procula sighiande til ha*n*s Beuara thik änkte mz thöm rätuisa ma*n*neno*m*. thy at iak

r mykyt quald i nat for hans skuld. oc i thy
rstodh iak at han är en rätuis man. Tha py-
tus thätta hördhe. sagdhe han allom iudhomen.
vitin väl at min hustru är en hedhnisk q*ui*nna.
: haw*ir* byght ok styrkt margha idhra iudha
rkior. Hon budhadhe mik at hon veet for 563
nt ihesum vara rätuisan. oc for hans skuld var
›n i nat mykyt bedröfdh Judhane swaradho
'lato. Vij sagdhom thik thz väl för at han far
z truldom. ok mz ondom andom oc diäflo*m*
ıwir han qualt thina hustru. Tha calladhe py-
tus ihesum til sik oc sagdhe honom. hwat ey
›re thu hwat alle iudha vitna mot thik ok thu
vara thöm änkte. Jhesus sagdhe pylato. hwar
ı haw*ir* vald at tala mz sino*m* mu*n*ne badhe
ıt ok got. See thy til hwar en huru han talar.
ıdhane swaradho oc sagdho til ihesum hwat
' thz vi skulu*m* see. Vi vito*m* alle at thu äst
ddir i löskioläghe. ok for thina fözlo skuld,
t herodes dräpa i bethleems landz ändom margh
na barn. twäggia ara gamul ok th*er* innan. ok
ıin fadh*ir* iosep oc thin modh*ir* maria the
ydho vndan for herodis konu*n*gx wredhe ok
ıddogha bärande tik mz sik in ij egypto land.
k tha herodes var dödh*ir* fördho the thik atir
l stadhin nazareth. Tha pylatus thätta hördhe
ıgdhe han iudhomen. tha är han thän sami
ıesus som herodes äpte lette oc vilde dräpa.
ıdhane swaradho pylato. Ja thänne sami är
ız ok ey annar. tha fiol oppa pylatum stoor
ıddoghe. Somlike sagdho tha af närsta*n*dande
ıdhom hulke väluiliande varo. Ey sighio*m* vij

han föddan vara i löskiolaghe for thy at vi vit-
om at maria var fäst iosep. ok thy är han ey
föddir i nakro löskiolaghe Tha sagdhe pylatus
til iudhanna hulke ihesum sagdho vara föddan
i oloflike säng. Thässin idhur sägn är ey sanno
liik. for thy at maria var iosep trolofuadh. swa
564 som thässe sighia af idhro folke. Judhane sagdho
pylato enkannelica annas oc cayphas oc allir
moghin ropande. Han är föddir i oloflico liuärne.
Ok thässe som han väria äru ärlände oc äru hans
känneswena. tha calladhe pylatus annam oc cay-
pham ok spordhe thöm. Qui sunt prosiliti. Hulke
äru ärlände. The sagdho honom. Hedhninga synir
som nu äru vordhne iudha. oc thy sighia the af
ihesu at han är äkke föddir af löskiolaghe.
The samo iudhane swaradho Som är eleazar.
asterius. anthonius. iacob. ezdras. samuel. ysaac.
phinees crispus. agrippa. annas. iudas. oc amenus.
Vi ärom [ey] ärlende. vi ärom iudha sönir ok
sighiom rätta sannind Ok vi varom vidhir i
ioseps ok marie fästning. Tha taladhe pylatus
til thässa tolff som nu vordho opnämpde. ok
thätta sagdho. Jak manar idhir vm kesarins
helbrygdhe. är ihesus föddir af frillo säng. thz
sighin oppinbarlica for allom mz swornom eedh.
The sagdho pylato. Vi hafuom lagh oc the for-
biudha swäria. thy at thz är synd. Vtan vi
swäriom thy vm kesarans helso. thy at är thz
ey swa som vi sagdhom tha hafwom vi brutit
til dödhin. Tha sagdho Annas oc cayphas til
pylatum Thässom tolf tros at the sighia ihesum
ey vara föddan af frillo säng. Än vi sighiom

ıwärt amot at han är fals flärdogh*i*r ma*n*. ok ın sigh*i*r siälw*ir* sik vara gudz son oc konu*ng*. ılkit vi ey trom. tha bödh pylatus alt folkit tganga for vta*n* the tolff som sagdho ihesum ʳ föddan vara i oloflico liuärne. ok bödh ihe-ım särdelis bort fran andro*m* skilias. ok sagdhe ıöm tolff. mz hwat skäl vilia the ihesum dräpa. 565 he swaradho. for thy at ha*n* gör siuka hela thera hälgho dagh som heter sabatum. Tha gdhe pylatus. for godha *gär*ninga vilia the han ʼäpa.

Ok idhradhis pylatus mz gryme wredhe ok k swa wt af radhuseno oc taladhe til alla*n* dha*n*na mogha. Jak haw*ir* goodh tyghe, oc ıdir iak ey ena sak mz thässe ma*n*ne. Judhane ʳaradho oc sagdho Vare han ey il*gär*ningis a*n* ey hafdhom vi han anduardhat thik Py-tus sagdhe. Takin ij han til idh*i*r ok for the ki i vitin mz hono*m*. dömin siälue han äpt*ir* hrom laghom. Judhane sagdho pylato. Änkte ld hafuo*m* vi nakan man af daghom taka. Py-tus sagdhe iudhome*n*. lofuas ey idh*i*r naka*n* äpa vta*n* mik. Swa gik pylatus atir in ij rad-ısit. oc calladhe ihesum enlica til sik sighiande hans. Thu är iudha konu*ng*ir Jhesus swar-he pylato. Sigh*i*r thu thz aff thik siäluo*m*. la haua andre thik thätta saght. pylatus sagdhe ʳat ey är iak nakar iudhe at iak skoli thik olkin thing sighia. Vta*n* thit eghit folk oc dha formän. the anduardadho thik i mina händir. a*n* hwat ilt thu haw*ir* giort thz veet iak ey. esus swaradhe pylato Mit rike är ey af thässe

världi*nn*e. Vare mit rike af thässo*m* ma*n*hemeno*m* sannelica mine thiänara the stodho a moot at iak ey anduardadhis iudhom. Än nu är mit rike äkke här Pylatus sagdhe. thy äst thu ok konu*n*gir. Jhesus swaradhe, thz sigh*i*r thu. for thy at iak konu*n*gir är. Jak oc är th*e*r til föddir oc iak kom for thän skuld at iak skal lysa alla världina ok hulkin som är 'af sa*n*nindinne höre mina röst. Pylatus sagdhe. tha thikkir mik at
566 ängin sa*n*nind är i iordhrike Jhesus swaradhe hono*m*. hyg aat ma*n*ne sighiande rätta sa*n*nind i iordhrike huru lundom han dömis af thöm här byggia i världi*nn*e.

Tha pylatus hördhe thätta. tha lot han ihesum bliua inne i radhuseno. ok gik swa wt ok sagdhe til iudha*n*na. Nw for stund sagdhe iak idh*i*r. himil oc iordh oc sool haw*i*r iak til tygh at iak ey finna kan ena minzsta sak mz ihesu. Judhane swaradho Är ey thz ympnyt stor sak. thy at han sagdhe af varo mönstre thz gitir iak i ena stund nidh*i*r brutit. oc i thriggia dagha frest atir opbygt. hulkit tempil opbygt var i siw aar oc fyretighi. Pylatus sagdhe thöm. Jak vil vara menlös. oc lotlös af thässa rätuisa ma*n*zsins dödh oc blodh. J seen til hwat ij görin. Tha opfyltos iudhane mz store gäld. oc ropadho alle mz enne röst. Hans blodh vari ow*i*r os ok vara afffödho Tha calladhe pylatus hemelica almoghans allirmän. p*re*stina. laghuiso mä*n*nena. oc sc*ri*fuara oc sagdhe thöm. Görin ey swa som i hafwin thänkt. Ey är han värdh*i*r dödh. at ha*n* haw*i*r läkt siuka a idhrom hälgho dagh. Judhane

sagdho pylato. Käre domare Vakta aat vm
nakar hadhuet*ir* kesareno*m* han haw*ir* forskullat
dödhin. myklo meer thänne som hadhuet*ir* oc
talar mote gudhi sighiandis sik vara gudz son.
Ok spör thu ha*n* aat mz sworno*m* eedh vm han är
lifuandis gudz son ha*n* nekar thz ey. Fra*m*ledhis
ow*ir* thz sagdhe han til var mz hadh. Än skulin
ij see mä*n*niskio*n*na son sitia a gudz fadh*ir*s höghro
hand. oc atirkoma*n*dis i himilsins sky. Tha pylatus
thätta hördhe. kalladhe han ihesum oc sagdhe.
Jak veet ey huru iak skal bäzst göra mz thik.
Jhesus swaradhe. Swa som thik är gifuit ok mik. 567
Pylatus swaradhe. Huru är gifuit. Jhesus sagdhe
honom. Moyses oc andre p*ro*pheta the foresagdho
af minne pino oc af minne opstandilse. tha py-
latus hördhe thätta. ku*n*giordhe han al ihesu
christi ordh iudhomen. Tha sagdho ginsta*n* iudh-
ane pylato. Hwat hiälpir nu än meer at höra af
hono*m* flere hadhuetilse. Pylatus sagdhe. Är
thänne säghnin fals ok hadhuetilse. tha takin
han til idhar ok ledhin han til idhra iudha kirkio
oc dömin han äpt*ir* idhrom laghom. Judhane
swaradho pylato. Vaar lagh halda swa. Vm man
brytir mot ma*n*ne. tha haw*ir* han brutit til at
taka fyretighi gisla slagh, eno mindra Än hulkin
som tala mot gudhi han skal stenkas. Nw for
thy at thänne ihesus ow*ir* al hadhuetilse. hadh-
uetir han sighiande sik skola sitia a gudz fadh*ir*s
höghro hand i himerike, ok sigh*ir* sik skola koma
atir i himilsins skym. for thätta vilio*m* vi at han
skal korsfästas. Tha pylatus thätta hördhe sagdhe
han thöm Ey är thz got at i vilin swa göra. Tha

saa pylatus i iudha moghan ok saa aff thöm
margha grata. ok skodha til himbla. tha sagdhe
han til iudha formän oc aldrogha män. Jak kan
see at mykyn moghe vil at ihesus skal ey dräpas.
Judhane swaradho pylato Herra domare. thy kom-
om vi alle hingat at han skal döö. pylatus sagdhe.
mz hwat sak skal han döö. Judhane swaradho.
for thy han sagdhe sik vara lifuandis gudz son
ok konung. Tha stodh nichodemus swa hetande
iudhe for domarenom pylato oc sagdhe honom.
Jak hawir til talat iudha preste ok flere iudha,
Hwi menin ij swa ilt at göra ihesu. Thänne
mannin gör margh gudhelikin ok äroful iärtekne,
568 hulkin som af varom forfädhrom scrifuas aldre
förra vara giordh. thy görin han quittan ok gen-
uärdhins änkte mot honom. The vndir han gör
ok giort hawir. äru the af gudhi. the bliua väl
stadhugh äptir hans ändelykt ok dödh. Äru the
oc ey af gudhi. tha skingras the sundir ok vardha
til änkte, For thy moyses sändir af gudhi giordhe
vndir i egypto lande hulkin gudh bödh honom
göra mz sinom ängle for konungenom pharaone.
tha varo false läkiara som calladhos iamnes oc
mambres. the giordho vndir samuledh som moy-
ses. oc alt egypto folk hafdho thöm som gudhi.
ok for thy at thera tekn ok vndir som the
giordho varo ey af gudz krapt. thy forgingo
thässe koklara oc thera tekn ok swa alle the
oppa thöm trodho. Ok thy gifwin lösan thänna
man ihesum for thy han hawir forskullat ängin
dödh Vanlica thänne sami ihesus kom wtsändir
af gudhi sandir prophete swa som moyses sagdhe

varom forfädhrom. Herra gudh skal opresa idhir
en propheta af idhro folke. ok vanlica thänne
ihesus är thän sami som af är scrifuat. Är han
sändir af gudhi tha kom han for aldz folksins
helso ther a han vilia tro oc til otrona manna
nidhirfal. Swa som gudh sagdhe til moysen.
Hulkin ey höre thän prophetan ok thz han sighir
i mit nampn. han skal forgaas af sino folke.
Thässin ordhin sagdhe nichodemus til iudha bi-
scopa oc iudha preste, tha iudhane hördho thätta
standande for pylato sagdho the til nichodemum,
tak thins ihesu sannind oc haf lot ok thin deel
mz honom. tha lypte nichodemus sina händir op
til himils oc sagdhe iudhomen. Jhesu sannind
takir iak gerna Amen. ok swa som i alle sagdhin 569
vardhe Amen. J thy gik fram en annar af iu-
dhomen oc stodh for pylato ok sagdhe. Jak la i
sotta säng ok thwinadhe i dözsins vadha dagh
fran daghi atta aar ok thrätighi. tha kom herra
ihesus til min. oc barmadhe sik owir mik oc
sagdhe mik. tak thina sotta säng op oc gak rask-
lica hädhan. tha iak hördhe hans ordh vardh iak
hel. oc tok i samo stund mina sotta säng op oc
gik iak hel oc helbrygdho i mit hws. En annar
af iudhomen kom oc fram for pylatum oc sagdhe
Jak var blindir föddir ok var herra ihesus foor
fram aat väghenom ther iak sat, tha ropadhe
iak mildir herra dauidz son miskunna mik. han
barmadhe sik ginstan owir mik. oc lagdhe sina
händir owir min öghon. oc ginstan vardh iak
seande. Ok kom fram en af iudhomen fore py-
latum sighiandis. Jak var spitälskir oc herra

ihesus christus han läkte mik oc rensadhe mik mz eno sino ordhe. Ok kom fram en q*ui*nna oc stodh fore pylato ok sagdhe Jak hafdhe blodhsot iämpn tolf aar. Jämsköt iak tok a mins h*er*ra ihesu christi kiortilfald vardh iak heel af orene blodzsins wtflytilse. Sidhan oc stoor skari af iudhomen komo fram fore pylatum oc ropadho af marghfallom dygdhom helsom ok läkedomom som ihesus hafdhe thöm giort ok sagdho the. Stor p*ro*phete oc helare är h*er*ra ihesus. Tha pylatus hördhe alt thätta sagdhe han iudhome*n*. for hwi giordho ey idhre forfädh*i*r oc idhre biscopa tholka läkedoma oc siuka ma*n*na helso. tha swaradho the änkte. Atir somlike af iudhomen 570 ropadho til pylatum. Stort gudhelikit vndir giordhe ihesus i thy at han reste op lazarum fyra natta dödhan sweptan ok bundna*n* i likx klädhom wt af gr*i*ptin*n*e mz sinna ordha dygdh. oc pr*e*senteradhe han sino*m* systrom lifuande. ok lät han sitia mz sik vidh bordh ok äta. Thätta hördhe pylatus. tha tok han til rädhas mz storo*m* räddogha oc öpte mz höghe röst til allan iudha moghan sighia*n*de Hwat är thätta i farin nu mz. at i vilin ändelica ihesum vtan sak dräpa menlösan ok idhan välg*är*ningis ma*n*.

Tha stodh pylatus vp af sino säte. oc drogh nichodemum oppa eno sidho mz thöm tolff som ey sagdho ihesum vara födda*n* i hordo*m* ok sagdhe thöm. Sighin mik hwat iak skal göra. Stor thrätta är i moghano*m*. the swaradho oc sagdho. Vij vitom ey hwat. for thy vi samfällo*m* os ey mz thöm. the seia siälue til i hwat vadha the sätia sina

siäla. h*er*ra gudh han skal döma thöm mz sino*m* rätta dome. Tha vände pylatus sik til iudha almoghan sighiande. J vitin at swa är idhur sidhuänia at vm pascha dagh ärin ij vani en fanga gifua lösan. Nw haw*i*r iak en ärlikin fanga en ma*n*drap*ara* som hetir barraban. Hwat hällir vilin ij at iak skal opläta idh*i*r thän draparin th*e*r forskullat haw*i*r dödhin. älla oc ihesum som är vta*n* skuld. oc ey haw*i*r forskullat dödh. Tha sagdho iudha höfdhinga oc äldris män til pylatum Giff os lösan barraban. pylatus swaradhe. Hwat vilin ij göra af ihesu th*e*r hetir christus. Judhane sagdho. han korsfästis han skal korsfästas. Vm thu gör ey thz. är thu ey keysarins vin. for thy han hadhuetir gudhi sighiande sik at vara gudz [son] oc iudha*n*na konu*n*g Tha pylatus hördhe thänne 571
ordhin tha sagdhe han iudhomen mz store wredhe. Altidh af ophofueno haw*i*r idhart folk varit ge*n*uärdoght. oc the idh*i*r haua gagn giort oc froma, thöm ärin ij aldra genuärdoghast oc idhra drapara ok plagho män älskin ij. Judhane sagdho hulke äru the os haua gagn giort. Pylatus swaradhe först oc främst idhar gudh haw*i*r idh*i*r gagn giort. oc frälsat idh*i*r af egypto ma*n*na oki oc sänkte thöm nidh*i*r i diupa hafuit ok ledde idh*i*r mit ginu*m* hafuit swa som oppa thörre iordh oc födde idh*i*r i ökn*e*nne fyretighi aar mz ängla brödhe vta*n* äruodhe. oc gaff idh*i*r iärpa köt äpt*i*r idhrom vilia. oc släkte idhan thörst mz vatnit som wtflöt af hallinne. oc gaf idh*i*r lagh ok budhordh. J allom thässom välg*är*ningo*m* rettin ij idhan gudh. swa at han viile idh*i*r ganzslica fordärua. Vta*n* idhar

härtoghe ok ledhare moyses badh for idh*i*r til gudh at i skullin ey alstinx forgaas, ok nu öpin ij mote mik oc sighin at iak hatar min konu*n*g. oc at iak är ey hans t*r*olikin vin vm iak ey dömir thänna ihesum til dödhin. hulkin margha af idh*i*r haw*i*r läkt af sino*m* siukdomom. thyt ha*n* är idhar konu*n*gir. oc änkte haw*i*r han illa giort. Tha iudhane hördho thätta. tha fyltos the op mz wredhe oc gäld, ok ropadho iämerlica. Vi hauu*m* konu*n*gin tyberium romara kesara. thz ihesus är konu*n*gir vito*m* vi ey. for thy at konu*n*ga af thy lande p*er*side östarst af landz ändome*n* komo letande i bethleem. oc spordho äpter hono*m* sighiandis swa. hwar är thän som föddir
572 är rättir iudha konu*n*gir Sidhan offradho the hono*m* gafuor. Herodes konu*n*g*i*r hördhe thätta at thässe landz farara oc mästara spordho äpte iudha konu*n*ge. oc vilde thagh*i*r ihesum dräpa. oc drap thy margh thusand sma barn hulkin i thöm timano*m* varo föd i bethleem, A godhe domare. thätta sagdhom vi thik longo för. Tha pylatus hördhe thätta. tha bödh han vardha liudh i almoghanu*m* ok sagdhe. Ren oc menlös är iak af thässa rätuisa manzsins blodh. thz sen i alle Judhane swaradho. hans blodh vari ow*i*r os. oc ow*i*r vaar barn. Nw tha pylatus hördhe thz. bödh han storan riddara mogha koma fore sin domstol. ok swa diktadhe han domin ow*i*r ihesum sighiandis. Thit eghit folk sigh*i*r thik vara swa som konu*n*g. thy biudh*i*r iak thik förstonne gislas oc flängias äpt*i*r höfdhinga*n*na stadhga. Swa th*er* äpter ophöghias a korsit ok twa ondg*är*-

ningis män mz honom. Aff hulkom twem annar hetir dismas oc annar gesmas.

Tha gik ihesus wt af radhhusit ok thässe twe röfuara mz honom. Än thäntidh the komo til thän stadhin th*er* korsit var afffördho riddarane han hans klädhe ok vm giordadho han mz eet linnit klädhe oc castadho ow*ir* han ena rödha kapo ok kronadho han mz krono af thorn slogho hans hofwodh mz röö. häddo han oc gabbadho. ok hängdo han oppa korsins trä. oc korsfästo han mällan twa röuara. Sätiande dismam a höghro sidhona oc gesmam a vinstro. oc blandadhan dryk mz ätikkio oc galla oc bitra mirram gutu the i swamp oc opsändo thz for hans mu*n* at han skulle thz drikka. oc ihesus tholde alt thätta onda tholomodhelica. tha saa ihesus op til himbla oc sagdhe Min fadh*i*r. min fadh*i*r forlat thöm 573
thätta. thy at the vita ey hwat the göra. Tha kastadho riddarane lot vm hans klädhe hwat hwar skulde faa. Sidhan iudhanna mykylikhet ok pr*e*sta höfdhingane the skriadho til ihesum swa sighiandis. Thu giordhe andra hela, än thik siälua*n* kant thu ey helan göra. Vm thu är sandir gudz son tha far nidh*i*r af korsino tha trom vi thik Samuledh gabbadho riddarane han sighiande. Vm thu är iudha konu*n*gir tha frälsa thik siäluan. Sidha*n* nödhgadho iudha höfdhinga longinum riddara. ok badho han ginu*m* stinga ihesu sidho mz spiute. Ok ginstan han hafdhe swa giort. flöt wt iämbrat af hans sidho blodh ok vatn. Tha bödh pylatus for domin som han hafdhe gifuit af ihesu dödh. ok for thy at ha*n* sagdhe iudhomen.

thänne är ihesus iudha konu*ng*i*r*. lät han ow*i*r hans hofwodh sc*ri*fua a latin. ebrezsco oc grezsko. ok var titulus swa sc*ri*fuadh*i*r. Thänne är ihesus nazarenus iudha konu*ng*i*r*. Tha sagdhe annar af röfuaromen som sattir var a ihesu vinstro sidho th*e*r hät gesmas. Är thu lifuandis gudz son tha frälsa thik ok os. tha swaradhe dismas som stodh a gudz höghro sidho. ok straffadhe sin kompan sighiande. Aff thässom thino*m* ordho*m* oppinbaras at thu rädhis ey gudh. oc for thy skalt thu vara i äuärdhelike fordömilse. Än vi optakom lön lica äpt*i*r varo*m* ondo *gär*ningom. ok thänne haw*i*r änkte illa giort oc plaghas thy vtan skuld. Ok th*e*r äptir at dismas hafdhe swa afuit gesmam. Sa han til ihesum ok sagdhe. H*er*ra ihesu minz miin. thä*n*tidh thu kombir i thit rike. ihesus sagdhe hono*m*. Sannelica sigh*i*r iak thik. J dagh skalt thu vara mz mik i p*ar*adiis.

574 Tha var swa som siätta timan a daghено*m*. ok myrkir vardh ow*i*r iordhrike alt til nionda timan. oc solin myrktis oc templisins bonadh*i*r rifnadhi i twa lyti. fra*n* ofuersto oc til nidh*i*rsto. ok gudz ängil syntis thz göra mz eet eldskinande swärdh. oc hans röst hördhis sighiande swa Jak är ihesu christi pino vitnisbärare. Tha th*e*r ginstan äpte ropadhe ihesus mz store röst sighiande Fadh*i*r i thina händir anduardha iak min anda. tha han hafdhe thz sakt. gaff han op sin anda. Thäntidh höfdhingin centurio som sattir war ow*i*r riddara*n*na ämbite. äradhe han gudh oc lofuadhe sighiandis. Sannelica thänne ma*n*nin var rätuis. hulkit väl beuisas i vndirsamlico*m*

tekno*m*. Samuledh oc alt folkit som vm kring
stodh. seande dygdha tekn. slogho sik for sin
bryst ok gingo atir heem. Centurio sagdhe sidhan
hōfdhingano*m* af thōm iärteknom th*e*r giordhis.
Ok tha pylatus thätta hōrdhe bedrōfdhis han
mykyt swa at han hwazske aat älla drak oppa
thän daghin Sidhan calladhe pylatus iudhana
sama*n* ok sagdhe til thera Hwat vndrin ij ey
the dygdhelico tekn som nu haua hänt ij ihesu
pino. Solin vardh myrk ok daghin miste sit
lius. Judhane swaradho pylato. Thz är ey annat
vtan sool hwarff som plägh*i*r vaardha äpt*i*r sinne
naturo ok sidhuänio. Pylatus swaradhe iudhomen.
hwat var oc thz solhwarff at tempilsins bonadh*i*r
rifnadhe sundir for allom idhrom ōghom. oc
dōdhra ma*n*na grafua the ypnadho sik. oc som
mik är ku*n*noghat at marghe stodho op af dōdha,
ok varo sedhe lica*m*like i varo*m* stadh iherusa-
lem Spyrin aat hōfdhingan centurionem oc thōm
mz hono*m* varo oc ämbitis män som hiollo vardh
ok vaku om han. Tha komo thässe alle fram 575
fore iudhane ok vitnadho. Visselica saghom vi
i ihesu christi dōdh at iordhin hon skalff ok rōōt
som hon skulle tala ok vi saghom mä*n*niskionar
opstanda af dōdha oc thy tro*m* vi vara sant at
thänne ihesus var gudz son. Alle hans kände
vini stodho lankt fiärren fran hono*m*. oc q*u*innor.
hulke hono*m* fōlgdho äpter aff galilea seandis al
thänne teknin. Ok en man som hät iosep gardz-
mästare ow*i*r pylati hion. godh*i*r man ok rätuis
af aramathia swa hetande stadh i iudhalande.
Änga samthykkio gaff han til iudha vilia oc

käromal ok han var bidhande äpter gudz rike. Han gik til pylatum ok beddis af hono*m* ihesu lica*m*ma. Pylatus gaf hono*m* licama*n* Tha tok iosep han nidh*i*r af korseno ok swepte han i hwit rent sindal. oc lagdhe han i sina nyo stentro i hulka ängin var förra lagdh*i*r.

Tha vildo iudhane dräpa iosep oc them tolff
männena hulke th*e*r hafdho talat for ihesu til
pylatum. Samuledh vildo the oc dräpa nicho-
demum. oc alla thöm som läkte varo af ihesu.
Hulke som hafdho standit for pylato. ok oppin-
barlica sagdho ihesu *gär*ninga godha vara. Tha
lupu alle i skiul vta*n* ensambir nichodemus. for
thy at han var iudha höfdhinge, Än ey margha
dagha th*e*r äpt*i*r vardh iudha sa*m*nadh*i*r in ij
templit. tha sagdhe nichodemus thöm. huru gangin
ij in ij gudz mönster mädhan idhra händir äru
fulla mz blodh thy at i korsfästin christum ihe-
sum rätuisan man. Tha swaradho annas. cayphas.
symeon. dathan. gamaliel. iudas. leui. neptalim,
ok ma*n*ge flere af iudhomen ropadho alle samlut
til nichodemum. Huru gik thu in i mönstrit mz
os som haw*i*r samthykkio mz christo. hans fridh*i*r
vari mz thik i komascolande värld. Tha swara-
576 dhe nichodemus oc sagdhe Amen. Sighin ok i
amen. Christi ihesu fridh*i*r vari mz mik nu oc i
komascolande värld. iudhane swaradho oc sagdho
amen. Än thäntidh the taladhos swa vidh*i*r com
iosep af aramathia. oc sagdhe til alla höfuiz mä*n*n-
ena. Hwi ilzskins i swa mote mik. at iak beddis
ihesu lica*m*ma af pylato. oc lagdhe han i mina
stentro oc swepte han i hwit sindal. ok lagdhe

sten oppa gript*inn*a dör, Än i hafwin ey väl giort a mote rätuiso*m* ma*nn*e. thy at i korsfästin han vtan brot. oc än ow*ir* thz ypnadhin i hans sidho mz spiute. Tha gripu iudhane iosep. oc budhu ha*n* göma for thera hälgho dagh skuld. til en annan dagh. ok sagdho honom swa. Vit thätta. ey är os höuelikit at göra nakat mot thik a varom höghtidhis dagh, Än vi vitom at thu äst vardh*ir* dödhin. for thy skolom vi gifua thit köt diuro*m* a iordhinne oc foghlomen i vädhreno at vpswälghia. Josep swaradhe thöm. Thässin ordh äru lik höghfärdogha kämpano*m* golie. hulkin sik satte a mote gudhi. oc stridde mote hälgho*m* dauid p*ro*pheta Swa sigh*ir* ok p*ro*phetin. mik är hämdin i vald gifwin. oc iak skal hwario*m* atirgälla sigh*ir* siälw*ir* gudh. J sagdhin swa thäntidh pylatus thwadhe sina händir sighiandis. Jak är menlös af thänna rätuisa manzsins blodz wtgiutilse. J varin raske til swar oc öptin. hans blodz hämd gange ow*ir* os. oc ow*ir* var barn. Här äptir skulin i see at gudz wredhe kombir ow*ir* idh*ir* ok idhra släkt swa som i siälue sagdhin. Tha iudhane hördho thässin ordhin tha ampradhos the oc ilzskadhos mykyt i sino*m* hugh ok innelykto han i thrango*m* mwr a hulko*m* ängin varo vindöghomin. oc insighladho dörrina. til mere visso oc satto th*er* til vaktara. Th*er* äpt*ir* gingo 577
the til radz annas oc cayphas mz p*re*stomen. oc sankadho sama*n* alla menhetina äpte thera sabatum. at the skullo bethänkia sik mz hwat dödh the skullo dräpa iosep. Tha the varo alle sama*n* sankadhe oppa en su*nn*adagh. brutu the sin in-

cighle fran doromen oc låsto op dörrin. tha fu*n*no the ey iosep i myrkostofuo*n*ne th*e*r the hafdho han innelakt. Hår vndradho alle oppa.

Tha komo riddarane som hiollo vardh vm h*er*rans ihesu graff ganga*n*de in ij iudha kirkiona. oc sagdho liwt at ihesus var ey i grafui*n*ne. Än tha vi hona gömdom vardh stor iordhdyn. oc vi sagho*m* gudz ångil koma nidh*i*r af himerike. ok vålte likstenin af grafu*in*ne. oc satte sik oppa han. Hans askodhan var swa som solinna glimbir. hans klådhe varo hwit som snio. oc af hans råddogha vordhom vi swa som dödhe Ok vi hördho*m* ångillin tala til qui*n*nonar som komo til g*ri*pti*n*na Rådhins ey. Jak veet at i letin åpte ihesu som korsfåst*i*r var han år opstandin som han sagdhe. han år ey hår. komin oc sökin stadhin hwar the hafdho laght han. oc gangin nu rasklica oc sighin hans discipulis at han år opstandin af dödha. ok år for idh*i*r gangin in ij galileam som han thöm foresagdhe ok th*e*r skulin ij han see. Aff thåssom ordhom stygdos iudha höfdhingane oc sagdho riddaromen. hwat liuir atir ihesus ey trom vi idh*i*r. Riddarane swaradho. swa stor vndir giordhe ihesus som i alle badhe saghin ok hördhin oc licouål villin i ey tro. huru vilin ij nu tro vare såghn. J sagdhin ful vål i thy at liuir ihesus. hulkin ij
578 korsfåstin vtan skål, Vi hafuo*m* vål hört thz at ij innelyktin iosep i myrkostofuo. hulkin som iordhadhe ihesu lica*m*ma. oc insighladhin lasin oc sattin til gömara oc tha i låtin op dörrina fu*n*nin i ey han. fan i atir i gen iosep hulkin som ij

innelyktin i myrko stofuo*nn*e. tha fam vi idh*i*r atir ihesum hulkin som vi gömdom i grafui*nn*e Judhane swaradho riddaromen. Vi viliom väl atirgifua iosep. gifwin i atir ihesum. Josep är i sinom stadh aramathia. Riddarane swaradho oc sagdho. Jhesus är i galilea som vi hördhom af änglenom so*m* sagdhe til q*ui*nnonar at han stodh op af dödha. oc är for idh*i*r i galilea. Tha iudhane thz hördho. räddos the storlica sighiandis i bland sik siälua. Oppinbaras thänna ma*n*na sägn tha tro alle oppa ihesum. Tha sama*n*sankadho the mykla päni*n*ga oc gafuo riddaromen sighiandis thöm. Sighin at tha vi sofuom komo ihesu discipuli vm nattina ok stalo bort ihesu lica*m*ma. ok vardh*i*r thätta sport af domareno*m* pylato. tha viliom vi väl forswara idh*i*r. Riddarane toko vidh päningomen oc giordho swa som the varo lärdhe af iudhomen. oc frägdhin gik i bland alla at swa var giort,

Tha komo p*re*stine aff galilea som swa heta. phinees. abbas. preceptor. leui aat vidh*i*rna*m*pne aggeus. Thesse komo til iherusalem oc sagdho höfdhingomen. oc allom som varo i iudha kirkio*nn*e. Jhesum so*m* i korsfästin. han saghom vi mz sino*m* discipulis oppa olio biärghino sitiande i bland thöm. ok p*re*dicadhe for thöm sighiandis swa. Gangin kring vm världina oc p*re*dikin mit ewangelium allo folke. ok döpin thöm i na*m*pn fadh*i*rs ok sons oc thäs hälgha anda Amen. Ok hulkin som takir vidh*i*r tro*nn*e ok vardh*i*r swa 579a
döptir. han skal vardha hel. Ok hulkin so*m* vil ey tro han skal vardha fordömdir. Sidhan han

hafdhe swa talat mz sinom känneswenom. tha saghom vi han opfara til himpna ij sky. Tha iudhane ok aldrogho männene oc preste thätta hördho sagdho the til the thre männena. Gifwin äro israels gudhi ok sighin honom loff vm thätta är swa sant som i nu sighin. The thre männene swaradho swa som mz enom munne til lica sighiande. Swa lifwir vara fädhra herra gudh. habrams gudh. ysaacx gudh oc iacobs gudh som vi saghom ihesum tala mz sinom discipulis oc opfoor sidhan til himerikis. Ok vm vi thighiom thässin vndir som vi saghom af ihesu. tha syndadhom vi. J samu stund opstodho presta höfdhingane oc hallande gudz lagh i sinom handom. manadho thöm oc sagdho til thera. Vm gudz lagh manom vi idhir at i sighin ängom thässin ordh hulkin i hafwin os nu saght aff ihesu. Ok the gafuo thöm mykla päninga ok sändo mz thöm thre män som thöm fylgdho hem i sin land. at the skuldo ängaledhis sta oc bliua i iherusalem Tha komo saman alle iudhane. ok hafdho storan graat mällan sin sighiandis, Hwat är thätta teknit som nu giort är i iherusalem Än annas oc cayphas hughswaladhe thöm. sighiande swa. hwat skolom vi tro riddaromen som griptena vaktadho. the sagdho os at gudz ängil välte stenin bort aff griptinne. Än vanlica hans discipuli badho thöm thätta sighia. oc gafuo thöm päninga at the skuldo swa sighia, ok baro bort hans licamma, Än vitin thz at ey är tryght at tro eet ordh wtländningiom. thy at the toko oc mykla päninga af os. oc äptir thy vi thöm

lärdhom sagdho the. Hwat haua the hallit nakra [tro] os älla ihesu discipulis.

tha stodh op nichodemus oc sagdhe allo*m*, talin rät israels syni. J hördhin alt hwat the thre mä*n*nene idh*i*r sagdho swäriandis vm gudz lagh oc sagdho. Vi sagho*m* ihesum tala mz sino*m* discipulis. oc oppa olio biärgheno saghom vi han opfara til himilin. Ok sc*ri*ptin lärir os at sanctus helyas var optakin i himilin Ok thäntidh hans känneswen helyseus. var aatspordh*i*r af p*ro*pheta*n*na synom. hwar är thin fadh*i*r helyas sagdhe han thöm J himilin är han optakin. the sagdho. vanlica nakar stor a*n*de grep han oc fördhe han oppa biärghin i israel. Vta*n* wtuälio*m* os män som vmgange israels biärgh. oc vanlica the finna ha*n* Ok giordho swa. oc letto äpte hono*m* thre dagha. ok fu*n*no ha*n* ey. Än nu israels syni hörin mik. oc sändin ow*i*r al biärghin i israels lande. at ey vanlica nakar ande hafue gripit ihesum. ok vanlica vi finno*m* han oc görom angir. Tha thäktis allo folkino nichodemi radh. oc sändo män oppa biärghin oc the letto oc fu*n*no ha*n* ey. The komo atir ok sagdho iudhome*n*. Vi hafuo*m* vmgangit alla väghna ok finno*m* ey ihesum. Vta*n* vi fu*n*no*m* iosep i sino*m* stadh aramathia. Thagh*i*r iudha biscopane thätta hördho. vordho the gladhi. oc äradho israels gudh. oc giordho stora samquämd sighia*n*dis Medh hwat matto skolom vi koma iosep til os hulkin vi hafdho*m* innetäpt i myrkohuse. mädhan han är nu fu*n*nin at vi matto*m* tala mz hono*m*. The toko oc sc*ri*fuo til hans breff swa ludha*n*de

Fridh*i*r vari thik ok allo*m* som mz thik äru. Vi kännno*m*ps at vi syndadho*m* mote gudhi ok amote thik. thy värdoghas thu at koma til os. for thy at vi kännno*m*ps os storlica haua syndat a mote thik. Än vi vndro*m* alle af thinne borttakilse. Vi vito*m* oc at vi thänkto*m* ilzsco fult radh a mote thik. oc gudh tok thik til siin. oc frälste thik af vara ilzsco radhe. Fridh*i*r vari thik
581 h*err*a iosep. hedh*i*rlikin ok älskelikin af allom almoghano*m*. Sidhan valdo the siu män ioseps vini oc sagdho thöm. Thäntidh ij komin til iosep helsin han fridhsamlica. oc anduardhin honom brefuit. Sändebudhin foro af stadh oc fingo ioseppe brefuit helsande han fridhelica, tha iosep hafdhe brefuit läsit sagdhe han. Välsignadh*i*r see gudh som os frälste at vart blodh skulle ey wtgiutas. Välsignadh*i*r gudh som mik skylte vndir sinom vingom. Ok iosep kyste the siw mä*n*nena. ok tok thöm in ij sit hws. Anna*n* daghin sattos the oppa sina hästa oc foro in til iherusalem. oc alle iudhane varo til redho. oc gingo mot hono*m* sighia*n*dis. Fridh*i*r i thinne infärdh fadh*i*r iosep. tha kysto alle han Än nichodemus tok han in ij sit hws. oc giordhe stort gästabudh Anna*n* daghin th*e*r äpt*i*r. annas oc cayphas oc nichodemus sagdho til iosep inne ij gudz mönstre. Gör vidh*i*rgango israels gudhi i hans mönstre. oc oppinbara os alt thz vi spörio*m* af thik. for thy thu vest alla bäzst sa*n*nindina. thy at thu iordadhe ihesu lica*m*ma. oc vi innelykto*m* thik här i iherusalem. Sidha*n* ku*n*no*m* vi thik ey finna. oc vndradhom thy mykyt. oc stor fasi grep os alt til thä*n*na

daghin vi hafuo*m* thik nu här atir fangit. Vtan
oppinbara nu for allom hwat som giort är mz
thik. Josep swaradhe thöm ok sagdhe. Thän-
tidh i innelyktin mik a langa freadagh vm quällin.
ok iak stodh a mino*m* bönom a hälgha daghen-
o*m* sabbati. Vm midhio nat oplyptis husit a fyra
hörnomen. ok tha iak oplypte hofwodhit. sa iak
ihesum skinande swa som ena sool. ok aff rädde
fiol iak a iordhina. Tha grep ha*n* mik vm handina
oc oplypte mik af iordhinne. oc göt a mik dagg-
inna vatn thörkande mit änlite. ok köste mik
oc sagdhe mik. Josep brodh*i*r. Thu är ren mz 582
thins tros vatn ok alla thina synde äru thik for-
latna. Rädz ey min vin skodha mik oc see. for
thy iak är thän sami. Än iak aatskodadhe ok
sagdhe. h*er*ra mästare min helyas. Han sagdhe
mik. ey är iak helyas vta*n* iak är christus ihesus.
hulkins lica*m*ma thu hedh*i*rlica iordhadhe. Jak
sagdhe til hans. tee mik griptina hwar iak lagdhe
thik. tha tok han mik vm handina oc ledde mik
til stadhin hwar iak hafdhe han nidh*i*r laght. oc
viiste mik liikklädhit. oc hofwodh klädhit i hulko
han var sweptir. Tha ginstan kändis iak vidh*i*r
at han var christus. oc badh iak til hans oc
sagdhe. Välsignadh*i*r äst thu h*er*ra gudh som
kom til os i h*er*ra gudz na*m*pn oc sökte oc helte
os. Han hiolt mina hand. oc fördhe mik til min
stadh aramathiam. inledhandis mik i mit hws
dorome*n* atirlykto*m* oc sagdhe mik, Fridh*i*r vari
thik. oc i fyretighi dagha skalt thu ey wtfara
af thino huse. for thy iudhane göra stor dröu-

ilse mino trono folke. Än iak gaar nu til minna discipulos. oc the skulu mik see. oc iak skal mz thöm tala af världinna helso. thäntidh swa var saght. gik han fran mik

Tha iudha biscopane oc adhre preste oc gudz ämbitis män thätta hördho fasadhis thöm vidhir. oc af myklom räddogha fiollo the til iordhinna oppa sin änlite oc ropadho sighiandis swa. Hwat tekn mon thätta vara som giort är i iherusalem. Riddarene som gömdo ihesu gript. sagdho sik haua seet ängillin hulkin som sagdhe at ihesus stodh op. oc skal synas i galilea. ok vi vitom alle at ihesus var man. ok vi kändom hans fadhir ok modhir som varo iosep ok maria Hwat viliom vi här til sighia. Tha gik fram en
583 iudhe som hät leuius. oc sagdhe til iudhanna. Jak kände ihesu släkt thy at iak hawir varit alla dagha mz thöm som gudh räddos ok mz thöm som oatiruändelica offradho gudhelica böne oc offir i israels gudz mönstre. Jak var ok när tha store prestin symeon tok vidhir honom i sin fampn ok sagdhe til hans swa. Nunc dimittis domine &c. Samuledh oc thänne sami symeon välsignadhe ihesu modhir. oc sagdhe hänne af thässo barneno. Thänne är sattir mangom til oprättilse oc til motsighilsa tekn i israels mogha, tha sagdho alle iudhane. Sändom äpte thöm threm mannomen som sagdho sik haua seet ihesum tala mz sinom discipulis oppa olio biärghino. The komo oc sagdho for allom swa. Vm lifuandis israels gudh kännomps vi. at oppinbarlica saghom vi ihesum fore sinom discipulis op-

a i himilin Tha swaradho a*n*nas oc cayphas hiandis. Vaar lagh halda. at i twäggia ma*n*na ı i thriggia mu*n*ne skal sta alt mal. Än hwat ›lo*m* vi sighia hälghe enoch thäktis gudhi oc ' opfördh*i*r i himilin. oc hälgha moysi gript ız aldre. Än ihesus var af os anduardadh*i*r ıato oc vardh flängdir. bespottadh*i*r. mz thorn ›nadh*i*r. sidhan korsfäst*i*r ok ginu*m* stungin spiute. Ok hans lica*m*ma iordadhe ärlikin .h*i*r iosep i nya gript. hulkin nu vitnar sik ıa seet han lifuandis. Ok the thre mä*n*nene 'a ok vitne at the sagho han mz sinom disci- :is oppa olio biärgheno oc opfara til himerikis

Nw opstodh iosep ok sagdhe iudha biscop- e*n* Anne oc cayphe Sannelica ok väl maghin vndra. thy at i hörin at ihesus är sedh*i*r. oc dödha opfoor lifuandis til himerikis Visse- ı meer är vndrande. thy at han ey at enast ›todh af dödha. vtan än ma*n*ga dödha opreste 584 ı af sino*m* grafuo*m*. hulke af mangom varo .he lifuandis in ij iherusalem. hulkit i otrone n ey trodhin. Hörin mik nu. Alle vito*m* vi ıctum symeonem biscop rätuisan' ma*n* varit ıa. som tok ihesum barn i sina arma i mönstr- . Nw thänne symeon. hafdhe twa syni thwill- 'a brödh*i*r. karinum oc leoncium. Ok alle vi 'uaro*m* tha the doo oc nidh*i*r iordadhos. Gam ' oc sem thera gript. Jak veet for visso at ›ra lica*m*ma äru ey th*e*r. Vta*n* opstodho ok ı i mino*m* stadh aramathia badhe til sama*n* i ıo*m*. the tala mz ängo*m* vta*n* thighia swa som ıhe. Thy farom til thera ok mz allo*m* hedh*i*r

oc siäflikhet ledhom thöm mz os in ij mönstrit. oc thäntidh vi hafuom thöm manat. vanlica the sighia os nakat af ihesu opstandilse. oc huru han opreste thöm af dödha. Alle thätta hördho vordho gladhi. Sidhan gingo annas oc cayphas. nichodemus iosep. oc gamaliel til thera grafua. oc funno ey thera licamma J samu stund foro the til aramathiam som var fyretighi milo valska fran iherusalem. ok funno thöm ther a bönom standande a iordhinne mz bögdhom knäm. The kysto thöm mz store vyrdhning ok gudz räddogha. oc leddo thöm sidhan til iherusalem in ij iudha kirkiona. oc doromen atirstängdom. toko the fram gudz lagh oc satto thöm i thera händir manande thöm vm israels gudh oc vm hans hälgha nampn adonay. hulkin mz lagh. oc prophetom taladhe vidh vara forfädhir. vm i tron oppa ihesum som idhir opreste af dödha. Tha karinus ok leoncius hördho thässe manilse skoluo the mz allom licammenom. oc dröfdhe sokkadho the ij hiärtano. oc opskodhande til lica i himilin. giordho the kors märke mz fingromen a sinom
585 tungom. ok ginstan taladho the badhe til lica sighiande,[1] fan os thwänne stykke perman at vi maghom scrifua thz vi saghom oc hördhom. ok the fingo thöm. Tha sattos the nidhir ok scrifuo swa lydhande

Härra ihesu christe sandir gudh. dödha manna opstandilse. ok liuandis manna liiff. lofua os scrifua thins valdz gudhelico lönlik thing hulkin thu giordhe mz thins kors dödh. for thy at vi ärom manadhe vm thik til at tala af thik.

Nw bödh thu os thino*m* thiänarom mz michaele archangelo. at vi skullom ängom afsighia the gudhelix valdz lönlik thing hulkin thu giordhe inne i häluite Thäntidh vi nu satom mz allom varom fädhro*m*. i diupa häluitis myrkre. kom ow*ir* os bradhelica eet konu*n*ga lius mz forgylto*m* solinna lit. ok lyste ow*ir* os. Ok iämbrat mankönsins fadh*ir* adam. mz allom patriarchis oc prophetis gladdis mz store frygdh sighiande. Thätta lius är äuärdhelix skens skap*are*. hulkin os louadhe at sända sit äuärdhelikit lius. Tha opropadhe ysaias oc sagdhe. thätta är gudz fadh*ir*s lius gudz son. swa som iak forespadhe tha iak var lifuandis i världinne. Terra neptalim oc terra zabulon. neptalim land oc zabulons land oc folkit vidh hafuit ok vtan vm iordan som sato i myrkino. sagho stort lius. oc lius ran ow*ir* thöm som sato i dözsins skugga rike, ok nu tilkom thz. oc lyste ow*ir* os som sitiom i dödh. Ok thäntidh vi frygdadhoms alle i thy skinino som sken ow*ir* os. kom fra*m* var fadh*ir* symeon oc glädhiandis sagdhe os. Ärin h*er*ran ihesum christum lifuandis gudz son. for thy at iak tok han barn föddan i mina arma inne ij mönstrino. oc tilnöddir af thöm hälgha anda sagdhe iak til hans Min öghon sagho nu världinna helso. hulka thu redde fore aldz folkx änlite. Tha allir moghin thätta hördho frygdha- 586
dhos the i gudhi. ok th*er* äpt*ir* kom fra*m* swa som en ärmete. oc alle spordho hwa ha*n* var Han swaradhe Jak är iohannes. alzuallox gudz röst oc p*ro*phete´ thy at iak foregik hans til-

quämd til at foreredha hans vägh. oc til at gifua hans folke helsonna visdom til syndanna forlatilse. ok tha iak saa han koma til min. sagdhe iak swa som nöddir oc opuäktir af thöm hälgha anda. See gudz lamb. See thän som bort takir världinna synde. oc iak döpte han i iordans flodh. oc sa iak andan hälgha koma owir han i dufuo like. oc iak hördhe tha röstina af himpnenom sighiande. Thänne är min älskelikin son i hulkom mik väl thäktis. ok thy kom iak nu fram fore hans tilquämd oc nidhir foor til at kungöra idhir. at rasklica är nu at gudz son skal sökia os. ther kom af öfuärsto nidhir til os som sitiom i myrkino oc i dözsins skugga.

Nw thäntidh var förste skaptir fadhir adam thätta hördhe at han var döptir i iordan opropadhe han til sin son seth ok sagdhe. wtredh thinom sonom patriarchis oc prophetis alt thz som thu hördhe af michaele archangelo nar iak thik sände til paradisa port. at thu skulle bedhas af änglenom olio af miskunninna trä til at smöria min licamma tha iak vordhe siukir. tha nalkadhe sik seth hälghom patriarchis oc prophetis sighiande swa. Thäntidh iak var bidhiande vidhir paradisa port. See gudz ängil micael syntis mik oc sagdhe. Jak är sändir til thin af gudhi. Jak är skipadhir owir människiona licamma. Jak sighir thik. äruodha ey at bidhia mz tarom at bidda äptir miskunninna träs olio. at thu skuli smöria thins fadhirs adams licamma til hans
587 sorgx lisa. for thy at ängaledhis ma thu af thy

faa. för än ij yttarsto daghome*n*. thäntidh fulco*m*pnadh äru fäm thusand aar oc fäm hundradh aar. Tha kombir ow*ir* iordhrike aldra käraste gudz son christus. at opresa adams krop ok hälgha ma*n*na lica*m*ma ok han kombir döpascolandis i iordans vatne. ok sidha*n* han wtgaar af iordans vatne. tha skal han smöria mz si*n*ne misku*n*na olio. alla the som a han tro. ok skal the misku*n*ni*n*na olia bliua i släkt som födhascolande är af vatn ok thöm hälgha anda til äuärdhelikit liiff. tha skal gudz son nidh*ir* fara til häluitis oc wtledha thädhan thin fadh*ir* adam til misku*n*ni*n*na trä. Thäntidh patriarche ok prophete hördho alt thätta gladdos the mz store frygdh.

Nw tha alle hälghe män swa frygdhadhos. sagdhe sathan dözsins höfdhinge oc häluitis mästare til luciferum. Redh thik siälfuan ok tak vidh*ir* ihesu. hulkin sik rosar vara gudz son christum. ok han är mä*n*niskia the th*er* rädhis dödhin swa sighiande Min siäl är dröfdh alt til dözsins. Ok mykyt var han mik ginuärdogh*ir* göra*n*de illa vidh*ir* mik. ok ma*n*ga thöm som iak giordhe blinda. halta. krokotta. spitälska. mödda. läkte han mz eno ordhe. ok thöm iak drogh til thik dödha. drogh han liuandis atir til siin. Diäfwllin inferus swaradhe. ok sagdhe til sathan höfdhinga Hwa är thänne swa mäktogh*ir* i ordhe mädhan han rädhis dödhin thy at alle mäktoghe skulu vndirgifuas mino valde. hulka thu mz thinne makt framdragh*ir* til min. Hulkin är thänne ma*n*nin ihesus th*er* rädhis dödhin ok tho stridh*ir*

mot thino valde. ok vm han är swa mäktogh*i*r i ödhmiukti*n*ne Sannelica sigh*i*r iak thik at ängin forma hono*m* motesta i hans gudhelikhetz valde
588 ok mz thy at han sigh*i*r sik rädhas dödhin vil han thik taka. Vee skal thik vardha äuinnelica. Tha swaradhe sathan höfdhinge. hwat twäkar thu taka ihesum min fienda ok thin. thy at iak frestadhe han ok opuäkte alt mit iudha folk mote hono*m* i afwnd ok iak tilredde träit at korsfästa han. ok blandadhe ätikkio oc galla tha honom thörste. Ok rasklica är nu när hans dödh*i*r at iak skuli han framledha til thik. vndirgifnan thik oc mik Diäfwllin inferus swaradhe hono*m*. Som thu mik sagdhe. hwat är han thän som dödha män tok fran thik. älla hwa är thänne th*e*r mz eno sino ordhe forma tholkit göra. Vanlica han är thän sami som lazarum th*e*r fyra dagha nidh*i*r iordhadh*i*r var allir rykande opreste mz sino maktogho ordhe. hulkin iak hiolt dödhan. Sathan sagdhe. thänne ihesus är thän sami. tha inferus thätta hördhe sagdhe han. Jak manar thik vm mina krapt*i*r ok thina at thu leedh han ey til min. for thy at swa brat som iak hördhe hans maktogha ordh skalff iak i rädde. ok al min omildo ämbite ristos samuledh mz mik. ok ey formatte iak halda thän sama lazarum. Vtan wtslet sik mz alle raskhet swa som en örn oc bort foor fran os vta*n* vara thak aff sinne dygdh oc ensampno ordhe. Vtan iäff vit thz at vm thu ledh*i*r han hingat som tholkit giordhe i ens ordhz makt. ok swa maktogh*i*r är i mandomenom. alle the som här äru i grymelike myrkostofuo

innelukte ok bundne mz syndi*nn*a bando*m*. the vardha löste af honom. ok hädhan fördhe til äui*n*nelikit liiff.

Nw thäntidh the swa sama*n* taladho. kom en röst swa som en thordyn sighiande. Takin bort idhra höfdhinga porta. ok oplätin idh*i*r äuärdhelike porta ok äro*nn*a konu*ngir* skal in- 589
ganga. Tha häluitis höfdhinge thätta hördhe sagdhe han til sathan höfdhinga. Gak wt fran mik af mino*m* sätom. Vm thu äst ok nu mäktogh*i*r stridz kämpe. tha stridh a mote ihesu äronna konu*n*g, hwat ey sagdhe iak thik. beuara thik änkte mz honom. Sidhan sagdhe inferus til sinna omildo ämbitzmän Atirlykkin idhra grymo eer porta. oc kastin ow*i*r iärn grynda oc stan a mote starklica at i vardhin ey gripne til äuärdhe*lica* fängilsa. Thagh*i*r allir hälgha ma*nn*a skari thätta hördhe taladho the mz auitilsa röst til diäflanna. Vplätin vsle diäfla idhra porta. thy at äronna konu*n*gir skal inga. Ginstan ropadhe dauid oc sagdhe. Hwat ey foresagdhe iak idh*i*r alt thätta tha iak var lifuandis i iordhrike. ok thätta är thän daghin som h*er*ra gudh giordhe. glädhioms ok frygdhoms i honom. Vidh*i*rga*n*gin gudhi hans mykla miskund oc vndarlik thing fore människio synom. thy at han sundirsleet eer porta. oc iärn grindir sundirbröt han. Sidhan sagdhe ysayas til alla hälgha män. Hwat ey forespadhe iak ok tha iak var i världinne. dödhe skulu opstanda oc opresas skulu the som liggia i gripto*m*. ok the skulu frygdhas som i iordhrike äru. for thy at hwariom enom som h*er*ra gudhi tilhörir hon-

om är helsa. Ok sagdhe iak. O. o. dödhir hwar är thin gaddir ok värkir. O häluite hwar är allir thin sighir. Tha alle hälghe män thätta hördho af ysaya, taladho the til diäfwllin inferum. Sla op thina portar. thy at thu vardhir nu bundin ok bliuir vanmaktoghir. Atir kom en stor röst swa som en thordyn ok sagdhe. latin op idhra mäktogho porta. oc vplykkins äuärdhelike porta thy at äronna konungir skal inga. Nw diäfwllin inferus tha han hördhe at
590 thwem sinnom var swa ropat. Swaradhe han swa som ouarandis Hwa är thän ärofulle konungin. Dauid var ginstan til swar ok sagdhe honom. Starkir herra ok valloghir herra gudh maktoghir i stridh. han är äronna konungir. Ok nu grambir diäfwl ok oren ande lät op thina porta. ok var herra ihesus christus äronna konungir skal här inga. Ginstan dauid hafdhe thätta saght til inferum. See gudz son äronna konungir hulkin alle astundadho kom tha i manz like. oc lyyste owir häluitis myrkir mz sino änlitis skini. Ok alle häluitis porta lasa oc iärn grindir gingo sundir i hans tilquämd. oc alt gaff honom rwm ok rymdo väghin.

Nw thäntidh alle hälghe män sagho ihesum världinna frälsara koma mz sinom änglom. vordho the vndirsami mz store glädhi. ok tildirfdhos ey til at ropa. vtan mz gladho hiärta taladho thystelica. Välkomin var frälsare herra ihesu christe. äronna konungir. thu frälste os af omilda manna wk oc thräldom. oc thu heladhe os. Tha ingik

ihesus christus til thera. ok sundirslet bandin
mz hulkom the varo sama*n*bundne ok alla värkia
ängxilse ok sorgh som thé tha hafdho bödh han
atiruända. Thagh*i*r diäfwllin inferus oc dödhin
oc thera omildo ämbite thätta sagho mz sino*m*
grymo*m* thiänaro*m* stygdos the. thy at the sagho
swa mykla liusins klarhet i sino heme ok rike.
Ok af thy at the sagho ihesum christum swa
bradhelica nidh*i*r vara komin til thera myrko
säte. ropadho the skä*m*mandis oc for rädde.
Vo*n*ne äru*m* vi af thik ihesu, hwat ma*n*ne äst
thu. som böne haw*i*r til gudh os til blygdh, hwa
äst thu som swa fordriuir vara makt. vtan alla*n*
thinna dygdh skadha. ok vtan thins valds minzsk-
ilse, hwa äst thu swa stoor th*e*r swa litin oppin- 591
baradhis oc ödhmiukir riddare. oc kesare i mä*n*n-
iskio ham stridhande. oc äro*n*na konu*n*g*i*r som
dödh*i*r var. oc lifuandis är. hulkin korsit bar
dödha*n*. ok dödh*i*r la i grafui*n*ne. oc nu lifuandis
nidh*i*r foor til os. ok ij thinom dödh skalf alt
iordhrike. Ok al himil tungil gafuos vidh*i*r. ok
är nu vordhin fräls i bland döt folk. oc dröfuir
nu alla vara släktir. Samuledh oc alle diäfla
skara öpto mz enne röst ok sagdho. hwadhan
äst thu ihesu swa starkir man oc ärlikin ij makt.
swa skina*n*de ok ren vta*n* smitto, thön världin
som os haw*i*r varit vndirgifuin alt til thässa
stund oc os sin skat haw*i*r bitalat. sände aldre
os tholkin dödhan. oc p*re*senteradhe os aldre
tholka gafuo oc förni*n*ga. hwa äst thu som swa
oräddir gar in ij vara landz ända. ok atenasto
thu ey rädhis vara plaghor. vta*n* thu än vidh*i*r-

fresta borttaka alla af bandom. Vanlica thu är thän sami ihesus af hulkom sathan var höfdhinge vm taladhe. at mz thins kors dödh skulle thu taka vald ow*i*r alla världina. Tha ginstan h*er*ra ihesus äro*n*na konu*n*gir nidh*i*r trodh dödhin mz sino valde. oc grep sathan höfdhinga. oc anduardadhe han infero diäfle i vald Sidhan drogh han adam wt til sinna klarhet.

Tha tok diäfwllin inferus sathan höfdhinga til siin mz mykle auitilse sighiande til hans. O. o. fortappadh*i*r höfdhinge oc fordrifuin härtoghe. ängla gab. rätuisa ma*n*na hadh*i*r Hwi vilde thu thätta göra. i hans dödh fortappadhe thu swa stort rooff. thu owijs viste ey hwat thu giordhe. See nu at thänne ihesus bort kördhe al dözsins myrkir mz sins gudhdoms skini. oc bröt diupo häluitis myrko stofuo wtkörir fanga
592 oc lösir bundna. Ok alle so*m* pläghadho tha sta vndir varom plaghom. the gabba nu os. Ok dödhe varo aldre förra swa vidh*i*r os modoghe. Thu sathan höfdhinge aldra ondzsco fadh*i*r, hwi vilde thu thätta göra The som af ophofueno varo vanhopande til thässa stund nw höris ängxsins thera thut här swa som vant är. oc i ängxsins änlitom synas nakre tara. Thu sathan höfdhinge häluitis nykla gömare. thässa thina rikedoma miste thu nu i korsins trä. hulka thu afladhe mz träno i p*ar*adiso Thin glädhi är nu al forgangin. thäntidh thu vphängde christum äronna konu*n*g. tha giordhe thu mykyt mote mik Nw här äpter skalt thu känna hwat plaghor.

oc otalica pinor thu skalt thola i mi*n*ne äuärdhelike gömo. tha inferus swa taladhe til sathan höfdhinga. sagdhe christus äro*n*na konu*n*gir til inferum. Sathan höfdhinge skal vara äuärdhe*lica* i thino valde i adams stadh. oc hans sona mi*n*na rätuisa ma*n*na.

Sidhan räkte wt h*er*ra gudh sina hand oc sagdhe Komin til min alle mine hälghe män so*m* hafwin mit biläte oc min liknilse. Hulke som varo fordömde til dödhin mz träno af diäfleno*m*. Skodhin nu at diäfwllin oc dödhin äru fordömde mz träno. Ok ginstan al hälghon sa*m*nadho sik vndir gudz hand. tha tok h*er*ra gudh vm adams höghro hand sighiande til hans. Min fridh*ir* vari mz thik. oc mz allom mino*m* hälghono*m* thino*m* synom. Tha fiöl adam varo*m* h*er*ra til fota ok sagdhe grata*n*de mz höghe röst. Exaltabo te domine. quoniam sucepisti me &c. H*er*ra gudh iak lofua thik. thy at thu tok mik til thin. oc läst ey mina ouini glädhias ow*ir* mik. H*er*ra gudh iak ropadhe til thin oc thu helan giordhe mik. H*er*ra min. thu wtledde mina siäl af häluite. 593
thu frälste mik af nidh*ir*farande folke in ij diupa kärrit. Samuledh fiollo alle sama*n* varo*m* h*er*ra til fota oc sagdho. Välkomin thu världinna atirlösare. swa so*m* thu foresagdhe i laghome*n* oc mz thino*m* p*ro*pheto*m*. fulco*m*pnadhe thu nu mz gärningi*n*ne. atirlöste thu os mz thino korse. oc värdoghadhis nidh*ir* til os fara mz korsins dödh. at thu skulde os atirlösa oc frälsa valdelica af häluite. Swa som thu satte thit loff i hymp-

neno*m* ok opreste korsins tekn i iordhrike til atirlösilsa visso. Swa ok h*er*ra gudh sät thit sigh*i*rs tekn i häluite at ey skuli dödhin h*er*ras optarmeer. Än gudh hallande vm adams höghro hand. foor op af häluite. oc alle hälghe män oc q*ui*nnor fölgdho hono*m*. tha ropadhe sanctus dauid starklica ok sagdhe. Cantate domino canticum nouum etc Siongin gudhi nyan loff sang. thy at han giordhe vndarlikin thing, hans höghre hand ok hälghe armbir haw*i*r frälst giort sit enga sinne. Tha swaradhe alla hälgha ma*n*na moghe sighiande. Välsignadh*i*r vari thu som kom i gudz na*m*pn. h*er*ra gudh th*er* os haw*i*r lyyst. Tha ropadhe oc micheas propheta oc sagdhe, Hwa är tholkin gudh som thu h*er*ra min som ʼborttakir wranglikhetina ok afskrapar syndenar. thy at thu är väluiliogh*i*r oc storlica misku*n*sambir. Thu bortuändir thit änlite fran varom syndom. hulka vi giordho*m* i framlidhno*m* daghom Al hälghon ropadho ok sighiande. Thänne är var gudh äui*n*nelica. oc af enne värld ok til andra skal han os styra vm alla tima. Swa oc alle p*ro*phetane taladho hälagh ordh aff forespadho lofue siongande liuth op alleluya. ok fölgdho varom h*er*ra alle äpter.

Än var h*er*ra ledhande första skapadha ma*n*nin adam vm handina. anduardadhe han michaeli
594 archangelo. oc al hälghon fölgdho michaelem
archangelum äpte. hulkin thöm inledde alla saman i äuärdhe*lica* äro ij p*ar*adijs. Tha gingo a mote thöm twe forgamble män. tha spordho hälghe

männene thöm aat. Hwa ärin ij mädhan ij varin ey mz os i häluite. Vta*n* ärin här satte i paradiso mz lica*m*manom. Tha swaradhe en thera ok sagdhe. Jak är enoch som hijt var fördh*i*r aff gudz ordhe. Än thänne som mz mik är. är helyas tesbites som op var fördh*i*r i bri*n*nande vaghn. ok til thänna dagh smakadhom vi ey dödh vtan ärom gömde til antichristi tilquämd. stridha skolandis mz hono*m* i gudhelico*m* teknom oc iärtekno*m*. ok skulu*m* af hono*m* dräpas i iherusalem. Ok sidhan äpt*i*r thre dagha. oc en halua*n* quikno*m* vi atir oc skolom vi opföras i skyn. Sidhan sanctus enoch ok helyas hafdho swa talat. kom fram en ma*n* formykyt ömblikin, bärande a sino*m* härdhom korsins tekn, Än thäntidh alle hälghe mä*n*nene thz sagho. sagdho the til hans. Hwa äst thu som synis vara en röfuare. hwat hiälpir thz thik at thu haw*i*r korsins tekn a thino*m* axlom, Han swaradhe. Sant sagdhin ij. thy at iak var röfuare oc giordhe iak alt illa i iordhrike. ok thy korsfästo iudhane mik mz ihesu. Ok trodhe iak han vara alla thinga skapara. ok alzualloghan konu*n*g. thy badh iak til hans ok sagdhe. H*er*ra minz min. tha thu kombir i thit rike. ok ginsta*n* tok han vidh*i*r mina bön. ok sagdhe mik. Sannelica sigh*i*r iak thik. thu skalt i dagh vara mz mik i paradiso. Tha fik han mik thätta korsins tekn. sighiande swa. thätta bär oc gak til paradysum. ok vm ängillin paradisi gömare. vil thik ey in läta gaa. tha tee hono*m* thätta teknit. oc sigh hono*m* at ihesus christus gudz son som nu korsfäster var.

595 sände mik hingat. Tha iak hafdhe swa giort oc swa saght änglenom som paradijs gömde. lät han ginstan op for mik. ok ledde mik in ij paradijs. oc satte mik in ij lostoghetzsins stadh sighiande Bidha litla stund. thy at sköt skal här inkoma alz mankönsins fadhir adam mz sinne affödho. hälghom mannom ok rätuisom gudz vinom for hulkra skuld han var korsfästir. Thaghir alle hälghe patriarcha oc propheta hördho thässins röuarins ordh sagdho thz mz enne röst. Välsignadhir vari gudh fadhir alzualloghir miskunninna fadhir. som tholka nadhe hawir gifuit sinom syndarom ok nu inledde os in ij paradysa äro i feta ok lostogha hiordh marka Ok gifuir os äuinnelikit liiff Amen Alleluya. Thätta äru gudhelikin ordh oc hälagh lönlik thing hulkin iak karinus oc min brodhir leoncius saghom. Än nu är os ey meer lofuat oppinbara idhir gudz lönlik thing. for thy at michael archangelus forbiudhande sagdhe os. Gan mz idhrom brödhrom in til iherusalem. ok skulin lofua oc ära ihesu christi opstandilse. hulkin idhir opreste af dödha mz sik. ok talin mz ängom manne. Vtan skolin vara swa som dumba alt til the stund at var herra lofuar idhir sighia sin lönlik thing Ok bödh os michael archangelus at färdhas til alla bäzsta stadh vidh iordans flodh. hwar mange varo the som mz os opstodho til vitnisbyrdh ihesu christi opstandilsa. thy at enasto thre dagha var os lofuat. at höghtidhelica göra gudz pascha i iherusalem mz varom foräldrom. ok nu ärom vi döpte i iordans flodh. takande ther hwar vara

skinande klädhe. Ok äpter the thre daghana i hulkom vi hiollom pascha. varo alle optakne i skyn som opstodho mz os. oc sidhan vordho the af ängom meer sedhe. Än os var saght af mikaele archangelo at vi skullom stadhelica sta a böno*m* i aramathia stadh. Thässin äru the th*e*r h*e*rra gudh bödh os sighia idh*i*r. Görin 596
thy honom loff ok vidh*i*rkännilse. oc takin angir oc sc*r*ipt. th*e*r til at han idh*i*r miskun*n*e. Fridh*i*r vari idh*i*r af varom h*e*rra ihesu aldra vara helara Amen.

Sidha*n* the hafdho alt fulco*m*lica sc*r*ifuat hwar thera i sino breue. stodho the op Än karinus anduardadhe sit breff som han hafdhe sc*r*ifuat i anne händir. oc cayphe. oc gamalielis. Samuledh oc leoncius fik thz han hafdhe sc*r*ifuat i nichodemi hand oc ioseps. oc iämbrat vmskiptos the oc syntos mykyt skinande. Sidhan syntos the ey meer thöm. Än thera sc*r*iptir funnos swa lica. at ey en stafw*i*r var meer älla mindra i eno än i andro. tha alle iudhane hafdho thätta alt läsit ok forstandit, mz myklo*m* räddogha sagdho the mällan sin. Visselica. thätta alt är af gudhi giort. Thy välsignadh*i*r see gudh alzualloghi*r* in secula seculorum Amen Här äpter gingo alle wt af mönstrino mz store quidho oc räddugha slande sik for brystit. Sidhan gik hwar hem til siin Nw iosep oc nichodemus budhadho ginsta*n* thätta höfdhingano*m* pylato. Ok pylatus skreff alt sama*n* badhe ord ok g*ä*r*n*inga som iudhane

hafdho mz ihesu giort. oc gömde thöm mz andro*m* bokom i sino radhuse.

Sidhan äpte at thätta var giort. skreff pylatus breff til room claudio kesara swa ludhande. Nylica hände som iak var oc vidh*i*r at iudhane korsfästo ihesum mz afwnd. ok plaghadho thöm hono*m* tilhördho mz gryme fordäruilse. af hulko thera forfädh*i*r hafdho foresagdht. at thera gudh skulle thöm sända af himerike. [en] th*er* värdhelica skulle thera konu*n*gir callas. oc han hafdhe sik iättat komascola*n*de til iordhrikis mz enne io*m*fru. Nw i thöm timano*m* mik sitia*n*de domara i iudha lande. Sände hebrezsca ma*n*na gudh thä*n*na sama ihesum. ok tha iudhane thz sagho
597 at han lyyste blinda. rena giordhe spitälska. läkte siuka. bortälte diäflana af mä*n*niskiom som pintos af honom. oc vpreste dödha. biudhande vädhreno. ok gik mz thörrom fotom ow*i*r vatnit. ok margh a*n*nor iärtekne oc vndir giordhe han. Ok sidhan tha ma*n*ge af iudhamoghano*m* trodho visselica han vara gudz son. Afwndzfulle iudha biscopa oc mästara i thera laghom. oc pharisei i iudha folkino gripu han ok anduardadho han mik. The sagdho mykla lygn oppa han. nw eet. ok nu a*n*nat. Sidhan sagdho the ha*n* vara koklara. Tha lät iak han hudhstrykas. Ok sidhan anduardadhe iak han thöm äpt*i*r thera vilia. Än the korsfästo han a trä oc iordadho han sidhan nidh*i*r dödhan. ok satto gömara vidh griptina. Nw thäntidh riddarane af mino radhuse vaktadho grafuena. ok hafdho hona incighlat. stodh han op a thridhia daghenom. Än swa mykyt

bran iudhanna ondzsca oc wranglikhet at the gafuo minom swenom ok riddarom pãninga sighiandis thõm Thz sighin at hans kãnnesuena stalo bort hans licamma. Tho at hwarost at riddarane hafdho takit pãningana. gato the ey dolt sannindina hwat giort var. Vtan vitnadho at han var opstandin af grafuenne ok sagdho sik haua takit pãninga af iudhomen Thy radhir iak idhir herra konungir at ey nakar annorledhis osant sighi. ok kunnin ey tro iudhanna lygn. Ok sände iak thy idhre vallelikhet al the thing som giordh varo af ihesu i mino radhuse

---

Ändringar i handskriften,

hvilka ur en eller annan synpunkt bort antecknas.

Sida	rad	
5	6, 7	än iudhen — wyrdhning *tillägg i kanten med annan ha*
6	11	gladhelika *är tillskrifvet i st. f.* othollika *som är ö verstruket*
—	12	taladhe *öfverstruket efter* quinnonne
—	15	aftons *ändradt från* aftonse
—	17	*efter* engin *är* vtan diäfwlen *utstruket*
—	31	nokontidh *tillagdt*
—	32	talas *ändradt från* tala
7	10	förra *ändradt från* för
—	17	som *ändradt från* ther
8	6	spörninga *ändradt från* ilgerninga
—	7	om » » ok
—	18, 20	ther *är skrifvet* thz
—	20	Tha *utstruket framför* prästin
—	21	foor *ändradt från* kom
—	22	tha han *tillagdt med yngre hand*
—	25	som *tillagdt* » » »
—	32	än *tillagdt* » » »
9	5	kar *tillagdt* » » »
—	11	ther huilkit *ändradt från* thz af yngre hand
10	18	om *ändradt från* at *och* budh *från* budhi
11	3	hanum *ändradt från* han *af yngre hand*
15	31	til *tillagdt*
16	22	meer *tillagdt af yngre hand*
20	22	siker *ändradt från* sighir *af yngre hand*
21	9	sinom *tillagdt af yngre hand*
29	2	fore sina syndir *är ett tillägg af yngre hand*
30	8	wänasta thäkkasta sötasta *ändrade från* wänastan thä kastan sötastan
44	19, 20	mannin *och* hiälp *äro tillägg af yngre händer*
46	3	biscopsins *är öfverstruket och* hans *i stället tillag hvilket allt var onödigt*
47	3	*i* tillagdhe *är* til *skrifvet öfver raden med yngre ha*
—	11	vara *tillagdt af yngre hand*
—	25	swa » » » »
55	18	husbondan *tillagdt af yngre hand*

Sida	rad	
59	15	han *rättadt från* thz *af yngre hand*
60	23	redh ouir *af yngre hand ändradt från* gik thighiande vm
61	4	allan sin al*dir tillägg af yngre hand*
63	17, 18	som — thässom *yngre tillägg*
66	16	bokstawin *yngre rättelse från* salmin
—	22	munkomin » » » munkin
—	26	ou*ir* hans graff *yngre tillägg*
68	1	thz — äpt*ir yngre tillägg*
—	31	abbotin » »
70	21	änga *ändradt från* inga
71	27	*framför* swa *stå 3 ord* sa han ok, *de 2 första utstrukna*
76	16	annan kost *yngre tillägg*
82	11, 12	dödh oc » »
83	32	*Efter* widh *står* kruppin *men vid bladets omvändande återade sig afskrifvaren och skref så* likamen *samt utplånade det förra ordet*
84	15	at *yngre tillägg*
85	27	barnit » »
96	7	ena *rättadt af yngre hand från* en
105	29	brödh*irna är skrifvet i kanten (samtidigt?) i stället för det i texten öfverstrukna ordet* ifwrin
126	24, 25	oc hä*nna* bo*nda tillägg*
—	31	wt *i* wtgiwa *är tillagdt*
133	6	i *tillagdt*
—	31	myrk *ändr. till* myrker *med yngre hand*
136	18	ha*n tillagdt af yngre hand*
—	21	en » » »
—	26	han *utstruket framför* scal
138	4	hötom *af yngre hand ändr. till* forbiudhu*m*
—	20	himinin *af yngre hand ändr. till* himilin
141	5	ou*ir* os *tillagdt*
—	6	os *tillagdt*
—	25	omvände folk*it ändr. fr.* vände folk äptir
—	27	thera *ändr. fr.* thz
—	31	ey » » at
142	7	ä *tillagdt*
—	16	fäm » *men* siu *ej utstruket*
—	21	oc — procorum *yngre tillägg*
—	23	til thiänist *tillägg*
143	3	ha*n tillagdt*
—	25	forradhara, drapara *ändr. fr.* forradhare, drapare
144	5	stenkarene *är af yngre hand tillsatt i st. f. det utplånade* vitnarane
—	8, 9	the synd the giöra a mik *ändr. fr.* synd thz the giöra mik

Sida	rad	
144	19	af *tillagdt*
145	3	Tha *ändr. fr.* Thet
—	9	ey *tillagdt*
—	23	hawa *ändr. fr.* vara
147	22	the *ändr. fr.* ther *samt* oc hördho *som tillagdt*
150	30	oc hördhe han *tillagdt*
153	22	*Custoden i hds. har* At bliwa stadhlika
154	16	Var *orätt ändr. till* vardh
157	26	aa *tillagdt*
—	32	som »
159	22	wt *utstruket framför* aff
—	23	ok silam *utstruket samt* siälvan *tillskrifvet*
162	19	hedhna *är först skrifvet* hedhin
165	2	ospara *är orätt ändradt till* osparan
166	26	stadhenom *yngre tillägg*
—	31	lisias » »
—	32	mangom » »
167	5	af hanom » »
171	31	konung *ändradt så från* konungin
176	3	nödgadhis *rättadt af yngre hand från* nögadhis
182	8	ilzkofullom *är af yngre hand tillsatt i st. f.* ilzkom *s(*
		är utstruket; sua *tillagdt af samma hand*
184	3	sik *synes vara afsigtligt utplånadt, men är fullt läsli*
—	13	j sömpne *tillagdt af yngre hand*
188	19	af *tillagdt i kanten;* oren *ändradt till* orenum *(orät*
—	20	styngiom *ändradt från* styngia
193	27	en *tillagdt af yngre hand*
197	17	like *är ändradt från* likne *genom punkter under* n (
		skrifvaren sjelf
204	4	han *är öfverflödigt tillagdt af yngre hand frf.* swaradl
218	5	gik *är ändradt från* gak
—	13	oc *är oriktigt borttaget genom punkter under*
226	19	*efter* koklara *är* thänkia *borttaget medelst punkter*
—	31	thz vinbärit } *af yngre hand ändrade till* the vinbärin
—	32	thz } the
236	28	*framför* orenan *är* syndoghan *borttaget med punkter*
249	15	fore *tillagdt;* som *ändradt från* swa
266	22	alra *är af yngre hand ändradt till* allä
270	25	han » » » » » honum
280	19	hanom *är ett yngre tillägg*
303	8	tholir *ändradt från* är thol *genom öfverstrykning (*
		är *och tillsats af förkortningstecken på* thol; *a*
		något yngre

rad	
18	Tha the thz sagho *är ändradt från* Thz sagho the (tha the *tillagdt i kanten;* the *utstruket*)
23	hänne *tillagdt med rödt bläck, men oriktigt skrifvet* häme
11	hon *r. fr.* han
1	*Efter* minna *är* trono *utstruket*
24	swa *är tillagdt*

Utgifvarens rättelser och afvikelser från handskriften.

rad	
14	taromän *rättadt från* taroman
17	giordo *tillagdt enl.* B.
24	gudhz *r. fr.* gudh
7	alle » allo
2	til *står dubbelt i hds.*
11	duromän *r. fr.* duroman
6	manzsins *tillagdt enl.* B.
2	war » »
14	iudhomän wordhu *r. fr.* iudhoman wordhnu
20	storu*m* *r. fr.* storru*m*
2	sancti » sancta
29	wax » war
6	ok *står i hds. efter* christi
17	sagdhe *r. fr.* saghe *Likaså r. 18, 20, 23*
—	thigdhe » thighe *NB. 10 rader äro här skrifna af annan hand, med helt fin stil*
24	äruodhadho *r. fr.* äruadhadho
2	i *tillagdt*
13	fatöku*m* *r. fr.* fatöku
24	han *tillagdt*
18	*ett* ok *uteslutet framför* guz
31	brodhorin *r. fr.* brödhorin
2	blodh » bladh
27	framforo » framföro
13	syntis » syntos
—	Röwaren » Rowaren
23	han *är i hds. dubbelt*
28	wilde *r. fr.* wlde
22	modh*i*r » mordh*i*r
24	obrygdhande *r. fr.* obbrygdhande
28	bödz » bodz
27	pläghadhe » plaghadhe

Sida	rad			
83	19	tilfögdhis	*r. fr.*	tilfölgdhis
91	30	miölk	»	möilk
108	11	wiltes	»	wiltos
109	11	J *tillagdt*		
115	24	äru	*r. fr.*	är
116	26	synis	»	synas
117	11	järnspikomen	»	järnspikoman
118	28	hälaghir	»	hälgghir (*otydligt*)
121	28	*De åtta orden* ok hwi—ysäld *stå dubbelt i hds.*		
131	16	andz *r. fr.* ändz		
—	17	vitne *tillagdt*		
132	12	vphängdäs	*r. fr.*	vphängdär
133	11	hördhe	»	hordhe *Liknande fall* 134 2, 25, 137 7, 143 3, 153
—	12	födde	»	fodde
—	16	höghelik	»	hoghelik
—	18	pätir	»	patir
—	31	manin	»	mannin
134	8	dödh	»	dodh
135	6	waro	»	wara
—	10	enhughlikä	»	änhughlikä
—	—	mönstreno	»	monstreno *Liknande fall* 135 137 3, 140 10
137	16	helbrygdho	»	helbrygho
—	22	sagho	»	sagdho *Likaså* 137 25, 143 1 *I hds. förekommer äfven denna rättelse flera gån*
138	8	rätuist *r. fr.* ratuist		
—	11	ey *tillagdt*		
139	16	aposlanna	*r. fr.*	aposlanno
140	11	föghiä	»	foghiä
—	16	the *tillagdt*		
—	19	höfdhingin	»	hofdhingin
—	23	äwärdhelix	»	awärdhelix
141	3	skullen	»	skullem
142	13	crisnan	»	crisnam
143	22	örom	»	orom
—	26	giömdin	»	giomdin
144	17	fordarwadhä	»	fordarwadha
—	28	symon	»	synom
145	4	vndradhe	»	vndradho
—	13	bödh	»	bodh
—	22	Ok	»	O
—	23	beskelikheez	»	beskekheez
146	18	hwa	»	hawa

Sida	rad			
146	21	döpte	*r. fr.*	dopte *Liknande fall* 153 2
147	6	damascum	»	domascum
—	15	mz the *tillagdt*		
—	24	taladhe	»	taladho
—	31	ok *utelemnadt framför* var		
148	13	aar *r. fr.* aaar *som i hds. är ändradt så fr.* gaar		
—	17	äftir » aftir		
—	28	j *tillagdt*		
150	3	räzl	*r. fr.*	razl *Likaså* 163 19
151	17	ther	»	thz (thet)
152	12	predicadhe	»	predicadho
—	13	heladhe	»	heladho
153	10	manadhe	»	manadha
157	27	ropade	»	ropande
158	23	sagdho	»	sagho
159	29	myrkestwonnä	»	mykestwonnä
160	10	gömarin	»	gomarin
—	11	spordhe	»	spordho
161	18	nokot	»	nok
—	21	världena	»	varldena
—	27	silfue	»	lifue
163	7	the	»	then *eller* them
—	8	dirfdhos	»	dröfdhos
—	11	*efter* ihesum *följa i hds. sex ord* thz nampn ouir them som qualdos *omtagna från rad 9, och här uteslutna*		
—	27	achaiam	*r. fr.*	achiam [*Qvarstår genom korr.-fel!*]
—	31	hälgha	»	hälgh
171	2	tw	»	tio
—	4	han *tillagdt*		
173	5	Paulus	»	Palus
—	22	storm *tillagdt*	»	
174	30	wtkastado	»	wtkastando
176	9	Ok	»	O
181	1	vitae	»	vitas *Likaså* 251 3
183	3	almännelikin	»	almmännelikin
186	10	än	»	är
189	8	bortwraka	»	borwraka
192	21	Een	»	Len
193	1	klädheno	»	kladheno *Liknande* 251 6, 281 25
194	26	hanom	»	hanon
196	18	ofmykle	»	omykle
—	26	a	»	af
197	26	brodhir	»	brödhir

Sida	rad			
198	4	*I* gudhj *äro* h *och* j *hopskrifna, så att ordet kan l* gudlj *eller* gud:j		
—	28	vara	*r. fr.*	varo
200	1	ödhkni*n*na	»	ödhkkni*n*na
203	10	a bönom til thäs *omflyttadt så från* til thäs a bö		
—	30	hälgho*m*	*r. fr.*	hälgho
205	5	sagdhe	»	sagdha
206	17	bort	»	bor
—	21	hardhelika	»	hadhelika
207	10	enast	»	enost *Likaså* 212 29,
—	24	rätz	»	ratz
—	30	hand	»	han
208	21	sa*n*ni*n*d	»	sa*n*nid
209	3	fafängan	»	fafämgan *Likaså* 223 23, 224 250 10
210	21	mädhan	»	madhan
211	23	rädhelika	»	radhelika
—	25	gudha	»	godha
213	12	ödhmiukt	»	ödhmiuk *Likaså* 220 3
217	11	Äfte	»	Afte
220	1	fädhrom	»	fadhrom
221	31	han	»	hans
224	25	vnfly	»	vmfly
227	21	diäflanne	»	diälflanne *Likaså* 227 29
228	26	ato	»	ata
232	17	forvinna	»	forvimna
234	23	ordh *tillagdt*		
239	6	glömskan	*r. fr.*	glömskam
241	8	koma	»	komo
243	1	han *tillagdt*		
246	2	ärmita	»	ämita
—	5	komo	»	koma
250	1	lydhnan	»	lidhnan
—	22	mädh*i*r	»	madh*i*r
260	8	mat	»	matt
262	28	han *tillagdt*	»	
268	29	Dröfs	»	Drofs
269	21	brödhro*m*	»	brodhro*m*
270	21	ofmykit	»	omykit
281	3	röktadhe	»	röktaghe
283	14	klädhom	»	kädhom
285	8	andiliks	»	andirliks
—	13	ropadhe	»	ropodhe
289	29	hafdhe	»	hafdha

a	rad			
0	30	oc	*r. fr.*	o
3	18	stadhughe	»	studhughe
7	16	älskadhe	»	älsskadhe
9	15	sörgdhe	»	sörghe
2	25	hänna	»	häna
4	8	fiollo	»	fiolla
-	—	gang	»	gangang
9	6	höfdhinga	»	öfdhinga
-	32	glädhi	»	gladhi
3	5	the *tillagdt*		
-	18	giordhe	»	gior
)	16	skulde	»	skude
l	27	äptefölghia	»	äptefölghi
)	1	thwingas	»	thwhingas
-	29	hon	»	hona
3	11	varo	»	vara (*suddigt*) *Likaså* 411 2
5	5	barneno	»	barnneno
l	23	modh*i*rin	»	modh*i*rrin
-	25	skal	»	ska
2	5	*ett dubbelt* tha *utelemnadt*		
)	17	vitnen *är samtidigt skrifvet öfver raden, för* vitin		
l	6	budhadhe	*r. fr.*	budhadhadhe
-	24	sik	»	shik *som i hds. är ändradt så från* thik
-	25	the	»	then
2	19	ey *tillagdt*		
5	6	lifuandis	»	lifuadis
7	4	sändir	»	sandir
-	12	ihesu	»	ihesus
)	15	son *tillagdt*		
5	22	riddaromen	»	riddaramen *Likaså* 397 12
3	5	israels	»	iraels *Likaså* 399 4, 14, 15, 18, 19, 27; 400 27; 402 20, 26, 31; 404 15
)	1	hallit	*r. fr.*	halla
-	2	tro *tillagdt*		
-	21	Tha	*r. f.*	tho
)	31	Sidha*n*	»	Sidho*n*
2	19	oatiruändelica	*r. fr.*	oatiruändelico
-	31	kännomps	»	kännops
3	7	fienda	»	fionda
-	8	frestadhe	»	frestadha
5	19	michael archangelus	»	michangelus
5	9	en *tillagd*		
-	14	ihesum	»	thöm

Af Järteckensbokens början finnes en uppteckning i . Magneanska codex n. 787 in quarto, från medlet af 1 talet. Endast några få afvikande läsarter kunna förtjen derur anföras; de äro benäget antecknade af Prof. G. Step

Sida	rad	
3	8	oppinbaradhis ho*num* ok syntis
—	9	ho*num* opta i
—	10, 11	Diæknin twäkadhe ok viste ey for visso hwat hälli vare diäfwul ælla ey
—	12	Æn j th*em* sama thimano*m* the taladhis vidh*er* tha
—	13	vm th*em*
—	20	so*m* kalladhir är
—	26	ginstan thz var rakt' huarff diæfwlin bort fran th*em*
4	8	nakra virdni*n*gh
—	13	öflätino ælla huar ha*n* är
—	23	j thyzsco lande
—	24	Vtan *för* ok
—	29	su*n*nadagh
5	10	iudhano*m* vidh hans kin ben
—	11	A vsald
—	19	klarlica
—	20	saldzsins boro
6	10	op mykit otollika ok
—	17	ængin vtan diäfwlin
—	21	fult ok lica
7	22	godhe *för* hälghe
9	5	sculdh *för* kar
—	21	Thön q*ui*nna*n* gik bort ok swepte gudz licama j
10	7	fulco*m*pno*m* ang*er* ok idrogha
12	11	lära *för* känna
—	28	kroken *för* wandin
13	12	thyzscolande
—	30	hostia*m* so*m* är thz vigdha öflätit gudz licama s pixide
14	22	awita ok straffa for ty at
15	32	radh ok ärinde ok th*e*n ma*n*ni*n* sagde
16	30	vart thz swa stort stykke so*m*
18	16	iäfuadhe ok mistrodhe
—	28	smabarns

a rad

7 vtan angir gik fram diärfuilica

28 skildis diäfwlin

12 trygdhe

7 villa ok vantro

21 thyzsker

24 tha *för* för än

3 vantroin

8 ok vart frälstir

11 skilinga päni*n*ga

21 envighe älla kamp

25, 26 Awi hwi görin j amot idhro*m* skapara oc honu*m* som honu*m* fölgdhe *är tillskrifvet för den andra läsarten, som är öfverkorsad.*

7 sin

8 ok bygdo

18 ospilt

2 blodhogh

4 blodhoght *för* rudhrugh *genom ändring*

14 orena ok träkfulla

4 tyzsco lande

6 hult

14, 15 tik ok mik

8 cella

5 villa ok vantrona

18 all blodhin

22 ö. och throlica ok g.

17 kärlek *för* hugh

26 sitia *för* staa

och 40 *en del bortskuren. Handskriften slutar med* vilde aldre s. 43 r. 28.

Af samma Järteckensbok finnes ytterligare ett illa skadadt fragment på två qvartblad i Helsingsfors' Universitets bibliotek. Något äldre än det Arne Magneanska kan det förtjena, att de läsliga styckena deraf meddelas.

(15)

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

sundir corporalit äptir thy som blodz drupane skildo aat. ok en dropan läto the blifwa ther som iärteknit hände. Annan bar biscopin mz sik ok thridhia abotin. oc gömde han mz alle gudhelike vyrdhning i eno kari af cristal, hwar som af gudhelike skipan hände. at thän drupin vmuändis i ens smabarns liknilse mz allom limom ok lidhamotom, ok syntis allom oppinbarlica wt ginom cristallin swa som the sighia som thz sagho oc ther vita sannind af

(16)

En prestir gaf folke gudz licamma i enne kirkio, ok manadhe alla at ängin skulle diruas framga oscriptadhir. En vaul qvinna oscriptadh oc vtan idhrugha. gik fram oblyghelica mz androm. oc tok gudz licamma ok ginstan rimnadhe hänna strupe i alla thera asyn som när varo. ok gudz licamme flögh oppa altarit. ok hon doo mz bradhom döödh

(17)

En prestir sighiande mässo iäuadhe af gudz licamma. oc tha han hafdhe sundirskipt gudz licamma i thre lyti oc ville vptaka han i sin mun. oc iäuadhe än. oc fik tha see största delin af gudz licamma skina mz vndarlico skini oc liuse. ok i midhuagho stänktan mz rödho blodhe swa som flytande. Han vndradhe mykyt ok fik idhrugha for sina vantro. oc trodhe stadhelica. oc ginstan som iäwghin gik bort fran honom. vmuändis hostia ij sin naturlikin lit swa som han kändis sidhan i scriptamalom

(18)

Brodhir gregorius af abilione klostre sagdhe at en prestir qualdis
2 mykyt af diäflenom, Än swa brat som han gik til gudhelica at sighia mässo. gik diäfwllin fran honom. ok mödde han ey i mässonne. Äptir mässona kom han atir til hans ok spordhe han,

var vast thu nu mädh iak saa thik ey. ok mödde han sidhan
m för. til thäs som han redde sik annantidh gudhelica at sighia
ässo som tilhördhe

(19)

EN välborin man i franz hafdhe gudz licama i myklom kärlek
: ödhmiuke vyrdhning. han fik vadhelikin siukdom oc kalladhe
n prest som han i sino cappele hiolt, ok sagdhe sin dödh nalkas.
c badh han gifwa sik gudz licamma. sighiande sik gerna vilia
ua sins herra fölghe mz sik, Prestin sagdhe ey vara trygd oc
sidhuänio at gifwa nakrom gudz licamma i tholke soot. vtan
dh honom at tro mz alle gudhelikhet sighiande at thz skulle
gha honom. Tha badh siuke mannin läta see sik at enast sins
älsara licamma. ok mädhan prestin gik äptir honom. lät han
wa sina sidho höghra väghin. först mz vatn ok swa mz viin.
c thäntidh gudz licamme kom. anduardadhe han sik honom mz
le gudhelikhet sighiande O min herra gärna toke iak thik i
inom dödh at iak matte sighir oc fräls vara for ondo andomen
w män iak thor ey taka thik. anduardha iak mina siäl i thina
indir Ok badh sidhan prestin sätia gudz licamma owir sina
dho, prestin sa hans gudhelikhet. ok hiolt gudz licamma owir
ns hiärta. ok ginstan opnadhis hans sidha. ok ihesu christi
camme sprang wt af prestins handom, ok gik in ij siuka manzsins 3
dho. ok han do genast mz myklom sötma, thy at ey vilde ihesus
ristus forlata sin älskara ij dödhenom vtan hugnadh

(20)

Swarta brödhra limfnadh ij parijs var en dyr klärkir ny gifwin
klostir. hulkin som iäuadhe af ihesu christi licamma. ok badh
pta til gudh at thes iäwghans villa matte vändas fran honom.
n dagh sidhan brödhrene varo farne i säng blef han atir ensamin
bönom. Ok ther äptir tha han ville inga ij sömpn husit. sa
an en storan diäfwl standa i doromen. han giordhe kors for sik
k anuardhadhe sik gudhi. ok stänkte vikt vatn. ok tho fludhe
diäfwllin. Sidhan thänkte han mz sik. vm thz är sandir gudz
camme som six. tha fly diäfwllin for honom. ok gik in ij
rkiona. ok foor i röklin. oc tände blus. ok bar ihesu christi
ama mz gudhelike vyrdhning när sömpnhuseno. ok ginstan
dhe diäfwllin. ok brodhorin vardh stadhfästir i tronne

(21)

En thyzskir prestir iäuadhe af ihesu christi licamma. ok vändt sik til iomfru marie hiälp. bidhiande hona ödhmiuklica rätta sit samuit. En dagh som han sagdhe mässo af vare fru hwarf gudz licamme fran honom för än han byriadhe pater noster han vardh illa vidh oc sa alla vagna kring vm sik. oc saa vm side gudz modhir sta for sik ok halda eet spät barn a sinom arme. hulkit som sagdhe til hans. Här är thän som iomfrun födde som thu
4 hannar mz thinom handom a altareno ok anduardadhe honom sin son sighiande, tak liuande offir ok fulcompna mässonna ämbitt. ok var ey vantro vtan fultroin. Prestin tok smaswennin i sina händir. ok satte owir corporale ok gik fram mz mässonne. ok tha han skulle bryta hostiam. sa han bröz liknilse ok ey barns som för ok fulcompnadhe mässona mz myklom hugnadh. ok var sidhan frälstir af vadhelicom iäwgha

(22)

En godhir man i burgundia lande länte enom af kärlek hundradha skillinga. Han som thöm tok til lans. vilde ey bitala för än han nödhgadhis mz lanz rät. ther äptir badh han sin borghara ga mz sik vtan stadhin. ok sagdhe sik vilia bitala honom hundradha skillinga Thäntidh the varo badhe ensampne wtdrogh han swärdh oc drap han. ok behiolt siälwir päningana. ok kom sidhan til en prest ok badh han vpskära sit skin aat axlomen. ok ther inläggia gudz licamma. ok sidhan atirsöma skinnit. thy at han iäuadhe at han skulle koma i enuighe mz enom som saa at han wtgik af stadhenom mz thöm sama som han hafdhe dräpit. ok trodhe sik skula sighir vinna i kampenom for gudz licamma dygdh skuld. Han kom i enuighit ok kändis siälwir sin brut. oc dömdis tha at hängia Tha hände vndarlikit tekn. swa at alt rikit vm kring lystis mz swa myklo skini at nattin var liusare än daghin. ok thäs vphängda manzsins licamme blef orutin ok vtan onda lokt thre viku. prestin som honom hafdhe anduardhat — — — — —

(60)

— —
5 fadhir. ok bleff sidhan när piltenom ok thiänte honom trolica ok röktadhe hans ärinde thänkiande sik swa finna stadughan vinscap af honom. ok vardh honom mykyt hemelikin ok thäkkir. vm sidhe spordhe draparin smaswennin. vm han matte fulcomlica trösta oppa han. ok thora sighia honom sin lönlik thing. Smaswenin sagdhe at han swa väl matte, Draparin vidhirgik tha sik haua dräpit

hans fadh*ir* ok badh han haua miskund owir sik for ihesu christi pino. Smaswe*n*nin giordhe fulla sät mz hono*m* for gudz äro. Hulkom dödhe fadhorin synt*is* vm nattena ok thakkadhe hono*m* for thy at han hafdhe giort miskund mz draparenо*m* for gudz skuld. ok sagdhe sik for thz vara frälstan af skärslo eldz pino. i hulko*m* han skulle älligbis än läng*ir* haua pinaz

(61)

En renliuis man vilde wt w klost*ri*no fara. sighiande sik ey formagha äta swa hart brödh som th*er* hafdhis. ok gik wt af klost*ri*no bärande mz sik eet stykke af thy hardha brödheno. til at pröua mz sins wtgagnx sak. En vänaste man mötte honom. ok spordhe hwart han ville gaa. Han swaradhe sik thy vilia wtga af klostrino. at ha*n* matte ey thola hwassa brödhit ok tedhe hono*m* brödhstykkyt. thän som honom syntis oplypte sin arm oc tedhe honom ypna sidho. ok badh han th*er* väta brödhit i flyta*n*de blodheno. Han giordhe samuledh oc kände swa sötan smak ok lokt i brödheno. at hono*m* synt*is* som han vare i äuärdhelike äro. Sidhan sagdhe 6
thän hono*m* mötte. nar thu känne besklikhet i klost*ri*no tha thänk a min(a pino ok al hard thing skulu thik söt wardha.) han fiol a knä ok beddis nadh af ihesu christo som vidh*ir* han taladhe. ok *pre*dicadhe sidhan gudz äro. ok bleff i klostrino ok styrkte andra til thulimodh

— — — — (33 rader utskrapade och mest oläsliga.) — — — —

(63)

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Nw är väl väghit Brödhrene vndradho. hwat han hafdhe seet mädhan 7
han taladhe tholik thi*ng*. ok spordho han hwat thz teknadhe. han sagdhe sik haua seet gudz do*m*. i hulkom ämuäl minsto fanyto ordh oc glömsko ranzsakadhos mz grymasto ranzsakan ok spörning. Ok tha han saa mot sik guz hardhasta rätuiso. sagdhe han första ordhit som var at han vilde aldre haua varit föddir. ok tha han saa sik vara vta*n* dödhelika synd. ok at fanyt ordh oc glömska oc tholik thing kom i väghskalena. sagdhe han annat ordhit. som var at han badh rättelica vägha. ok tha han saa sina godho gärninga änkte vara i domarens asyn. än thot the varo mykla til forskulla*n* oc dugdho mot glömsko ok tholko*m* thingom. ok tho ey til äuärdhelix liifs forskullan. vtan gudz misku*n*d badh han tilläggia af vars h*er*ra pino. ok ginstan vogh alt väl for hono*m* oc han vardh fräls. thy at ängin hälgha ma*n*na forskullan formatte at vinna himerike vta*n* ihesu christi pino

(64)

Sanctus raymundus ärkebiscop*ir* af canturia. bar idhkelica harklädhe i sinom vngdom. oc tamde sit köt mz atirhalle ok vaku. ok ville änga nat sofwa för än han hafdhe nakat thänkt a vars h*err*a pino. Entidh vardh han hindradh*ir* af androm thingom. ok somfnadhe vtan tholkin thanka. ok ginsta*n* grep diäfwllin han vm halsin vilia*n*de quäfwia han. vm han hafdhe mat Tha las thän
8 hälghe ma*n*nin pater noster ok aue maria i hiärtano ok beddis swa som han gat. thy at han gat ey vplätit mu*n*nin än tha Diäwllin ville ey släppa hono*m* swa. Tha tilburdhe han at thänkia a vars h*err*a pino. ok vardh ginsta*n* fräls af diäflenom

(65)

En trolkarl hafdhe en diäfwl sik hemelikin. hulkin hono*m* sagdhe aat eet ordh är i lästinne. hulkit diäflane mäst rädhas ok fly tha thz nä*m*pnis. ok formagho ängin dröuilse göra th*e*r som thz nä*m*pnis Trulkarlin tilburdhe at läsa iohannis läst. ok ginstan som han nä*m*pde verbum caro factum est, borthwarf diäfwllin ok swa vardh thz ordhit trolkarleno*m* oc ma*n*gom andro*m* til mästo hiälp ok nyttelikhet

(66)

Twa människio i hulkom twe diäfla varo. baros til kirkio ok sattos vidh altarin. p*r*estin foor i mässo klädhe oc byriadhe läsa sancti iohannis läst Jn principio erat verbum &c. Annar diäfwllin sagdhe ropa ey swa höght for thy at iak forma ey at höra thz Än p*r*estin ropadhe ä thäs höghra ok ginstan han nä*m*pde. Et verbum caro factum est. fludho diäflane mz myklo thuti. oc syntos ey optar meer älla qualdo, människionar vordho quitta ok thakkadho gudhi.

(67)

En ärkediäkn astundadhe sabini biscopsdöme. ok badh biscopsins smaswen mz växlom. at han skulle bla*n*da etir i biscopsins dryk. ok gifwa hono*m* drikka. Smaswennin giordhe samuledh. Än thäntidh han bar biskopenom drykkin sagdhe biscopin Drikker siälwir thz som thu biudh*i*r mik drikka. Smaswe*n*nin sa sik — — — — — — — — — — (cætera desunt.) — — — — — — —

Efterskrift.

Den codex, som lemnat innehållet till föreliggande band, har haft nog egendomliga öden. Ehuru det icke uttryckligen angifves, är intet tvifvel derom, att dess ursprungliga hemort var Vadstena kloster, hvarest den, enligt anteckning på försittsbladet, hade biblioteks-signaturen Decimus in ordine samt titeln Här börias legenda som systrana hawa om alla vikona, rätteligen dock hörande endast till första skriften i bandet. Under reformations-tiden (väl 1543) delade nog boken så många sina likars lott ("inter innumerabiles libros"), att öfvergå i statens hand; men stannade icke der, utan vandrade vidare till enskild ägare, förmodligen en Oxenstjerna. Då det gamla bibliotek, som tillhörde slägten med detta namn, utbjöds till salu i Stockholm 1732, förekommer hon under n. 1492 qvarto, med nu anförda titel. Ingen Svensk samling vårdade sig om bokens förvärf, men en utländsk köpare kom, förmodligen en Fransman, hvilkens initialer R. G. H. förefinnas på första textbladet samt två gånger å inhäftade Franska innehållsförteckningar. Något senare på 1700-talet ingick boken till Kongl. Biblioteket i Paris, enligt hvad påtryckt röd stämpel visar. Okänd och afglömd förblef hon der väl i 100 år, och uppmärksamades först 1864 af H. O. Wiesel-

gren, som hemförde berättelse om fyndet, dess ålder och innehåll. Boken bar då ännu ofvan nämnda nummer, som ledde till hennes återfinnande i den tryckta Oxenstjernska bokkatalogen. Långvariga, år 1866 började, underhandlingar om handskriftens afstående till Kongl. Biblioteket i Stockholm förde omsider, November 1871, till öfverenskommelse om ett byte mot Franska handskrifter, och den gamla boken återvände sålunda slutligen till sitt hemland d. 1 Mars 1872.

Boken är en smal qvart eller högre octav, bestående af 300 pergamentblad, inbundna i träpermar, öfverklädda med brunt läder. Hon är dock icke egentligen en enda bok, utan ett samlingsband, bildadt af sex tidigt hopförda handskrifter eller delar af sådana. N. 1—3 i nedanstående förteckning bilda för sig en hel bok af 300 sidor, den största och äldsta, ifrån år 138?. N. 5 och 6 höra äfven ursprungligen tillsammans, utgörande den andra större och föga, om ens något, yngre boken, nu icke fullständig, men dock upptagande 172 sidor. De öfriga n. 4, 7, 8 och 9 äro mindre styckena, som endast tillfälligheten synes hafva hopfogat inom samma permar. Innehållet är följande.

1 Engelens Diktamen till H. Birgitta (Sermo angelicus*), sid. 1—89. Har i slutet uppgift om afskrifvarens namn, sålunda:

qui me skribebat
jordanus nomen habebat

---

* Ett annat namn står ock, vid samlingens hopbindande [illegible] i detta [illegible] [illegible] [illegible] 35 [illegible] är med [illegible] skrifvet: frater petrus possidet me

Då handstilen är den samma som i nästa, på slutbladet vidtagande skrift, och årtalet 1385 der angifves, är det tydligt, att denna främsta icke kan vara yngre. Utgafs 1874 i fjerde bandet af *Heliga Birgittas Uppenbarelser* och upptager der s. 215—276.

2 Järteckensbok, sid. 90—244 eller här i trycket s. 3—128. I slutet står årtalet uppgifvet på följande sätt: finitus est iste liber Anno domini M° ccc lxxx quinto Jn die sancti Egidij abbatis. På tre ställen förekomma här mindre stycken med andra handstilar, neml. s. 136 tio rader, i trycket s. 43 r. 13—25: at han — grymmasto; s. 170—171 tretiotre rader, i trycket s. 70 r. 4—71 r. 10: Landz — op ok; s. 207 tolf rader, i trycket s. 99 r. 8—21: siälin — tecum. Dessa fremmande händer medföra ibland egendomligheter i stafningen och visa att klosterbröderne roade sig med att bitvis fortsätta skrifvarens tillfälligtvis nedlagda arbete.

3 Apostla Gerningar, s. 244—302, i tryck s. 131—178. Denna till Nya Testamentet hörande bok var okänd i Forn-Svensk öfversättning då *Svenska Medeltidens Bibel-Arbeten* utgåfvos, och utgör således ett tillägg dertill. Hon är skrifven med två handstilar, den ena fyllande sista lägget eller s. 287—302, i trycket s. 166 r. 7: til cesariam t. o. m. slutet. Ingendera är broder Jordans; men att alla tre äro fullt samtidiga, kan icke betviflas.

4 Nio kapitel ur H. Birgittas Uppenbarelser, utgörande ett särskildt lägg af 12 blad, eller s. 303—326. Handstilen är ånyo en annan, men icke yngre än de föregående och utmärkt prydlig. De nio kapitlen äro Svenska textens Bok 1:

8, 28, 31, 36, 42, 52, 53, 58 samt Bok 4: 110. Ehuru af samma redaktion som den tryckta texten, erbjuda de dock många skiljaktigheter och torde förtjena att framdeles meddelas såsom en ganska tidig uppteckning.

5 Helga manna lefverne (Vitæ Patrum), sid. 327—469 eller i tryck 181—304. Är ej fullständig, emedan efter s. 341 åtminstone ett lägg af 8 blad felar. Det vill nästan synas som denna afdelning vore hopfogad af två afskrifter, gjorda af samma hand; första lägget, s. 327—341, är nemligen af mindre format och omsorgsfullare hållet; vidare nyttjas här stadigt och följdriktigt bokstafven þ, som i det följande regelbundet återgifves med dh eller th, men dock några gånger af glömska uppdyker, liksom för att bevitna skrifvarens identitet.

6 Heliga Birgittas lefverne, sid. 469—498, skrifvet med gröfre och sämre men knappast yngre hand. Är den förut kända och tryckta öfversättningen af *Vita abbreviata*, som medföljer Revelationes.

7 Tre legender om H. Barbara, H. Juliana samt Silvester af Montcka och H. Birgitta, sid. 499—514, eller i trycket 307—320. De äro skrifna på ett särskildt lägg af 9 blad, med stor och grof hand, sannolikt något yngre.

8 Tre legender om H. Clara, H. Franciscus och H. Blasius, sid. 515—558, i denna upplaga s. 321—374. De äro skrifna med fin, vacker stil och utgöra kanske blott början af en större bok, hvars fortsättning saknas; då läggen här hafva 10

blad, men af det 3:e eller sista endast två återstå, ela åtminstone 8 blad.

9 Nichodemi Evangelium, sid. 559—597, iär i vår upplaga 377—419. Synes vara skrifvet af samma hand som föregående, men med något törre stil; måhända är den yngre än förra hälften af codex, men icke mycket, och i alla händelser ej enare än första början af 1400-talet. Är väl förut ryckt i andra bandet af *Svenska Medeltidens Bibel-Arbeten*, men torde dock förtjena att här meddelas åsom äldre uppteckning.

Om detta innehåll är ej här mycket att säga. Härstamande från vidt skilda tider och författare, iafva dock alla dessa skrifter det inre sambandet, att tillhöra den andliga uppbyggelselitteraturen, med ett ord, att vara passande *Klosterläsning*. Att n. 1, och 6 äro af inhemskt ursprung, lär väl ej behöfva erinras, ehuru de dock, så väl som de öfriga äro öfversatta från Latinet. — N. 2 erbjuder ett ur-val af under, samlade till bestyrkande af Romerska kyrkans dogmer. — N. 3 och 9, ursprungligen skrifna på Grekiska, tillhöra Christendomens tidigaste pe-riod; den förra Nya Testamentets canoniska litte-ratur, den senare åter dess apokryfiska. — N. 5 är en gammal, ryktbar och vida spridd medeltidsbok, om utan grund tillskrifvits Hieronymus; här åter-gifves hon endast i kort och fritt utdrag. Rubriken anger väl blott första boken, dock finnes äfven den andra, började med sid. 204. Att här redogöra för dess litteraturhistoria, skulle föra oss för långt; men vi kunna ej underlåta att nämna senaste dit-hörande företeelse, neml. en vidlyftig Forn-Norsk

öfversättning, jemte en Latinsk text-redaktion, utgifven af C. R. Unger i *Heilagra Manna Sögur*, II, s. 335—671. Christiania 1877. 8:o. — N. 7 och 8 gifva oss sex profstycken af den yngre medeltidens stora legend-förråd. Den yngsta, hittills okänd och för oss af eget värde, är väl Silvester-legenden, der H. Birgitta, den rikt begåfvade visionären, sjelf uppträder som en visions föremål.

Sin hufvudsakliga vigt har handskriften, utom i den rika språk-skatten, genom det bestämda årtal hon bär. Vi finna deraf ovedersägligen, att det yngre medeltidsspråket var fullt utbildadt redan 1385, och således icke uppstått på 1400-talet, utan senast i 2:a hälften af 1300-talet. Men häraf följer ock nödvändigt, att det närmast föregående språkstadiet tillhör 1300-talets början, om ej 1200-talets slut, och således äfven att våra äldre rimverk i hufvudsak hafva sitt tillbörliga språkskick, oaktadt de befintliga handskrifternas ringa ålder; med andra ord, att "Euphemia-dikterna" och Eriks-krönikan äro i sin fulla rätt, då de uppgifva begynnelsen af 1300-talet som tiden för sin tillkomst.

Vid handskriftens återgifvande i tryck äro de för Fornskrift-Sällskapets upplagor vanliga bruk följda.

